

**ESTATU KIDEETAKO
GOBERNUEN
ORDEZKARIEN
BILTZARRA**

**Bruselan, 2004ko urriaren 13an
(OR. es)**

**GAB 87/1/04
REV 1**

Gaia: Europarentzat konstituzio bat eratzen duen Ituna.

AURKIBIDEA

ATARIKOA

I. ZATIA:

I. TITULUA - BATASUNAREN DEFINIZIOA ETA HELBURUAK

II. TITULUA - OINARRIZKO ESKUBIDEAK
ETA BATASUNEKO HERRITARTASUNA

TÍTULO III - BATASUNAREN ESKUMENAK

IV. TITULUA - BATASUNEKO ERAKUNDEAK ETA ORGANOAK

I. KAPITULUA - ERAKUNDE-ESPARRUA

II. KAPITULUA – BATASUNEKO BESTE ERAKUNDE ETA ORGANO AHOLKU-EMAILE BATZUK

V. TITULUA - BATASUNAREN ESKUMENAK GAUZATZEA

I. KAPITULUA – XEDAPEN ERKIDEAK

II. KAPITULUA – XEDAPEN BEREZIAK

III. KAPITULUA – LANKIDETZA INDARTUAK

VI. TITULUA - BATASUNAREN BIZITZA DEMOKRATIKOA

VII. TITULUA - BATASUNAREN FINANTZAK

VIII. TITULUA - BATASUNA ETA INGURUKO HERRIALDEAK

IX. TITULUA - BATASUNEKO KIDE IZATEA

II. ZATIA: BATASUNEKO OINARRIZKO ESKUBIDEEN GUTUNA

ATARIKOA

I. TITULUA - DUINTASUNA

II. TITULUA - ASKATASUNAK

III. TITULUA - BERDINTASUNA

IV. TITULUA - ELKARTASUNA

V. TITULUA - HERRITARTASUNA

VI. TITULUA - JUSTIZIA

VII. TITULUA - GUTUNAREN INTERPRETAZIOA ETA APLIKAZIOA
ARAUTZEKO XEDAPEN OROKORRAK

III. ZATIA: BATASUNAREN POLITIKAK ETA FUNTZIONAMENDUA

I. TITULUA - APLIKAZIO OROKORREKO XEDAPENAK

II. TITULUA - BEREIZKERIARIK EZA ETA HERRITARTASUNA

III. TITULUA - BARNEKO POLITIKAK ETA EKINTZAK

I. KAPITULUA - BARNE-MERKATUA

1. atala - Barne-merkatuaren ezarpena eta jarduna
2. atala - Pertsona eta zerbitzuen joan-etorri askea
  1. azpiatala – Langileak
  2. azpiatala – Kokatzeko askatasuna
  3. Azpiatala – Zerbitzuak emateko askatasuna
3. atala – Salgaien joan-etorri askea
  1. azpiatala – Aduana-batasuna
  2. azpiatala – Aduanetako lankidetzak
  3. azpiatala – Kopuru-murrizketak debekatzea
4. atala – Kapitalak eta ordainketak
5. atala – Lehiari buruzko arauak
  1. azpiatala – Enpresei aplikatu dakizkiekeen xedapenak
  2. azpiatala – Estatu kideek emandako laguntzak
6. atala – Zerga-arloko xedapenak
7. atala – xedapen erkideak

II. KAPITULUA – EKONOMIARI ETA DIRUARI BURUZKO POLITIKA

1. atala – Ekonomiari buruzko politika
2. atala – Diruari buruzko politika
3. atala – Erakundeei buruzko xedapenak
4. atala – Diru gisa euroa darabilten estatu kideentzako berariazko xedapenak
5. atala – Xedapen iragankorrak

III. KAPITULUA –BESTE ARLO BATZUETAKO POLITIKAK

1. atala – Enplegua
2. atala – Gizarte politika
3. atala – Ekonomia-, gizarte- eta lurralde-kohesioa
4. atala – Nekazaritza eta arrantza
5. atala – Ingurumena
6. atala – Kontsumitzaileak babestea babestea
7. atala – Garraioak
8. atala – Europa barruko sareak
9. atala – Ikerketa eta garapen teknologikoa eta espazioa
10. atala – Energia

IV. KAPITULUA – ASKATASUNERAKO, SEGURTASUNERAKO ETA JUSTIZIARAKO LEKUA

1. atala –Xedapen orokorrak
2. atala – Mugetako kontrolei, asiloari eta inmigrazioari buruzko politikak
3. atala – Arlo zibileko lankidetzak judizialak
4. atala – Zigor-arloko lankidetzak judizialak
5. atala – Polizia arteko lankidetzak

V. KAPITULUA – BATASUNAK ZEIN ESPARRUTAN ERABAKI DEZAKEEN ZER EDO ZERTAN LAGUNTZEKO EDO ZER EDO ZER KOORDINATU NAHIZ OSATZEKO EKINTZA BAT EGITEA

1. atala – Osasun publikoa
2. atala - Industria
3. atala – Kultura
4. atala – Turismoa
5. atala – Hezkuntza, gaztedia, kirola eta lanbide-heziketa
6. atala – Babes zibila
7. atala – Administrazio-lankidetzak

IV. TITULUA - ITSASOZ HARAINDIKO HERRIALDE ETA LURRALDEEN ELKARTEA

V. TITULUA - BATASUNAREN ATZERRI-EKINTZA

I. KAPITULUA - APLIKAZIO OROKORREKO XEDAPENAK

II. KAPITULUA – ATZERRIARI ETA SEGURTASUNARI BURUZKO POLITIKA BATERATUA

1. atala – xedapen erkideak
2. atala – Segurtasunari eta defentsari buruzko politika bateratua
3. atala –Finantza-xedapenak

III. KAPITULUA –MERKATARITZA POLITIKA BATERATUA

IV. KAPITULUA –BESTE HERRIALDE BATZUEKIKO LANKIDETZA ETA LAGUNTZA
HUMANITARIOA

1. atala – Garapenerako lankidetzak
2. atala – Beste herrialde batzuekiko lankidetzak: ekonomia, finantzak eta teknika
3. atala – Laguntza humanitarioa

V. KAPITULUA – NEURRI MUGATZAILEAK

VI. KAPITULUA –NAZIOARTEKO AKORDIOAK

VII. KAPITULUA – BATASUNAK NAZIOARTEKO ERAKUNDEEKIN,
BESTE HERRIALDE BATZUEKIN ETA BATASUNAREN
ORDEZKARITZEKIN IZANGO DITUEN HARREMANAK

VIII. KAPITULUA –ELKARTASUN KLAUSULA APLIKATZEA

VI. TITULUA - BATASUNAREN FUNTZIONAMENDUA

I. KAPITULUA - INSTITUZIOEI BURUZKO XEDAPENAK

1. atala – Instituzioak

1. azpiatala – Europako Parlamentua
2. azpiatala – Kontseilu Europarra
3. azpiatala – Ministroen Kontseilua
4. azpiatala – Europako Batzordea
5. azpiatala – Europako Batasuneko Justizia Auzitegia
6. azpiatala – Europako Banku Zentrala
7. azpiatala – Kontu Auzitegia

2. atala – Batasuneko organo aholku-emaileak

1. azpiatala – Eskualdeetako Lantaldea
2. azpiatala – Ekonomia eta Gizarte Lantaldea

3. atala – Europako Inbertsio Bankua

4. atala – Batasuneko erakunde, organo eta organismoentzako xedapen erkideak

II. KAPITULUA – FINANTZA-XEDAPENAK

1. atala – Urte anitzeko finantza-esparrua

2. atala – Batasunaren urteko aurrekontua

3. atala – Aurrekontua betearaztea eta kudeaketa onartzea

4. atala – xedapen erkideak

5. atala – Iruzuraren kontrako borroka

III. KAPITULUA –LANKIDETZA INDARTUAK

VII. TITULUA - XEDAPEN ERKIDEAK

IV. ZATIA: XEDAPEN OROKORRAK ETA AZKEN XEDAPENAK

EUROPARENTZAT KONSTITUZIO BAT

ERATZEN DUEN ITUNA

ATARIKOA

BELGIARREN ERREGE JAUN GURENAK, TXEKIAR ERREPUBLIKAKO LEHENDAKARIAK, DANIMARKAKO ERREGINA ANDRE GURENAK, ALEMANIAKO ERREPUBLIKA FEDERALEKO LEHENDAKARIAK, ESTONIAKO ERREPUBLIKAKO LEHENDAKARIAK, HELENIAR ERREPUBLIKAKO LEHENDAKARIAK, ESPAINIAKO ERREGE JAUN GURENAK, FRANTZIAKO ERREPUBLIKAKO LEHENDAKARIAK, IRLANDAKO LEHENDAKARIAK, ITALIAKO ERREPUBLIKAKO LEHENDAKARIAK, ZIPREKO ERREPUBLIKAKO LEHENDAKARIAK, LETONIAKO ERREPUBLIKAKO LEHENDAKARIAK, LITUANIAKO ERREPUBLIKAKO LEHENDAKARIAK, LUXENBURGOKO DUKE GOIEN JAUNAK, HUNGARIAKO ERREPUBLIKAKO PARLAMENTUAK, MALTAKO ERREPUBLIKAKO LEHENDAKARIAK, HERBEHEREETAKO ERREGINA ANDRE GURENAK, AUSTRIAKO ERREPUBLIKAKO LEHENDAKARIAK, POLONIAKO ERREPUBLIKAKO LEHENDAKARIAK, PORTUGALGO ERREPUBLIKAKO LEHENDAKARIAK, ESLOVENIAKO ERREPUBLIKAKO LEHENDAKARIAK, ESLOVAKIAKO ERREPUBLIKAKO LEHENDAKARIAK, FINLANDIAKO ERREPUBLIKAKO LEHENDAKARIAK, SUEDEIAKO ERRESUMAKO GOBERNUAK, BRITAINIA HANDIKO ETA IPAR IRLANDAKO ERRESUMA BATUKO ERREGINA ANDRE GURENAK,

Europaren oinordekotza kulturazko, erlijiozko eta humanistikoen goi-eraginez, hortik abiatuta garatu baitira gizakiaren eskubide urraezin eta utziezinak, demokrazia, berdintasuna, askatasuna eta zuzenbide-estatua bezalako balio unibertsalak,

Europak, bizipen mingarriak jasan ondoren orain bat eginik dagoela, zibilizazioaren, aurrerabidearen eta oparotasunaren bidean aurrera egin nahi duen uste osoaz, bere biztanle guztien onerako, ahulenak eta baztertuenak ere ahaztu gabe; Europa horrek kulturari, jakintzari eta gizartearen aurrerakuntzari kontinente irekia izaten jarraitu nahi duen uste osoaz; herrigintza demokratiko eta gardenagoan sakondu nahi duen eta munduko bakearen, justiziaren eta elkartasunaren alde lan egin nahi duen uste osoaz,

Europako herriek, zein bere nortasunaz eta nazio-historiaz harro egonda ere, antzinako zatiketak gainditzeko erabakia hartuta dutela, eta, gero eta bat eginago, elkarrekin etorkizun bateratua jorratu nahi duten ziurtasunaz,

Europak, “aniztasunean bat eginik”, aukerarik onenak emango dizkiela, guztion eskubideak errespetatuta, eta, ondo jakinda etorkizun dauden belaunaldien aurrean eta Lur osoaren aurrean zernolako erantzukizuna duen, gizakiaren itxaropenerako berebiziko esparrua den abentura handi horretan aurrera egin dezaten segurtasunaz,

Europako Erkidegoak eta Europar Batasuna eratzeko itunen esparruan egindako lanari jarraitzeko deliberoaz, erkidegoaren altxorren iraupena bermatuta egon dadin,

Europako Konbentzioaren kide guztiei, Konstituzio proiektu hau egitearren Europako herritar eta estatu guztien izenean esker onez,

HONAKO HAUEK IZENDATU DITUZTE AHAL OSOKO:

BELGIARREN ERREGE JAUN GURENA

TXEKIAR ERREPUBLIKAKO LEHENDAKARIA

DANIMARKAKO ERREGINA ANDRE GURENA

ALEMANIAKO ERREPUBLIKA FEDERALEKO LEHENDAKARIA

ESTONIAKO ERREPUBLIKAKO LEHENDAKARIA

HELENIAR

ESPAINIAKO

FRANTZIAKO

IRLANDAKO LEHENDAKARIA

ITALIAKO

ZIPREKO

LETONIAKO

LITUANIAKO

LUXENBURGOKO DUKE GOIEN JAUNA

HUNGARIAKO

MALTAKO LEHENDAKARIA

HERBEHEREETAKO ERREGINA ANDRE GURENA

AUSTRIAKO

POLONIAKO

PORTUGALGO

ESLOVENIAKO

ESLOVAKIAKO

FINLANDIAKO

SUEDIAKO ERRESUMAKO GOBERNUA

BRITAINIA HANDIKO ETA IPAR IRLANDAKO ERRESUMA BATUKO ERREGINA ANDRE
GURENA

JAUN ETA ANDRE HORIEK, beren ahal osoak, egoki eta behar bezala aitorturik, elkarri agertu ondoren, ondorengo xedapen hauek hitzartu dituzte:

I. ZATIA

I. TITULUA

BATASUNAREN DEFINIZIOA ETA HELBURUAK

I-1. ARTIKULUA

Batasuna sortzea

1. Konstituzio honek Europako herritarrek eta estatuak etorkizuna elkarrekin eraikitzeke duten borondatea du sorburu, eta Europar Batasuna eratzen du, estatu kideek helburu komunak lortzeko hari eskumenak emanda. Batasunak koordinatuko ditu helburu horiek lortzeko estatu kideen politikak, eta erkidego moduan erabiliko ditu estatu kideek emandako eskumenak.
2. Batasuna zabalik dago bere balioak errespetatzen eta baliook elkarrekin indartzeko konpromisoa har dezaten Europako estatu guztientzat.

I-2. ARTIKULUA

Batasunaren balioak

Gizakiaren duintasunaren begirunea, askatasuna, demokrazia, berdintasuna, zuzenbide-estatua eta giza eskubideen errespetua, gutxiengoetako pertsonen eskubideak ere barne, ditu Batasunak oinarritzko balio. Batasuneko estatu kide guztiek erkide dituzte balio horiek, aniztasuna, bereizkeriarik eza, tolerantzia, justizia, elkartasuna eta emakume eta gizonen arteko berdintasuna ezaugarri dituen gizartearen baitan.

I-3. ARTIKULUA

Batasunaren xedeak

1. Batasunak bakea, bere balioak eta bere herrien ongizatea sustatzea du helburu.
2. Batasunak barne-mugarik gabeko askatasun-, segurtasun- eta justizia-esparrua eskainiko die herritarrei, eta lehia askea eta faltsutu ga bea izango duen barne merkatua.
3. Batasunak Europaren garapen iraunkorraren alde egingo du lan, horretarako oinarritzat hartuta ekonomia-hazkunde orekatua eta prezioen egonkortasuna, enplegu betea eta gizartearen aurrerabidea jomuga dituen lehiakortasun handiko merkatuko ekonomia soziala eta ingurumenaren babesa eta kalitatearen hobekuntza-maila handia. Era berean, aurrerabide zientifikoa eta teknikoa ere sustatuko ditu.

Batasunak gizarteko bazterkeriaren eta bereizkeriaren aurka egingo du eta gizarte-justizia eta – babesa, emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna, belaunaldien arteko elkartasuna eta haurren eskubideen babesa sustatuko ditu.

Batasunak estatu kideen estatuen arteko ekonomia-, gizarte- eta lurralde-kohesioa eta elkartasuna bultzako ditu.

Batasunak bere kultura- eta hizkuntza-aniztasunaren aberastasuna errespetatuko du eta Europaren kultura-ondarea zaintzeko eta garatzeko ardura izango du.

4. Munduko gainontzekoekiko harremanetan Batasunak bere balioak eta interesak indartu eta sustatuko ditu. Bakea, segurtasuna, Lurraren garapen iraunkorra, herrien arteko elkartasuna eta errespetua, merkataritza aske eta zuzena, pobretasuna ezabatzea eta giza eskubideak -batez ere haurren eskubideak- babestea, nazioarteko zuzenbidea zorrotz bete eta garatzea, eta, bereziki, Nazio Batuen Gutunaren printzipioen errespetua bultzatuko ditu.

5. Batasunak bitarteko egokiak erabiliko ditu bere helburuak lortzeko, Konstituzioan ematen zaizkion eskumenen arabera.

I-4. ARTIKULUA

Oinarrizko askatasunak eta bereizkeriarik eza

1. Batasunak pertsonen, zerbitzuen, salgaien eta kapitalen joan-etorri askea eta kokatzeko askatasuna bermatuko ditu bere baitan, Konstituzioan xedatutakoarekin bat.

2. Debekatuta dago naziotasuna dela-eta inongo bereizkeriarik egitea Konstituzioaren aplikazio-eremuan, bere xedapen bereziak gorabehera.

I-5. ARTIKULUA

Batasunaren eta estatu kideen arteko harremanak

1. Batasunak estatu kideak Konstituzioaren aurrean berdinak izatea errespetatuko du, eta bai estatu horien funtsezko egitura politikoari eta konstituzio-egiturari lotuta dagoen nazio-nortasuna ere, toki- eta eskualde-autonomiari dagokionetan barne. Batasunak estatuaren funtsezko egitekoak errespetatuko ditu, eta, bereziki, estatuaren lurralde-osotasuna bermatzea, ordena publikoa jagotea eta nazio-segurtasuna zaintzea xede dutenak.

2. Lankidetzaren leialaren printzipioaren arabera, Batasunak eta estatu kideek elkar errespetatuko dute eta elkarri lagunduko diote Konstituziotik eratortzen diren xedeak betetzeko.

Estatu kideek Konstituziotik eratortzen diren edo Batasuneko erakundearen egintzen ondorioz sortzen diren eginbeharrak beteko direla bermatzeko egokiak diren neurri orokor edo berezi guztiak hartuko dituzte.

Estatu kideek Batasunaren xedea betetzen lagunduko dute eta Batasuneko helburuak lortzea arriskuan jar dezakeen neurririk ez dute hartuko.

I-6. ARTIKULUA

Batasuneko Zuzenbidea

Konstituzioa eta Batasunari emandako eskumenak gauzatzean bertako erakundeek sortutako zuzenbidea estatu kideetako zuzenbidearen gainetik egongo dira.

I-7. ARTIKULUA

Nortasun juridikoa

Batasunak nortasun juridikoa du.

I-8. ARTIKULUA

Batasuneko ikurrak

Batasunaren ikurrinak urre koloreko hamabi izar ditu hondo urdinaren gainean.

Batasunaren ereserkia Ludwig Van Beethoven-en Bederatzigarren Sinfoniako Alaitasunaren Ereserkitik hartu da.

Batasunaren ikurritza hau da: "Aniztasunean bat eginik".

Batasuneko dirua euroa da.

Europaren eguna maiatzaren 9an ospatzen da, Batasun osoan.

II. TITULUA

OINARRIZKO ESKUBIDEAK ETA BATASUNeko HERRITARTASUNA

I-9. ARTIKULUA

Oinarrizko eskubideak

1. Batasunak II. zatia osatzen duen Oinarrizko Eskubideen Gutunean adierazitako eskubideak, askatasunak eta printzipioak onartzen ditu.
2. Batasuna Giza Eskubideak eta Oinarrizko Askatasunak Babesteko Europako Hitzarmenari atxikiko zaio. Atxikimendu horrek ez ditu aldaraziko Konstituzioan zehazten diren Batasunaren eskumenak.
3. Giza Eskubideak eta Oinarrizko Askatasunak Babesteko Europako Hitzarmenak bermatzen dituen oinarrizko eskubideak eta Batasuneko estatuen konstituzio-tradizio komunitatik datozenak Batasunaren Zuzenbidearen osagai dira, printzipio orokor direnez.

I-10. ARTIKULUA

Batasuneko herritartasuna

1. Batasuneko estaturen bateko herritartasuna daukan pertsona oro izango da Batasuneko herritar; herritartasun hori erantsi egiten zaio estatu kide bakoitzeko herritar izaerari, bata bestearen ordezkotza izan gabe.

2. Batasuneko herritarrak Konstituzioan ezarritako eskubideen gozamen-dun eta bete-beharren menpeko dira. Eskubide hauek dituzte:

- a) Batasuneko estatu-eta-ko lurraldean aske ibili eta bizi izateko eskubidea dute;
- b) botoa emateko zein hautagai izateko eskubidea dute, bai Europako Parlamenturako hauteskundeetan, bai eta bizileku duten estatu kide-eta-ko udal-hauteskundeetan ere, estatu horretako herritarrek dituzten baldintza berberetan;
- c) herritar diren Batasuneko estatuak ordezkari-za-rik ez daukan beste herrialderen baten lurraldean, Batasuneko edozein estaturen agintari diplomatiko eta kontsularren babes-a hartzeko eskubidea dute estatu horretako herritarren baldintza berberetan.
- d) Europako Parlamentuari eskea egiterakoan, Europako Ararteko-arengana jotzerakoan eta Batasuneko erakunde eta organo aholku-emaileei zuzentzerakoan, Konstituzioaren hizkuntzetako bat erabiltzeko eskubidea dute, baita erantzuna hizkuntza horrexetan jasotzekoa ere.

Konstituzioak berak eta Konstituzioa aplikatzerakoan hartutako neurriek finkatutako baldintzetan eta muga horien barruan erabiliko dira eskubide horiek.

III. TITULUA

BATASUNAREN ESKUMENAK

I-11. ARTIKULUA

Oinarrizko printzipioak

1. Eskumenak esleitzeko printzipioak agintzen du Batasunaren eskumenak mugatzeko orduan. Subsidiaritasun- eta heinekotasun-printzipioak agintzen du Batasunaren eskumenak gauatzeko orduan.
2. Batasunak, eskumenak esleitzeko printzipioaren indarrez, estatu kideek Konstituzioan esleitu dizkioten eskumenen mugen barruan jarduten du, Konstituzioan ezarritako helburuak betetzearren. Konstituzioan Batasunari esleitu ez zaion eskumen oro estatu kideei dagokie.
3. Batasuneko estatuek, ez beren gobernu zentralaren bidez, ez eskualde - zein toki-erakundeen bidez, xede-ekintzaren helburuak ondo lortu ezin dituztenean, eta, xede-ekintzaren maila edo ondorioak direla-eta, helburuak Batasunaren bidez hobeto lortzeko modukoak direnean, orduantxe bakarrik, eta hein horretan, subsidiaritasun-printzipioaren arabera hartuko du parte Batasunak bere eskumen eskusibokoak ez diren eremuetan.

Subsidiaritasun- eta heinekotasun-printzipioen aplikazioari buruzko Protokoloan ezarritakoaren arabera erabiliko dute Batasuneko erakundeek subsidiaritasun-printzipioa. Estatu kideetako parlamentuek printzipio hori errespetatzen dela jagongo dute aipatutako Protokoloan ezarritako prozeduraren arabera.

4. Heinekotasun-printzipioaren arabera, Batasunak burutu beharreko jardunaren edukia eta forma ez dira izango Konstituzioaren helburuak lortzeko beharrezko den neurri horretatik gorakoak.

Subsidiariorotasun- eta heinekotasun-printzipioen aplikazioari buruzko Protokoloan ezarritakoaren arabera erabiliko dute Batasuneko erakundeek heinekotasun-printzipioa.

I-12. ARTIKULUA

Eskumen-mailak

1. Konstituzioak eremu jakin batean Batasunari eskumen eskusiboa ematen dionean, Batasunak berak bakarrik egin ahal izango ditu bai legeak bai juridikoki lotesleak diren egintzak, eta Batasuneko estatuek, berriz, estatu kide diren aldetik, Batasunak horretarako ahalmena ematen badie edo Batasunak erabakitako egintzak aplikatzeko bada, orduan bakarrik egin ahal izango dute hori.
2. Konstituzioak eremu jakin batean Batasunari estatu kideekin batera partekatutako eskumena ematen dionean, Batasunak eta estatu kideek legeak egin eta juridikoki lotesleak diren egintzak burutu ahal izango dituzte eremu horretan. Batasunak bere eskumena egikaritu ez duen neurrian edo Batasunak bere eskumena egikaritzeari uztea erabaki duen neurrian egikarituko dute Batasuneko estatuek beren eskumena.
3. Batasuneko estatuek beren ekonomia- eta enplegu-politikak koordinatuko dituzte III. Zatian ezarritako moduen arabera; modu horiek definitzeko eskumena izango du Batasunak.
4. Batasunak eskumena izango du atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratua zehazteko eta aplikatzeko, defentsari buruzko politika bateratua arian-arian eratzea ere barne hartuta.
5. Eremu jakin batzuetan eta Konstituzioan ezarritako baldintzetan, Batasunak jarduerak burutzeko eskumena izango du estatu kideen zeregina koordinatzearen, laguntzearen edo osatzearen; Batasunak, baina, ez du beretzat hartuko estatu kideek eremu horietan duten eskumena.

III. Zatian ezarritako xedapenen indarrez eremu horiei buruz Batasunak, juridikoki lotesle direla, erabakitzen dituen egintzek ezin izango dute estatu kideen legezko eta arauzko xedapenen inolako harmonizaziorik ekarri.

6. Batasunak dituen eskumenak norainokoak diren eta zein baldintzatan erabili behar diren, III. Zatiko xedapenetan zehaztuko da eremu bakoitzari dagokionez.

I-13. ARTIKULUA

Eskumen eskusiboa duten eremuak

1. Batasunak eskumen eskusiboa izango du honako eremu hauek kudeatzerakoan:
  - a) aduana-batasuna;
  - b) barne-merkatuak funtziona dezan beharrezko diren eskumenei buruz arauak ezartzeko zeregina;
  - c) diru gisa euroa darabilten estatu kideek diruari buruz duten politika;
  - d) Batasunak arrantza-gaietan darabilen politikari lotuta, itsasoko baliabide biologikoak jagoteko zeregina;
  - e) Batasun osorako merkataritza-politika.
2. Era berean, Batasunak eskumen eskusiboa izango du nazioarteko hitzarmenak sinatzeko orduan ere, betiere, hitzarmen hori Batasunaren legegintzako egintza batean jasota dagoenean, bere barneko eskumena bete ahal izateko hitzarmen hori beharrezko denean, eta arau erkideetan eragina izan dezakeen edo arauon indarra aldaraz dezakeen neurrian.

I-14. ARTIKULUA

Erdibanako eskumena duten eremuak

1. Batasunak estatu kideekin erdibanako eskumena izango du, Konstituzioak ematen dion eskumen hori I-13 eta I-17. artikuluetan aipatutako eremuei ez dagokienean.
2. Batasunak eta estatu kideek elkarrekin partekatuta dituzten eskumenak honako eremu nagusi hauek hartuta aplikatuko dira:
  - a) barne-merkatua;
  - b) gizarteari buruzko politika, III. Zatian zehaztutako gaiei dagokienez;
  - c) ekonomia-, gizarte- eta lurralde-kohesioa;
  - d) nekazaritza eta arrantza, itsasoko baliabide biologikoak jagoteko zeregina alde batera utzita;
  - e) ingurumena;
  - f) kontsumitzaileentzako babesak;
  - g) garraioak;
  - h) Europa barruko sareak;
  - i) energia;
  - j) askatasun, segurtasun eta justiziako eremua;
  - k) herri-osasunaren arloan segurtasuna bermatzeko baterako gaiak, III. Zatian zehaztutako arloei dagokienez.
3. Ikerketari, teknologia-garapenari eta espazioari dagozkien eremuetan, Batasunak egintzak burutzeko eskumena izango du, bereziki, programak definitu eta egiteko jardunak burutzeko eskumena; eskumen hori erabiltzeak, ordea, ez du inola ere eragotziko estatu kideek euren eskumena erabili ahal izatea.

4. Garapenerako lankidetzari eta laguntza humanitarioari dagozkien eremuetan, Batasunak egintzak burutzeko eta politika bateratua egiteko eskumena izango du; eskumen hori erabiltzeak, ordea, ez du inola ere eragotziko estatu kideek euren eskumena erabili ahal izatea.

I-15. ARTIKULUA

Ekonomia- eta enplegu-politikak koordinatzea

1. Estatu kideek beren ekonomia-politikak koordinatuko dituzte Batasunaren baitan. Helburu hori betetzearren, Ministroen Kontseiluak neurriak hartuko ditu, bereziki, politika horiek izan behar dituzten norabide nagusiei dagokienez.

Xedapen bereziak aplikatuko zaizkie diru moduan euroa duten estatu kideei.

2. Batasunak estatu kideen enplegu-politiken koordinazioa bermatzeko neurriak hartuko ditu, bereziki, politika horiek izan behar dituzten norabideak zehaztuta.

3. Batasunak ekimenak onar litzake estatu kideek gizarteari buruz darabiltzaten politikak koordinatuko direla bermatzeko.

I-16. ARTIKULUA

Atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratua

1. Atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratuari dagokionez Batasunak duen eskumenak Batasunaren atzerriko politikaren eremu guztiak eta segurtasunari dagozkion gai guztiak hartuko ditu bere gain, defentsa bateratua ekar dezakeen defentsa-politika bateratua arian-arian eratzea ere barnean hartuta.

2. Batasuneko estatuak biziki eta baldintzarik jarri gabe bultzatuko dute Batasunaren atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratua, elkarrenganako leialtasunez eta elkartasunez, eta Batasunak eremu horretan egiten duena errespetatuko dute. Batasunaren interesen aurkako ekintzak edo bere eraginkortasuna murriztu dezaketen ekintza guztiak alde batera utziko dituzte.

I-17. ARTIKULUA

Laguntzeko, koordinatzeko edo osagarri izateko ekintzen eremua

Batasunak eskumena izango du zenbait eremutan laguntzeko, koordinatzeko edo osagarri izateko ekintzak burutzeko. Honako hauek izango dira ekintza horien eremu, Europa helburu dela:

- a) giza osasunaren babesa eta hobekuntza;
- b) industria;
- c) kultura;
- d) turismoa;
- e) hezkuntza, gazteria, kirola eta lanbide-heziketa;
- f) babes zibila;
- g) administrazioko lankidetzak.

I-18. ARTIKULUA

Malgutasun-klausula

1. Konstituzioak ezarritako helburuetakoren bat lortzarren, III. Zatian zehaztutako politiken eremuari dagokionez, Batasunak egintzaren bat egin behar duela beharrezkotzat jotzen denean, eta horretarako beharrezko diren egintza-aginpideak Konstituzioan aurreikusi ez badira, Ministroen Kontseiluak, Europako Batzordearen proposamenaren gainean eta Europako Parlamentuak neurriok onartu ondoren, egoki diren neurriak hartuko ditu aho batez.
2. Europako Batzordeak, I-11. artikulua 3. paragrafoan aipatutako subsidiariotasun-printzipioa kontrolatzeko prozeduraren esparruan, estatu kideetako parlamentuei jakinaraziko dizkie artikulua honetan oinarrituta egindako proposamenak.
3. Artikulu honetan oinarritutako neurriek ezin izango dute estatu kideen legezko eta arauzko xedapenen inolako harmonizaziorik ekarri, baldin eta Konstituzioak harmonizazio hori baztertzen badu.

IV. TITULUA

BATASUNEKO ERAKUNDEAK ETA ORGANOAK

I. KAPITULUA

ERAKUNDE-ESPARRUA

I-19. ARTIKULUA

Batasunaren erakundeak

1. Batasunak erakunde-esparrua du jarduteko, honako hauek helburu dituela:
  - bere balioak sustatzea;
  - bere helburuak lortzea;
  - bere interesak eta bere herritarren eta estatu kideen interesak defendatzea;
  - bere politiken eta ekintzen koherentzia, eragingarritasuna eta jarraipena bermatzea.

Hauexek dira erakunde-esparru hori osatzen dutenak:

- Europako Parlamentua,
- Kontseilu Europarra,

- Ministroen Kontseilua (aurrerantzean, “Kontseilua”),
- Europako Batzordea (aurrerantzean, “Batzordea”),
- Europar Batasuneko Justizia Auzitegia.

2. Erakunde horietako bakoitzak Konstituzioak esleitutako eskumenen mugen barruan jardungo du, betiere, Konstituzioan ezarritako prozedurak eta baldintzak oinarri dituela. Erakundeek elkarrekin lankidetzan leial jardungo dute beti.

I-20. ARTIKULUA

Europako Parlamentua

1. Europako Parlamentuak legegintza eta aurrekontugintza beteko ditu Kontseiluarekin batera. Kontrol politikoa egiteko eta aholku emateko funtzioak beteko ditu, Konstituzioak ezarritako baldintzetan. Batzordeko lehendakaria hautatuko du.
2. Batasuneko herritarren ordezkariak osatuko dute Europako Parlamentua. Ordezkarien kopurua zazpiehun eta berrogeita hamarrekoa izango da, gehienez ere. Herritarren ordezkariak beheranzko proportziozkoa izango da, eta estatu kide bakoitzeko gutxienez sei diputatu izango dira. Estatu kideetako bati ere ez zaio emango laurogeita hamasei eserleku baino gehiago.

Kontseilu Europarrak, Europako Parlamentuaren ekimenez eta haren onespenearekin, lehenengo lerroaldean adierazten diren printzipioen arabera Europako Parlamentuaren osaera finkatzeko Europako erabakia hartuko du aho batez.

3. Europako Parlamentuko diputatuak guztien zuzeneko boto aske eta isilpekoz hautatuko dira, bost urteko agintaldi baterako.
4. Europako Parlamentuak bere diputatuen artetik hautatuko ditu lehendakaria eta mahaia.

I-21. ARTIKULUA

Kontseilu Europarra

1. Kontseilu Europarrak Batasunaren garapena bultzatu, eta Batasunaren norabide eta lehentasun politiko orokorrak zehaztuko ditu. Ez du inolako legegintza-eginkizunik izango.
2. Batasuneko estatu kideetako buruek edo gobernu-buruek, Kontseiluko lehendakariak eta Batzordeko lehendakariak osatuko dute Kontseilu Europarra. Batasuneko Atzerri Arazoetako ministroak ere hartuko du parte Kontseiluaren lanetan.
3. Kontseilu Europarra hiru hilerik behin bilduko da, Kontseiluko lehendakariak deituta. Eguneko gai-zerrendak hala eskatzen duenean, Kontseilu Europarreko kideek erabakitze aukera izango dute ea euretariko bakoitzak ministro bana izango duen laguntzaile, eta Batzordeko buruak, berriz, Batzordeko kide bat eraman ahal izango du laguntzaile. Egoeraren arabera beharrezkoa denean, Kontseiluko lehendakariak Kontseilu Europarraren bilera berezia egiteko deia egingo du.
4. Kontseilu Europarrak adostasunez hartuko ditu erabakiak, Konstituzioak besterik agintzen duenetan salbu.

I-22. ARTIKULUA

Kontseilu Europarreko lehendakaria

1. Kontseilu Europarrak gehiengo kualifikatuz hautatuko du lehendakaria bi urte eta erdiko agintaldi baterako; kargu hori beste behin bakarrik bete ahal izango du pertsona berak. Eragozpen edo arau-hauste larriren bat gertatuz gero, Kontseilu Europarrak prozedura bera erabiliz eman ahal izango dio amaiera lehendakariaren agintaldiari.

2. Kontseilu Europarreko lehendakaria:

- a) Kontseilu Europarraren lanetan bera izango da buru eta sustatzaile;
- b) Kontseilu Europarraren lanak prestatzeko eta horiei jarraipena emateko ardura izango du, Batzordearen lehendakariarekin batera lankidetzan eta Gai Orokorraren Kontseiluaren lanetan oinarrituta;
- c) Kontseilu Europarraren barnean kohesioa eta adostasuna sendotzen ahaleginduko da;
- d) Kontseilu Europarraren bileretako bakoitza amaitutakoan, txostena aurkeztuko dio Europako Parlamentuari.

Kontseilu Europarraren lehendakariak, bere lerrun eta izaerari dagokionez, bere gain hartuko du Batasunaren atzerri-ordezkaritza atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratuaren gaietan, Batasuneko Atzerri Arazoetako ministroak dituen eskurantzei kalte egin gabe.

3. Kontseilu Europarraren lehendakariak ezin izango du ezein estatu kidetan inolako aginterik izan.

I-23. ARTIKULUA

Ministroen Kontseilua

1. Kontseiluak lege gintza eta aurrekontugintza beteko ditu Europako Parlamentuarekin batera. Politikak zehazteko eta koordinazio-lana egiteko funtzioak beteko ditu, Konstituzioak ezarritako baldintzetan.
2. Kontseiluaren osaeran estatu kideetako bakoitzak ordezkari bana izango du, ministro-mailakoa. Ordezkari horiek norberaren estatuko gobernua lotzeko adinako ahalmena izango dute, baita botoa emateko ahalmena ere.
3. Kontseiluak gehiengo kualifikatuz hartuko ditu erabakiak, Konstituzioak besterik agintzen duenetan salbu.

I-24. ARTIKULUA

Ministroen Kontseiluaren osaerak

1. Kontseilua osaera ezberdinak hartuta bilduko da.
2. Gai Orokorren Kontseiluak zainduko du Kontseiluaren osaera guztietan egindako lanak euren artean koherenteak izan daitezen.

Kontseilu Europarraren bilerak prestatuko ditu eta bileren ondorengo jarduna betetzen dela bermatuko du, Kontseilu Europarreko lehendakariarekin eta Batzordearekin harremanetan dagoela.

3. Atzerri Arazoetako Kontseiluak Batasunaren atzerri-jarduna landuko du, Kontseilu Europarrak zehaztutako jarraibide estrategikoak aintzakotzat hartuta, eta Batasunaren jarduna koherentea izan dadin jagongo du.
4. Kontseilu Europarrak gehiengo kualifikatuz Europako erabakia hartuko du, Kontseiluaren gainerako osaerak zeintzuk diren zerrenda batean ezartzeko.
5. Estatu kideen gobernuetako ordezkari iraunkorren lantaldea arduratuko da Kontseiluko lanak prestatzeko zereginaz.
6. Kontseilua jendaurrean bilduko da legegintzako egintza-proiektu bati buruz eztabaidatu eta botoa eman behar duenean. Hori betetzearren, Kontseiluaren batzarraldi bakoitzak bi zati izango ditu, bata, Batasunaren legegintzako egintzei buruz eztabaidatzeko, eta, bestea, legegintzakoak ez diren jardunetan aritzeko.
7. Kontseiluan estatu kideen ordezkari direnek osatuko dute lehendakaritza Kontseiluaren osaeretan, Atzerri Arazoetarako osaeran izan ezik, eta, horretarako, berdintasunezko txandakatze-sistema bat erabiliko dute, Kontseilu Europarrak hartutako erabaki europar batean ezarritako baldintzen arabera. Kontseilu Europarrak gehiengo kualifikatuz hartuko ditu erabakiak.

I-25. ARTIKULUA

Kontseilu Europarreko eta Kontseiluko gehiengo kualifikatuaren azalpena

1. Gehiengo kualifikatuak gutxienez Kontseiluko kideen %55 bilduko du, gutxienez hamabost kide barne dituela, eta estatu horiek gutxienez Batasuneko biztanleriaren %65 hartu behar dute barne.

Blokeo-gutxiengoak Kontseiluko lau kide bildu behar ditu gutxienez; horrelakorik ezean, gehiengo kualifikatua lortuzat joko da.

2. Dena den, 1. paragrafoan ezarritakoa ezarrita ere, Kontseiluak Batasuneko Batzordearen edo Atzerri Arazoetarako ministroaren proposamenez ez diharduenean, hurrengo hau hartuko da gehiengo kualifikatuzat: gutxienez, Kontseiluko kideen %72 biltzen duena, eta estatu kideen ordezkariak horrek, gutxienez, Batasuneko biztanleriaren %65 barne hartzen duena.

3. Kontseilu Europarrari aplikatuko zaizkio 1. eta 2. paragrafoak, erabakiak gehiengo kualifikatuz hartzen dituenean.

4. Kontseilu Europarreko lehendakariak eta Batzordeko lehendakariak ez dute parte hartuko Kontseilu Europarreko bozketetan.

I-26. ARTIKULUA

Europako Batzordea

1. Batzordeak Batasunaren interes orokorra sustatuko du eta horretarako ekimen egokiak hartuko ditu. Konstituzioa eta erakundeek Konstituzioaren arabera hartutako neurriak aplikatzeaz arduratuko da. Batasuneko Zuzenbidea aplikatzen dela gainbegiratuko du, Europar Batasuneko Justizia Auzitegiaren kontrolpean. Aurrekontua gauzatuko du eta programak kudeatuko ditu. Era berean, koordinatze-, gauzatze- eta kudeatze-funtzioak ere beteko ditu, Konstituzioak ezartzen duenaren arabera. Atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratua eta Konstituzioak aurreikusitako beste kasu batzuetan izan ezik, Batasunaren atzerri-ordezkaritzaz arduratuko da. Batasunaren urteko eta urteanitze ko programen ekimena izango du, erakunde arteko akordioak lortzeko asmoz.

2. Batasunaren legegintzako egintzak Batzordearen proposamenez baino ezingo dira hartu, Konstituzioak bestelakorik xedatu ezean. Bestelako egintzak Batzordearen proposamenez hartuko dira Konstituzioak hala ezartzen duenean.
3. Batzordearen agintaldia bost urtekoa izango da.
4. Batzordeko kideak beren gaitasun orokorra eta Europarekiko duten konpromisoa aintzakotzat izanik hautatuko dituzte, zalantzarik gabeko independentzia agertzen duten pertsonen artetik aukeratuta.
5. Konstituzioaren arabera izendatutako lehen Batzordea estatu kide bakoitzeko herritar batez osatuko da, Batzordeko lehendakaria eta Batasuneko Atzerri Arazoetako Ministroa, lehendakariordeetako bat izango dena, barne direla.
6. 5. paragrafoak aipatzen duen Batzordearen agintaldia amaitzen denetik, Batzordeak honako kide-kopuru hau izango du: estatu kideen kopuruaren bi herena, Batzordeko lehendakaria eta Batasuneko Atzerri Arazoetako Ministroa barne direla, baldin eta Kontseilu Europarrak ez badu zenbateko hori aho batez aldatzea erabakitzen.

Batzordeko kideak estatu kideetako herritarren artetik hautatuko dituzte, horretarako, estatu kideen artean berdintasunezko txandakatze-sistema bat erabilita. Sistema hori ezartzeko, hain zuzen, Europako erabakia hartuko du aho batez Kontseilu Europarrak, honako printzipio hauen arabera:

- a) Estatu kideak berdintasun zorrotzez tratatuko dira, beren herritarrak Batzordeko kide gisa izendatzeko txanda-hurrenkera eta igarotako denbora zehazteari dagokionez; ondorioz, bi estatu kide jakinetako herritarrek betetzen dituzten agintaldien guztizko kopuruaren arteko aldea ez da inoiz izango batetik gorakoa.

b) denborak aurrera egin ahala sortuz joango diren Batzordeetako bakoitza, a) idatz-zatian xedaturikoari atxikiz, estatu kide guztien aniztasun demografiko eta geografikoa behar bezala islatuta osatuko da.

7. Batzordeak independentzia osoz beteko ditu bere erantzukizunak. Batzordeko kideek, I-28. artikulua 2. paragrafoaren kalterik gabe, ez dute jarraibiderik eskatuko ez onartuko inongo gobernu, erakunde, organo edo organismotatik. Ihes egingo diote beren betebeharrekin edo beren funtzioak betetzearekin bateraezina den edozein egintzari.

8. Batzordeak taldean izango du erantzukizuna Europako Parlamentuaren aurrean. Europako Parlamentuak, III-340. artikuluaekin bat etorritik, Batzordearen aurkako gaitzespen-mozio bat bozkatu ahal izango du. Gaitzespen hori onartzen bada, Batzordeko kideek talde gisa eman beharko dute dimisioa, eta Batasuneko Atzerri Arazoetako Ministroak ere Batzordean betetzen duen kargua utzi beharko du.

I-27. ARTIKULUA

Europako Batzordeko lehendakaria

1. Europako Parlamenturako hauteskunderen emaitzak aintzat hartuta, eta egoki diren aholkuak eskatuta, Kontseilu Europarrak, gehiengo kualifikatuz, Batzordeko lehendakari-kargua betetzeko hautagaia proposatuko dio Europako Parlamentuari. Europako Parlamentuak hautagaia aukeratuko du, Parlamentua osatzen duten kideen gehiengoz. Hautagaiak beharrezko den gehiengoa lortzen ez badu, Kontseilu Europarrak, gehiengo kualifikatuz, beste hautagai bat proposatuko du hilabeteko epean; ondoren, Europako Parlamentuak aukeratu beharko du prozedura bera erabilita.

2. Kontseiluak, lehendakari hautetsiarekin ados jarrita, Batzordeko kide izendatzeko proposatuko diren gainerako pertsonen zerrenda onartuko du. Estatu kideek aurkeztutako proposamenetatik abiatuta aukeratuko dira pertsona horiek, betiere, I-26. artikulua 4. paragrafoan eta 6. paragrafoko bigarren lerroaldean adierazitako irizpideekin bat etorruta.

Batzordeko lehendakaria, Batasuneko Atzerri Arazoetako ministroa eta Batzordeko gainerako kideak, talde gisa, Europako Parlamentuaren onarpen-botoaren menpe jarriko dira. Onespenez hori oinarritzat hartuta, Kontseilu Europarrak izendatuko du Batzordea, gehiengo kualifikatuz.

3. Batzordeko lehendakariak:

- a) norabideak zehaztuko ditu, Batzordeak horien arabera beteko baititu bere betebeharrak.
- b) Batzordearen barne-antolamendua erabakiko du, bere jardunaren koherentzia, eraginkortasuna eta kolegiatasuna ondo jagonda.
- c) lehendakariordeak izendatuko ditu Batzordeko kideen artean; Batasuneko Atzerri Arazoetako Ministroa ez, beste batzuk izango dira.

Batzordeko kideak uko egingo dio bere karguari, baldin eta lehendakariak hala egitea eskatzen badio. Batasuneko Atzerri Arazoetako ministroak uko egingo dio bere karguari, I-28. artikulua 1. paragrafoan ezarritako prozeduraren arabera, baldin eta lehendakariak hala egitea eskatzen badio.

I-28. ARTIKULUA

Batasuneko Atzerri Arazoetako Ministroa

1. Kontseilu Europarrak, Batzordeko lehendakariaren onespenez, gehiengo kualifikatuz izendatuko du Batasuneko Atzerri Arazoetako Ministroa. Kontseilu Europarrak prozedura bera erabiliz amaiarazi dezake haren agintaldia.
2. Batasuneko Atzerri Arazoetako Ministroak Batasunaren atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratua gidatuko du. Bere proposamenen bidez politika hori egiten lagunduko du, eta Kontseiluaren mandatari denez, politika hori betearaziko du. Berdin jokatuiko du segurtasunari eta defentsari buruzko politika bateratuari dagokionez.
3. Batasuneko Atzerri Arazoetako Ministroa izango da Atzerri Arazoetako Kontseiluaren buru.
4. Batasuneko Atzerri Arazoetako Ministroa Batzordeko lehendakariordeetako bat izango da. Batasunaren atzerri-jardunaren koherentziaz arduratuko da. Batzordearen barruan, atzerri-harremanen eremuan Batzordeari dagozkion erantzukizunez eta Batzordearen atzerri-jardunaren beste alderdi batzuk koordinatzeaz ere arduratuko da. Batzordearen barruan dituen erantzukizun horiek betetzerakoan, eta soilik erantzukizun horiei dagokienez, Batasuneko Atzerri Arazoetako Ministroa Batzordearen funtzionamendua arautzen duten prozeduretara atxikita egongo da, baldin eta hori bateragarria bada 2. eta 3. idatz-zatiekin.

I-29. ARTIKULUA

Europako Batasuneko Justizia Auzitegia

1. Europar Batasuneko Justizia Auzitegiak bere baitan hartuko ditu Justizia Auzitegia, Auzitegi Nagusia eta auzitegi espezializatuak. Konstituzioaren interpretazioan eta aplikazioan Zuzenbidea errespetatzen dela bermatuko du.

Estatu kideek beharrezko diren errekurtsio-bide guztiak ezarriko dituzte Batasuneko Zuzenbideak babestutako eremuetan babes judiziala berma dadin.

2. Justizia Auzitegia Batasuneko estatu kide bakoitzeko epaile banaz osatuko da, eta abokatu nagusien laguntza edukiko du.

Auzitegi Nagusiak, gutxienez, estatu kide bakoitzeko epaile bana izango du.

Justizia Auzitegiko epaile eta abokatu nagusiak eta Auzitegi Nagusiko epaileak aukeratzekoan, zalantzarik gabeko independentzia agertzen duten pertsonak eta III-355 eta III-356. artikuluetan ezarritako baldintzak betetzen dituztenak hartuko dira hautagai. Estatu kideetako gobernuek izendatuko dituzte, denak ados jarrita, sei urteko epe baterako. Epaile eta abokatu nagusi horiek, epe hori bukatutakoan, berriro ere izenda litezke.

3. Europar Batasuneko Justizia Auzitegiak, III. Zatiaren arabera, hauei buruz hartuko ditu erabakiak:

- a) Estatu kideren batek, erakunderen batek edo pertsona fisiko zein juridikoren batek aurkeztutako errekurtsioei dagokienean erabakiko du;
- b) epaiketa aurretik hartuko ditu erabakiak, estatu kideetako jurisdikzio-organismoek halaxe eskatuta, Batasuneko Zuzenbidearen interpretazioari dagokionean edo erakundeek onartutako egintzen balioari dagokionean;

- c) Konstituzioan jasotako gainerako kasuetan ere erabakiko du.

II. KAPITULUA

BATASUNEKO BESTE ERAKUNDE ETA ORGANO AHOLKU-EMAILE BATZUK

I-30. ARTIKULUA

Europako Banku Zentrala

1. Europako Banku Zentralak eta estatu kideetako banku zentralek osatuko dute Banku Zentralen Europako Sistema. Europako Banku Zentralak eta diru gisa euroa darabilten estatu kideetako banku zentralek, horiek osatzen baitute Eurosistema, Batasunaren diru-politika zuzenduko dute.
2. Europako Banku Zentralaren organo artezkariak zuzenduko dute Banku Zentralen Europako Sistema. Prezioen egonkortasunari eustea, horixe izango da Banku Zentralen Europako Sistemaren helburu nagusia. Helburu horren kontra joan gabe, Batasunaren politika ekonomiko orokorreari ere laguntza emango die, Batasunaren helburuak lortzen laguntzearen. Banku zentral bati dagozkion gainerako zereginak ere beteko ditu, betiere, III. Zatian ezarritakoarekin bat eta Banku Zentralen Europako Sistemaren eta Europako Banku Zentralaren estatutuen arabera.
3. Europako Banku Zentrala erakundea da. Nortasun juridikoa izango du. Berari dagokio, berari bakarrik, euroa jaulkitzeko baimena ematea. Independentziaz jokatu du bere eskumenak bete eta bere finantzak kudeatzerakoan. Batasuneko erakunde, organo nahiz organismoek eta baita estatu kideetako gobernuek ere errespetatu egin behar dute independentzia hori.

4. Europako Banku Zentralak beharrezko diren neurri guztiak hartuko ditu bere betebeharrak betetzeko, betiere, III-185etik III-191ra bitarteko artikuluetan eta III-196. artikuluan jasotakoarekin bat, eta Banku Zentralen Europako Sistemaren eta Europako Banku Zentralaren estatutuen arabera. Artikulu horien arabera, diru gisa euroa ez darabilten estatu kideek eta estatu horietako banku zentralek beren eskumenei eutsiko diete diru-eremuan.

5. Europako Banku Zentralari aholku eskatu behar zaio, bere eskurantzei dagozkien eremuetan, Batasunaren egintza -proiektu guztiei buruz, baita estatu kideetako araudi-proiektu guztiei buruz ere; Bankuak irizpenak eman ahal izango ditu.

6. Europako Banku Zentralaren organo artezkariak, beren osaera eta jarduera-arauak III-382 eta III-383. artikuluetan daude zehaztuta, baita Banku Zentralen Europako Sistemaren eta Europako Banku Zentralaren estatutuetan ere.

I-31. ARTIKULUA

Kontu Auzitegia

1. Kontuen Auzitegia erakundea da. Berak kontrolatuko ditu Batasunaren kontuak.
2. Kontuen Auzitegiak Batasunaren diru-sarrera eta gastu guztien kontuak aztertuko ditu, eta finantzen kudeaketa ona dela bermatuko du.
3. Batasuneko estatu kide bakoitzeko herritar banak osatuko dute Kontuen Auzitegia. Kontuen Auzitegiko kideek independentzia osoz beteko dituzte beren eginkizunak, Batasunaren interes orokorraren alde.

I-32. ARTIKULUA

Batasuneko organo aholku-emaileak

1. Europako Parlamentuak, Kontseiluak eta Europako Batzordeak laguntzaile izango dituzte Eskualdeetako Lantaldea eta Ekonomia eta Gizarte Lantaldea, aholkularitza-lanetan jardungo baitute.
2. Eskualdeetako Lantaldea eskualdeetako eta tokian tokiko erakundeetako ordezkariak osatuta egongo da, eskualdeetako edo tokian tokiko erakunderen batean hauteskunde-mandaturen baten titular badira, edo hauteskunde-batzorderen batean erantzukizun politikoa baldin badute.
3. Ekonomia eta Gizarte Lantaldea osatzeko, enpresarien eta langileen erakundeetatik eta gizarte zibilaren erakusgarri diren beste sektore batzuetatik hartuko dira ordezkariak, batez ere, eremu sozioekonomikotik zein herritar-, lanbide- eta kultura-eremuetatik.
4. Eskualdeetako Lantaldeko eta Ekonomia eta Gizarte Lantaldeko kideak ez dira inolako aginduzko manuri lotuta egongo. Independentzia osoz beteko dituzte beren eginkizunak, Batasunaren interes orokorraren alde.
5. Lantalde horien osaera, kideen izendapena, eskumenak eta funtzionamendua finkatzeko arauak III-386. artikulutik III-392. artikulura bitartekoetan zehaztuko dira.

Lantaldeen osaerari buruz 2 eta 3. paragrafoetan jasotako arauak, aldian-aldian aztertuko ditu Kontseiluak, Batasunaren bilakaera ekonomikoa, soziala eta demografikoa aintzakotzat hartu ahal izateko. Kontseiluak, Batzordeak proposatuta, Europako erabakiak hartuko ditu gai honetaz.

V. TITULUA

BATASUNAREN ESKUMENAK GAUZATZEA

I. KAPITULUA

XEDAPEN ERKIDEAK

I-33. ARTIKULUA

Batasunaren egintza juridikoak

1. Erakundeek, Batasunaren eskumenak betetzeko, honako tresna juridikoak erabiliko dituzte, III. Zatian ezarritakoaren arabera: Europako legea, Europako esparru-legea, Europako erregelamendua, Europako erabakia, gomendioak eta irizpenak

Europako legea irispen orokorra duen legegintzako egintza da. Lege hori osagai guztiei dagokienez bete beharrekoa eta estatu kide bakoitzean zuzenean aplikatzekoa izango da.

Europako esparru-legea legegintzako egintza da; horren bidez, dena delako estatu kideari betebeharra ezartzen zaio, emaitza jakin bat lortzea, alegia; dena den, estatu kideetako agintarien esku uzten da hori lortzeko modua eta baliabideak aukeratzeko eskumena.

Europako erregelamendua irispen orokorra duen legegintzaz kanpoko egintza da; legegintzako egintzak eta Konstituzioaren xedapen jakin batzuk betearaztea da bere xedea. Zenbaitetan, erregelamendua osagai guztietan bete beharrekoa eta estatu kide bakoitzean zuzenean aplikatzekoa izango da, eta, beste batzuetan, dena delako estatu kideari emaitza jakin bat lortzeko betebeharra ezarriko zaio, baina hori lortzeko modua eta baliabideak aukeratzeko eskumena estatu kideetako agintarien esku utzita.

Europako erabakia legegintzaz kanpoko egintza da, bere osagai guztiei dagokienez bete beharrekoa. Erabakia betetzeko hartzaile jakin bat izendatzen denean, horrentzat bakarrik izango da bete beharrekoa.

Gomendioek eta irizpenek ez dute ondorio loteslerik izango.

2. Legegintzako egintza-egitasmoa aurkezten zaienean, Europako Parlamentuak eta Kontseiluak ez dute onartuko dena delako eremuan erabili beharrekoa den legegintzako prozeduran jasota ez dagoen egintzarik.

I-34. ARTIKULUA

Legegintzako egintzak

1. Europako Parlamentuak eta Kontseiluak biok batera onartu behar dituzte, Batzordearen proposamen baten gainean, Europako legeak eta esparru-legeak, horretarako, III-396. artikuluan jasotako legegintza-prozedura arrunta erabiliz. Bi erakunde horiek ez badira ados jartzen, egintza hori ez da onartuko.

2. Konstituzioak zehaztutako berariazko kasuetan, Europako Parlamentuak Kontseiluaren partaidetzaz onartuko ditu Europako legeak eta esparru-legeak, edo, bestela, Kontseiluak onartuko ditu Europako Parlamentuaren partaidetzaz, horretarako, legegintza-prozedura bereziak erabiliz.

3. Konstituzioak zehaztutako berariazko kasuetan, Europako legeak eta esparru-legeak beste era batzuetara onartu ahal izango dira, estatu kideen talde baten edo Europako Parlamentuaren ekimenez, Europako Banku Zentralaren gomendioz, edo Justizia Auzitegiaren edo Europako Inbertsio Bankuaren eskariz.

I-35. ARTIKULUA

Legegintzakoak ez diren egintzak

1. Kontseilu Europarrak Europako erabakiak hartuko ditu Konstituzioak ezarritako kasuetan.
2. Kontseiluak eta Batzordeak, bereziki I-36 eta I-37. artikuluetan ezarritako kasuetan, Europako erregelamendu edo erabakiak hartuko dituzte, baita Europako Banku Zentralak ere, Konstituzioak jasotako berariazko egoeretan.
3. Kontseiluak gomendioak onartuko ditu. Batzordeak proposatuta hartuko ditu erabakiak, baldin eta Konstituzioan xedatzen bada Kontseiluak Batzordearen proposamenez ebatzi behar dituela egintzak. Aho batez hartuko ditu erabakiak Batasunaren egintza bat ebatzeko guztien adostasuna beharrezko den eremuetan. Batzordeak, baita Europako Banku Zentralak ere, Konstituzioak jasotako berariazko egoeretan, gomendioak egitea ebatziko dute.

I-36. ARTIKULUA

Eskuordetzan emandako Europako erregelamenduak

1. Europako lege eta esparru-legeek eskuordetzan eman ahal izango dizkiote Batzordeari Europako erregelamenduak onartzeko ahalak, legean edo esparru-legean funtsezkoak ez diren osagai jakin batzuk osa edo aldaraz ditzan.

Europako lege eta esparru-legeek berariaz mugatuko dituzte eskuordetzan emandako ahalen xedeak, edukiak, irispidea eta iraupena. Europako lege edo esparru-lege batek arautu behar ditu beti eremu bateko funtsezko elementuak, eta, horrenbestez, zeregin hori betetzeko ahalak ezin izango dira eskuordetzan eman.

2. Europako lege eta esparru-legeek berariaz finkatuko dute zein baldintzatan eman litekeen eskuordetza; kasu hauetan, hain zuzen ere:

- a) Europako Parlamentuak edo Kontseiluak eskuordetza ezestea erabaki dezakete;
- b) eskuordetzan emandako Europako erregelamendua ezin izango da indarrean sartu, baldin eta Europako Parlamentuak edo Kontseiluak kontrako arrazoiak eman badituzte Europako legeak edo esparru-legeak ezarritako epean.

Europako Parlamentuak bere kideen gehiengoz ebatziko du, eta Kontseiluak, berriz, gehiengo kualifikatuz, a) eta b) idatz-zatiei dagokienez.

I-37. ARTIKULUA

Betearazpen-egintzak

1. Estatu kideek barne-zuzenbideko beharrezko diren neurri guztiak hartuko dituzte, Batasunarentzat juridikoki lotesle diren egintzak betearazteko.
2. Batasunarentzat juridikoki lotesle diren egintzak betearazteko baldintza uniformeak behar direnean, estatu kideek betearazpen-eskumenak emango dizkiote Batzordeari edo, behar bezala justifikatutako egoera berezietan eta I-40. artikuluan ezarritakoetan, Kontseiluari.
3. Horren aurretik, 2. paragrafoaren ondorioetarako, Europako lege baten bidez arau eta printzipio orokorrak ezarriko dira, Batzordeak betearazpen-eskumenak nola gauzatu dituen kontrolatzeko estatu kideek izango dituzten moduei dagokienez.
4. Batasunaren betearazpen-egintzak Europako betearazpen-erregelamendu moduan edo Europako betearazpen-erabaki moduan agertuko dira.

I-38. ARTIKULUA

Batasunaren egintza juridikoen printzipio bateratuak

1. Konstituzioak zein egintza-mota onartu behar den ezartzen ez duenean, erakundeek erabaki behar dute kasuan-kasuan aplikagarri diren prozeduren arabera eta I-11. artikuluan jasotako heinekotasun-printzipioari jarraituz.
2. Egintza juridikoez arrazoietan oinarrituta egon behar dute, eta Konstituzioan jasotako proposamenak, ekimenak, gomendioak, eskaerak edo irizpenak hartuko dituzte abiaburu.

I-39. ARTIKULUA

Argitaratzea eta indarrean sartzea

1. Legegintza-prozedura arrunta erabiliz onartzen diren Europako legeak eta esparru-legeak Europako Parlamentuak eta Kontseiluko lehendakariak sinatu behar dituzte.

Gainerakoetan, lege edo esparru-lege horiek zein erakundek onartu dituen, horako lehendakariak sinatuko ditu.

Europako legeak eta esparru-legeak Europar Batasunaren Aldizkari Ofizialean argitaratuko dira, eta bertan zehaztutako egunean sartuko dira indarrean, edo, egun zehatzik eman ezean, argitaratu eta hogeitun egunera.

2. Europako erregelamenduak eta, hartzaile jakinik ezean, Europako erabakiak ere bai, zein erakundek onartu dituen, horako lehendakariak sinatuko ditu.

Europako erregelamenduak eta, hartzaile jakinik ezean, Europako erabakiak ere bai, Europar Batasunaren Aldizkari Ofizialean argitaratuko dira, eta bertan zehaztutako egunean sartuko dira indarrean, edo, egun zehatzik eman ezean, argitaratu eta hogeitun egunera.

3. Bigarren paragrafoan jasotako Europako erabakiez bestelakoak beren hartzaileei jakinaraziko zaizkie, eta jakinarazpen hori egindakoan hartuko dute indarra.

II. KAPITULUA

XEDAPEN BEREZIAK

I-40. ARTIKULUA

Xedapen bereziak atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratuaz

1. Europar Batasunak atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratua gauzatuko du, eta zeregin horretan, oinarri gisa, estatu kideen artean elkarrenganako elkartasun politikoa garatuko du, guztientzat interesgarri diren gaiak zehaztu eta estatu kideen ekintzaren elkarganatze gero eta handiagoa lortuko du.
2. Kontseilu Europarrak Batasunaren interes estrategikoak zehaztu, eta atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratuaren helburuak finkatuko ditu. Kontseiluak politika hori egingo du Kontseilu Europarrak ezarritako jarraibide estategikoen esparruan eta III. Zatian xedatutakoaren arabera.
3. Hartu beharreko Europako erabakiak hartuko dituzte Kontseilu Europarrak eta Kontseiluak.

4. Batasuneko Atzerri Arazoetako Ministroak eta estatu kideek betearaziko dute atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratua, estatu bakoitzaren eta Batasunaren bitartekoak erabilia.
5. Batasuneko estatuak, Kontseilu Europarrak eta Kontseiluaren baitan, ikuspegi bateratua ezartzeko abenikoa lortu behar dute interes orokorra daukan atzerriari eta segurtasunari buruzko politikako gai guztien gainean. Nazioarteko esparruan edozein jardunetan hasi aurretik edo Batasunaren interesetan eragina izan dezakeen edozein konpromiso hartu aurretik, estatu kide bakoitzak gainerakoei aholku eskatu behar die Europako Kontseiluaren edo Kontseiluaren baitan. Estatu kideek, beren jarduna elkargaratuta, bermatu egin behar dute, Batasunak nazioarteko esparruan bere interesak eta balioak defendatzeko modua izan dezan. Estatu kideek elkertasunez jokatuko dute beren artean.
6. Atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratuari dagozkion gaitan, Kontseilu Europarrak eta Kontseiluak aho batez onartu behar dituzte Europako erabakiak, III. Zatian jasotako kasuetan izan ezik. Estatu kide baten ekimenez ebatziko dute, bai Batasuneko Atzerri Arazoetako Ministroak halaxe proposatuta, bai ministro horrek Batzordearen laguntzaz halaxe proposatuta. Europako legeak eta esparru-legeak ez dira arlo honetan erabiliko.
7. Kontseilu Europarrak aho batez Europako erabaki bat hartu ahal izango du, horren bidez, III. Zatian zehaztutako kasuetan Kontseiluak gehiengo kualifikatuz erabaki behar duela ezartzeko.
8. Aldian-aldean aholkua eskatuko zaio Europako Parlamentuari atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratuaren alderdi nagusien eta oinarritzko aukeren gainean. Jakinaren gainean egon behar du politika bateratu horren bilakaerari dagokionez.

I-41. ARTIKULUA

Xedapen bereziak segurtasunari eta defentsari buruzko politika bateratuaz

1. Segurtasunari eta defentsari buruzko politika bateratua atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratuaren zati osoa da. Batasunari bitarteko zibil eta militarretan oinarritutako gaitasuna eskainiko dio. Batasunak bitarteko horiek erabili ahal izango ditu Batasunetik kanpoko misioetan ere, misio horien helburua bakea gordeko dela bermatzea, gatazkei aurre hartzea eta nazioarteko segurtasuna indartzea denean, Nazio Batuen Gutunaren printzipioekin bat etorritz. Zeregin horiek betetzerakoan, estatu kideek emandako ahalmenetatik hartuko da laguntza.

2. Atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratuak bere baitan hartuko du Batasunaren defentsari buruzko politika bateratua arian-arian eratzea ere. Horrek defentsa bateratua ekarriko du, Kontseilu Europarrak hori aho batez erabakitakoan. Orduan, Kontseilu Europarrak gomendioa egingo die estatu kideei, bakoitzak bere konstituzioko arauekin bat etorritz, ildo beretik erabaki bat har dezaten.

Artikulu honen arabera, Batasunaren politikak ez dio eragingo Batasuneko zenbait estaturen segurtasunari eta defentsari buruzko politikaren izaera bereziari; defentsa bateratua Ipar Atlantikoko Itunaren Erakundearen esparruan egin behar dutela uste duten Batasuneko estatu batzuentzat Ipar Atlantikoko Itunetik sortutako betebeharrak errespetatu egingo ditu; eta esparru horretan segurtasunari eta defentsari buruz ezarritako politika bateratuarekin bateragarri izan behar da Batasunaren politika.

3. Estatu kideek, segurtasunari eta defentsari buruzko politika bateratua aplikatzeko asmoz, ahalmen zibilak eta militarrek utziko dituzte Batasunaren esku, Kontseiluak zehaztutako helburuak betetzen laguntzarren. Halaber, beren artean indar-talde multinazionalak osatzen dituzten estatu kideek ere segurtasunari eta defentsari buruzko politika bateratuaren esku utzi ahal izango dituzte ahalmenok.

Estatu kideek arian-arian beren ahalmen militarrek hobetzen joateko konpromisoa hartu dute. Defentsa-ahalmenak, ikerkuntza, eskurapena eta armagintza garatzeko esparruan Agentzia bat eratu da (Europako Defentsa Agentzia), eragiketa-betebeharrak identifikatzeko, neurriak sustatu eta betetzeko, defentsa-arloko industria- eta teknologia-oinarria indartzeko egoki diren neurri guztiak identifikatzeko, eta, hala dagokionean, aplikatzeko, armagintzari eta ahalmenei buruzko Europako politika definitzen laguntzeko nahiz ahalmen militarrek hobetzeko zereginak ebaluatzerakoan Kontseiluan parte hartzeko ere.

4. Kontseiluak, Batasuneko Atzerri Arazoetako Ministroaren proposamenez edo estatu kide baten ekimenez, aho batez onartuko ditu segurtasunari eta defentsari buruzko politika bateratuari dagozkion Europako erabakiak, artikulua honetan jasotako misioetako bati hasiera ematekoak ere barnean direla. Batasuneko Atzerri Arazoetako Ministroak estatuetako bitartekoak eta Batasunaren tresnak erabiltzeko proposamena egin lezake, hala dagokionean Batzordearekin batera.

5. Kontseiluak, Batasunaren esparru barruan, misio bat burutu dezan agindu diezaioke estatu kideen talde bati Batasunaren balioak defendatzeko eta bere interesen alde jokatzeko. Misio hori burutzerakoan, III-310. artikulua izango da arau.

6. Ahalmen militarretan goreneko irizpideak bete eta, misiorik zorrotz-estuenak burutzearen, arlo horretan konpromiso lotuagoak sinatu dituzten estatu kideek lankidetzaren egituratu iraunkorra eratuko dute Batasunaren esparru barruan. Lankidetzaren horrek III-312. artikulua izango du arau, eta ez du eraginik izango III-309. artikuluan xedatutako horretan.

7. Baldin eta estatu kide bati armaz erasotzen badiote bere lurraldean, gainerako estatu kideek laguntza eta sorospena eman beharko dizkiote, bakoitzak dituen bitarteko guztiak erabilita, Nazio Batuen Gutunaren 51. artikulua araberaren arabera. Hori halaxe izango da, baina zenbait estatu kideren segurtasunari eta defentsari buruzko politikaren berariazko izaerari kalte egin gabe.

Esparru honetako konpromisoak eta lankidetzak gero ere Ipar Atlantikoko Itunaren Erakundearen barruan bereganatutako konpromisoei egokituko zaizkie, erakunde hori izango baita aurrerantzean ere, erakundea osatzen duten estatu kideentzat, beren defentsa kolektiboaren oinarri eta defentsa hori burutzeko erakunde.

8. Aldian-aldian aholkua eskatuko zaio Europako Parlamentuari segurtasunari eta defentsari buruzko politika bateratuaren alderdi nagusien eta oinarritzko aukeren gainean. Jakinaren gainean egon behar du politika bateratu horren bilakaerari dagokionez.

I-42. ARTIKULUA

Askatasun-, segurtasun- eta justizia-esparruari buruzko xedapen bereziak

1. Batasuna askatasun-, segurtasun- eta justizia-esparrua izango da:
  - a) horretarako, Europako legeak eta esparru-legeak onartuko dira, hala behar izanez gero, estatu kideen legezko eta erregelamenduzko xedapenak elkarri hurbiltzeko, III. Zatian jasotako eremuei dagokienez.
  - b) estatu kideetan eskumenak dituzten agintarien artean elkarrekiko konfiantza sustatuko da, horren oinarri izanik, batez ere, batak bestearen ebazpen judizialak eta estrajudizialak aitortzea.
  - c) estatu kideetan eskumenak dituzten agintarien arteko lankidetzak eraginkorra erabiliko da, polizia-zerbitzuak, aduana-zerbitzuak eta penaleko arau-hausteei aurre hartzeko eta antzemateko espezializaturik dauden beste zerbitzu batzuk ere barnean direla.

2. Estatuetakoko parlamentuek, askatasuneko, segurtasuneko eta justiziako eremuan, parte hartu ahal izango dute III-260. artikuluan ezarritako ebaluazio-mekanismoetan. Europolen kontrol politikoari eta Eurojusten jardunaren ebaluazioari lotuta egongo dira, III-276 eta III-273. artikuluen arabera.

3. Estatu kideek ekimen-eskubidea izango dute polizia- eta justizia-gaietako lankidetzako eremuan, arlo penalari dagokionez, III-264. artikuluen arabera.

I-43. ARTIKULUA

Elkartasun-klausula

1. Batasunak eta estatu kideek elkarrekin batera jardungo dute elkartasunez, estatu kide bati eraso terrorista bat eginez gero edo hondamendiren bat, naturala zein gizakiak eragindakoa, gertatuz gero. Batasunak bere esku dituen tresna guztiak erabiliko ditu, estatu kideek Batasunaren esku utzitako bitarteko militarrek ere barnean direla, helburuok hauek izanik:

- a) – estatu kideen lurraldean mehatxu terroristari aurre hartzea;
– erakunde demokratikoak eta herritarrak balizko eraso terroristetatik babestea;
– estatu kide bati, bere lurraldean, laguntza ematea, eraso terroristaren bat gertatuz gero, bertako agintariek hala eskatuta;
- b) estatu kide bati, bere lurraldean, laguntza ematea, naturak zein gizakiak eragindako hondamendiren bat gertatuz gero, bertako agintariek hala eskatuta.

2. Honako artikulua hau aplikatzeko moduak III-329. artikuluan daude zehaztuta.

III. KAPITULUA:

LANKIDETZA INDARTUAK

I-44. ARTIKULUA

Lankidetza indartuak

1. Batasunaren eskumen eksklusiboak ez diren gaien esparruan elkarrekin lankidetza indartua ezarri nahi duten estatu kideek, Batasunaren erakundeak erabili eta eskumen horiek egikaritu ahal izango dituzte Konstituzioko xedapen egokiak aplikatuta, eta, betiere, artikulua honetan eta III-416. artikulutik III-423. artikulura bitartekoetan jasotako mugen barruan eta hor zehaztutako modalitateen arabera.

Lankidetza indartuen helburua Batasunaren xedeak sustatzea, bere interesak babestea eta integrazio-prozedura sendotzea izango da. Lankidetza indartua estatu kide guztientzat irekita dago etengabe, III-418. artikulua adierazitakoaren arabera.

2. Lankidetza indartu bat baimentzeko Europako erabakia Kontseiluak azken irtenbide moduan onartu behar du, ondorio gisa argi ikusten duenean lankidetza horrek zituen helburuak Batasunak bere osotasunean ezin dituela zentzuzko epe batean lortu, eta lankidetza horretan, gutxienez, estatu kideen herenak parte hartzekotan. Kontseiluak III-449. artikuluan ezarritako prozeduraren arabera ebatziko du.

3. Kontseiluko kide guztiek parte hartu ahal izango dute eztabaidan, baina bozketan, berriz, lankidetza indartu batean partaide diren estatu kideek Kontseiluan dituzten ordezkariak, horietatik bakarrik hartu ahal izango dute parte.

Partaide diren estatu kideetako ordezkarien botoekin, horietatik bakarrik lor liteke ahobatezotasuna.

Gehiengo kualifikatuzat joko da, gutxienez, Kontseiluko kideen %55 lortzen denean, baldin eta ehuneko horretan, gutxienez, partaide diren estatu kideetako biztanleriaren %65 ordezkaturata badago.

Blokeo-gutxiengoak, gutxienez, partaide diren estatu kideetako biztanleriaren %35 baino gehiago ordezkatzeko besteko Kontseiluko kide-kopuru minimoa hartu behar du, eta horri beste kide bat gehituta; horrelakorik ezean, gehiengo kualifikaturata lortuzat joko da.

Dena den, hirugarren eta laugarren lerroaldeetan ezarritakoa ezarrita ere, Kontseiluak Batasuneko Batzordearen edo Atzerri Arazoetarako ministroaren proposamenez erabaki behar ez duenean, hurrengo hau eskaturata da gehiengo kualifikaturata modura: gutxienez, Kontseiluko kideen %72 lortzen duena, eta partaide diren estatu kideen ordezkaturata horrek, gutxienez, estatu horietako biztanleriaren %65 barne hartzen duena.

4. Lankidetzat indartu baten esparruan ebatzitako egintzak lotesle izango dira horretan partaide diren estatu kideentzat, baina horientzat bakarrik. Egintza horiek ez dira hartuko Batasunari atxiki nahi zaizkion estatuek onartu beharreko altxor moduan.

VI. TITULUA

BATASUNAREN BIZITZA DEMOKRATIKOA

I-45. ARTIKULUA

Berdintasun demokratikoaren printzipioa

Batasunak bere herritarren berdintasun-printzipioa errespetaturata du bere jardun guztietan, eta herritar guztiek berdin jasoko dute Batasuneko erakunde, organo eta organismoen arreta.

I-46. ARTIKULUA

Demokrazia ordezkatzailearen printzipioa

1. Batasunaren jarduna demokrazia ordezkatzailean oinarrituta dago.
2. Herritarrek zuzeneko ordezkaritza izango dute Batasunean Europako Parlamentuaren bitartez.

Estatu kideetako bakoitza bere estatuburuak edo gobernuburuak ordezkatuta egongo da Kontseilu Europarrean, eta Kontseiluan, berriz, bere gobernuak ordezkatuta; ordezkari horiek demokratikoki erantzukizuna izango dute estatu kide bakoitzeko Parlamentuan zein beren herritarren aurrean.

3. Herritar orok du Batasuneko bizitza demokratikoan parte hartzeko eskubidea. Herritarrengandik ahalik hurbilen eta herritarrentzat ahalik irekien hartuko dira erabakiak.
4. Europartasuna xede duten alderdi politikoek Europaren kontzientzia politikoa sortzen eta Batasuneko herritarren gurariak adierazten lagunduko dute.

I-47. ARTIKULUA

Demokrazia esku-hartzailearen printzipioa

1. Erakundeek Batasunaren jardun-eremu guztietan herritarrei eta elkarte ordezkatzaileei beren iritziak jendaurrean adierazteko eta elkarrekin trukatzeko aukera emango diete, horretarako bide egokiak erabilita.

2. Erakundeek aldiro-aldiro elkarrizketa irekia eta gardena izango dute elkarte ordezkatzailleekin eta gizarte zibilarekin.
3. Batasunaren jardunak koherenteak eta gardenak direla bermatzeko, Batzordeak kontsulta zabalak egingo ditu kasuan kasuko aldeekin.
4. Batasuneko herritar-multzoak, gutxienez milioi bat herritarrez osatutako taldean bilduta, eta herritar horien jatorriko estatu kideak kopuru esanguratsuan hainbat direla, Batzordeari gonbit egiteko ekimena bultzatu ahal izango du, herritar horien iritziz, Konstituzioaren aplikazio-xedeak lortzekotan, Batasunaren egintza juridikoa behar duten gaiei buruz proposamen egokia aurkez dezan bere eskumen-esparruaren barruan. Europako legeak ezarriko ditu herritarren ekimen hori aurkeztu ahal izateko beharrezko diren prozedurak eta betekizunak zehazteko xedapenak; besteak beste, ekimena aurkezten duten herritarren jatorriko estatu kideen kopuru minimoa ere finkatuko da.

I-48. ARTIKULUA

Lan-munduko ordezkariak eta gizarte-elkarrizketa autonomia

Batasunak lan-munduko ordezkariak beren eremuetan duten zeregina aitortu eta sustatuko dute, estatu kideetako sistemen aniztasuna aintzakotzat hartuta. Beren artean elkarrizketa sustatzen lagunduko du, beren autonomia errespetatuta.

Hazkundera eta enplegua sustatzeko hiruko goi-bilera sozialak gizarte-elkarrizketari lagunduko dio.

I-49. ARTIKULUA

Europako Arartekoa

Europako Arartekoa Europako Parlamentuak hautatuko du; Konstituzioan ezarritako baldintzak errespetatuta, Batasuneko erakunde, organo eta organismoen jardunean izandako administrazio txarreko kasuei buruzko kexak jasoko ditu. Kexa horiei buruz instrukzioa egin eta informatu egingo du. Independentzia osoz beteko ditu Europako Arartekoak bere eginkizunak.

I-50. ARTIKULUA

Batasuneko erakunde, organo eta organismoetako lanen gardentasuna

1. Gobernantza ona sustatzearen eta gizarte zibilak parte hartuko duela bermatzearen, Batasuneko erakundeek, organoek eta organismoek irekitasun-printzipioa ahalik eta gehien errespetatuta jardungo dute.
2. Europako Parlamentuko bilkurak jendaurrekoak izango dira, baita Kontseiluarenak ere, legegintzako egintza-proiektu bati buruz eztabaidatu eta botoa eman behar duenean.
3. Batasuneko herritar orok zein estatu kideetakoren batean bizilekua zein sozietatearen egoitza daukan pertsona fisiko nahiz juridiko orok, III. Zatian ezarritako baldintzak errespetatuta, Batasuneko erakunde, organo eta organismoetako agirietara iristeko eskubidea izango du, agirien euskarria edozein dela ere.

Europako legeak finkatuko ditu agirietara iristeko eskubide hori gauzatzeko modua arautuko duten printzipio orokorrak, eta interes publiko edo pribatuko arrazoiak direla medio, baita mugak ere.

4. Erakunde, organo eta organismoetako bakoitzak barne-erregelamenduan ezarriko ditu bere agirietara iristeko berariazko xedapenak, betiere, 3. paragrafoan adierazitako Europako legearekin bat etorrira.

I-51. ARTIKULUA

Pertsona bakoitzaren datuen babesa

1. Pertsona orok du berari dagozkion datu pertsonalak babestuta izateko eskubidea.
2. Europako legeak edo esparru-legeak pertsona fisikoak babesteko arauak finkatuko ditu Batasuneko erakunde, organo eta organismoek nahiz estatu kideek ere Batasuneko Zuzenbidea aplikatu beharreko eremuetan burutzen dituzten jardunetan, pertsona bakoitzaren datuak nola tratatu behar dituzten ezartzeko; datu horiek hara-hona askatasunez erabiltzeko arauak ere emango ditu. Arau horiek errespetatzen diren ala ez agintaritza independente batek kontrolatuko du.

I-52. ARTIKULUA

Elizen eta konfesionalak ez diren erakundeen estatutuak

1. Batasunak errespetatu egingo du eta ez du aurretik juzgatuko estatu kideek, bakoitzak bere barne-zuzenbidearen arabera, elizei eta erlijio-elkarte edo -komunitateei ematen dieten estatutua.
2. Era berean, Batasunak errespetatu egingo du estatu kideek, barne-zuzenbidearen arabera, erakunde filosofikoei eta konfesionalak ez diren erakundeei aitortzen dieten estatutua.

3. Beren nortasuna eta berariazko ekarpenak aitortuta, Batasunak eliza eta erakunde horiekin elkarrizketa irekia eta gardena izango du aldiro-aldiro.

VII. TITULUA

BATASUNAREN FINANTZAK

I-53. ARTIKULUA

Aurrekontu- eta finantza -printzipioak

1. Batasunaren diru-sarrera eta gastu guztiak aurrekontu-ekitaldi bakoitzari dagozkion aurreikuspenetan jaso, eta Batasunaren aurrekontuan zehaztuta utzi behar dira III. Zatian ezarritakoaren arabera.
2. Diru-sarrerak eta gastuak orekatu egin behar dira aurrekontuan.
3. Aurrekontuan zehaztutako gastuak urteko aurrekontu-ekitaldi osorako onartuko dira, III-412. artikuluan adierazitako Europako legearen arabera.
4. Aurrekontuan zehaztutako gastuak egin ahal izateko, aurretiaz Batasunaren egintza bat onartu beharko da, juridikoki loteslea, egintza horrek emango baitio oinarri juridikoa dagokion gastua burutze ko ekintzari, betiere, III-412. artikuluan adierazitako Europako legearen arabera eta lege horrek ezarritako salbuespenak salbuespen direla.

5. Aurrekontuei buruzko diziplina bermatzeko, Batasunak ez du egintzarik onartuko, baldin eta egintza horrek aurrekontuan nabarmen eragin badezake, eta, Batasunaren baliabide propioen mugaren baitan eta I-55. artikuluan aipatutako urte anitzeko finantza-esparruaren barruan, egintza horretatik etorriko diren gastuak finantzatu ahal izango direla bermatzen ez badu.

6. Aurrekontua gauzatuko da finantzen kudeaketa ona printzipio arautzaile duela. Estatu kideak eta Batasuna elkarrekin lankidetzan arituko dira, aurrekontuan jarritako kredituak printzipio horren arabera erabil daitezten.

7. Batasunak eta estatu kideek, III-415. artikuluari jarraituz, iruzurra eragotziko dute, baita Batasunaren finantza-interesen kaltean izan litekeen legez kanpoko beste edozein jarduera ere.

I-54. ARTIKULUA

Batasunaren baliabide propioak

1. Batasunak bere helburuak lortzeko eta bere politikak burutzeko behar dituen baliabideak bereganatuko ditu.

2. Batasunaren baliabide propioen pentzutari finantzatu da oso-osorik aurrekontua, beste sarrera batzuen kontra jarri gabe.

3. Kontseiluaren Europako lege batek ezarriko ditu Batasunaren baliabide propioen sistemari buruzko xedapenak. Ildo horretatik, baliabide propioetan beste kategoriatzat batzuk ere ezarri ahal izango dira, edo, daudenetatik, kategoriaren bat kendu. Kontseiluak, aurretiaz Europako Parlamentuari aholku eskatuta, aho batez eman beharko du erabakia. Lege hori ez da indarrean sartuko, harik eta estatu kideek, bakoitzak bere konstituzio-arauetan ezarritakoari jarraituz, legea onartu arte.

4. Kontseiluaren Europako lege batek ezarriko ditu Batasunaren baliabide propioen sistema aplikatzeko neurriak, betiere, 3. paragrafoaren arabera onartutako Europako legeak hala ezartzen badu. Kontseiluak erabaki behar du, Europako Parlamentuak onespena eman ondoren.

I-55. ARTIKULUA

Urte anitzeko finantza-esparrua

1. Urte anitzeko finantza-esparruak Batasunaren gastuen bilakaera ordenatua bermatzea izango du helburu, betiere bere baliabide propioen mugen barruan. Konpromisoak betetzeko kredituetan urteko gehieneko mugak zenbatekoak izango diren finkatuko du, gastu-kategoriaka, III-402. artikulua arabera.
2. Kontseiluaren Europako lege batek ezarriko du urte anitzeko finantza-esparrua. Kontseiluak aho batez erabaki beharko du, betiere Europako Parlamentua osatzen duten kideen gehiengo osoz ebatzitako onspena jaso ondoren.
3. Batasunaren urteko aurrekontuak urte anitzeko finantza-esparrua errespetatuko du.
4. Kontseilu Europarrak aho batez Europako erabakia hartu ahal izango du, horren bidez, 2. paragrafoan zehaztutako Kontseiluaren Europako legea onartu behar duenerako, Kontseiluak gehiengo kualifikatuz erabakitzeko modua izan dezan.

I-56. ARTIKULUA

Batasunaren aurrekontua

Europako legeak ezarriko du Batasunaren urteko aurrekontua, III-404. artikuluan ezarritakoarekin bat.

VIII. TITULUA

BATASUNA ETA INGURUKO HERRIALDEAK

I-57. ARTIKULUA

Batasuna eta inguruko herrialdeak

1. Batasunak lehentasunezko harremanak garatuko ditu auzoko herrialdeekin, oparotasun-gunea eta auzoarte jatorreko eremua ezartzearren, betiere Batasunaren balioak oinarri, eta lankidetzan eraikitako harreman estu eta baketsuak ezaugarri dituela.
2. Batasunak, 1. paragrafoaren ondorioetarako, berariazko hitzarmenak sinatu ahal izango ditu herrialde horiekin. Hitzarmen horietan elkarrekiko eskubideak eta betebeharrak lotu ahal izango dira, baita elkarrekin jardunak burutzeko aukera ere. Hitzarmenak aplikatzerakoan, kontzertazioak egin beharko dira aldiro-aldiro.

IX. TITULUA

BATASUNEKO KIDE IZATEA

I-58. ARTIKULUA

Batasuneko kide izateko betekizunak eta Batasunari atxikitzeko prozedura

1. Batasuna zabalik dago I-2. artikuluan adierazitako balioak errespetatzen eta baliook elkarrekin indartzeko konpromisoa har dezaten Europako estatu guztientzat.
2. Batasuneko kide izan nahi duen Europako estatu orok Kontseiluari igorri behar dio bere eskaera. Eskaera horren berri jakinaraziko diete Europako Parlamentuari eta estatu kideetako parlamentuei. Kontseiluak aho batez erabaki beharko du, betiere alde aurretik Batzordeari aholku eskatuta, eta Europako Parlamentua osatzen duten kideen gehiengo osoz ebatzitako onespena jaso ondoren. Estatu kide berriak onartzeko baldintzak eta prozedura elkarrekin ados jarrita ezarriko dituzte estatu kideek eta atxiki-gai den estatuak. Akordio hori estatu itungile guztiei aurkeztuko zaie, guztiek, bakoitzak bere konstituzioko arauen arabera, akordioa berrets dezaten.

I-59. ARTIKULUA

Batasuneko kide izateak dakartzan eskubide jakin batzuk etenda uztea

1. Kontseiluak, estatu kideen herenak arrazoiak emanda aurkeztutako ekimenaz, edo Europako Parlamentuak arrazoiak emanda aurkeztutako ekimenaz edo Batzordeak hala proposatuta, Europako erabakia hartu ahal izango du, estatu kide batek I-2. artikuluan adierazten diren balioak larri hausteko arrisku argia dagoela egiaztatuta gera dadin. Kontseiluak, bertako kideen lau bostenen gehiengoaz, erabakia hartuko du, Europako Parlamentuak onespena eman ondoren.

Egiaztapen hori egin aurretik, Kontseiluak dena delako estatu kideari entzun egingo dio, eta aipatutako prozedurari jarraituz, gomendioak egin ahal izango dizkio.

Kontseiluak aldiro aztertu beharko du ea egiaztapena egiteko erabilitako arrazoiak lehengo bestean balio duten.

2. Kontseiluak, estatu kideen herenak aurkeztutako ekimenaz edo Batzordeak hala proposatuta, Europako erabakia hartu ahal izango du, estatu kideetako batek I-2. artikuluan adierazten diren balioak larri eta behin eta berriz hausten dituela egiaztatuta gera dadin; horren aurretik, dena delako estatu kideari gonbit egingo dio horri buruz dituen oharpenak aurkez ditzan. Kontseilu Europarrak aho batez hartuko du erabakia, Europako Parlamentuak onespena eman ondoren.

3. Goiko 2. paragrafoan aipatutako egiaztapena jasota uzten denean, Kontseiluak, gehiengo kualifikatuz, Europako erabakia onar lezake, Batasuneko dena delako estatuari Konstituzioa aplikatzetik sortutako zenbait eskubide eteteko, estatu kide horrek Kontseiluan ordezkari duen kidearen boto-eskubidea ere barne hartuta. Kontseiluak kontuan hartu behar ditu etendura horrek pertsona fisiko eta juridikoen eskubide eta betebeharretan sor litzakeen ondorioak ere.

Nolanahi ere, estatu horrek lotuta jarraituko du, Konstituzioaren indarrez dagozkion betebeharrak direla-eta.

4. Kontseiluak, gehiengo kualifikatuz, Europako erabakia onar lezake, 3. paragrafoaren arabera onartutako neurriak aldatzeko edo indargabetzeko, baldin eta neurri horiek ezartzea ekarri zuen egoeran aldaketak izan direla ikusten bada.

5. Artikulu honen ondoreetarako, Kontseilu Europarrean edo Kontseiluan dena delako estatu horrek duen ordezkariak ez du bozketa horretan parte hartuko, eta, era berean, dena delako estatu hori ez da kontuan hartuko 1. eta 2. paragrafoetan aipatutako kalkuluak egiterakoan, alegia, estatu kideen herena edo lau bostenak zehazteko orduan. Bertaratu diren kideek edo ordezkaturik daudenek abstentzioa eginda ere, hori ez da eragozpen izango 2. paragrafoan adierazitako Europako erabakiak hartzeko.

Gehiengo kualifikatuzat joko da, 3. eta 4. paragrafoetan zehaztutako Europako erabakiak hartzerakoan, gutxienez, Kontseiluko kideen %72 lortzen denean, eta ordezkariak horrek, gutxienez, partaide diren estatu kideetako biztanleriaren %65 barne hartzen duenean.

Kontseiluak, 3. paragrafoaren arabera boto-eskubidea etenda uzteko erabakia hartu dela-eta, Konstituzioko xedapenetako bati jarraituz gehiengo kualifikatuz ebatzi behar duenean, gehiengo kualifikatu hori bigarren lerroaldean zehaztutako modu berean finkatuko da, edo, Kontseiluak Batzordearen edo Batasuneko Atzerri Arazoetako Ministroaren proposamenez diharduenean, gehiengo kualifikatuak, gutxienez, Kontseiluko kideen %55 lortu behar ditu, eta ordezkariak horrek, gutxienez, partaide diren estatu kideetako biztanleriaren %65 barne hartu behar du. Azken kasu horretan, blokeo-gutxiengoak, gutxienez, partaide diren estatu kideen biztanleriaren %35 baino gehiago ordezkatzeko besteko Kontseiluko kide-kopuru minimoa hartu behar du, eta horri beste kide bat gehituta; horrelakorik ezean, gehiengo kualifikatua lortuzat joko da.

6. Artikulu honen ondoreetarako, Europako Parlamentuak, erabakiak hartzerakoan, bertan emandako botoen bi hereneko gehiengoa behar du, betiere boto-kopuru hori Europako Parlamentua osatzen duten kideen gehiengoa izanda.

I-60. ARTIKULUA

Estatu kide batek bere borondatez Batasuna uztea

1. Estatu kideetako edozeinek erabaki lezake, bere konstituzio-arauekin bat etorruta, Batasuna uztea.
2. Batasuna uztea erabaki duen estatu kideak Kontseilu Europarrari jakinarazi behar dio asmo horren berri. Kontseilu Europarrak emandako argibideak oinarri, Batasunak hitzarmen bat negoziatu eta sinatuko du estatu kide horrekin Batasuna uzteko modua ezartzeko, betiere estatu horrek Batasunarekin etorkizunean izango duen harreman-esparrua aintzat hartuta. Hitzarmen hori III-325. artikulua 3. paragrafoan ezarritakoaren arabera negoziatuko da. Kontseiluak sinatuko du hitzarmena Batasunaren izenean gehiengo kualifikatuz, aurretiaz Europako Parlamentuaren onespena jasota.

3. Konstituzioa dena delako estatuan aplikatzeari utziko zaio Batasunetik bereizteko hitzarmena indarrean sartzen den egunean edo, horrelakorik ezean, 2. paragrafoan zehaztutako jakinarazpena egin eta handik bi urtera, baldin eta Kontseilu Europarrak, bereizi nahi duen estatu horrekin ados jarrita, aho batez epe hori luzatzea erabakitzen ez badu.

4. Batasunetik bereizi nahi duen estatuak Kontseilu Europarrean eta Kontseiluan ordezkari duen kideak, 2. eta 3. paragrafoen ondorioetarako, ez du parte hartuko Kontseilu Europarrean edo Kontseiluan berari dagokionez egiten diren eztabaidetan nahiz hartzen diren Europako erabakietan ere.

Gehiengo kualifikatutzat joko da, gutxienez, Kontseiluko kideen %72 lortzen denean, baldin eta ehuneko horretan, gutxienez, partaide diren estatu kideetako biztanleriaren %65 ordezkatuta badago.

5. Batasunetik bereizi den estatu kideak berriz ere Batasunari atxikitzea eskatzen badu, bere eskaera hori I-58. artikuluan ezarritako prozeduren arabera bideratuko da.

II. ZATIA

BATASUNEKO OINARRIZKO ESKUBIDEEN GUTUNA

ATARIKOA

Europako herriek, beren artean gero eta batasun estuagoa sortuz, etorkizun baketsua nahi dute izan elkarrekin, balio erkideetan oinarrituta.

Batasunak, bere ondare espiritual eta moralaren jakitun, balio banaezin eta unibertsaletan du zuztarra, gizakien duintasunean, askatasunean, berdintasunean eta elkartasunean, alegia; eta demokraziaren eta zuzenbideko estatuaren printzipioak ditu oinarri. Batasuneko herritartasuna eratuta, eta askatasuneko, segurtasuneko eta justiziako esparrua sortuta, Batasunak gizakia du bere jardunaren ardatz.

Batasunak balio erkide horiek zaintzen eta sustatzen laguntzen du, betiere, Europako herrien kultura eta tradizio anitzak errespetatuta; halaxe errespetatzen ditu, halaber, estatu kideetako bakoitzak berez duen nortasuna baita estatuko, herrialdeetako eta tokian tokiko botere publikoen antolakundea ere. Batasuna garapen orekatua eta iraunkorra sustatzen saiatzen da, eta pertsonen, zerbitzuen, salgaien eta kapitalen joan-etorri askea bermatzen du, baita egoitza finkatzeko askatasuna ere.

Horretarako, beharrezkoa da oinarrizko eskubideen babesa indartzea, gizartearen bilakaera, garapen soziala eta zientzia-teknologietako aurrerapenak aintzakotzat hartuta, eta Gutun batean jasota uztea.

Gutun honek, Batasunaren eskumenak eta egitekoak eta subsidiarioritasun-printzipioa errespetatuz, indartu egin nahi ditu, batez ere, estatu kideen konstituzio-tradizioetatik eta nazioarteko betebeharrak erkideetatik sortzen diren eskubideak, Giza Eskubideak eta Oinarrizko Askatasunak Babesteko Europako Hitzarmenetik sortutako eskubideak, Batasunak eta Europako Kontseiluak onartutako Gutun Sozialetatik sortutakoak, eta Europar Batasuneko Justizia Auzitegiaren eta Giza Eskubideen Europako Auzitegiaren jurisprudentzietatik datozen eskubideak. Ildo horretatik, Batasuneko eta estatu kideetako jurisdikzio-organismoek interpretatuko dute Gutuna, eta zeregin horretan, Gutuna egin zuen Konbentzioko Praesidium-a buru dela landutako azalpenei eta Europako Konbentzioaren Praesidium-aren ardurapean eguneratutakoei behar bezala begiratuko diete.

Eskubide horien gozamenak erantzukizunak eta betebeharrak ezartzen ditu, bai pertsonekin, bai giza komunitatearekin, bai eta ondorengo belaunaldiekin ere.

Horrenbestez, Batasunak ondoren adieraziko diren eskubideak, askatasunak eta printzipioak onartzen ditu.

I. TITULUA

DUINTASUNA

II-61. ARTIKULUA

Gizakien duintasuna

Giza duintasuna urraezina da. Giza duintasuna errespetatu eta babestu egingo da.

II-62. ARTIKULUA

Bizitzeko eskubidea

1. Pertsona orok du bizitzeko eskubidea.
2. Inor ezin da heriotza-zigorrrera kondenatu, ez eta hil ere.

II-63. ARTIKULUA

Pertsonaren osotasunerako eskubidea

1. Pertsona orok du osotasun fisikoa eta psikikoa izateko eskubidea.
2. Medikuntzan eta biologian bereziki hauek errespetatuko dira:
  - a) pertsona bakoitzak ondo informatuta dagoela eta askatasunaz emandako onespena errespetatuko da, betiere, legeak ezarritako moduen arabera;
  - b) praktika eugenetikoen gaineko debekua errespetatuko da, batez ere, pertsonen hautespena helburu dutenak;
  - c) giza soina nahiz soinaren zatiak, halakotzat hartuta, irabazpide bihurtzeko debekua errespetatuko da;
  - d) gizakiak klonazioz erreproduzitzeko debekua errespetatuko da.

II-64. ARTIKULUA

Debekatu egiten dira tortura eta zigor edo tratu anker edo laidogarriak

Inori ere ezin zaio torturarik eta zigorrik edo tratu anker edo laidogarririk ezarri.

II-65. ARTIKULUA

Debekatu egiten dira esklabotasuna eta bortxazko lana

1. Inor ere ezin izango da besteen esklabo edo uztarpeko jarri.
2. Inor ere ezin izango da behartu bortxazko edo derrigorrezko lanak egitera.
3. Debekatu egiten da gizakiak salerostea.

II. TITULUA

ASKATASUNAK

II-66. ARTIKULUA

Aske izateko eta segurtasunerako eskubidea

Pertsona orok du aske izateko eta segurtasunerako eskubidea.

II-67. ARTIKULUA

Bizitza pribatuaren eta familiako bizitzaren errespetua

Pertsona orok du bere bizitza pribatua, bere familia-bizitza, bere etxebizitza eta bere komunikazioak errespetatuak izateko eskubidea.

II-68. ARTIKULUA

Pertsona bakoitzaren datuen babesa

1. Pertsona orok du berari dagozkion datu pertsonalak babestuta izateko eskubidea.
2. Datu horiek leialtasunez landuko dira, helburu zehatzetarako eta dagozkion pertsonaren onespina oinarri dela edo legeak aurreikusitako bidezko beste oinarri baten indarrez. Pertsona orok du berari dagozkionez jasota dauden datuetara iritsi eta horiek zuzentzeko eskubidea.
3. Arau horien errespetua agintaritza independente baten kontrolpean egongo da.

II-69. ARTIKULUA

Ezkontzeko eskubidea eta familia eratzeako eskubidea.

Bermatu egiten dira ezkontzeko eskubidea eta familia eratzeako eskubidea, estatu bakoitzean bata eta bestea arautzen dituzten legeen arabera.

II-70. ARTIKULUA

Pentsamendu-askatasuna, kontzientzia-askatasuna eta erlijio-askatasuna

1. Pertsona orok du pentsamendu-askatasuna, kontzientzia-askatasuna eta erlijio-askatasuna izateko eskubidea. Eskubide horrek norbere erlijioa edo sinesteak aldatzeko eskubidea dakar, baita bakoitzak, bakarka nahiz taldean, publikoan nahiz pribatuan, kultuaren bidez, irakaskuntzaren bidez, jardueraz eta erritoak betez, bere erlijioa edo sinesteak azaltzeko ere.
2. Kontzientzia-eragozpenerako eskubidea onartzen da, eskubide hori baliatzeko estatu kideetako bakoitzean dauden legeen arabera.

II-71. ARTIKULUA

Adierazpen-askatasuna eta informazio-askatasuna.

1. Pertsona orok du adierazpen-askatasunerako eskubidea. Eskubide horrek iritzi-askatasuna eta informazioa zein ideiak jaso nahiz ezagutarazteko askatasuna dakartza, herri-agintariek esku sartu gabe eta mugarik kontuan hartu gabe.
2. Errespetatu egiten dira bai komunikabideen askatasuna baita beren aniztasuna ere.

II-72. ARTIKULUA

Biltzeko eta elkartzeko eskubidea

1. Pertsona orok du askatasunez era baketsuan biltzeko eskubidea eta maila guztietako elkarteetara biltzeko askatasuna, batez ere politikan, sindikatuetan eta herritar-taldeetan; pertsona orok du, beraz, bere interesen alde beste batzuekin batera sindikatuak sortzeko eskubidea baita sindikatuetan afiliatzekoa ere.
2. Europar Batasun osoko alderdi politikoek Batasuneko herritarren borondate politikoa adierazten laguntzen dute.

II-73. ARTIKULUA

Arteetako eta zientzietako askatasuna

Askatasunez jardun liteke artegintzan eta zientzia-ikerketan. Katedra-askatasuna errespetatzen da.

II-74. ARTIKULUA

Hezkuntza -eskubidea

1. Pertsona orok du hezkuntza -eskubidea, eta lanbide -heziketara iritsi eta etengabeko prestakuntza jasotzekoa.
2. Eskubide honen baitan sartzen da derrigorrezko hezkuntza doan jaso ahal izatea.

3. Errespetatu egiten dira demokraziako printzipioak errespetatuz ikastetxeak sortzeko askatasuna, eta gurasoek beren erlijioko, filosofiako eta pedagogiako sinesteen arabera beren seme-alaben hezkuntza eta irakaskuntza bermatzeko duten eskubidea, betiere, jarduera horiek arautzeko estatu bakoitzak dauzkan legeekin bat etorritik egiten bada.

II-75. ARTIKULUA

Lanbide-askatasuna eta lan egiteko eskubidea

1. Pertsona orok du lan egiteko eskubidea baita askatasunez aukeratu edo onartutako lanbidean jarduteko eskubidea ere.
2. Batasuneko herritar orok du Batasuneko edozein estatutan lana bilatzeko, lan egiteko, egoitza finkatzeko edo zerbitzuak emateko askatasuna.
3. Batasuneko estatuetakoa lurraldean lan egiteko baimena daukaten beste herrialdeetako herritarrek eskubidea dute Batasuneko herritarrek dituzten lan-baldintza bertsuez gozatzeko.

II-76. ARTIKULUA

Enpresa-askatasuna

Enpresa-askatasuna onartzen da, Batasuneko Zuzenbideak eta estatu kide bakoitzeko lege eta jokaerek ezarritako moduan.

II-77. ARTIKULUA

Jabetza-eskubidea

1. Pertsona orok du lege barruan eskuratu dituen ondasunen jabetzaz gozatzeko eskubidea, eta ondasunok erabili, baliatu eta legatzekoa. Inori ere ezin zaio bere jabetzarik kendu, onura publikorako denean izan ezik; hala ere, legean aurreikusitako kasuetan eta baldintzetan izango da, eta trukean, arrazoizko epe baten barruan, ondasunak galtzeagatik kalte-ordain zuzena emanda. Ondasunen erabilera lege z arautu ahal izango da, interes orokorrerako beharrezkoa den heinean.
2. Babestu egiten da jabetza intelektualak.

II-78. ARTIKULUA

Asilo-eskubidea

Bermatu egiten da asilo-eskubidea, 1951ko uztailaren 28ko Genevako Hitzarmeneko arauak eta Iheslarien estatutuari buruzko 1967ko urtarrilaren 31ko Protokoloko arauak errespetatuz eta Konstituzioarekin bat etorriz.

II-79. ARTIKULUA

Babesa ematea, pertsonak bihurtu, kanporatu eta estraditatzeko kasuetan

1. Debekatu egiten da pertsonak taldeka kanporatzea.

2. Inor ere ezin izango da beste estatu batera bihurtu, kanporatu edo estraditatu estatu horretan heriotza-zigorra, tortura nahiz zigor edo tratu anker edo laidogarriak jasateko arrisku larria badu.

III. TITULUA

BERDINTASUNA

II-80. ARTIKULUA

Berdintasuna legearen aurrean

Pertsona guztiak dira berdinak legearen aurrean.

II-81. ARTIKULUA

Bereizkeriarik eza

1. Debekatuta dago bereizkeria oro, eta bereziki hauek: sexua, arraza, kolorea, herriko zein gizarteko jatorria, ezaugarri genetikoak, hizkuntza, erlijioa zein sinesteak, iritzi politikoak zein beste edozein iritzi, gutxiengo nazional batekoa izatea, ondarea, jaiotza, ezgaitasuna, adina nahiz joera sexuala direla-eta eragindako bereizkeriak.

2. Debekatuta dago naziotasuna dela-eta inongo bereizkeriarik egitea Konstituzioaren aplikazio-eremuan, bere xedapen bereziak gorabehera.

II-82. ARTIKULUA

Kultura-aniztasuna, erlijio-aniztasuna eta hizkuntza-aniztasuna.

Batasunak kultura-aniztasuna, erlijio-aniztasuna eta hizkuntza-aniztasuna errespetatzen ditu.

II-83. ARTIKULUA

Emakume eta gizonezkoen arteko berdintasuna

Emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eremu guztietan bermatu behar da, baita enpleguari, lanari eta lansariari dagokienez ere.

Berdintasun-printzipioak ez du eragozten ordezkartzarik gutxien duen sexukoentzako abantaila zehatzak dakartzaten neurriak onartzea edo hartutako neurriei eustea.

II-84. ARTIKULUA

Haurren eskubideak

1. Hurrek babes-eskubidea eta ongizaterako beharrezko dituzten zainketak jasotzeko eskubidea dute. Askatasunez adierazi ahal izango dute beren iritzia. Beren iritzia kontuan hartuko da dagozkien gaietan, beren adinaren eta heldutasunaren arabera.

2. Bai herri-agintariak zein erakunde pribatuek haurrei dagokienez egindako jardun guztietan haurren interes gorena izan behar dute kontuan lehentasunez.
3. Haur orok eskubidea du aldiro-aldiro hartu-eman pertsonalak eta zuzeneko harremanak izateko bai aitarekin bai amarekin, harremanok haurraren interesen aurkakoak direnean izan ezik.

II-85. ARTIKULUA

Pertsona edadetuen eskubideak

Batasunak onartu eta errespetatu egiten du pertsona adindunek bizitza duina eta independentea izateko, eta gizarte-bizitzan eta kultura-bizitzan parte hartzeko daukaten eskubidea.

II-86. ARTIKULUA

Pertsona ezgaituen integrazioa.

Batasunak onartu eta errespetatu egiten du pertsona ezgaituek autonomia izateko, gizartean eta lanean integratzeko, eta gizartearen bizitzan parte hartzeko daukaten eskubidea, eta hori bermatzeko hartzen diren neurriez baliatzekoa.

IV. TITULUA

ELKARTASUNA

II-87. ARTIKULUA

Langileek enpresan informaziorako eta kontsulta egiteko duten eskubidea

Langileei zein beren ordezkarietara informazioa eta kontsulta bermatu beharko zaizkie, dagokien mailan, behar bezain aldez aurretik, Batasuneko Zuzenbidean eta estatu bakoitzeko lege eta jokoaretan aurreikusitako kasuetan eta baldintzetan.

II-88. ARTIKULUA

Negoiazio eta ekintza kolektiborako eskubidea

Langileek eta enpresarietara, hala nola batzuen eta besteen ordezkarietara, Batasuneko Zuzenbidearekin eta estatu bakoitzeko lege eta jokoarekin bat etorriz, eta dagokien mailan, hitzarmen kolektiboak negoziatu eta egiteko eskubidea dute; eta interesen arteko gatazkak sortzen badira, ekintza kolektiboak egin ahal izango dituzte, greba barne, beren interesak defendatzeko.

II-89. ARTIKULUA

Enplegu-zerbitzuez baliatzeko eskubidea

Pertsona orok du doako enplegu-zerbitzuez baliatzeko eskubidea.

II-90. ARTIKULUA

Bidegabeko kaleratzeetik babestuta izateko eskubidea

Langile orok du bidegabeko kaleratzeetik babestuta izateko eskubidea, Batasuneko Zuzenbidearekin eta estatu bakoitzeko lege eta jokoarekin bat etorritik.

II-91. ARTIKULUA

Lan-baldintza zuzen eta bidezkoak

1. Langile orok du bere osasuna, segurtasuna eta duintasuna errespetatzen duten baldintzetan lan egiteko eskubidea.
2. Langile orok du lanaren gehienezko iraupena mugatuta izateko eskubidea, baita egunero eta astero atsedeen-aldiak hartzeko eta ordaindutako oporrak urtero izateko eskubidea.

II-92. ARTIKULUA

Haurren lanaren gaineko debekua, eta gazteen babesa lanean

Debekatuta dago haurren lana. Lanean onartzeko adinik txikiena ezin da izan derrigorrezko eskolaratze-aldia amaitzeko adina baino txikiagoa; hala ere, gazteentzat hobeak diren xedapenak ezarri ahal izango dira, baita salbuespen mugatu batzuk ere.

Lanerako hartzen diren gazteek beren adinera egokitutako lan-baldintzak izan behar dituzte, eta esplotazio ekonomikotik babestuta egon behar dute, baita beren segurtasun, osasun, garapen fisiko, psikiko, moral edo sozialerako kaltegarri izan daitekeen, edo bere heziketa arriskuan jar dezakeen edozein lanetatik ere.

II-93. ARTIKULUA

Familia-bizitza eta lanbide-bizitza

1. Bermatu egiten da familiaren babesa legearen, ekonomiaren eta gizartearen aldetik.
2. Familia-bizitza eta lanbide-bizitza elkartu ahal izateko, pertsona orok du amatasuna dela-eta kaleratua izatetik babestuta egoteko eskubidea, baita amatasunagatik ordaindutako baimena jasotzeko eskubidea, eta haurren bat jaio edo umeordetzan hartu delako aitak baimena izateko eskubidea ere.

II-94. ARTIKULUA

Gizarte-segurantza eta gizarte-laguntza

1. Batasunak onartu eta errespetatu egiten du gizarte-segurantzako prestazioak eta gizarte-zerbitzuak jasotzeko eskubidea, Batasuneko Zuzenbideak eta estatu bakoitzeko lege eta jokoerek ezarritako moduan, bai amatasuna, gaixotasuna eta laneko istripuak gertatzen direnerako, mendekotasuna zein zahartzaroa etortzen direnerako, nahiz lana galtzen denerako babesa bermatuta egon dadin.

2. Batasunean legezko egoitza izan eta bertan batera eta bestera legez dabilen pertsona orok du gizarte-segurantzako prestazioak eta gizarteko abantailak jasotzeko eskubidea, Batasuneko Zuzenbideak eta estatu bakoitzeko lege eta jokaerek ezarritakoaren arabera.

3. Gizarteko bazterkeriaren eta pobreziaren aurka borrokatzeko, Batasunak onartu eta errespetatu egiten du gizarte-laguntzak eta etxebizitza-laguntzak izateko eskubidea, baliabide nahikorik ez duten guztiei bizimodu duina bermatzeko, Batasuneko Zuzenbideak eta estatu bakoitzeko lege eta jokaerek ezarritako moduan.

II-95. ARTIKULUA

Osasunaren babesa

Pertsona orok du osasun-prebentzioa izateko eta osasun-sorospenaren onurak jasotzeko eskubidea, estatu bakoitzeko lege eta jokaerek ezarritako moduan. Batasunaren politika eta ekintza guztiak zehaztu eta betetzerakoan, giza osasuna maila handian babestuko dela bermatuko da.

II-96. ARTIKULUA

Guztien Interes ekonomikoko zerbitzuez baliatu ahal izatea

Batasunak onartu eta errespetatu egiten du guztien interes ekonomikoko zerbitzuez baliatu ahal izatea, estatu bakoitzeko lege eta jokaerek ezarritako moduan, Konstituzioarekin bat etorritik, Batasuneko gizartearen eta lurraldearen kohesioa sustatzeko.

II-97. ARTIKULUA

Ingurumenaren babesa

Batasunaren politiketan, garapen iraunkorraren printzipioari jarraituz, bateratu eta bermatu egin behar dira bai ingurumenaren babesa, maila handian egin ere, zein ingurumenaren kalitatearen hobetzea.

II-98. ARTIKULUA

Kontsumitzaileentzako babesa

Batasunaren politiketan maila handiko babesa bermatuko da kontsumitzaileentzat.

V. TITULUA

HERRITARTASUNA

II-99. ARTIKULUA

Europako Parlamenturako hauteskundeetan hautesle zein hautagai izateko eskubidea

1. Batasuneko herritar orok Europako Parlamenturako hauteskundeetan hautesle zein hautagai izateko eskubidea du bera bizi den estatu kidean, estatu horretako herritarrek dituzten baldintza berberetan.
2. Europako Parlamentuko diputatuak guztien zuzeneko boto aske eta isilpekoz hautatuko dira.

II-100. ARTIKULUA

Udal-hauteskundeetan hautesle zein hautagai izateko eskubidea

Batasuneko herritar orok du berak egoitza daukan estatuko udal-hauteskundeetan hautesle zein hautagai izateko eskubidea, estatu horretako herritarrek dituzten baldintza berberetan.

II-101. ARTIKULUA

Administrazio ona izateko eskubidea

1. Pertsona orok du eskubidea Batasuneko erakundeek, organoek eta organismoek berari dagozkion kontuak alderdikierarik gabe, zuzen eta zentzuzko epe baten barruan azter ditzaten.
2. Eskubide honen barruan sartzen dira, zehatza esanda:
  - a) pertsona orok du eskubidea kalte egin diezaiokeen bakarkako edozein neurri bere kontra hartu aurretik esateko duena entzun dakion;
  - b) pertsona orok du eskubidea berari dagokion espedientea eskuratu ahal izateko eskubidea, betiere, isilpekotasuna eta lanbide eta merkataritzako sekretua gordetzeko interes bidezkoak errespetatuz;
  - c) Administrazioak bere erabakien arrazoiak emateko betebeharra du.
3. Pertsona orok du Batasuneko erakundeek zein ordezkariak beren eginkizunak betetzean berari eragindako kalteen ordaina Batasunak berak ordaintzeko eskubidea, Batasuneko estatuetakozuzenbideetako printzipio orokor bateratuekin bat etorriz.

4. Pertsona orok jo dezake Batasuneko erakundeetara Konstituzioaren hizkuntzetakoren batean, eta erantzuna ere hizkuntza horretan jaso behar du.

II-102. ARTIKULUA

Agirietara iristeko eskubidea

Batasuneko herritar orok zein estatu kideetakoren batean egoitza zein baltzu-egoitza daukan pertsona fisiko nahiz juridiko orok Batasuneko erakunde, organo eta organismoetako agirietara iristeko eskubidea du, agirien euskarria edozein dela ere.

II-103. ARTIKULUA

Europako Arartekoa

Batasuneko herritar orok zein estatu kideetakoren batean egoitza zein baltzu-egoitza daukan pertsona fisiko nahiz juridiko orok du eskubidea Batasuneko erakunde, organo eta organismoen jardunean izandako administrazio txarreko kasuak Europako Arartekoari aurkezteko, Europar Batasuneko Justizia Auzitegia, bere eginkizun jurisdikzionalak betetzen ari dela, alde batera utziz.

II-104. ARTIKULUA

Eskea egiteko eskubidea

Batasuneko herritar orok zein estatu kideetakoren batean egoitza zein baltzu-egoitza daukan pertsona fisiko nahiz juridiko orok du eskubidea Europako Parlamentuari eskea egiteko.

II-105. ARTIKULUA

Joan-etorrian ibili eta egoitza finkatzeko askatasuna

1. Batasuneko herritar orok du estatu kideetako lurraldean barrena askatasunez joan-etorrian ibiltzeko eta bertan egoitza finkatzeko eskubidea.
2. Konstituzioan xedatutakoarekin bat etorriz, estatu kideren bateko lurraldean legezko egoitza daukaten beste herrialdeetako herritarrei askatasuna eman ahal izango zaie bertatik joan-etorrian ibiltzeko eta bertan egoitza finkatzeko.

II-106. ARTIKULUA

Diplomaziako eta kontsultzako babesa

Batasuneko herritar orok, beste herrialderen batean bere estatuak ordezkariarik ez badu, Batasuneko beste edozein estatutako diplomaziako eta kontsultzako agintarien babesa jaso ahal izango du, estatu horretako herritarrentzako baldintza berberetan.

VI. TITULUA

JUSTIZIA

II-107. ARTIKULUA

Epailen benetako babesa eta epaile inpartziala izateko eskubidea

Batasuneko Zuzenbideak bermatutako eskubideak eta askatasunak berari dagokionez zapalduta ikusten dituen pertsona orok epailen benetako babesa izateko eskubidea du, artikulua honetan ezarritako baldintzak errespetatuz.

Pertsona orok du, legeak alde aurretik ezarrita, eskubidea, epaile independente eta inpartzial batek zentzuzko epe baten barruan zuzentasunez eta jendaurrean bere auzia entzun dezan. Pertsona orok eska dezake beretzat aholkua, defentsa eta ordezkapena.

Doako laguntza juridikoa emango zaie baliabide nahikorik ez dutenei, justiziara benetan iristeko berme moduan beharrezkoa denean.

II-108. ARTIKULUA

Errugabetasun-presuntzioa eta defentsaren eskubideak.

1. Akusatu oro errugabe da harik eta bere erruduntasuna legez aldarrikatu arte.
2. Akusatu orori bermatzen zaio defentsaren eskubideen errespetua.

II-109. ARTIKULUA

Delituen eta zigorren arteko heinekotasun-printzipioa eta legezkotasun-printzipioa.

1. Inor ezin izango da kondenatu ekintza edo ez-egite bategatik, egiterako orduan barne-zuzenbidean zein nazioarteko zuzenbidean kasu hori arau-haustea ez bada. Era berean, ezin izango da ezarri arau-haustea egiterakoan aplikatu zitekeena baino zigor larriagorik. Aldiz, arau-haustea egin eta gero legeak zigor arinagoa ezartzen badu, azken hori aplikatu behar da.
2. Artikulu hau ez da ekintza edo ez-egite baten errudun dena epaiketarik eta zigorrik gabe gelditzeko arrazoi izango, baldin eta, hark egindakoa egin zuenean edo egin beharrekoa egin gabe utzi zuenean, estatu guztiek onartutako printzipio orokorren arabera delitu bazen.
3. Zigorren indarra ezin da arau-haustearen heinekotik gainekoa izan.

II-110. ARTIKULUA

Arau-hauste berberetatik zigor-zuzenbidearen arabera bi aldiz epaitua zein kondenatua ez izateko eskubidea

Inor ere ezin izango da arau-hauste batengatik zigor-zuzenbidearen arabera ez epaitu ez kondenatu, baldin eta lehenago, Batasunaren barruko lurraldean, arau-hauste horrengatik berarengatik absolbitua edo kondenatua izan bada legearen arabera emandako zigor-epai irmo baten bidez.

VII. TITULUA

GUTUNAREN INTERPRETAZIOA ETA APLIKAZIOA ARAUTZEKO XEDAPEN OROKORRAK

II-111. ARTIKULUA

Aplikazio-eremua

1. Gutun honetako xedapenak Batasuneko erakunde, organo eta organismoei zuzentzen zaizkie, subsidiarotasun-printzipioa errespetatuz, baita estatu kideei ere, baina Batasunaren zuzenbidea aplikatzen dutenean bakarrik. Horrenbestez, estatuek eskubideak errespetatu, printzipioak bete eta horien aplikazioa sustatuko dute, betiere, bakoitzak dituen eskumenen arabera eta Konstituzioaren gainerako Zatieta Batasunari esleitzen zaizkion eskumenen muga barruan.
2. Gutun honek ez du Batasunaren eskumenetatik at Batasuneko Zuzenbidearen aplikazio-eremua zabaltzen, ez du Batasunarentzat inolako eskumen nahiz egiteko berririk sortzen, eta ez ditu aldatzen Konstituzioaren gainerako Zatieta zehaztutako eskumenak eta egitekoak.

II-112. ARTIKULUA

Eskubideen eta printzipioen norainokoa eta interpretazioa

1. Gutun honetan onartutako eskubide eta askatasunez baliatzeko edozein murrizpen jartzen dela ere, legez ezarri beharko da, eta aipatutako eskubide eta askatasunen funtsezko edukia errespetatu egin behar da. Murrizpenak ezarriko badira, heinekotasun-printzipioa errespetatuz betiere, beharrezkoak izan beharko dira eta Batasunak onartutako interes orokorreko helburuekin edo besteen eskubideak eta askatasunak babesteko premiarekin bat etorri behar dute.

2. Honako Gutun honek aitortzen dituen eskubideak Konstituzioaren beste zati batzuetan aipatzen direnean, zati horietan ezarritako baldintzetan eta finkatutako mugen barruan egikaritutako dira.
3. Gutun honetan jasotako eskubideak Giza Eskubideak eta Oinarrizko Askatasunak Babesteko Europako Hitzarmenean bermatutakoak diren heinean, aipatutako Hitzarmenak emandako izaera eta irispidea izango dituzte. Xedapen hori ez da eragozpen Batasunaren Zuzenbideak babes handiagoa eman ahal izateko.
4. Honako Gutun honek Batasuneko estatu kideen konstituzio-tradizio erkidetik sortu diren oinarrizko eskubideak aitortzen dituen heinean, eskubide horien interpretazioa aipatutako tradizio horiekin harmonizatuta egingo da.
5. Gutun honetako xedapenak, printzipioak jasotzen dituztenean, Batasuneko erakunde, organo eta organismoetan erabakitako legegintzako eta exekuzioko egintzen bidez aplikatu ahal izango dira, baita estatu kideek emandako egintzen bidez ere, bakoitza bere eskumenak betetzen ari dela, Batasuneko Zuzenbidea aplikatzen dutenean. Egintza horien legezketasuna interpretatu eta kontrolatzeko baino ezingo dira alegatu jurisdikzio-organo baten aurrean.
6. Estatu kide bakoitzeko legeak eta jokaerak aintzakotzat hartuko dira erabat, honako Gutun honetan zehaztutakoaren arabera.
7. Oinarrizko Eskubideen Gutuna interpretatzeko jarraibideak erakustearren emandako argibideak behar bezala hartuko dituzte aintzakotzat Batasuneko eta estatu kideetako jurisdikzio-organoek.

II-113. ARTIKULUA

Babes-maila

Gutun honetako xedapen bat ere ezin da hartu giza eskubideen eta oinarrizko askatasunen murriztaile edo kaltegarri izateko, eta halaxe da, eskubide eta askatasun horiek aitortuta baitaude, bakoitzari dagokion aplikazio-eremuan, Batasuneko Zuzenbidean, nazioarteko Zuzenbidean, Batasunaren edo estatu kide guztien parte hartzeaz lotutako nazioarteko hitzarmenetan, eta, batez ere, Giza Eskubideak eta Oinarrizko Askatasunak Babesteko Europako Hitzarmenean, baita estatu kideetako konstituzioetan ere.

II-114. ARTIKULUA

Eskubideaz abusatzeko debekua

Gutun honetako xedapen bat ere ezin da hartu gutun honetan onartutako eskubideak zein askatasunak desegiteko jardueraren bat edo ekintzaren bat burutzeko eskubide moduan, ez eta gutun honetan aurreikusitako eskubide eta askatasun horiei murrizpen handiagoak ezartzeko erabiltzeko ere.

III. ZATIA

BATASUNAREN POLITIKAK ETA FUNTZIONAMENDUA

I. TITULUA

APLIKAZIO OROKORREKO XEDAPENAK

III-115. ARTIKULUA

Batasunak Zati honetan jasotako politikak eta jardunak beren artean koherenteak izan daitezen jagongo du, bere helburuak multzoan denak batera aintzakotzat hartuta eta eskumenak esleitzeko printzipioa errespetatuta.

III-116. ARTIKULUA

Zati honetan aurreikusitako jardun guztietan, emakumezkoen eta gizonezkoen arteko desberdintasunak kentzen eta berdintasuna sustatzen ahaleginduko da Batasuna.

III-117. ARTIKULUA

Zati honetan jasotako politika eta jardunak zehaztu eta burutzeko lanetan, Batasunak kontuan hartuko ditu honako arlo hauek direla-eta berari dagozkion betebeharrak: enplegu-maila handia sustatzea, babes sozial egokia bermatzea, gizarteko bazterkeriaren kontra borrokatzea, eta hezkuntzan, prestakuntzan eta gizakien osasun-babesean maila handia lortzea.

III-118. ARTIKULUA

Zati honetan jasotako politika eta jardunak zehaztu eta burutzerakoan, sexua, arraza edo jatorria, erlijioa edo uste sendoak, ezgaitasuna, adina edo joera sexuala arrazoi dituen bereizkeria ororen kontra borrokatzen ahaleginduko da Batasuna.

III-119. ARTIKULUA

Zati honetan jasotako politika eta jardunak zehaztu eta burutzeko lanetan, ingurumena babesteko eskakizunak ere sartu behar dira, batez ere garapen iraunkorra sustatzeko helburuari lotutakoak.

III-120. ARTIKULUA

Batasunaren beste politika eta jardun batzuk zehaztu eta burutzerakoan, aintzakotzat hartuko dira kontsumitzaileak babesteko eskakizunak.

III-121. ARTIKULUA

Nekazaritza, arrantza, garraioak, barne-merkatua, ikerkuntza eta teknologia-garapena eta espazioa direla-eta Batasunak dituen politikak zehaztu eta burutzerakoan, Batasunak eta estatu kideek erabat aintzakotzat hartuko dute animalien ongizateak dakartzan betebeharrak, sentitzen duten izakiak direnez gero, eta, aldi berean, estatu kideetako legezko eta administraziozko xedapenak eta ohiturak errespetatuko dituzte, batez ere erritu erlijiosoei, kultura-tradizioei eta eskualdeetako ondareei dagokienez.

III-122. ARTIKULUA

Batasunak eta estatu kideek, bakoitzak bere eskumenean arabera, eta ekonomiari buruzko interes orokorreko zerbitzuek, Batasunean guztiek baliotsutzat jotzen dituzten zerbitzuak izanik, betetzen duten tokia aintzat hartuta, Konstituzioaren aplikazio-eremuan, I-5, III-166, III-167 eta III-238. artikuluen kontra jarri gabe, aipatutako zerbitzuok beren eginkizunak betetzeko moduko printzipioen eta baldintzen arabera, bereziki ekonomia- eta finantza-baldintzen arabera, jardun dezaten jagongo dute. Aipatutako printzipio eta baldintza horiek Europako lege baten bidez ezarriko dira, estatu kideen eskumenean aurka joan gabe, Konstituzioa errespetatuta, zerbitzu horiek emateko, agintzeko eta finantzatzeko.

II. TITULUA

BEREIZKERIARIK EZA ETA HERRITARTASUNA

III-123. ARTIKULUA

Europako lege edo esparru-legeak herritartasunean oinarritutako bereizkeria guztien debekua, I-4. artikuluko 2. paragrafoan jasotakoa, arautu ahal izango du.

III-124. ARTIKULUA

1. Konstituzioaren gainerako xedapenen aurka joan gabe, eta Konstituzioan Batasunari esleitzen zaizkion eskumenen barruan, Kontseiluaren Europako lege edo esparru-lege batek hartu behar diren neurri guztiak hartuko ditu sexua, arraza edo jatorria, erlijioa edo uste sendoak, ezgaitasuna, adina edo joera sexuala arrazoi dituen bereizkeria ororen kontra borrokatzeko. Kontseiluak aho batez hartuko du erabakia, Europako Parlamentuak onspena eman ondoren.
2. Artikulu honetako 1. paragrafoan xedatutakoa gorabehera, Europako legeak edo Europako esparru-legeak badu Batasunak emandako sustapen-neurrien oinarritzko printzipioak ezartzea eta neurri horiek zehaztea, hartara estatu kideek 1. paragrafoan aipatutako helburuak lortzen laguntzeagatik hasitako ekintzen alde egitearren, beti ere haien lege - eta erregelamendu-xedapenen harmonizazio oro alde batera utzita.

III-125. ARTIKULUA

1. Baldin eta beharrezkoa bada Batasunak ekintzara jotzea I-10. artikulua 2. paragrafoaren a) idatz-zatian ezarritako eskubidearen erabilera erraztearren –Batasuneko herritar orok joan-etorri askerako eta bizilekua non eduki askatasunez aukeratzeko duen eskubidearen erabilera– eta Konstituzioak ez badu horretarako jardute-ahalmenik aurreikusi, Europako legeak edo esparrulegeak badu horretarako neurriak ezartzea.

2. Artikulu honetako 1. paragrafoan aurreikusitako helburu horiexek aintzat hartuta, eta Konstituzioak ez badu horretarako ahalmenik aurreikusi, Kontseiluaren Europako lege edo esparrulege batek badu pasaporte, nortasun-agiri, bizileku-baimen edo antzeko beste edozein agiriren inguruko neurriak ezartzea, bai eta gizarte-segurantzaren edo gizarte-babesaren ingurukoak ere. Kontseiluak, aurretiaz Europako Parlamentuari aholkua eskatuta, aho batez hartu beharko du erabakia.

III-126. ARTIKULUA

Kontseiluaren Europako lege edo esparrulege batek ezarriko ditu I-10. artikulua 2. paragrafoaren b) idatz-zatian aipatzen den eskubidea erabiltzeko prozedurak, estatu kide batean bertako herritar izan gabe bizi den Batasuneko herritar orok udal-hauteskundeetan eta Europako Parlamentuko hauteskundeetan hautesle eta hautagai izateko duen eskubidea erabiltzekoak, hain zuzen. Kontseiluak, aurretiaz Europako Parlamentuari aholkua eskatuta, aho batez hartu beharko du erabakia. Prozedura horietan badago salbuespenak ezartzea, baldin eta estatu kide baten arazoak direla-eta bidezko bada.

Europako Parlamenturako hauteskundeetan hautesle eta hautagai izateko eskubidearen erabilerak ez die ezertan eragingo III-330. artikulua 1. paragrafoan ezarritakoari edo hor ezarritako hori aplikatzeko neurriei.

III-127. ARTIKULUA

Estatu kideek beharrezko diren xedapenak onartuko dituzte Batasunaz kanpoko herrialdeetan Batasuneko herritarrei babes diplomatikoa eta kontsularra bermatzearen, I-10. artikulua 2. paragrafoaren c) idatz-zatian aurreikusitako babesa, alegia.

Estatu kideek beharrezko diren nazioarteko negoziazioak egingo dituzte babes hori bermatzearen.

Kontseiluaren Europako lege batek ezar ditzake babes hori errazteko behar diren neurriak.

Kontseiluak, erabaki aurrez, aholkua eskatuko du Europako Parlamentuari.

III-128. ARTIKULUA

Batasuneko herritar orok, I-10. artikuluko 2. paragrafoaren d) idatz-zatiari jarraituz, erakunde zein organoetara jotzerakoan eta hortik erantzuna jasotzerakoan, IV-448. artikuluko 1. paragrafoan jasota dauden hizkuntzetakoren bat erabiltzeko eskubidea izango du. Horri lotuta, I-10. artikuluko 2. paragrafoaren d) idatz-zatian jasotako erakunde eta organoak honako hauexek dira: I-19. artikuluko 1. paragrafoko bigarren lerroaldean eta I-30, I-31 eta I-32. artikuluetan aipatutakoak eta Europako Arartekoa.

III-129. ARTIKULUA

Batzordeak, hiru urtero, I-10. artikulua eta titulu honen aplikazioaren berri eman behar die Europako Parlamentuari, Kontseiluari eta Ekonomia eta Gizarte Lantaldeari. Txosten horretan Batasunaren bilakaera hartu behar da kontuan.

Txosten hori kontuan hartuta, eta Konstituzioaren gainerako xedapenen aurka joan gabe, Kontseiluaren Europako lege edo esparru-lege batek I-10. artikuluan ezarri diren eskubideak osa litzake. Kontseiluak aho batez hartuko du erabakia, Europako Parlamentuak onspena eman ondoren. Estatu kideek, bakoitzak bere konstituzio-arauetan ezarritakoari jarraituz, lege edo esparru-lege hori onartutakoan, orduantxe eta orduan bakarrik sartuko da indarrean.

III. TITULUA

BARNEKO POLITIKAK ETA EKINTZAK

I. KAPITULUA

BARNE-MERKATUA

1. ATALA

BARNE-MERKATUAREN EZARPENA ETA JARDUNA

III-130. ARTIKULUA

1. Batasunak hartu beharreko neurriak hartuko ditu barne-merkatua ezartzeko edo barne-merkatuaren jarduna bermatzeko, aintzat hartu beharreko Konstituzioko xedapenen arabera.

2. Barne-merkatuak barne-mugarik gabeko esparrua sortaraziko du, eta Konstituzioaren arabera bermatuko da bertan pertsonen, zerbitzuen, salgaien eta kapitalen joan-etorri askea.

3. Kontseiluak, Batzordearen proposamenaren gainean, Europako erregelamendu edo erabakiak onartuko ditu, aipatutako arlo guztietan aurrerapena orekatua izango dela bermatzeko norabideak eta beharrezko diren baldintza guztiak zehazteko.

4. Goiko 1. eta 2. paragrafoetan aipatutako helburuak lortzeko proposamenak egiterakoan, Batzordeak kontuan hartu behar du zenbait ekonomiak, garapen-maila diferentea baitaude, barne-merkatua ezartzeko oso ahalegin handia egin beharko duela, eta horretarako egokiak diren neurriak proposatu ahal izango ditu.

Esandako neurri horiek salbuespen moduan onartzen badira, aldi baterako izan beharko dira, eta ahal denik eta gutxien nahastu beharko dute barne-merkatuaren jarduna.

III-131. ARTIKULUA

Batasuneko estatuak aholkua eskatuko diote elkarri, hartu beharreko neurriak guztien adostasunez hartzeko, estatu kideren batek, bai bertako ordena publikoa asaldatzea ekar dezaketen barruko istilu larriek eraginda, zein gerra dela-eta edo nazioartean gerra-mehatxua sorrarazten duen tentsio-egoera larriak eraginda, nahiz bakea eta nazioarteko segurtasuna zaintzeko bereganatu dituen betebeharrei aurre egiteko derrigorrez hartu behar dituen neurriek barne-merkatuaren jardunari kalterik sor ez diezaioten.

III-132. ARTIKULUA

Baldin eta III-131. eta III-436. artikuluetan aurreikusitako kasuetan hartutako neurriren batzuek barne-merkatuko lehia-baldintzak aldaraztea badakarte, aipatutako neurriok Konstituzioan ezarritako arauetara egokitu ahal izateko baldintzak aztertuko ditu Batzordeak horretan interesa daukan estatu kidearekin batera.

Halaber, III-360 eta III-361. artikuluetan ezarritako prozeduraren kontra jarri gabe, Batzordeak edo edozein estatu kidek zuzenean jo dezakete Justizia Auzitegira, baldin eta beren ustez beste estatu kideren batek gehiegikeriaz erabiltzen baditu III-131 eta III-436. artikuluetan aurreikusitako ahalmenak. Justizia Auzitegiak atek itxita erabakiko du.

2. ATALA

PERTSONA ETA ZERBITZUEN JOAN-ETORRI ASKEA

1. azpiatala

Langileak

III-133. ARTIKULUA

1. Langileek Batasunaren barruan askatasunez joan-etorrian ibiltzeko eskubidea dute.

2. Debekatuta dago naziotasuna dela-eta inongo bereizkeriarik egitea estatu kideetako langileen artean enpleguari, soldatei eta laneko gainerako baldintzei dagokienean.
3. Ordena publikoa, segurtasun publikoa eta osasun publikoa arrazoi direla jarritako mugapenen kontra joan gabe, langileek eskubide hauek dituzte:
  - a) benetako lan-eskaintzei erantzuteko eskubidea;
  - b) estatu kideetako lurraldean aske ibiltzeko eskubidea, helburu horretarako;
  - c) estatu kideetakoren batean bizilekua finkatzeko eskubidea, bertan lan egin ahal izateko, estatu horretako langileen enplegua arautzen duten legezko, erregelamenduzko eta administraziozko xedapenen arabera;
  - d) estatu kideren bateko lurraldean enplegua eduki ondoren, bertan jarraitzeko eskubidea, Batzordeak onartutako Europako erregelamenduek finkatzen dituzten baldintzetan.
4. Honako artikulua hau ez zaie aplikatuko administrazio publikoko enpleguei.

III-134. ARTIKULUA

Europako lege edo esparru-legeak beharrezko diren neurriak ezarriko ditu langileen joan-etorri askea benetan gauzatzeko, III-133. artikuluan zehaztutako moduan. Onartu baino lehen, Ekonomia eta Gizarte Lantaldeari aholkua eskatu behar zaio.

Europako lege edo esparru-legeak, bereziki, honako hauek izango ditu helburu:

- a) estatuetako lan-administrazioen artean lankidetzara estua ziurtatuko du;
- b) kendu egingo ditu administrazioaren prozedurak eta jarduerak, eta baita, aukeran dauden enpleguetara sartzeko, estatuko legedietatik edo estatuen artean aurrez lotutako akordioetatik sortutako sarrera-epeak ere, langileen mugimenduak askatzeko eragozpen baldin badira;
- c) estatuko legedietan edo estatu kideen artean aurrez lotutako akordioetan ezarritako epe guztiak eta gainerako murrizpenak kendu egingo ditu, baldin eta Batasuneko beste estatuetako langileei, enpleguren bat askatasunez aukeratzeko, estatu horretako langileei ezarritako baldintzen ordean bestelakoak ezartzen badizkiete;
- d) enplegu-eskaintzak eta enplegu-eskariak elkarren artean lotzeko eta orekatzeko egoki diren tresnak ezarriko ditu, eskualde eta industria batzuetako eta besteetako bizitza-maila eta enplegu-maila arrisku larrian jar ez daitezela.

III-135. ARTIKULUA

Batasuneko estatuek, egitarau bateratu batean, langile gazteak elkarren artean trukatzeko aukerak zabalduko dituzte.

III-136. ARTIKULUA

1. Gizarte-segurantzako gaietan, Europako lege edo esparru-legeak langileen joan-etorri askea ezartzeko beharrezko diren neurriak hartuko ditu, eta, bereziki, langile etorkinei, inoren kontura zein bere kontura lanean dihardutela, baita beren eskubidedunei ere, ondorengo puntuak bermatzeko sistema sortuko du:

- a) estatu bakoitzeko legedietan kontuan hartutako lan-aldi guztiak metatzea, gizarte-prestazioetarako eskubidea sortu eta gordetzeko, baita prestazioak kalkulatzeko ere;
- b) bizilekua estatu kideetako lurraldean daukaten pertsonen prestazioak ordaintzea.

2. Kontseiluko kide baten iritziz, 1. paragrafoan adierazitako legea edo esparru-legea egiteko proiektuak bere gizarte-segurantzako oinarriko osagaiei kalte egiten badie, hau da, aplikazio-eremuari, kostuari edo finantza-egiturari, esaterako, edo sistema horren finantza-orekari eragiten badio, gai hori Kontseilu Europarrera bidaltzea eskatu ahal izango du; hori gertatuz gero, III-396. artikuluan ezarritako prozedura etenda geratuko da. Horretaz eztaba idatu ondoren, Kontseilu Europarrak, etendura hasi denetik lau hilabeteko epean:

- a) proiektua berriz ere Kontseiluari itzuliko dio, eta, era horretara, III-396. artikuluan ezarritako prozedura-etendura bukatuko da; edo, bestela,
- b) Batzordeari eskatuko dio beste proposamen bat aurkez dezala; orduan, hasieran proposatutako egintza onartu gabe geratu dela ulertuko da.

2. azpiatala

Kokatzeko askatasuna

III-137. ARTIKULUA

Honako azpiatal honen eremuan, debekatuta utziko dira estatu kide bateko herritarrek beste estatu kide bateko lurraldean kokatzeko daukaten askatasunaren kontrako murrizpenak. Debeku hori, halaber, estatu kide bateko lurraldean kokatuta dauden beste estatu kide bateko herritarrek agentziak, sukurtsalak edo ordezkariak irekitzeko daukaten askatasunaren murrizpenen kontra ere badoa.

Estatu kide bateko herritarrek eskubidea izango dute, beste estatu kide bateko lurraldean, beren konturako jardueran hasteko eta jarduteko, baita enpresak, eta, batez ere, baltzuak eratzeko eta kudeatzeko ere; hori guztia, III-142. artikuluko bigarren lerroaldean zehaztutako moduan, eta herritarrak bere kokalekua dueneko estatu kideak bere herritarrentzako darabilen legedian ezarritako baldintzetan, betiere, kapitalei eta ordainketei buruzko 4. atalaren kontra joan gabe.

III-138. ARTIKULUA

1. Europako esparru-legeak neurriak ezarriko ditu jarduera jakin batean kokatzeko askatasuna gauzatzeko. Onartu baino lehen, Ekonomia eta Gizarte Lantaldeari aholkua eskatu behar zaio.
2. Europako Parlamentuak, Kontseiluak eta Batzordeak 1. paragrafoan agindutako eginkizunak bete behar dituzte, batez ere, hauek:

- a) orokorrean, lehentasuna eman behar diete ekoizpena eta trukaketak gehitzeko lagungarri diren jardueri, kokatzeko askatasuna berariazko moduz horretarako baliagarria den heinean;
- b) estatuetako administrazio eskudunen arteko lankidetzak estua izango dela bermatu behar dute, hain zuzen, Batasunean, eragindako dena delako jardueren egoera partikularrak ezagutu ahal izateko;
- c) estatu kideetako legedietatik edo estatu kideen artean aurrez lotutako akordioetatik sortutako administrazioko prozedurak eta jarduerak ezabatu egin behar dituzte, baldin eta horiei eustek oztipoak jartzen badizkio kokatzeko askatasunari;
- d) jagon behar dute, estatu kideren batean inoren konturako langile izanda, eta beste estatu kideren bateko lurraldean enplegatuta egonik, norbere kontura lanean jarri nahi duten langileek lurralde horretan jarraitu ahal izan dezaten, betiere, delako jarduera hori hasi nahi duten unean estatu horretan sartuko balira eskatuko litzaizkiekeen baldintzak betetzen badituzte;
- e) estatu kideren bateko lurraldean kokatutako ondasun higiezinak beste estatu kide bateko herritarren batek erosi eta ustiatzeko moduak aukeran utzi behar dituzte, III-227. artikuluko 2. paragrafoan adierazitako printzipioak hausten ez diren bitartean;
- f) kokatzeko askatasunari jarritako murrizpenak arian-arian ezabatu egin behar dituzte, aipatutako jarduera-adar guztietan, bai estatu kideetako lurraldeetan agentziak, sukurtsalak edo ordezkariak zabaltzeko baldintzei dagokienez, bai baltzu nagusiko langileak bere agentzia, sukurtsal edo ordezkarietako kudeaketa edo kontroleko organoetan onartzeko baldintzei dagokienez ere;

- g) beharrezkoa den neurrian, III-142. artikuluko bigarren lerroaldean zehaztutako sozietateei estatu kideetan eskatutako bermeak koordinatu behar dituzte, baliokideak izan daitezen, eta, hala, kideen eta hirugarrenen interesak babesteko;
- h) eta neurriak hartu behar dituzte kokatzeko baldintzak aizundu ez daitezen estatu kideek emandako laguntzekin.

III-139. ARTIKULUA

Honako azpiatal hau ez zaie aplikatuko, interesa daukan estatu kideari dagokionez, estatu horretan botere publikoa gauzatzearekin zerikusia daukaten jardueri, nahiz eta zerikusi hori noizean behingoa izan.

Europako lege edo esparru-legeak azpiatal honetan ezarritakoaren aplikaziotik kanpo utz ditzake zenbait jarduera.

III-140. ARTIKULUA

1. Azpiatal honek berak eta azpiatal honen indarrez hartutako neurriek ez dute zalantzan jarriko atzerritarrentzat araubide berezia ezarriz estatu kideek dituzten legezko, erregelamenduzko eta administraziozko xedapenak aplikatu daitezkeen ala ez, baldin eta ordena publikoa, segurtasun publikoa eta osasun publikoa direla-eta xedapenok arrazoizkoak badira.
2. Europako esparru-legeak 1. paragrafoan jasotzen diren estatuetakoko xedapenak koordinatuko ditu.

III-141. ARTIKULUA

1. Europako esparru-legeak erraztasunak emango ditu pertsona bakoitzak bere konturako jarduerak sortu eta bete ditzan. Hauek izango ditu helburu:
  - a) batak bestearen diplomak, ziurtagiriak eta beste titulu batzuk onartzea;
  - b) pertsona bakoitzak bere konturako jarduerak sortu eta bete ditzan estatu kideek dauzkaten legezko, erregelamenduzko eta administraziozko xedapenak koordinatzea.
2. Medikuntza, paramedikuntza eta farmaziako lanbideei dagokienean, arian-arian murrizpenak gutxitzen joateko, aurrez koordinatu egin behar dira estatu kideetan lanbideok betetzeko eskatutako baldintzak.

III-142. ARTIKULUA

Baldin eta estatu kideren bateko legearen arabera eratutako sozietateek beren egoitza soziala, administrazio nagusia edo jarduera nagusiko zentroa Batasunaren barruan badaukate, estatu kideetako herritar diren pertsona fisikoen parean jarriko dira, azpiatal honetan adierazitakoak aplikatzeko orduan.

“Sozietate” esanda, zuzenbide zibileko edo merkataritza-zuzenbideko sozietateak ulertu behar dira, kooperatibak barne, baita zuzenbide publiko edo pribatuko gainerako pertsona juridikoak ere, irabazteko xederik ez daukatenak salbuespen izanda.

III-143. ARTIKULUA

Estatu kideek beren herritarrei ematen dieten tratu bera emango diete beste estatu kideetako herritarrei ere, hain zuzen III-142. artikuluko bigarren lerroaldean zehaztutako sozietateetako kapitalean finantza-partaidetza izateari dagokionez, Konstituzioko gainerako xedapenak aplikatu beharraren kontra jarri gabe.

3. azpiatala

Zerbitzuak emateko askatasuna

III-144. ARTIKULUA

Azpiatal honen eremuan, debekatuta utziko dira estatu kide batean kokatutako herritarrei Batasunean zerbitzuak aske emateko murrizpenak, nahiz eta kokalekua duten estatu kide hori ez izan prestazio-hartzailearena.

Europako lege edo esparru-legeak hirugarren beste estatu bateko herritarrak izanda kokalekua Batasunean daukaten zerbitzu-emaileei ere zabaldu ahal izango dizkie azpiatal honetako xedapenetan ezarritako onurak.

III-145. ARTIKULUA

Konstituzioaren ondorioetarako, zerbitzutzat hartuko dira normalean ordainketa baten truke egindako prestazioak, baina pertsonen, salgaien eta kapitalen joan-etorri askeari buruzko xedapenak arautzaile ez dituzten heinean.

Zerbitzuon artean sartzen dira, bereziki:

- a) industriako jarduerak,
- b) merkataritzako jarduerak,
- c) eskulangintzako jarduerak,
- d) lanbide liberaletako jarduerak.

Kokatzeko askatasunari buruz diharduen 2. azpiatalaren kontra jarri gabe, zerbitzu-emaileak, dena delako zerbitzu-prestazio hori gauzatzeko, prestazioa burutzen ari den estatu kidean bete dezake bere jarduera aldi batean, estatu horrek bertako herritarrei ezar diezazkien baldintza berberetan.

III-146. ARTIKULUA

1. Garraioei buruzko zerbitzuak aske betetzeko, garraioei buruzko III. kapituluko 7. atalean ezarritakoa izango da arautzaile.
2. Kapitalen joan-etorriaren liberalizazioarekin harmonizatuta egingo da kapital-mugimenduei lotutako banku eta aseguruetakoko zerbitzuen liberalizazioa.

III-147. ARTIKULUA

1. Europako esparru-legeak ezarriko ditu zerbitzu jakin baten liberalizazioa lortzeko hartu beharreko neurriak. Onartu baino lehen, Ekonomia eta Gizarte Lantaldeari aholkua eskatu behar zaio.
2. Goiko 1. paragrafoan adierazitako Europako esparru-legea, orokorrean, lehentasunez ekoizpen-kostuetan eragin zuzena daukaten zerbitzuei buruzkoa izango da, eta baita, liberalizatuta, salgaien trukaketa errazten duten zerbitzuei buruzkoa ere.

III-148. ARTIKULUA

Estatu kideek ahaleginak egingo dituzte III-147. artikuluko 1. paragrafoa aplikatuz onartutako Europako esparru-legearen indarrez eskatzen den zerbitzu-liberalizazioa baino handiagoa egiten, baldin eta beren ekonomiaren egoera orokorrak eta dena delako sektoreko egoerak uzten badiete.

Batzordeak, helburu horrekin, gomendioak egingo dizkie horretan interesatuta dauden estatu kideei.

III-149. ARTIKULUA

Harik eta zerbitzuak aske betetzeko murrizpenak ezabatu arte, estatu kideek aplikatu egingo dizkiete murrizpenok III-144. artikuluko lehenengo lerroaldean aipatutako zerbitzu-emaile guztiei, nazionalitatea edo bizilekua zein den kontuan hartu gabe.

III-150. ARTIKULUA

Azpiatal honek araututako arloetan aplikagarri izango dira III-139. artikulutik III-142. artikulura bitartekoak.

3. ATALA

SALGAIEN JOAN-ETORRI ASKEA

1. azpiatala

Aduana-batasuna

III-151. ARTIKULUA

1. Batasunak bere baitan izango duen aduana-batasunak salgaien trukaketa guztiak hartuko ditu, eta estatu kideen arteko inportazio-esportazioetako aduana-sariak eta balio bereko ondorioak dituzten beste ordainarazpen guztiak debekatzea ekarriko du, baita beste herrialde batzuekiko harremanetarako aduanako tarifa bateratua onartzea ere.
2. Jatorriz estatu kideetakoak diren produktuei, eta beste herrialde batzuetatik etorritakoak izan arren estatu kideetan eraman-ekarri askean dabilzan produktuei aplikatuko zaizkie 4. paragrafoa eta 3. azpiatala, kopuru-murrizketak debekatzeari buruzkoa.

3. Beste herrialde batzuetatik etorritako produktuak estatu kideren batean eraman-ekarri askean daudela ulertuko da, baldin eta, estatu kide horretan, inportaziorako izapideak bete, eta aduana-sariak eta balio bereko ondorioak dauzkan beste edozein ordainarazpen ordaindu bada, eta eskubide eta ordainarazpen guztiak edo zati batzuk bihurtzeak dakarren onurarik jaso ez badute.
4. Estatu kideen artean debekatuta daude inportazio-esportazioetako aduana-sariak eta balio bereko ondorioak dituzten ordainarazpenak. Zerga-izaerako aduana-sariei ere de beku hau aplikatuko zaie.
5. Kontseiluak onartuko ditu, Batzordeak proposaturik, aduanako tarifa bateratuaren eskubideak finkatzeko Europako erregelamendu edo erabakiak.
6. Artikulu honen indarrez ematen zaizkion eginkizunak betetzeko, Batzordeak hauek izango ditu gidari:
  - a) estatu kideen eta beste herrialde batzuen artean merkataritzako trukaketak sustatu beharra;
  - b) lehia-baldintzen bilakaera Batasunaren barruan, bilakaera horrek enpresen lehiakortasuna gehitzea badakar ondorio moduan;
  - c) Batasunaren horniketa-premiak lehengaiei eta produktu erdilanduei dagokienez, hain zuzen ere, estatu kideen artean, produktu bukatuei dagokienez lehia-baldintzak aizundu ez daitezen;
  - d) estatu kideen ekonomian nahasmendu larriak ekidin beharra, eta Batasunean ekoizpena zentzuz garatzea eta kontsumoa zabaltzea bermatu beharra.

2. azpiatala

Aduanetako lankidetza

III-152. ARTIKULUA

Konstituzioaren aplikazio-eremuan, Europako lege edo esparru-legeak neurriak hartuko ditu aduanetako lankidetza indartzeko, bai estatu kideen artean, baita estatuon eta Batzordearen artean ere.

3. azpiatala

Kopuru-murrizketak debekatzea

III-153. ARTIKULUA

Estatu kideen artean debekatuta dago inportaziorako zein esportaziorako kopuruak murriztea, baita balio bereko ondorioa duen beste edozein neurri hartzea ere.

III-154. ARTIKULUA

Aurreko III-153. artikulua ez da oztopo izango inportazioa, esportazioa edo iragaitea debekatu edo murrizteko, baldin eta jokabide hori legezkotzeko arrazoi badira ordena publikoa, moraltasuna eta segurtasun publikoa, pertsonen eta animalien osasuna eta bizitza babestea edo landaretza zaintzea, estatuko arte, historia edo arkeologiako ondarea babestea, edo industria eta merkataritzako jabetza babestea. Hala ere, debeku edo murrizpen horiek ezin dira bidegabekeriak bereizkeria-modu bat izan, ez eta estatu kideen artean merkataritza murrizteko ezkutuko bide ere.

III-155. ARTIKULUA

1. Estatu kideek egokitu egin behar dituzte estatuko merkataritzako monopolioak, estatu kideetako herritarren artean bereizkeria guztiak ezabatuko direla bermatzeko, horniketako eta merkaturako baldintzei dagokienean.

De iure edo de facto, zuzenean edo zeharka, estatu kideren batek estatu kideen arteko inportazioak edo esportazioak kontrolatu, zuzendu edo horietan nabarmen eragiteko erabil ditzan erakunde guztiei aplikatuko zaie artikulua hau. Estatuak beste batzuei utzitako monopolioei ere berdin aplikatuko zaie artikulua hau.

2. Estatu kideek ezin izango dute 1. paragrafoan aipatutako printzipioen kontrako inolako neurri berririk hartu, ez eta estatu kideen arteko aduana-sariak zein kopuru-murrizketak debekatzeko artikuluen edukia murrizteko inolako neurririk ere.

3. Merkataritzako monopolioen batek nekazaritzako produktuen merkaturatzea erraztu edo errentagarritasuna hobetzeko araudirik badarama berarekin batera, artikulua hau aplikatzerakoan, horien pareko bermeak ezarri beharko dira, horrekin zerikusia daukaten ekoizleen enplegurako eta bizitza-mailarako.

4. ATALA

KAPITALAK ETA ORDAINKETAK

III-156. ARTIKULUA

Atal honen eremuan, debekatuta dago estatu kideen euren arteko nahiz estatu kideen eta beste herrialde batzuen arteko kapitalen joan-etorriari zein ordainketei edozein murrizpen jartzea.

III-157. ARTIKULUA

1. III-156. artikulua ez da eragozpen izango, barne-zuzenbidearen arabera edo Batasuneko zuzenbidearen arabera kapitalen mugimenduei buruz 1993ko abenduaren 31n zeuden murrizpenak beste herrialde batzuei aplikatzeko, bai kapitalok beste herrialde batzuetara badoaz, zein herrialde horietatik badatoz ere, baldin eta zuzeneko inbertsioak badira -ondasun higiezinakoak barne-, edota kokatzeko, finantza-zerbitzuak emateko edo kapitalen merkatuetan baloreak onartzeko badira. Estoniako eta Hungariako estatuetako legeriaren indarrez lehendik dauden murrizpenei dagokienez, kontuan hartuko den eguna 1999ko abenduaren 31 izango da.

2. Europako lege edo esparru-legeak neurriak ezarriko ditu kapitalen mugimenduei buruz, bai beste herrialde batzuetara badoaz, zein herrialde horietatik badatoz ere, eta, betiere, zuzeneko inbertsioak izan -ondasun higiezinakoak barne-, edota kokatzeko, finantza-zerbitzuak emateko edo kapitalen merkatuetan baloreak onartzeko badira.

Europako Parlamentuak eta Kontseiluak estatu kideen eta beste herrialdeen arteko kapitalen joan-etorri askea mailarik gorenean lortzea izango dute helburu, Konstituzioko gainerako xedapenetan ezarritakoaren kontra jarri gabe.

3. Kapitalen mugimenduen liberalizazioari dagokionez, kapitalak beste herrialde batzuetara joan nahiz herrialde horietatik etorri, Batasunaren Zuzenbidean atzerakadaren bat gertatu ahal izateko, Kontseiluaren Europako lege edo esparru-lege batek bakarrik ezar litezake neurriak, 2. paragrafoan ezarritakoa ezarrita ere. Kontseiluak, aurretiaz Europako Parlamentuari aholkua eskatuta, aho batez hartu beharko du erabakia.

III-158. ARTIKULUA

1. Estatu kideek, III-156. artikulua aplikatuta ere, honetarako eskubidea izango dute:

- a) bizilekuaren arabera, edo kapitala ezarrita dagoen tokia dena delako, egoera diferenteetan aurkitzen diren zergadunen arteko bereizketa egiten duten zerga-zuzenbideko xedapenak aplikatzeko eskubidea;
  - b) estatu bakoitzean legez zein erregelamenduz ezarritako xedapenak haustea galarazteko ezinbesteko diren neurri guztiak hartzeko eskubidea, bereziki zerga-arloan eta finantza-erakundeen zuhurtziazko ikuskapen-arloan; administrazioko edo estatistikako informazioa lortzea xede izanik, kapitalen mugimenduen aitortpenak egiteko prozedurak ezartzeko eskubidea; edo ordena publikoa edo segurtasun publikoa dela-eta bidezkoak diren neurriak hartzeko eskubidea.
2. Atal hau ez da eragozpen izango kokapen-eskubideari buruz Konstituzioarekin bateragarri diren murrizpenak aplikatzeko.
  3. Goiko 1. eta 2. paragrafoetan aipatutako neurriak eta prozedurak ezin izango dira izan ez bidegabekeriako bereizkeria-modu bat, ez III-156. artikuluan zehaztu den kapitalen eta ordainketen joan-etorri askea murrizteko estalki bat ere.
  4. Batzordeak, III-157. artikuluko 3. paragrafoan jasotakoaren arabera Europako legerik edo esparru-legerik ezean, edo Kontseiluak, estatu kide interesatuak eskaera egin eta hiru hilabeteko epean Batzordeak Europako erabakirik hartu ez badu, Europako erabakia onartu ahal izango dute, horren bidez aitortzeko, estatu kide batek beste herrialde batzuekiko hartutako zerga-neurri murriztaileak Konstituzioarekin bateragarritzat joko direla, Batasunaren helburuetakoren batek hala justifikatzen duen neurrian eta barne-merkatuaren jardun egokiarekin bateragarriak diren heinean. Kontseiluak, estatu kide batek eskaera egin ondoren, aho batez erabaki behar du.

III-159. ARTIKULUA

Baldin eta, salbuespeneko egoeretan, kapitalen mugimenduek, bai beste herrialde batzuetara doazenak izan, zein herrialde horietatik datozenak izan, ekonomia- eta diru-batasunaren jarduerarako zailtasun larriak sortzen badituzte, edo sortzeko mehatxua agertzen badute, Kontseiluak, Batzordeak proposatuta, Europako erregelamenduak edo erabakiak onartu ahal izango ditu, beste herrialde batzuekiko behar-beharrezko diren babes-neurriak hartzeko, sei hilabete baino luzeago joko ez duen eperako. Horren aurretik, aholkua eskatuko dio Europako Banku Zentralari.

III-160. ARTIKULUA

Terrorismoaren eta horri lotutako jardunen aurkako prebentzio-lanari eta borrokari dagokienez, III-257. artikuluan jasotako helburuak lortzeko beharrezko denean, Europako legeak administrazio-neurrien esparrua zehaztuko du kapitalen mugimenduei eta ordainketei buruz, hala nola funtsak, finantza-aktiboak eta onura ekonomikoak ibilgutzeko aukera, horien jabetza, edukitza edo ukaitea pertsona fisiko zein juridikoena, taldeena edo estatuz kanpoko erakundeena denean.

Kontseiluak, Batzordeak proposatutakoaren gainean, Europako erregelamendu edo erabakiak onartuko ditu, lehen lerroaldean adierazitako Europako legea aplikatzeko.

Berme juridikoei dagokienez, artikulua honetan jasotako egintzek beharrezko xedapen guztiak izango dituzte.

5. ATALA

LEHIARI BURUZKO ARAUAK

1. azpiatala

Enpresei aplika dakizkiekeen xedapenak

III-161. ARTIKULUA

1. Barne-merkatuarekin bateraezinak diren heinean, debekatuta daude: estatu kideen arteko merkataritzari eragin diezaioketen eta helburu edo ondorio moduan barne-merkatuaren baitan lehiaren jokia eragotzi, murriztu edo aizuntzea nahi duten enpresa arteko akordio guztiak, enpresa-elkarteen erabaki guztiak eta itundutako jarduera guztiak; eta, bereziki, hauek:

- a) salerosketa-prezioak edo beste eragiketa-baldintza batzuk zuzenean edo zeharka finkatzea;
- b) ekoizpena, merkaturia, garapen teknikoa edo inbertsioak mugatu edo kontrolatzea;
- c) merkatuak edo hornikuntza-iturriak elkarren artean banatzea;
- d) beste kontratatzaile batzuei baldintza diferenteak aplikatzea balio bereko prestazioetarako, kontratatzaile horiei lehiarako desabantailak sortaraziz;

e) kontratuak itxi ahal izateko, berez eta merkataritzako ohituren arabera kontratu horiekin inolako loturarik ez daukaten beste prestazio osagarri batzuk onartu beharraren menpe jartzea beste kontratatzaileak.

2. Artikulu honetan debekatutako akordio edo erabakiak erabat deusezak izango dira.

3. Hala ere, 1. paragrafoa ondorengo hauei ezin zaiela aplikatu deklaratu ahal izango da:

- enpresen arteko edozein akordiori edo edozein akordio-mailari,
- enpresa-elkarteen edozein erabakiri edo edozein erabaki-mailari,
- itundutako edozein jarduni edo itundutako edozein jardun-mailari,

baldin eta produktuen ekoizpena edo banaketa hobetzeko badira, edo teknikaren edo ekonomiaren aurrerapena sustatzeko badira, eta, aldi berean, lortutako irabazietako bidezko parte bat erabiltzaileei gordetzen badiete; eta

a) horretan zerikusia daukaten enpresei helburu horiek lortzeko ezinbestekoak ez diren murrizpenak ezartzen ez badizkiete, eta

b) enpresa horiei, dena delako produktuen zati handi bati dagokionez, lehia ezabatzeko aukerarik ematen ez badiete.

III-162. ARTIKULUA

Estatu kideen arteko merkataritzari eragin diezaiokeen heinean, eta barne-merkatuarekin bateraezina izango denez, eta gehiegikeriaz egindako edozein ustiapen debekatu egingo da, baldin eta enpresaren batek edo gehiagok barne-merkatuan edo merkatu horretako funtsezko zati baten gainean nagusitasun egoeratik jardun badu.

Gehiegikeriazko jokaera horiek, bereziki, hauek izango dira:

- a) zuzenean edo zeharka, bidezkoak ez diren salerosketa-prezioak edo beste eragiketa-baldintza batzuk ezartzea;
- b) ekoizpena, merkatua edo garapen teknikoa kontsumitzaileen kaltetan mugatzea;
- c) beste kontratatzaile batzuei baldintza diferenteak aplikatzea balio bereko prestazioetarako, kontratatzaile horiei lehiarako desabantailak sortaraziz;
- d) kontratuak itxi ahal izateko, berez eta merkataritzako ohituren arabera kontratu horiekin inolako loturarik ez daukaten beste prestazio osagarri batzuk onartu beharraren menpe jartzea beste kontratatzaileak.

III-163. ARTIKULUA

Kontseiluak, Batzordearen proposamenaren gainean, Europako erregelamenduak onartuko ditu, III-161 eta III-162. artikuluetan adierazitako printzipioak aplikatzearen. Erabaki aurrez, aholkua eskatuko dio Europako Parlamentuari.

Erregelamendu horien helburuak, bereziki, hauek dira:

- a) III-161. artikuluko 1. paragrafoan eta III-162. artikuluan aipatutako debekuak beteko direla bermatzea, isunak eta hertsatzeko isunak ezarriz;
- b) III-161. artikuluko 3. paragrafoa aplikatzeko moduak finkatzea, kontuan hartuta, alde batetik, zaintza eraginkorra bermatzeko betebeharra, eta, bestetik, ahal den neurrian administrazioaren kontrola errazteko betebeharra;
- c) premiarik balego, III-161 eta III-162. artikuluen aplikazio-eremua zehaztea, ekonomiako arlo guztietarako;
- d) Europar Batasuneko Batzordeak eta Justizia Auzitegiak bakoitzak dauzkan eginkizunak zehaztea, lerroalde honetan ezarritako xedapenak aplikatzeko ordurako;
- e) alde batetik, estatu bakoitzeko legedien artean, eta, bestetik, honako azpiatal hau eta artikulua hau aplikatuz onartutako Europako erregelamenduen artean dauden loturak zehaztea.

III-164. ARTIKULUA

Harik eta III-163. artikulua aplikatuz onartutako Europako erregelamenduak indarrean sartu arte, estatu kideetako agintariak erabakiko dute ea akordioak, erabakiak eta itundutako jardunak onargarriak diren ala ez, eta, era berean, barne-merkatuan nagusitasun egoeraz baliatuta gehiegikeriazko ustiapenik egin den ala ez, bakoitzaren barne-zuzenbidearen arabera eta III-161. artikulua, bereziki 3. paragrafoa, eta III-162. artikulua oinarri hartuta.

III-165. ARTIKULUA

1. Aurreko III-164. artikuluaaren kontra joan gabe, III-161 eta III-162. artikuluetan finkatutako printzipioak aplikatzeko ardura hartuko du Batzordeak. Estatu kideren baten eskariz edo ofizioz, eta estatu kideetako bakoitzean eskumenak dauzkaten agintariekin lankidetzan arituz, laguntza emango baitiote agintariak Batzordeari, Batzordeak ikertuko du printzipio horien gainean arau-hausterik egin ote den. Arau-hausterik egon dela egiaztatzen badu, jokabide horrekin amaitzeko egokiak diren neurriak proposatuko ditu.

2. Lehen paragrafoan jasotako arau-hausteak bukatzen ez badira, Batzordeak Europako erabakia hartuko du, arrazoiak emanda eta printzipioen gainean egin diren arau-hausteak zehaztuta. Erabaki hori argitaratu egin ahal izango du, baita estatu kideei egoera hori konpontzeko beharrezko diren neurriak hartzeko baimena eman ere, berak zehaztutako baldintza eta moduetan.

3. Kontseiluak III-163. artikuluko bigarren lerroaldeko b) idatz-zatiaren arabera erabaki-maila batzuei buruz Europako erregelamenduren bat onartzen duenean, Batzordeak Europako erregelamenduak onartu ahal izango ditu erabaki-maila horiei dagokienez.

III-166. ARTIKULUA

1. Estatu kideek, eskubide berezi edo eskusiboak onartzen dizkieten enpresei eta enpresa publikoei dagokienez, ezin izango dute Konstituzioaren kontrako inolako neurririk ez hartu ez halakoei eutsi, bereziki, I-4. artikuluko 2. paragrafoan eta III-161. artikulutik III-169. artikulura bitartekoetan jasotakoaren kontrakorik.

2. Ekonomiarako interes orokorreko zerbitzuen kudeaketaren ardura daukaten enpresak edo monopolio fiskala daukaten enpresak Konstituzioaren xedapenen menpe egongo dira, batez ere lehiari buruzko arauen menpe, aipatutako xedapenok, de iure edo de facto, enpresoi agindutako berariazko eginkizuna betetzeko eragozpen ez diren heinean. Merkataritzaren garapenari ezin izango zaio eragin Batasunaren interesen kontra.

3. Batzordeak honako artikulua aplikatzeko ardura hartuko du, eta, beharrezko den heinean, egoki diren Europako erregelamendu edo erabakiak onartuko ditu.

2. azpiatala

Estatu kideek emandako laguntzak

III-167. ARTIKULUA

1. Konstituzioan besterik xedatu ezik, estatu kideek emandako laguntzak edo estatu-funtsen bidez emandakoak, edozein modutakoak izanda ere, barne-merkatuarekin bateraezinak izango dira estatu kideen arteko trukaketei eragiten dieten heinean, baldin eta, zenbait enpresa edo ekoizpenen alde eginez, lehia aizuntzen badute edo aizuntzeko modukoak badira.

2. Barne-merkatuarekin bateragarriak izango dira:

a) banakako kontsumitzaileei emandako gizarte-laguntzak, produktuen jatorrian oinarritutako bereizkeriarik gabe ematen badira;

- b) hondamendi naturalek edo salbuespeneko beste gertaera batzuek sortutako kalteak konpontzeko emandako laguntzak;
  - c) Alemaniako Errepublika Federaleko zenbait eskualdetako ekonomiaren alde egiteko emandako laguntzak, Alemaniak izandako banaketaren ondorioz sortutako desabantaila ekonomikoak orekatzeko beharrezkoak diren heinean, orduko banaketaren eraginpean dauden eskualdeetan. Europako Konstituzioa dakarren ituna indarrean sartu eta handik bost urtera, Kontseiluak, Batzordeak hala proposaturik, honako idatz-zati hau indarririk gabe uzteko Europako erabaki bat hartu ahal izango du.
3. Barne-merkatuarekin bateragarritzat joko dira:
- a) bizitza-maila nabarmen apala daukaten eskualdeetako, edo lan-urritasun larria jasaten duten eskualdeetako ekonomia garatzeko laguntzak, baita III-424. artikuluan jasotako eskualdeetako ekonomia garatzeko laguntzak ere, egitura, ekonomia eta gizarte aldetik duten egoera aintzakotzat hartuta;
  - b) Europako interes orokorreko proiektu garrantzitsuren bat sustatzeko laguntzak, edo estatu kideren bateko ekonomiaren nahasmendu larriren bat emendatzeko laguntzak;
  - c) ekonomiako zenbait jardueraren edo zenbait eskualderen garapena sustatzeko laguntzak, baldin eta trukaketako baldintzak interes orokorraren kontra jartzen ez badira;
  - d) kultura sustatu eta ondarea zaintzeko laguntzak, Batasuneko trukaketetarako eta lehiarako baldintzak interes orokorraren kontra jartzen ez badira;

- e) Kontseiluak, Batzordeak hala proposatuta, onartutako Europako erregelamendu edo erabakien bitartez finkatzen diren gainerako laguntza-motak.

III-168. ARTIKULUA

1. Batzordeak, estatu kideekin batera, etenik gabe aztertuko ditu estatu kide horietan dauden laguntza-sistemak. Barne-merkatuaren jarduerak edo arian-arian egindako garapenak eskatzen duten neurri egokiak proposatuko dizkie.
2. Baldin eta Batzordeak, interesatuei beren oharpenak egiteko dei egin ondoren, frogatzen badu estatu kideak zuzenean edo estatuko funtsen bidez emandako laguntzaren bat III-167. artikulua indarrez barne-merkatuarekin bateraezina dela, edo gehiegikeriaz aplikatzen dela, Europako erabakia onartuko du, zehazten duen epean estatu kide horrek laguntza ezabaraz edo aldaraz dezan.

Dena delako estatu kideak Europako erabaki hori betetzen ez badu ezarritako epean, Batzordeak edo horretan interesa daukan beste edozein estatu kidek jo dezake zuzenean Europar Batasuneko Justizia Auzitegira, III-360 eta III-361. artikuluetan xedatutakoa.

Estatu kideren batek eskatuta, Kontseiluak aho batez Europako erabakia onar lezake, eta, horren bidez, III-167. artikulua kontuan hartu behar bada ere, edo III-169. artikuluan aurreikusitako erregelamenduetan estatu horrek eman duen edo emateko duen laguntza barne-merkatuarekin bateragarria dela esan lezake, salbuespeneko gorabeherak bidezko egiten badute halako erabakia. Baldin eta Batzordeak, laguntza horri buruz, paragrafo honetako lehenengo lerroaldean ezarritako prozedura hasi badu, dena delako estatu kideak Kontseiluari egindako eskariak prozedura hura etetea ekarriko du, harik eta Kontseiluak gai horretaz erabakia hartu arte.

Halere, eskaera egin eta hurrengo hiru hilabeteetan Kontseiluak erabakirik hartu ezik, Batzordeak hartuko du horren erabakia.

3. Estatu kideek laguntzak emateko edo aldarazteko dituzten proiektuen berri jakinaraziko diote Batzordeari, Batzordeak oharpenak aurkezteko moduan aurretik behar beste denbora emanda. Baldin eta Batzordeak proiekturen bati III-167. artikulua arabera barne-merkatuarekin bateraezina dela irizten badiu, artikuluko 2. paragrafoan ezarritako prozedurari ekingo dio luzamendurik gabe. Estatu kide horrek ezin izango ditu gauzatu bere proiektuko neurriak, harik eta esandako prozeduran behin betiko erabakia hartu arte.

4. Batzordeak Europako erregelamenduak onar litzake zenbait laguntza-mota publikori buruz, baldin eta Kontseiluak, III-169. artikulua arabera, laguntza-mota publiko horiek artikuluko 3. paragrafoan ezarritako prozeduratik salbuetsita gera litezkeela ebatzi badu.

III-169. ARTIKULUA

Kontseiluak, Batzordeak proposatuta, Europako erregelamenduak onar litzake III-167 eta III-168. artikulua aplikatzeko, eta, bereziki, III-168. artikuluko 3. paragrafoaren aplikazio-baldintzak eta paragrafo horretan ezarritako prozeduratik salbuetsita geratzen diren laguntza-motak finkatzeko. Erabaki aurrez, aholkua eskatuko dio Europako Parlamentuari.

6. ATALA

ZERGA-ARLOKO XEDAPENAK

III-170. ARTIKULUA

1. Estatu kide batek ere ezin izango die ez zeharka ez zuzenean kargarik ezarri beste estatu kideetako produktuei, estatu barruko antzerako produktuei zuzenean edo zeharka ezartzen dizkien barruko zergak baino handiagoak erabiliz, zergok edozelakoak izanda ere.

Era berean, estatu kide batek ere ezin izango die kargarik ezarri beste estatu kideetako produktuei, zeharka bada ere beste ekoizpen batzuk babes ditzaketen barruko zergak erabiltzen baditu.

2. Estatu kide batetik beste estatu kide baten lurraldera esportatutako produktuek ezin izango dute barruko zergen inolako itzulketa-onurarik jaso, produktuok zuzenean edo zeharka jaso duten kargaren zenbatekotik gora.

3. Negozioen guztizkoaren gaineko zergak, kontsumo-produktu jakin batzuen gaineko zergak eta zeharkako beste zergak alde batera utzita, gainerako zergeri dagokienez ezin izango da kargarik arindu ez diru-itzulketarik egin beste estatu kideetara egindako esportazioengatik, ez eta beste estatu kideetatik etorritako inportazioei konpentsazio-kargarik ezarri ere, baldin eta, Batzordearen proposamenaren gainean, Kontseiluak hartutako Europako erabaki batek proiektuan jasotako xedapenok denbora mugatu baterako aurrez onartu ez baditu.

III-171. ARTIKULUA

Kontseiluaren Europako lege edo esparru-lege batek negozioen guztizkoaren gaineko zergei, kontsumo-produktu jakin batzuen gaineko zergei eta zeharkako beste zerga batzuei buruzko legediak harmonizatzeko neurriak ezarriko ditu, baldin eta aipatutako harmonizazio hori beharrezkoa bada barne-merkatua ezarri eta jardunean jarriko dela bermatzeko eta lehian itxuraldaketarik ez egoteko. Kontseiluak aho batez hartuko du erabakia, aurretiaz Europako Parlamentuari eta Ekonomia eta Gizarte Lantaldeari aholkua eskatuta.

7. ATALA

XEDAPEN ERKIDEAK

III-172. ARTIKULUA

1. Konstituzioak bestelakorik ezartzen ez badu behintzat, honako artikulua hau erabiliko da III-130. artikuluan jasotako helburuak betetzerakoan. Europako lege edo esparru-legeak estatu kideetako legezko, erregelamenduzko eta administraziozko xedapenak elkarri hurbiltzeko neurriak ezarriko ditu, barne-merkatua ezarri edo jardunean jartzeko helburua daukatenean. Europako lege edo esparru-lege hori onartu baino lehen, iritzia eskatuko zaio Ekonomia eta Gizarte Lantaldeari.
2. Goiko 1. paragrafoa ez zaie aplikatuko zerga-xedapenei, ez pertsonen joan-etorri askeari buruzko xedapenei, ez inoren kontura lanean diharduten langileen eskubide eta interesen buruzkoei ere.

3. Osasunari, segurtasunari, ingurumena babesteari eta kontsumitzaileak babesteari buruz 1. paragrafoaren arabera aurkeztutako proposamenak egiteko, babes-maila handian oinarritu behar da Batzordea, gertaera zientifikoetan errotutako edozein berrikuntza bereziki kontuan hartuta. Europako Parlamentua eta Kontseilua ere helburu hori lortzen saiatu behar dira, bakoitza bere eskumenen eremuan.

4. Baldin eta, Europako lege edo esparru-lege baten bitartez edo Batzordearen Europako erregelamendu baten bitartez harmonizaziorako neurriren bat hartu ondoren, estatu kideren batek estatuko xedapenei eustea beharrezkoa dela uste badu, betiere III-154. artikuluan aipatutako garrantzizko arrazoiren batean edo lana edo ingurumena babestearekin zerikusia daukatenetan nahiko arrazoi hartuta, aipatutako estatu kideak Batzordeari jakinarazi behar dizkio xedapen horiek, baita haiei eusteko dauzkan arrazoiak ere.

5. Era berean, eta 4. paragrafoaren kontra jarri gabe, Europako lege edo esparru-lege baten bitartez edo Batzordearen Europako erregelamendu baten bitartez harmonizaziorako neurriren bat hartu ondoren, estatu kideren batek estaturako xedapen berriak ezartzea beharrezkoa dela uste badu, betiere lana edo ingurumena babestearekin zerikusia daukaten berrikuntza zientifikoetan arrazoi hartuta, eta harmonizaziorako neurria onartu ondoren estatu kide horretan sortutako arazo jakin bati aurre egiteko, aipatutako estatuak Batzordeari jakinarazi behar dizkio aurreikusitako xedapenak, eta baita zein diren horiek onartzeko dauzkan arrazoiak ere.

6. Goiko 4 eta 5. paragrafoetan aipatutako jakinarazpenak egin eta sei hilabeteko epean, Batzordeak Europako legea onartuko du aipatutako estatu horren barruko xedapenak onesteko edo ezesteko, estatu kideen arteko merkataritzarako bidegabekeriazko bereizkeria edo murrizpen estalia egiteko modua diren ala ez egiaztatu ondoren, eta barne-merkatuaren jarduerarako eragozpen diren ala ez egiaztatu ondoren.

Aipatutako epean Batzordeak erabakirik hartu ez badu, onartutzat emango dira 4 eta 5. paragrafoetan aipatutako estatu barruko xedapenak.

Gaiaren konplexutasuna nahikoa arrazoi denean, eta giza osasunerako arriskurik ez dagoenean, paragrafo honetan aipatutako epea sei hilabeterainoko beste aldi batez luzatzen dela jakinarazi ahal izango dio Batzordeak dagokion estatuari.

7. Goiko 6. paragrafoarekin bat etorriz, harmonizazio-neurri batetik urruntzen diren estatu barruko xedapenei eusteko edo xedapen berriak ezartzeko baimena ematen bazaio estatu kideren bati, Batzordeak berehala aztertu behar du ea neurri hori egokitzea proposa daitekeen.

8. Aldez aurretik harmonizazio-neurriak jaso dituen eremuren batean osasun publikoko arazo zehatzen bat planteatzen badu estatu kideren batek, Batzordeari eman behar dio horren berri, eta Batzordeak berehala aztertu behar du ea komeni ez ote den egoki diren neurriak proposatzea.

9. III-360 eta III-361. artikuluetan ezarritako prozeduraren salbuespen moduan, bai Batzordeak zein edozein estatu kidek jo dezakete zuzenean Europar Batasuneko Justizia Auzitegira, baldin eta beste estatu kideren batek, beren ustez, artikulua honetan aurreikusitako ahalmenak gehiegikeriaz erabiltzen baditu.

10. Artikulu honetan jasotako harmonizazio-neurriek, dagozkien kasuetan, salbuespen-klausula bat edukiko dute, estatu kideei behin-behineko neurriak hartzeko baimena emateko; behin-behineko neurriok, III-154. artikuluan aipatutako arrazoiaren artetik, ekonomiakoa ez den arrazoiaren batengatik edo gehiagorengatik baimenduko dira, eta Batasunaren kontrol-prozedura baten menpe egongo dira.

III-173. ARTIKULUA

Kontseiluaren Europako esparru-lege batek, III-172. artikulua aurka jo gabe, estatu kideetako legezko, erregelamenduzko eta administraziozko xedapenak elkarri hurbiltzeko neurriak ezarriko ditu, barne-merkatua ezarri edo jardunean jartzeko helburua daukatenean. Kontseiluak aho batez hartuko du erabakia, aurretiaz Europako Parlamentuari eta Ekonomia eta Gizarte Lantaldeari aholkua eskatuta.

III-174. ARTIKULUA

Baldin eta, estatu kideen legezko, erregelamenduzko edo administraziozko xedapenen artean, desadostasunen batek barne-merkatuaren barruko lehia-baldintzak aizuntzen dituela, eta kendu beharreko distortsioen bat sortzen duela frogatzen badu Batzordeak, kontsultak egingo ditu estatu kideekin.

Kontsultak eginda ere adostasunera iristen ez bada, Europako esparru-legeak beharrezko diren neurriak ezarriko ditu dena delako distortsioa kentzeko. Konstituzioak ezarritako bestelako neurri egokietarik beste edozein ere hartu ahal izango da.

III-175. ARTIKULUA

1. Baldin eta estatu kide batek legezko, batek erregelamenduzko edo administraziozko xedapenen bat onartuta edo aldatuta III-174. artikuluan zehaztutako moduko distortsioen bat sor litekeela-eta beldur izateko arrazoirik badago, neurri horiek hartu nahi dituen estatu kideak aholkua eskatu behar dio Batzordeari. Batzordeak, estatu kideei aholkua eskatu ondoren, distortsio hori saihesteko egokiak diren neurriei buruzko gomendioa zuzenduko die interesatutako estatu kideei.

2. Baldin eta estatu barruko xedapenak onartu edo aldatu nahi dituen estatu kideak Batzordeak egin dion gomendioari jaramonik egiten ez badio, beste estatu kideei ezin izango zaie eskatu, III-174. artikulua aplikatuz, bakoitzak bere estatu barruko xedapenak alda ditzan, aipatutako distortsioa saihesteko. Batzordearen gomendioa kontuan hartu ez duen estatu kideak distortsioen bat sortzen badu, eta bere kalterako bada huts-hutsik, ez da III-174. artikulua aplikatuko.

III-176. ARTIKULUA

Barne-merkatua ezarri eta jardunean jartzeko eremuan, Europako legeak edo esparru-legeak neurriak ezarriko ditu Europako tituluak sortzeko moduz, Batasunean jabetza intelektualaren eta industrialaren eskubideak era bateratuan babestuko direla bermatzeko, eta Batasun osoari dagokionez titulu horiek baimentzeko, koordinatzeko eta kontrolatzeko sistema zentralizatuak ezartzeko moduz ere bai.

Kontseiluaren Europako lege batek ezarriko ditu Europako tituluen hizkuntza-araubideak. Kontseiluak, aurretiaz Europako Parlamentuari aholkua eskatuta, aho batez hartu beharko du erabakia.

II. KAPITULUA

EKONOMIARI ETA DIRUARI BURUZKO POLITIKA

III-177. ARTIKULUA

Goiko I-3. artikuluan aipatutako helburuak lortzearen, estatu kideen eta Batasunaren ekintzak eskatuko du, Konstituzioak finkatutako baldintzen arabera, estatu kideen ekonomiari buruzko politiken arteko koordinazio estuan, barne-merkatuan eta helburu bateratuak adostean oinarritutako ekonomia-politika ezartzea, betiere, lehia askeko merkatu-ekonomia irekiaren printzipioen arabera gidatuta.

Ildo beretik joanda, Konstituzioan ezarritako prozedura eta baldintzen arabera, ekintza horrek esan nahi du diru bakar bat egongo dela, euroa alegia, eta diruari buruz zein truke-tasei buruz politika bat bakarra zehaztu eta erabiliko dela; horren helburu nagusia prezioen egonkortasunari eustea izango da, eta, xede horri kalterik egin gabe, Batasunaren politika ekonomiko orokorrari laguntzea, betiere, lehia askeko merkatu-ekonomia irekiaren printzipioaren arabera gidatuta.

Estatu kideen eta Batasunaren ekintza horrek printzipio gidari hauek errespetatzea dakar berarekin: prezio egonkorrak, finantza publiko eta diru-baldintza saneatuak, eta ordainketa-balantza egonkorra.

1. ATALA

EKONOMIARI BURUZKO POLITIKA

III-178. ARTIKULUA

Estatu kideek I-3. artikuluan zehaztu diren Batasunaren helburuak betetzen laguntzeko egingo dituzte ekonomiari buruzko beren politikak, III-179. artikuluko 2. paragrafoan adierazitako orientabide orokorren esparruan. Estatu kideek eta Batasunak berak lehia askeko merkatu-ekonomia irekiaren printzipioa errespetatuz jardun behar dute, esleitutako baliabideak eraginkorrek izan daitezzen, III-177. artikuluan aipatutako printzipioen arabera.

III-179. ARTIKULUA

1. Estatu kideek interes orokorreko gaitzat hartu behar dute ekonomiari buruz bakoitzak daukan politika, eta Kontseiluaren baitan koordinatu behar dituzte elkarrenak, III-178. artikuluen arabera.
2. Kontseiluak, Batzordearen gomendioren bat oinarri dela, ekonomiari buruzko politiketarako orientabide nagusien proiektua egingo du estatu kideentzat eta Batasunarentzat, eta Kontseilu Europarrari aurkeztuko dio horri buruzko txostena.

Kontseilu Europarrak, Kontseiluaren txostena oinarri duela, estatu kideek eta Batasunak ekonomiari buruz dauzkaten politiken orientabide nagusien gaineko ondorioak eztabaidatuko ditu. Ondorio horien arabera, Kontseiluak gomendioa onartuko du, eta aipatutako orientabideak finkatuko ditu bertan. Europako Parlamentuari emango dio gero horren berri.

3. Ekonomiari buruzko politiken arteko koordinazioa estuagoa dela bermatzeko, eta estatu kideen ekonomiaren emaitzen elkarganatzea iraunkorra dela bermatzeko, Kontseiluak, Batzordeak aurkeztutako txostenetan oinarrituta, estatu kide bakoitzaren eta Batasunaren ekonomiaren bilakaera ikuskatuko du, baita ekonomiari buruzko politiken eta 2. paragrafoan adierazitako orientabide nagusien arteko koherentzia ere, eta ebaluazio orokor bat egingo du aldian-aldian.

Alderdi askotako ikuskapen horren ondorioetarako, estatu kideek ekonomiari buruzko politikaren gainean hartutako garrantzizko neurrien berri eman behar diote Batzordeari, baita beharrezko iritzitako beste alderdi guztien berri ere.

4. Baldin eta, 3. paragrafoan ezarritako prozeduraren arabera, estatu kideren bateko ekonomiari buruzko politika 2. paragrafoan aipatutako orientabide nagusiekin kontraesanean dagoela egiaztatzen bada, edo ekonomia- eta diru-batasunak zuzen funtzionatu ahal izateko arriskua dakarrela egiaztatzen bada, Batzordeak ohartarazpena egin ahal izango dio estatu kide horri. Kontseiluak, Batzordearen gomendioaren bat oinarri dela, beharrezko gomendioak egin ahal izango dizkio delako estatu kide horri. Kontseiluak, Batzordeak proposatuta, gomendio horiek argitaratzea erabaki lezake.

Paragrafo honen ondorioetarako, Kontseiluak erabakia hartuko du, dena delako estatu kideak Kontseiluan duen ordezkariaren botoa aintzat hartu gabe.

Gehiengo kualifikatutzat joko da, gutxienez, Kontseiluko gainerako kideen %55 lortzen denean, baldin eta ehuneko horretan, gutxienez, partaide diren estatu kideetako biztanleriaren %65 ordezkaturata badago.

Blokeo-gutxiengoak, gutxienez, partaide diren estatu kideetako biztanleriaren %35 baino gehiago ordezkatzeko besteko Kontseiluko beste kide horien kopuru minimoa hartu behar du, eta horri beste kide bat gehituta; horrelakorik ezean, gehiengo kualifikatua lortutzat joko da.

5. Kontseiluko lehendakariak eta Batzordeak Europako Parlamentuari emango diote alderdi askotako ikuskapenaren emaitzen berri. Kontseiluak bere gomendioak argitaratuta badauzka, Kontseiluko lehendakariari gonbitea egin ahal izango zaio, Europako Parlamentuan eskumenak dauzkan batzordearen aurrean ager dadin.

6. Europako legeak arauak finkatu ahal izango ditu 3 eta 4. paragrafoetan adierazten diren alderdi askotako ikuskapenerako prozedura-moduen gainean.

III-180. ARTIKULUA

1. Konstituzioan ezarritako beste prozeduren kontra joan gabe, Kontseiluak, Batzordearen proposamenaren gainean, ekonomiaren egoerari buruz egokiak diren neurriak hartzeko Europako erabakia onar lezake, batez ere zenbait produktu hornitzaerakoan zailtasun larriak sortzen badira.

2. Baldin eta estatu kideren batek, hondamendi naturalen eraginez edo berak kontrolatu ezin dituen salbuespeneko gertaeren eraginez, zailtasunak badauzka edo zailtasun larriak edukitzeko arrisku bizian aurkitzen bada, Kontseiluak, Batzordearen proposamenaren gainean, Europako erabaki bat onar dezake, estatu kide horri, baldintza batzuen menpe, Batasuneko finantza-laguntza bat emateko. Kontseiluko lehendakariak Europako Parlamentuari emango dio horren berri.

III-181. ARTIKULUA

1. Debehatuta dago Europako Banku Zentralak eta estatu kideetako banku zentralek, horietako bakoitzari “estatuko banku zentrala” deituko zaio aurrerantzean, zorpekoak onartzea edo beste edozein kreditu-mota ematea Batasuneko erakunde, organo eta organismoei, administrazio zentraleri, eskualdeko edo tokian tokiko agintariei edo beste agintari publiko batzuei, eta estatu kideetako zuzenbide publikoko erakunde zein enpresa publikoei; debehatuta dago, halaber, Europako Banku Zentralak edo estatuetakako banku zentralek aurreko guztiei zor-tresnak zuzenean erostea ere.

2. Goiko 1. paragrafoa ez da aplikatuko kreditu-etxe publikoetan, hain zuzen, banku zentralek erreserbatarako hornidura egiterakoan, kreditu-etxe pribatuen modu-moduko tratua jaso behar baitute estatuetakako banku zentralen eta Europako Banku Zentralaren aldetik.

III-182. ARTIKULUA

Debehatuta daude zuhurtziazko kontsiderazioetan oinarritzen ez diren neurri eta xedapen guztiak, eta baita Batasuneko erakundeei, organo eta organismoei, administrazio zentraleri, eskualdeko edo tokian tokiko agintariei edo beste agintari publiko batzuei, eta estatu kideetako zuzenbide publikoko erakunde zein enpresa publikoei finantza-etxeetara pribilejioz iristeko bide ematen dieten neurri eta xedapen guztiak ere.

III-183. ARTIKULUA

1. Batasunak ez du ardurarik bereganatuko, eta ez du erantzukizunik hartuko, estatu kideetako administrazio zentralen, eskualdeko edo tokian tokiko agintarien edo beste agintari publiko batzuen, eta zuzenbide publikoko erakunde zein enpresa publikoen konpromisoen gainean, nahiz eta elkarri finantza-bermeak eman proiektu jakin batzuk elkarrekin egiteko. Estatu kideek ez dute ardurarik bereganatuko, eta ez dute erantzukizunik hartuko, estatu kideetako administrazio zentralen, eskualdeko edo tokian tokiko agintarien edo beste agintari publiko batzuen, eta beste zuzenbide publikoko erakunde zein enpresa publikoen konpromisoen gainean, nahiz eta elkarri finantza-bermeak eman proiektu jakin batzuk elkarrekin egiteko.

2. Kontseiluak, Batzordeak proposatutakoaren gainean, Europako erregelamendu eta erabakiak onartu ahal izango ditu III-181 eta III-182. artikuluetan adierazitako debekuak aplikatzeko definizioak zehazteko. Erabaki aurrez, aholkua eskatuko dio Europako Parlamentuari.

III-184. ARTIKULUA

1. Estatu kideek saihestu egin behar dituzte gehiegizko defizit publikoak.

2. Batzordeak aurrekontu-egoeraren eta estatu kideen zorpetze publikoaren mailaren bilakaera ikuskatuko du, huts nabarmenak aurkitu ahal izateko. Batez ere, aurrekontuei buruzko diziplina errespetatzen den aztertuko du, irizpide bi hauek kontuan hartuta:
  - a) ea aurreikusitako edo benetako defizit publikoaren eta barne-produktu gordinaren arteko proportzioak erreferentziako balioa gainditzen duen, ez bada behintzat

- i) proportzioa modu nabarmenean eta jarraian jaitsi dela, eta erreferentziako balioari hurbiltzen zaion maila batera iritsi dela; edo
  - ii) erreferentziako balioa salbuespenez eta aldi baterako baino ez dela gainditzen, eta proportzioa erreferentziako baliotik hurbil zaintzen dela;
- b) ea zor publikoaren eta barne-produktu gordinaren arteko proportzioak erreferentziako balioa gainditzen duen, ez bada behintzat proportzioa behar beste jaisten dela, eta erreferentziako baliora erritmo egokian hurbiltzen ari dela.

Gehiegizko defizit kasuetan aplikatzeko prozedurari buruzko protokoloan zehazten dira erreferentziako balioak.

3. Estatu kideren batek irizpide horietako bateko edo bietako baldintzak bete ezik, Batzordeak txostena egingo du. Batzordearen txostenak, batetik, defizit publikoarekin inbertsioetako gastu publikoak gainditzen ote diren aztertuko du, eta, bestetik, dagozkion gainerako faktore guztiak hartuko ditu kontuan, estatu kide horren epe ertaineko ekonomiaren eta aurrekontuaren egoera barne hartuta.

Nahiz eta irizpide horiei darizkien baldintzak bete, Batzordeak txostena egin dezake estatu kideren bat gehiegizko defizita izateko arriskuan dagoela uste badu.

4. Ekonomia eta Finantza Lantaldeak, III-192. artikulua arabera eratutakoak, irizpena eman behar du Batzordearen txosten horri buruz.

5. Batzordeak, baldin eta estatu kideren batek gehiegizko defizita daukala edo eduki dezakeela uste badu, irizpena emango dio dagokion estatu kide horri eta Kontseiluari emango dio horren berri.

6. Kontseiluak, Batzordeak proposaturik, dena delako estatu kideak egindako oharpenak kontuan hartu, eta balioespen orokorra egin ondoren, berak erabakiko du gehiegizko defizitik dagoen ala ez. Gehiegizko defizita dagoela erabakitzen badu, justifikaziorik gabeko luzamendurik gabe, Batzordeak hala gomendatuta, dena delako estatu kideari zuzendutako gomendioak onartuko ditu, estatu kide horrek epe jakin batean egoera hori konpon dezan. Eta 8. paragrafoan xedatutakoa salbuespen dela, gomendio horiek ez dira jendaurrera aterako.

Paragrafo honen ondorioetarako, Kontseiluak erabakia hartuko du, dena delako estatu kideak Kontseiluan duen ordezkariaren botoa aintzat hartu gabe.

Gehiengo kualifikatutzat joko da, gutxienez, Kontseiluko gainerako kideen %55 lortzen denean, baldin eta ehuneko horretan, gutxienez, partaide diren estatu kideetako biztanleriaren %65 ordezkatuta badago.

Blokeo-gutxiengoak, gutxienez, partaide diren estatu kideetako biztanleriaren %35 baino gehiago ordezkatzeko besteko Kontseiluko beste kide horien kopuru minimoa hartu behar du, eta horri beste kide bat gehituta; horrelakorik ezean, gehiengo kualifikatua lortutzat joko da.

7. Kontseiluak, Batzordeak horretarako gomendioa emanda, Europako erabaki eta gomendioak onartuko ditu, hain zuzen, 8. paragrafotik 11. paragrafora bitartean jasotakoak.

Kontseiluak erabakia hartuko du, dena delako estatu kideak Kontseiluan duen ordezkariaren botoa aintzat hartu gabe.

Gehiengo kualifikatutzat joko da, gutxienez, Kontseiluko gainerako kideen %55 lortzen denean, baldin eta ehuneko horretan, gutxienez, partaide diren estatu kideetako biztanleriaren %65 ordezkatuta badago.

Blokeo-gutxiengoak, gutxienez, partaide diren estatu kideetako biztanleriaren %35 baino gehiago ordezkatzeko besteko Kontseiluko beste kide horien kopuru minimoa hartu behar du, eta horri beste kide bat gehituta; horrelakorik ezean, gehiengo kualifikatua lortutzat joko da.

8. Kontseiluak, bere gomendioek ezarri zen epean jardun eraginkorrik ekarri ez dutela jasota, Europako erabaki bat onartzen badu, orduan, jendaurrean jakinarazi ahal izango ditu eman zituen gomendioak.

9. Baldin eta estatu kideren bat Kontseiluaren gomendioak bete gabe uzten tematzen bada, Europako erabakia har dezake Kontseiluak estatu kide horri epea jartzeko, Kontseiluaren iritziz egoera konpontzeko beharrezkoa den defizit-murriztapena lortzeko neurriak har ditzan, zehaztutako epe batean.

Kasu horretan, berariazko egutegi baten arabera txostenak aurkezteko eskatu ahal izango dio Kontseiluak dena delako estatu kideari, esandako estatu horrek egokitzeko egindako ahaleginak aztertu ahal izateko.

10. Estatu kideren batek betetzen ez badu 9. paragrafoaren arabera onartutako Europako erabakiren bat, neurri hauetakoren bat edo gehiago aplikatzea, edo, hala dagokionean, indartzea erabaki dezake Kontseiluak:

- a) obligazioak eta baloreak jaulki aurretik, Kontseiluak berak zehaztu behar duen informazio gehigarriren bat argitaratzea eska diezaioke estatu kide horri;
- b) gonbit egin diezaioke Europako Inbertsio Bankuari, estatu kide horri buruz daukan mailegu-politika berrazter dezan;

- c) Batasunaren izenean gordailu bat jartzea eska diezaioke estatu kide horri, interesik sortuko ez duen kopuru egoki batez, harik eta Kontseiluak gehiegizko defizita konpondu dela iritzi arte;
- d) isunak ezar litzake, dagokion diru-kopurua eskatuta.

Kontseiluko lehendakariak Europako Parlamentuari eman behar dio hartutako neurrien berri.

11. Kontseiluak indargabetu egingo ditu 6, 8, 9 eta 10. paragrafoetan aipatutako neurri batzuk edo guztiak, bere ustez dena delako estatu kidearen gehiegizko defizita konpondu bada. Baldin eta Kontseiluak aurrez bere gomendioak jendaurrera atera baditu, 8. paragrafoaren indarrez hartutako Europako erabakia indargabetutakoan, jendaurrean jakinaraziko du estatu kide horren gehiegizko defizita zuzendu egin dela.

12. Errekurtso-eskubideak, III-360 eta III-361. artikuluetan jasotakoak, ezin izango dira erabili 1.etik 6.era bitarteko paragrafoetan eta 8. eta 9. paragrafoetan esparruan.

13. Gehiegizko defizit-kasuetan aplikatzeko prozedurari buruzko protokoloan jasotzen dira artikuluko honetan ezarritako prozedura aplikatzearekin zerikusia daukaten xedapen osagarriak.

Kontseiluaren Europako lege batek egoki diren neurriak ezarriko ditu, aipatutako protokolo hori ordeztzeko. Kontseiluak aho batez hartuko du erabakia, aurretiaz Europako Parlamentuari eta Europako Banku Zentralari aholkua eskatuta.

Paragrafo honetako gainerako xedapenen aurka joan gabe, Kontseiluak, Batzordeak proposatutakoaren gainean, Europako erregelamendu eta erabakiak onartuko ditu, aipatutako protokoloa aplikatzeko moduak eta definizioak ezartzeko. Erabaki aurrez, aholkua eskatuko dio Europako Parlamentuari.

2. ATALA

DIRUARI BURUZKO POLITIKA

III-185. ARTIKULUA

1. Prezioen egonkortasunari eustea, horixe izango da Banku Zentralen Europako Sistemaren helburu nagusia. Helburu horren kontra jarri gabe, Banku Zentralen Europako Sistemak Batasuneko ekonomiari buruzko politika orokorrei eutsiko die, I-3. artikuluan Batasunerako ezarritako helburuak lortzen laguntzeko. Lehia askeko merkatu-ekonomia irekia printzipio duela jardungo du Banku Zentralen Europako Sistemak, baliabideen esleipen eraginkorra sustatuz eta III-177. artikuluan azaldutako printzipioekin bat etorrituz.
2. Honako hauexek dira Banku Zentralen Europako Sistemari dagozkion funtsezko eginkizunak:
  - a) Batasunak diruari buruz daukan politika zehaztu eta gauzatzea;
  - b) dibisa-eragiketak egitea III-326. artikuluaaren arabera;
  - c) estatu kideen dibisen erreserba ofizialak gorde eta kudeatzea;
  - d) ordainketa-sistemek ondo funtziona dezaten sustapena egitea.
3. Goiko 2. paragrafoko c) idatz-zatian xedatutakoa ez doa estatu kideetako gobernuek dibisatan laneko kapitalak eduki eta kudeatzearen kontra.

4. Europako Banku Zentralari aholku eskatu behar zaio:
  - a) bere eskumenen eremuan sartzen diren Batasuneko egintzei buruzko edozein proposamenen gainean;
  - b) bere eskumenen eremuan sartzen diren araei buruzko edozein proiekturen gainean, estatu bakoitzeko agintariek ere eskatuko diote aholkua, III-187. artikuluko 4. paragrafoan ezarritako prozeduraren arabera Kontseiluak finkatutako muga eta baldintzen barruan.

Europako Banku Zentralak, bere eskumenen eremuan sartzen diren gaietan, irizpenak aurkez diezazkieke Batasuneko erakunde, organo eta organismoei, edo estatu kideetako bakoitzeko agintariei.

5. Agintari eskudunek burututako politiken kudeaketa ona izan dadin laguntasuna emango du Banku Zentralen Europako Sistemak, kreditu-etxeen zuhurtziazko ikuskapenari eta finantza-sistemaren egonkortasunari buruz.

6. Kontseiluaren Europako lege batek berariazko zereginak agindu ahal izango dizkio Europako Banku Zentralari kreditu-etxeen eta beste finantza-etxe batzuen zuhurtziazko ikuskapenarekin zerikusia daukaten politiken gainean; aseguru-etxeak hortik kanpo uzten dira. Kontseiluak aho batez hartuko du erabakia, aurretiaz Europako Parlamentuari eta Europako Banku Zentralari aholkua eskatuta.

III-186. ARTIKULUA

1. Europako Banku Zentralari dagokio, modu eskusiboan, Batasunean bankuko billeteak eurotan jaulkitzeko baimena ematea. Europako Banku Zentralak eta estatuetakoko banku zentralek jaulki ditzakete billete horiek. Europako Banku Zentralak eta estatuetakoko banku zentralek jaulkitako billeteak izango dira Batasunean erabilera legaleko billete bakarrak.

2. Estatu kideek txanponak jaulki ditzakete eurotan, baina aurretiaz Europako Banku Zentralaren onarpena beharko dute jaulkipenaren guztizkoari dagokionez.

Kontseiluak, Batzordeak proposaturik, Europako erregelamenduak onartu ahal izango ditu, zirkulazioan jarritako txanponen balio nominalak eta zehaztasun teknikoak harmonizatzeko neurriak ezartzeko, Batasunaren baitan ondo zirkula dezaten hori egitea beharrezkoa den heinean. Aurretiaz Europako Parlamentuari eta Europako Banku Zentralari aholkua eskatuta hartuko du erabakia Kontseiluak.

III-187. ARTIKULUA

1. Europako Banku Zentraleko organo artezkariek zuzenduko dute Banku Zentralen Europako Sistema, hau da, Gobernu Kontseiluak eta Batzorde Betearazleak.

2. Banku Zentralen Europako Sistemaren estatutuak protokoloan jasota daude, alegia, Banku Zentralen Europako Sistemaren eta Europako Banku Zentralaren estatutuei buruzko protokoloan.

3. Banku Zentralen Europako Sistemaren eta Europako Banku Zentralaren estatutuetan, Europako lege baten bidez, aldarazi litezke 5. artikuluko 1, 2 eta 3. paragrafoak, 17 eta 18. artikuluko 1. paragrafoa, 22, 23, 24 eta 26. artikuluko 1, 2, 3, 4 eta 6. paragrafoak, 33. artikuluko 1. paragrafoa a) idatz-zatia eta 36. artikulua, kasu hauetan:

a) edo Batzordearen proposamen baten gainean, aurretiaz Europako Banku Zentralari aholku eskatuta;

b) edo Europako Banku Zentralak egindako gomendioaren gainean, aurretiaz Batzordeari aholku eskatuta.

4. Kontseiluak onartuko ditu Europako erregelamendu eta erabakiak, Banku Zentralen Europako Sistemaren eta Europako Banku Zentralaren estatuetako 4. artikuluan, 5. artikuluko 4. paragrafoan, 19. artikuluko 2. paragrafoan, 20. artikuluan, 28. artikuluko 1. paragrafoan, 29. artikuluko 2. paragrafoan, 30. artikuluko 4. paragrafoan eta 34. artikuluko 3. paragrafoan jasotako neurriak ezar daitezten. Horren aurretik, aholkua eskatuko dio Europako Parlamentuari.

- a) edo Batzordearen proposamen baten gainean, aurretiaz Europako Banku Zentralari aholku eskatuta;
- b) edo Europako Banku Zentralak egindako gomendioaren gainean, aurretiaz Batzordeari aholku eskatuta.

III-188. ARTIKULUA

Konstituzioak eta Banku Zentralen Europako Sistemaren eta Europako Banku Zentralaren estatutuek ematen dizkieten ahalmenez baliatzerakoan, eta esleitzen dizkieten eginkizunak eta betebeharrak betetzerakoan, ez Europako Banku Zentralak, ez estatuetako banku zentralek, ez organo artezkarietako kide batek ere, ezin izango dute eskatu ez eta onartu ere Batasuneko erakunde, organo eta organismoen jarraibiderik, ez estatu kideetako gobernuenik ez beste inolako organorenik ere. Batasuneko erakunde, organo eta organismoek, eta estatu kideetako gobernuak, printzipio hori errespetatzeko konpromisoaz batera, beren eginkizunak betetzerakoan, Europako Banku Zentraleko eta estatuetako banku zentraletako organo artezkarietako kideengan eraginik ez sortzeko konpromisoa ere hartzen dute.

III-189. ARTIKULUA

Estatu kide bakoitzak bere estatuko legedia, estatuko banku zentralaren estatutuak barne direla, Konstituzioarekin eta Banku Zentralen Europako Sistemaren eta Europako Banku Zentralaren estatutuekin bateragarria izateko ardura hartuko du.

III-190. ARTIKULUA

1. Banku Zentralen Europako Sistemari agindutako eginkizunak betetzearren, Europako Banku Zentralak, Konstituzioarekin bat etorrira eta Banku Zentralen Europako Sistemaren eta Europako Banku Zentralaren estatutuek ezarritako baldintzak errespetatuta, honako hauek onartuko ditu:
  - a) Europako erregelamenduak onartuko ditu, Banku Zentralen Europako Sistemaren eta Europako Banku Zentralaren estatutueta 3. artikuluko 1. paragrafoaren a) letran eta 19. artikuluko 1. paragrafoan, 22. artikuluan edo 25. artikuluko 2. paragrafoan jasotako eginkizunak betetzeko beharrezko diren neurrian, eta III-187. artikuluko 4. paragrafoan adierazitako Europako erregelamendu eta erabakietan hala ezarrita dauden kasuetan;
  - b) Konstituzioak eta Banku Zentralen Europako Sistemaren eta Europako Banku Zentralaren estatutuek Banku Zentralen Europako Sistemari agindutako eginkizunak betetzeko beharrezko diren Europako erabakiak hartuko ditu;
  - c) gomendioak eta irizpenak emango ditu.
2. Europako Banku Zentralak hartzen dituen Europako erabakiak, irizpenak eta gomendioak jendaurrean argitara daitezzen erabaki dezake.
3. Kontseiluak Europako erregelamenduak onartuko ditu, III-187. artikuluko 4. paragrafoan ezarritako prozeduraren arabera, eta horien bitartez finkatuko du ea Europako Banku Zentralak zein mugarekin eta zein baldintzatan izango duen baimena Europako erregelamenduak eta erabakiak betetzen ez dituzten enpresei isunak eta hertsatzeko isunak ezartzeko.

III-191. ARTIKULUA

Europako Banku Zentralak dituen eskumenen aurka joan gabe, Europako lege edo esparru-legeak beharrezko diren neurriak ezarriko ditu diru bakar modura euroa erabil dadin. Europako lege edo esparru-lege hori onartu baino lehen, Europako Banku Zentralaren iritzia eskatu behar da.

3. ATALA

ERAKUNDEEI BURUZKO XEDAPENAK

III-192. ARTIKULUA

1. Barne-merkatuaren jardunerako beharrezkoa den neurrian estatu kideen politiken koordinazioa sustatzeko, Ekonomia eta Finantza Lantaldea sortu da.
2. Lantaldeak eginkizun hauek edukiko ditu:
  - a) irizpenak ematea, bai Kontseiluak edo Batzordeak eskatuta, bai bere ekimenez, aipatutako erakunde horientzat;
  - b) Batasunak eta estatu kideek daukaten ekonomia- eta finantza-egoera ikuskatzea, eta aldi-aldi Kontseiluari eta Batzordeari horren berri ematea, bereziki beste herrialde batzuekin eta nazioarteko instituzioekin izandako finantza-harremanak direla-eta;

- c) laguntza ematea, III-344. artikulua, aurka joan gabe, Kontseiluak xedapen hauek oinarri hartuta dituen lanak prestatzen: III-159. artikulua, III-179. artikuluko 2, 3, 4 eta 6. paragrafoak, III-180, III-183 eta III-184. artikulua, III-185. artikuluko 6. paragrafoa, III-186. artikuluko 2. paragrafoa, III-187. artikuluko 3 eta 4. paragrafoak, III-191, III-196. artikulua, III-198. artikuluko 2 eta 3. paragrafoak, III-201. artikulua, III-202. artikuluko 2 eta 3. paragrafoak, III-322 eta III-326. artikulua; eta, Kontseiluak eskatuta, aholku emateko eta lanak prestatzeko beste eginkizun batzuk burutzea;
- d) Konstituzioa eta Batasunaren egintzak aplikatzen dituzten kapitalen mugimenduei eta ordainketa-askatasunari buruzko egoera aztertzea, gutxienez urtean behin. Kapitalen mugimenduei eta ordainketei buruzko neurri guztiak hartu behar ditu bere baitan azterketa horrek. Lantaldeak Batzordeari eta Kontseiluari eman behar die aipatutako azterketaren emaitzen berri.

Estatu kideetako bakoitzak, Batzordeak, eta Europako Banku Zentralak gehienez ere bina kide izendatuko dituzte Lantalderako.

3. Kontseiluak, Batzordeak proposaturik, Ekonomia eta Finantza Lantaldearen osakerari buruzko prozedurak finkatuko dituen Europako erabakia onartuko du. Horren aurretik, aholkua eskatuko die Europako Banku Zentralari eta Lantalde horri. Kontseiluko lehendakariak emango dio Europako Parlamentuari erabaki horren berri.

4. Goiko 2. paragrafoan adierazitako eginkizunez gain, baldin eta estatu kideren bat edo gehiago badaude III-197. artikulua araberako salbuespenen batek babestuta, eta hala dauden bitartean, aipatutako estatu kideen diruaren eta finantzen egoera eta ordainketen sistema orokorra ikuskatuko ditu Lantaldeak, eta aldian-aldian emango die horren berri Kontseiluari eta Batzordeari.

III-193. ARTIKULUA

Kontseiluak edo estatu kideetako batek Batzordeari eska diezaioke, kasuen arabera, gomendioaren bat edo proposamenen bat aurkezteko, III-179. artikuluko 4. paragrafoaren, III-184. artikulua (13. idatz-zatia salbu dela), III-191 eta III-196. artikuluen, III-198. artikuluko 3. paragrafoaren eta III-326. artikulua aplikazio-eremuan sartzen diren gaiei dagokienez. Batzordeak eskabidea aztertu, eta luzamendurik gabe aurkeztuko dizkio Kontseiluari bere ondorioak.

4. ATALA

DIRU GISA EUROA DARABILTEN ESTATU KIDEENTZAKO BERARIAZKO XEDAPENAK

III-194. ARTIKULUA

1. Ekonomia- eta diru-batasunak zuzen jardun dezan laguntzarren, Konstituzioan arlo honi dagozkion xedapenekin bat etorrira, eta, betiere, III-179 eta III-184. artikuluetan ezarritako prozeduretatik, III-184. artikuluko 13. paragrafoan ezarritakoa salbuespen dela, dagokion prozedurari jarraituta, Kontseiluak diru gisa euroa darabilten estatu kideei buruzko neurriak hartuko ditu, helburuak honako hauek izanik:

- a) aurrekontuei buruzko diziplina koordinatzeko eta ikuskatzeko lanak indartzea;
- b) estatu kide horiei dagokienez, ekonomiari buruzko politikan jarraitu beharreko norabideak zehaztea, Batasun osorako hartutako norabideekin bateragarriak izan daitezen zainduta, eta norabide horiek jagongo direla bermatzea.

2. Diru gisa euroa darabilten estatu kideetako ordezkari diren Kontseiluko kideek bakarrik hartuko dute parte 1. paragrafoan jasotako neurriei buruzko bozketetan.

Gehiago kualifikatuzat joko da, gutxienez, Kontseiluko kideen %55 lortzen denean, baldin eta ehuneko horretan, gutxienez, bozketan partaide diren estatu kideetako biztanleriaren %65 ordezkatuta badago.

Blokeo-gutxiengoak, gutxienez, partaide diren estatu kideetako biztanleriaren %35 baino gehiago ordezkatzeko besteko Kontseiluko kide horien kopuru minimoa hartu behar du, eta horri beste kide bat gehituta; horrelakorik ezean, gehiago kualifikatua lortuzat joko da.

III-195. ARTIKULUA

Diru gisa euroa darabilten estatu kideetako ministroen arteko bilkura-motak Eurotaldeari buruzko protokoloan daude ezarrita.

III-196. ARTIKULUA

1. Euroak nazioarteko diru-sisteman duen kokapena bermatzearren, Kontseiluak, Batzordeak proposatutakoaren gainean, Europako erabakia onartuko du jarrera bateratuak zehazteko, arlo horretan eskumenak dauzkaten nazioarteko finantza-erakunde eta -konferentzietarako ekonomia- eta diru-batasunarentzat interes berezia duten gaiei buruz. Horren aurretik, Kontseiluak aholkua eskatuko dio Europako Banku Zentralari.

2. Kontseiluak, Batzordeak proposatuta, egoki diren neurriak onartu ahal izango ditu, nazioarteko finantza -erakunde eta -konferentzietan ordezkariak bakarrik izan dezan. Horren aurretik, Kontseiluak aholkua eskatuko dio Europako Banku Zentralari.

3. Diru gisa euroa darabilten estatu kideetako ordezkari diren Kontseiluko kideek bakarrik hartuko dute parte 1. eta 2. paragrafoetan jasotako neurriei buruzko bozketetan.

Gehiago kualifikatuzat joko da, gutxienez, Kontseiluko kideen %55 lortzen denean, baldin eta ehuneko horretan, gutxienez, bozketan partaide diren estatu kideetako biztanleriaren %65 ordezkariak badago.

Blokeo-gutxiengoak, gutxienez, partaide diren estatu kideetako biztanleriaren %35 baino gehiago ordezkatzeko besteko Kontseiluko kide horien kopuru minimoa hartu behar du, eta horri beste kide bat gehituta; horrelakorik ezean, gehiago kualifikatua lortuzat joko da.

5. ATALA

XEDAPEN IRAGANKORRAK

III-197. ARTIKULUA

1. Euroa diru gisa erabiltzeko beharrezko baldintzak betetzen ote dituzten Kontseiluak oraindik erabaki gabe dituen estatu kideek, aurrerantzean, “salbuespen bati lotuta dauden estatu kideak” izendapena hartuko dute.

2. Konstituzioaren ondorengo xedapen hauek ez zaizkie aplikatuko salbuespen bati lotutako estatu kideei:
- a) ekonomiari buruzko politiketarako norabide nagusiak finkatzeko zatien onarpena, euro-eremuari orokorrean eragiten diotenean (III-179. artikuluko 2. paragrafoa);
  - b) gehiegizko defizitak konpontzeko bitarteko zorrotzak (III-184. artikuluko 9 eta 10. paragrafoak);
  - c) Banku Zentralen Europako Sistemaren xedeak eta eginkizunak (III-185. artikuluko 1, 2, 3 eta 5. paragrafoak);
  - d) euroaren jaulkipena (III-186. artikulua);
  - e) Europako Banku Zentralaren egintzak (III-190. artikulua);
  - f) euroaren erabilerari buruzko neurriak (III-191. artikulua);
  - g) truke-tasen politikari buruzko diru-arloko akordioak eta bestelako neurriak (III-326. artikulua);
  - h) Europako Banku Zentralaren Batzorde Betearazleko kideen izendapena (III-382. artikuluko 2. paragrafoa);
  - i) Arlo horretan eskumenak dauzkaten nazioarteko finantza-erakunde eta -konferentzietarako ekonomia- eta diru-batasunarentzat interes berezia duten gaiei buruz jarrera bateratuak zehazteko Europako erabakiak (III-196. artikuluko 1. idatz-zatia);

- j) nazioarteko finantza-erakunde eta -konferentzietan ordezkaritza bakarra izateko neurriak (III-196. artikuluko 2. paragrafoa).

Horrenbestez, a) idatz-zatitik j) idatz-zatira bitartean aipatutako artikuluetan “estatu kide” esaten denean, diru gisa euroa darabilten estatu kideak direla ulertu behar da.

3. Salbuespen bati lotutako estatu kideak eta beren banku zentralak Banku Zentralen Europako Sistemaren esparruko eskubideetatik eta betebeharretatik kanpo egongo dira, Banku Zentralen Europako Sistemaren eta Europako Banku Zentralaren estatutuetato IX. kapituluan xedatutakoaren arabera.

4. Salbuespen bati lotutako estatu kideen ordezkari diren Kontseiluko kideen boto-eskubideak etenda geratuko dira, Kontseiluak 2. paragrafoan aipatzen diren artikuluetan jasotako neurriak onartzen dituenean, baita honako kasu hauetan ere:

- a) diru gisa euroa darabilten estatu kideei zuzenduta, alderdi askotako ikuskapenaren esparruan, gomendioak egiten zaizkienean, egonkortasun-programei buruzko gomendioak eta ohartarazpenak ere barnean direla (III-179. artikuluko 4. paragrafoa);
- b) diru gisa euroa darabilten estatu kideei eragiten dieten gehiegizko defizitei buruzko neurriak direnean (III-184. artikuluko 6, 7, 8 eta 11. paragrafoak).

Gehiengo kualifikatutzat joko da, gutxienez, Kontseiluko gainerako kideen %55 lortzen denean, baldin eta ehuneko horretan, gutxienez, partaide diren estatu kideetako biztanleriaren %65 ordezkatuta badago.

Blokeo-gutxiengoak, gutxienez, partaide diren estatu kideetako biztanleriaren %35 baino gehiago ordezkatzeko besteko Kontseiluko beste kide horien kopuru minimoa hartu behar du, eta horri beste kide bat gehituta; horrelakorik ezean, gehiengo kualifikatua lortutzat joko da.

III-198. ARTIKULUA

1. Gutxienez urte bitik behin, edo salbuespen bati lotuta dagoen edozein estatu kideek eskatuta, Batzordeak eta Europako Banku Zentralak txostenak aurkeztuko dizkiote Kontseiluari, ekonomia- eta diru-batasuna lortzeko, salbuespen bati lotuta dauden estatu kideek dauzkaten betebeharrak betetzerakoan estatuok egindako aurrerapenei buruz. Txosten horietan, batez ere, aztertuko da ea estatu kideetako bakoitzak duen estatuko legedia, estatuko banku zentralaren estatutuak ere barnean direla, bateragarria ote den III-188 eta III-189. artikuluekin, baita Banku Zentralen Europako Sistemaren eta Europako Banku Zentralaren estatutuekin ere. Txosten horietan, halaber, elkarganatze iraunkorra maila handian lortu ote den ere aztertuko da, estatu kide horietako bakoitzak ondorengo irizpideok norainoko neurrian bete dituen aintzakotzat hartuta:
  - a) prezioen egonkortasun-maila handia lortu behar da: prezioen egonkortasunari dagokionez emaitzarik onenak dituzten estatu kideen inflaziotik, gehienez ere hiruren inflaziotik, hurbil dagoen tasaren bidez gelditu behar da agerian hori;
  - b) finantza publikoak egoera egonkorrean aurkitu behar dira: larregiko defizit publikorik gabeko aurrekontu-egoeran egonda erakutsiko da hori, III-184. artikuluko 6. paragrafoan xedatutakoarekin bat etorriz zehaztuta dagoen moduan;
  - c) Europako diru-sistemaren truke-tasen mekanismoan ezarritako fluktuazioko tarte arruntei bi urtez gutxienez eutsi behar zaie, diruak euroarekiko devaluaziorik izan gabe;

d) epe luzerako interes-tasen mailetan agertu behar da, batetik, salbuespen bati lotutako estatuak lortutako elkarganatzea iraunkorra dela, eta, bestetik, truke-tasen mekanismoan daukan partaidetza ere iraunkorra dela.

Paragrafo honetan aipatutako lau irizpideak, eta irizpide horietako bakoitza betetzeko finkatutako aldiak, elkarganatze irizpideei buruzko protokoloan daude garatuta. Batzordearen eta Europako Banku Zentralaren txostenetan kontuan hartu behar dira, halaber, merkatuak batera biltzean lortutako emaitzak, kontu korronteko ordainketa-balantzen egoera eta bilakaera, eta unitatezko lan-kostuen eta beste prezio-indize batzuen bilakaeraren azterlana.

2. Europako Parlamentuari aholkua eskatu ondoren, eta arazoa Kontseilu Europarrean eztabaidatu eta gero, Batzordeak proposaturik, Kontseiluak Europako erabakia onartuko du, zehazteko ea zeintzuk diren salbuespen bati lotutako estatu kideetatik 1. paragrafoan adierazitako irizpideen arabera beharrezko baldintzak betetzen dituztenak, eta estatu kide horiei salbuespena ezabatzeko.

Kontseiluak bere kideen gehiengo kualifikatu batek gomendioa egin ondoren ebatziko du. Kide horiek diru gisa euroa darabilten estatu kideen ordezkariak izan beharko dira. Kontseiluak Batzordearen proposamena jaso eta sei hilabeteko epean emango dute iritzia estatu kide horiek.

Bigarren lerroaldean jasotako gehiengo kualifikatua halakotzat joko da, gutxienez, Kontseiluko kideen %55 lortzen denean, baldin eta ehuneko horretan, gutxienez, partaide diren estatu kideetako biztanleriaren %65 ordezkatuta badago. Blokeo-gutxiengoak, gutxienez, partaide diren estatu kideetako biztanleriaren %35 baino gehiago ordezkatzeko besteko Kontseiluko kide horien kopuru minimoa hartu behar du, eta horri beste kide bat gehituta; horrelakorik ezean, gehiengo kualifikatua lortuzat joko da.

3. Baldin eta, 2. paragrafoan aurreikusitako prozeduraren arabera, salbuespenen bat kentzeko erabakia hartzen bada, Kontseiluak, Batzordeak proposatuta, Europako erregelamendu edo erabakiak onartuko ditu, dena delako estatu kide horretako dirua euroarekin ordezkatzeko tasa aldaezineko moduan finkatzeko, eta euroa estatu kide horretako diru bakar moduan sartzeko beharrezko diren gainerako neurriak ezartzeko. Kontseiluak, diru gisa euroa darabilten estatu kideek eta dena delako estatu kideak dituzten ordezkariak aho batez ados jarrita, erabakia hartuko du, aurretiaz Europako Banku Zentralari aholku eskatuta.

III-199. ARTIKULUA

1. Salbuespenen bati atxikitzen zaizkion estatu kideak dauden artean eta III-187. artikulua 1. paragrafoari ezertan eragin gabe, Europako Banku Zentraleko Kontseilu Nagusia, Europako Banku Zentralaren eta Banku Zentralen Europako Sistemaren estatutuen 45. artikulua aipatutakoa, Europako Banku Zentralaren hirugarren zuzendaritza-organoa gisa eratuko da.

2. Salbuespen bati atxikitzen zaizkion estatu kideak dauden artean, Europako Banku Zentralak, estatu kide horiei dagokienez:

- a) - estatuetakoa Banku Zentralen arteko lankidetzaren indartuko du;
- b) - estatu kideen diru-politiken koordinazioa indartuko du, prezioen egonkortasuna bermatzeko;
- c) kanbio-tasen mekanismoaren jardueraren indartuko du.

- d) - kontsultak egingo ditu estatuetak Banku Zentralen eskumenekoak izan eta finantza-etxeen eta finantza-merkatuen egonkortasunari eragiten dieten gaiei buruz;
- e) Diru Lankidetzako Europako Funtsarenak ziren eginkizunak beteko ditu, lehenago Europako Diru Institutuak bere gain hartu zituenak.

III-200. ARTIKULUA

Salbuespen bati lotuta dagoen estatu kide bakoitzak interes orokorreko gaitzat hartu behar du bere truke-politika. Hori egiterakoan, aintzakotzat hartuko ditu truke-tasen mekanismoaren eremuan izandako lankidetzaz lortutako eskarmentuak.

III-201. ARTIKULUA

1. Baldin eta albuespen bati heldu dion estatu kideren batek ordainketa-balantzan zailtasunak badauzka edo zailtasunak edukitzeko mehatxu larriren baten pean badago, eta balantza horren desoreka orokorraren eraginez edo estatu horrek dauzkan dibisak diren modukoak direlako sortu badira, eta, bereziki, barne-merkatuaren jardura edo merkataritzarako politika bateratua arian-arian egitea arriskuan jartzen dutenak badira, Batzordeak, eskura dituen baliabide guztiak erabiliz, luzamendurik gabe aztertuko du estatu horren egoera, bai eta Konstituzioarekin bat etorritik estatu horrek hasi duen edo has dezakeen ekintza ere. Batzordeak adieraziko du zer neurri gomendatzen dizkion hartzeko estatu kide horri.

Salbuespen bati heldu dion estatu kideak hasitako ekintza eta Batzordeak proposatutako neurriak nahikoak ez badira aurkitutako zailtasunak edo zailtasun-mehatxuak gainditzeko, elkarren arteko laguntza eta metodo egokiak proposatuko dizkio Batzordeak Kontseiluari, Ekonomia eta Finantza Lantaldeari aholkua eskatu ondoren.

Batzordeak egoeraren eta bilakaeraren berri eman behar dio Kontseiluari aldian-aldian.

2. Kontseiluak elkarri laguntza emateko Europako erregelamendu eta erabakiak onartuko ditu eta laguntza horren baldintzak eta moduak zehaztuko ditu erregelamendu eta erabaki horietan.

Elkarren arteko laguntza era hauetakoa izan daiteke, bereziki:

- a) nazioarteko beste erakunde batzuekin itundutako ekintza bat, albuespen bati heldu dioten estatu kideek erabil dezaketena;
- b) merkataritza-trafikoaren desbideraketak saihesteko beharrezko neurriak, baldin eta albuespen bati heldu dion estatu kideak zailtasunak badauzka eta beste herrialde batzuekiko kopuru-murrizpenei eusten badie edo berriro indarrean jartzen baditu;
- c) beste estatu kide batzuek kreditu mugatuak ematea, beti ere estatuon adostasunez.

3. Baldin eta Batzordeak gomendatutako elkarren arteko laguntza Kontseiluak onartzen ez badu, edo onartutako elkarren arteko laguntza eta hartutako neurriak nahikoak ez badira, babes-neurriak hartzeko baimena emango dio Batzordeak albuespen bati heldu dion eta zailtasunak dauzkan estatuari, beti ere Batzordeak berak zehaztutako baldintzetan eta moduan.

Kontseiluak kendu egin dezake baimen hori, bai eta haren baldintzak eta moduak aldatu ere.

III-202. ARTIKULUA

1. Ordainketa-balantzan bat-bateko krisiren bat gertatu, eta, III-201. artikuluko 2. paragrafoan ezarritakoarekin bat etorritik berehala Europako erabaki bat hartu ezik, salbuespen bati heldu dion estatu kideak beharrezko babes-neurriak hartu ahal izango ditu, badaezpada ere. Neurri horiek ahalik eta nahasmendurik txikiena sortu behar dute barne-merkatuaren jardueran, eta bat-batean sortutako zailtasunak gainditzeko ezinbestekoa eta behar-beharrezkoa dena baino irispide handiagoa ez dute izango.

2. Aipatutako 1. paragrafo horretan aurreikusitako babes-neurrien berri jaso behar dute Batzordeak eta estatu kideak, beranduenean ere, indarrean sartzen diren unean. Batzordeak ahalmena du Kontseiluari gomendatzeko III-201 artikuluan ezarritakoaren arabera elkarri laguntza eman diezaioten.

3. Kontseiluak, Batzordearen gomendioz eta Ekonomia eta Finantza Lantaldeari iritzia eskatu ondoren, Europako erabaki bat har dezake Estatu kideak 1. paragrafoko babes-neurri horiek aldatu, bertan behera utzi edo ezabatu behar dituela ezartzeko. .

III. KAPITULUA:

BESTE ARLO BATZUETAKO POLITIKAK

1. ATALA

Enplegua

III-203. ARTIKULUA

Batasuna eta estatu kideak, Atal honekin bat etorritz, enplegurako estrategia koordinatua garatzen ahaleginduko dira, batez ere langile gaitu, prestatu eta moldaerazak sustatzeko, eta ekonomiaren aldaketei erantzuteko gai diren lan-merkatuak sustatzeko, I-3. artikuluan aipatutako helburuak eskuratzearren.

III-204. ARTIKULUA

1. Estatu kideek, enplegurako beren politiken bidez, III-203. artikuluan aipatutako helburuak lortzen lagunduko dute, III-179. artikuluko 2. idatz-zatiaren arabera estatu kideek eta Batasunak ekonomiaren politikari buruz onartutako orientabide orokorrekin bat etorritz.
2. Estatu bakoitzaren barruan lan-munduko ordezkariak dauzkaten erantzukizunei buruzko ohiturak kontuan hartuta, estatu kideek guztien intereseko gaitzat hartu behar dute enpleguaren sustapena, eta Kontseiluaren baitan koordinatu behar dituzte gai horren inguruko beren jarduerak, III-206. artikuluan xedatutakoarekin bat etorritz.

III-205. ARTIKULUA

1. Enplegu-maila handia lortzen lagunduko du Batasunak, estatu kideen arteko lankidetzaz sustatuz, eta bakoitzaren jarduerari lagunduz, eta, premiazkoa bada, jarduerok osatuz. Hori egitean, errespetatu egin behar ditu estatu kideen eskumenak.
2. Batasunaren politikak eta ekintzak zehaztu eta gauzatzeko enplegu-maila handia lortzea da kontuan hartu beharreko helburua.

III-206. ARTIKULUA

1. Kontseilu Europarrak urtero aztertuko du zein den enpleguaren egoera Batasunean, eta horren gaineko ondorioak aterako ditu, Kontseiluak eta Batzordeak batera urtero egindako txostenean oinarrituta.
2. Kontseilu Europarraren ondorioetan oinarrituta, Kontseiluak, Batzordeak proposatuta, orientabideak emango ditu urtero, eta estatu kideek kontuan hartu beharko dituzte bakoitzak enpleguari buruzko bere politika egiterakoan. Europako Parlamentuari, Eskualdeetako Lantaldeari, Ekonomia Eta Gizarte Lantaldeari eta Enplegu Lantaldeari iritzia eskatu ondoren jardungo da.

Orientabide horiek bateragarri izango dira III-179. artikulua 2. paragrafoa aplikatuz onartutako erabakitako orientabide orokorrekin.

3. Estatu kide bakoitzak txosten bana emango die urtero Kontseiluari eta Batzordeari, bakoitzak, 2. paragrafoan enpleguari buruz aurreikusitako orientabideen harira, enplegurako bere politika aplikatzeko hartutako neurri nagusien gainean.

4. Kontseiluak, 3. paragrafoan aipatutako txostenak oinarritzat hartuta, eta Enplegu Lantaldearen irizpena jaso ondoren, azterketa bat egingo du urtero estatu kideen enplegu-politiken aplikazioari buruz, enplegurako emandako orientabideen ikuspuntutik. Kontseiluak, Batzordeak gomendatuta, ahalmena du estatu kideentzako gomendioak onartzeko.

5. Aipatutako azterketaren emaitzak oinarri direla, Kontseiluak eta Batzordeak, batera, txosten bat prestatuko dute urtero Kontseilu Europarrarentzat, Batasunean enpleguaren egoera zein den eta enplegurako orientabideen aplikazio-maila agertzeko.

III-207. ARTIKULUA

Europako lege edo esparru-lege baten bidez sustapen-neurriak ezarri ahal izango dira estatu kideen arteko lankidetzak bultzatzeko eta estatuok enplegu-gaietan daukaten jarduerari laguntzeko, informazioa eta jarduera onak elkarren artean trukatzera zuzendutako ekimenen bidez, konparazioko analisiak eta aholkularitza eskainiz, eta planteamendu berritzaileak sustatuz eta esperientziak ebaluatuz, bereziki eredu-proiektuen bitartez. Lege edo esparru-lege hori onartu aurretik, iritzia eskatuko zaie Eskualdeetako Lantaldeei eta Ekonomia eta Gizarte Lantaldeei.

Europako lege edo esparru-lege horrek ez du ekarriko estatu kideen lege- eta erregelamenduetan inolako harmonizaziorik.

III-208. ARTIKULUA

Kontseiluak, gehiago soilik onartutako Europako erabaki baten bitartez, Enplegu Lantalde bat sortuko du; lantalde hori aholku-emailea izango da, eta berorren bidez Estatu kideek enpleguaren eta lan-merkatuaren arloan dituzten politiken koordinazioa sustatuko da. Erabaki aurrez, aholkua eskatuko dio Europako Parlamentuari.

Lantaldeak eginkizun hauek edukiko ditu:

- a) enpleguaren bilakaera ikuskatuko du, bai eta Batasunaren eta estatu kideen politikena ere.
- b) Konstituzioaren III-344. artikuluan xedatutakoaren kalterik gabe, Kontseiluaren edo Batzordearen eskariz, edo bere ekimenez, irizpenak ematea, eta III-206. artikuluan aipatutako Kontseiluaren neurriak prestatzen laguntzea.

Agindutakoak betetzeko, lantaldeak lan-munduko ordezkariari eskatu behar die aholkua.

Estatu kide bakoitzak eta Batzordeak bina kide izendatuko dituzte Lantalde horretarako.

2. ATALA

GIZARTE POLITIKA

III-209. ARTIKULUA

Batasunak eta estatu kideek, oinarrizko eskubide sozialak gogoan, hala nola 1961eko urriaren 18an Turinen izenpetutako Europako Gutun Sozialean eta langileen oinarrizko eskubide sozialen Erkidegoko 1989ko Gutunean aipatutakoak, helburu hauek izango dituzte: enplegua sustatzea; bizitzako eta laneko baldintzak hobetzea, aurrerapenen bidetik bi arlo horiek bateragarri egiteko; babes sozial egokia; elkarriketa soziala; giza baliabideen garapena, enplegu-maila handia eta iraunkorra lortzeko; eta bazterkeriaren kontra borrokatzea.

Helburu horretarako, Batasuna eta estatu kideak estatu bakoitzeko ohiturak –batez ere kontratu bidezko harremanetakoak– kontuan hartuta jardungo dira; kontuan hartu behar dute, halaber, Batasuneko ekonomiaren lehiakortasuna zaindu beharra.

Batasunak eta estatu kideek uste dute bilakaera hori barne-merkatuaren jardueratik etorriko dela, gizarte-sistemak harmonizatzea erraztuko baitu, bai eta Konstituzioan ezarritako prozeduretatik eta estatu kideen lege-, erregelamendu- eta administrazio-xedapenak elkarri hurbiltzetik ere.

III-210. ARTIKULUA

1. III-209. artikuluan aipatutako helburuak lortzeko, estatu kideek arlo hauetan gauzatzen duten ekintzari laguntza emango dio Batasunak, eta ekintza hori osatu egingo du:
  - a) zehazki, lan-giroa hobetzen, langileen osasuna eta segurtasuna babesten;
  - b) lan-baldintzetan;
  - c) langileen gizarte-segurantzian eta gizarte-babesean;
  - d) langileak babesten, lan-kontratuak desegiten direnean;
  - e) langileei informazioa eta aholkua ematen;
  - f) langileen eta enpresarien interesen ordezkartza eta defentsa kolektiboa egiten, elkarren arteko kudeaketa barne, 6. idatz-zatian xedatutakoaren kalterik gabe;

- g) Batasuneko lurraldean legezko bizilekua duten beste herrialde batzuetako herritarren enplegu-baldintzetan;
- h) lan-merkatutik kanpo dauden pertsonak lan-merkatuan sartzen, III-283. artikuluko xedapenen kalterik gabe;
- i) gizonen eta emakumeen arteko berdintasunean, lan-merkatuko aukerei eta laneko tratuari dagokionean;
- j) gizarte=bazterkeriaren kontrako borrokan;
- k) gizarte-babeseko sistemak modernizatzen, c) letran esandakoaren kalterik gabe.

2. 1. paragrafoari dagokionean:

- a) Europako lege edo esparru-legearen bitartez estatu kideen artean lankidetzaz sustatzeko neurriak ezarri ahal izango dira, ekimenak bultzatuz ezagutzak hobetzeko, informazioa eta praktika onak elkarren artean trukatzeko, formula berritzaileak sustatzeko eta esperientziak ebaluatzeko, estatu kideen legezko eta erregelamenduzko xedapenen harmonizaziorik egin gabe;
- b) goiko 1. paragrafoaren a) idatz-zatitik i) idatz-zatira artekoetan aipatutako eremuetan Europako lege edo esparru-legearen bidez gutxieneko arauak ezarri ahal izango dira arian-arian aplikatzeko, estatu kide bakoitzean dauden baldintza eta araudi teknikoak kontuan hartuta. Europako lege edo esparru-lege horretan saihestu egingo dira enpresa txiki eta ertainak sortu eta garatzeko oztopo izan daitezkeen administrazio, finantza eta lege arloetako eragozpenak.

Kasu horietan guztietan, Europako lege edo esparru-lege hori onartu baino lehenago, Eskualdeetako Lantaldearen eta Ekonomia eta Gizarte Lantaldearen iritzia eskatu beharko da.

3. Dena den, 2. paragrafoan xedatutakoa gorabehera, 1. paragrafoaren c), d), f) eta g) idatz-zatietan aipatzen diren arloetan, Kontseiluak aho batez onartuko ditu Europako lege eta esparrulegeak, Europako Parlamentuari, Eskualdeetako Lantaldeari eta Ekonomia eta Gizarte Lantaldeari iritzia eskatu ondoren.

Kontseiluak, Batzordeak proposatuta, Europako erabaki bat onar dezake legegintzako prozedura arrunta 1. paragrafoaren d), f) eta g) idatz-zatiei aplikatu ahal izan dakien. Aho batez hartuko du erabaki hori, Europako Parlamentuari iritzia eskatu ondoren.

4. Estatu kide orok erabaki dezake 2. eta 3. paragrafoen arabera onartutako Europako legeak edo esparrulegeak aplikatzea, edo, hala behar balitz, III-212. artikulua arabera onartutako Europako erregelamendua edo erabakia lan-munduko ordezkarien esku uztea, haiek hala eskatzen badute batera egindako eskaera baten bidez.

Horrela gertatzen bada, ziurtatu egin behar da lan-munduko ordezkariak, elkarren arteko adostasunez, beharrezko diren xedapenak ezar ditzaten, beranduenez ere Europako esparrulege baten transposizioa egin behar den egunerako eta Europako erregelamendu bat edo Europako erabaki bat aplikatu behar den egunerako; estatu kide interesatuak beharrezko diren xedapen guztiak onartu behar dituzte aipatutako esparrulege, erregelamendu edo erabaki horrek ezarritako helburuak une oro bermatze aldera.

5. Artikulu honen ondorioz onartutako Europako lege edo esparrulegeak:

- a) ez dute eraginik izan behar estatu kideek beren gizarte-segurantzako sistemaren oinarritzko printzipioak zehazteko onartuta daukaten ahalmenean, eta, orobat, ez dio eragin behar, nabarmenki, sistema horren finantza-orekari.;
- b) ez dute eragozpen izan behar estatu kideek babes-neurri estuagoak ezar ditzaten edo lehendik zeuzkaten babes-neurri estuagoi eutsi diezaieten, baldin eta konstituzioarekin bateragarri badira.

6. Artikulu hau ez zaie aplikatuko ez lansariei, ez elkartzeko eta sindikatuko kide izateko eskubideari, ez greba-eskubideari, ez eta ugazabek itxiera ezartzeko duten eskubideari ere.

III-211. ARTIKULUA

1. Batzordeak sustatu egingo du lan-munduko ordezkarietarako Batasunaren mailan iritzia eskatzea, eta haien arteko elkarrizketaren alde bidezko den edozein neurri hartuko du, beti ere alde biei ematen zaien laguntza orekatua izan dadin zainduz.

2. Horretarako, Batzordeak, gizarte-politikei buruzko proposamenak aurkeztu aurretik, lan-munduko ordezkarietarako iritzia eskatu behar die, Batasunaren ekintzaren baten menturazko norabidearen gainean.

3. Aurreko 2. paragrafo horretan aipatutako iritzi-eskaera horren ondoren, Batzordeak uste badu komenigarria dela Batasunak ekintza bat gauza dezan, lan-munduko ordezkarietarako iritzia eskatuko die proposamen horren edukiari buruz. Lan-munduko ordezkarietarako irizpena bidaliko diote Batzordeari, edo, hala badagokio, gomendioa.

4. Aurreko 2. eta 3. paragrafo horietan aipatutako iritzi eskatze horien kariatara, lan-munduko ordezkarietarako III-212. artikuluan 1. paragrafoan aurreikusitako prozesua hasteko borondatea jakinarazi ahal izango diete Batzordeari. Prozesu horrek ezingo du iraun bederatzita hilabete baino luzeago, non eta lan-munduko ordezkari interesatuek Batzordearekin ados jarrita ez duten erabakitzen prozesu hori luzatzea.

III-212. ARTIKULUA

1. Lan-munduko ordezkarietarako arteko elkarrizketa Batasunaren mailan gertatzen denean, ordezkari horietatik nahi badute, hitzarmen-harremanak ezartzeraino irits daiteke elkarrizketa hori, akordioak barne hartuta.

2. Batasunaren mailan lortutako akordioen aplikazioa egingo da edo lan-munduko ordezkariak euren eta estatu kideek berezko dituzten prozedura eta ohituren arabera edo, III-210. artikulua aipatzen dituen arloetan, akordioa sinatu duten aldeek batera eskatzen badute, Batzordeak proposatuta Kontseiluak onartutako Europako erregelamenduen edo erabakien bitartez. Europako Parlamentuari horren berri emango zaio.

Baldin eta dena delako akordio horretan xedapenen bat edo batzuk baldin badaude III-210. artikulua 3. idatz-zatiaren ondorioz aho batez onartu beharrekoak diren arloei buruz, Kontseiluak aho batez hartuko du erabakia.

III-213. ARTIKULUA

Konstituzioaren III-209. artikuluan adierazitako helburuak lortzeko, eta Konstituzioaren gainerako xedapenen kalterik gabe, Batzordeak estatu kideen arteko lankidetzaren sustatuko du, eta beren ekintzen koordinazioa erraztuko atal honetan gizarte-politika dela-eta landutako eremuetan, batez ere puntu hauekin zerikusia daukaten gaitan:

- a) - enpleguarekin;
- b) - lan-zuzenbidearekin eta lan-baldintzekin;
- c) - lanbide-heziketa eta hobekuntzarekin;
- d) gizarte-segurantzarekin;
- e) laneko istripuen eta lanbide-gaixotasunen kontrako babesarekin;
- f) Laneko higiekin.
- g) - sindikatuko kide izateko eskubidearekin, eta enpresaburuen eta langileen arteko negoziazio kolektiboekin.

Horretarako, Batzordeak, jarduteko orduan, harreman estua izango du estatu kideekin, azterlanak eginez, irizpenak emanaz eta iritzia eskatuz hala estatu bakoitzaren mailan sortzen diren arazoei buruz nola nazioarteko erakundeen interesekoak diren arazoei buruz; batez ere honako hauek izango ditu baliabide: orientabideak eta adierazleak ezartzeko ekimenak, hobekuntza praktikoen elkar trukea antolatzea eta aldika-aldika egin beharreko kontrola eta ebaluazioa egiteko behar diren tresnak prestatzea. Horren guztiaren berri emango zaio Europako Parlamentuari, behar bezala.

Artikulu honetan aurreikusitako irizpenak eman aurretik, Batzordeak Ekonomia eta Gizarte Lantaldeari eskatuko dio aholkua.

III-214. ARTIKULUA

1. Estatu kideek bermatu egingo dute lan berdinatik edo balio bereko lanagatik gizonek nahiz emakumeek lansari berdina jaso behar dutelako printzipioaren aplikazioa.
2. Artikulu honen arabera, "lansaria" da enpresaburuak lan-harremanak direla-eta langileari emandako oinarrizko edo gutxieneko soldata edo alokairua, eta, zuzenean edo zeharka, dirutan zein gauzatan emandako beste eskersari guztiak.

Lansariak sexu-bereizkeriarik gabe berdina izan behar duela esaterakoan hau adierazi nahi da:

- a) Lana piezaka neurtzen bada, lan berdinarekin lansaria kalkulatzeko neurri-unitate berdina erabiliko da.
- b) Denbora-unitatetan neurtzen den lanaren lansaria berdina izango da lanpostu berdinetarako.

3. Enpleguan eta okupazioaren arloan gizon eta emakumeentzako aukera berdintasunaren eta tratu berdinen printzipioa –eta horren barruan lan berdinatik edo balio berdineko lanpostu batengatik lansari berdina eskatzen duen printzipioa– bermatzearen, behar diren neurriak ezarriko dira Europako lege baten edo esparru-lege baten bitartez. Legea edo esparru-legea onartu aurretik, iritzia eskatuko zaio Ekonomia Eta Gizarte Lantaldeari.

4. Lan-bizitzak dirauen artean gizonezkoen eta emakumezkoen arteko berdintasuna benetakoa eta osoa izango dela bermatzeko, tratu-berdintasunaren printzipioa ez da eragozpen izango Estatu kideek lanbide-jardueretan parte hartzea errazteko abantaila zehatzak eskain ditzaten ordezkariarik gutxien daukaten sexuko alde, edo lehenagotik dituzten era horretako neurriei euts diezaieten, edo, orobat, pertsona horiek lanbide-karreran dauzkaten desabantailak saihesteko edo orekatzeko neurriak har ditzaten edo era horretako araei euts diezaieten.

III-215. ARTIKULUA

Ordaindutako oporren araubideen artean dagoen baliokidetzari eusten saiatuko dira estatu kideak.

III-216. ARTIKULUA

Batzordeak txostena egingo du urtero, III-209. artikuluko helburuak lortzeko izandako bilakaerari buruz, eta Batasuneko demografiaren egoera jasoko du bertan. Batzordeak Europako Parlamentuari, Kontseiluari eta Ekonomia eta Gizarte Lantaldeari bidaliko dio txosten hori.

III-217. ARTIKULUA

Kontseiluak, Europako lege bat onartuko du gehiengo soilez, Gizarte Babeseko Lantalde bat sortzeko; lantalde hori aholku-emaile izango da, eta gizarte-babesaren arloan estatu kideen artean eta Batzordearekin batera lankidetzatza sustatzea izango du xede. Kontseiluak, erabaki aurrez, aholkua eskatuko du Europako Parlamentuari.

Lantaldeak eginkizun hauek edukiko ditu:

- a) Gizarte-egoera ikuskatu behar du, bai eta Batasunaren eta estatu kideen gizarte-babeserako politiken bilakaera ere;
- b) Estatu kideen artean eta Batzordearekin batera informazioa, esperientziak eta ohitura onak trukatzeko moduak erraztu behar ditu;
- c) Txostenak egin behar ditu, irizpenak eman eta beste jarduera batzuk hasi esleituak dituen eskumenen arloetan, den Kontseiluak edo Batzordeak eskatuta den bere kabuz, beti ere III-344. artikuluaaren kalterik gabe.

Agindu hori betetzeko, lantaldeak harreman egokiak izan behar ditu lan-munduko ordezkariekin.

Estatu kide bakoitzak eta Batzordeak bina kide izendatuko dituzte Lantalde horretarako.

III-218. ARTIKULUA

Batzordeak Europako Parlamentuari urtero egin behar dion txostenean kapitulu berezi bat emango dio Batasunaren barnean egoera sozialak izandako bilakaerari.

Europako Parlamentuak gonbitea egin ahal izango dio Batzordeari egoera sozialari buruzko arazo zehatzen gainean txostenak egin ditzan.

III-219. ARTIKULUA

1. Langileek barne-merkatuan enplegatzeo aukera hobeak izan ditzaten, eta bizitza-maila hobetzen laguntze aldera, Europako Gizarte Funtsa sortzen da, Batasunaren barruan langileen enplegu-aukerak sustatzeko eta langileen toki- eta lanbide-mugikortasuna sustatzeko, eta langileak industriren eraldaketetara eta ekoizpen-sistemen aldatetara egokitzen laguntzeko, batez ere lanbide-heziketaren bidez eta lanbide-birmoldaketaren bidez.
2. Batzordeak administratuko du Funts hori. Lan horretan, Batzordeak lantalde baten laguntza edukiko du; Batzordeko kide bat izango da lehendakari, eta estatu kideetako, langileen sindikatuetao eta enpresaburuen elkarteetako ordezkariak osatuko dute.
3. Europako lege baten bidez ezarriko dira Funtsari buruzko aplikazio-neurriak. Lege hori onartu aurretik Eskualdeetako Lantaldeari eta Ekonomia eta Gizarte Lantaldeari iritzia eskatuko zaie.

3. ATALA

EKONOMIA-, GIZARTE- ETA LURRALDE-KOHESIOA

III-220. ARTIKULUA

Batasun osoan garapen harmoniatsua sustatze aldera, ekonomiaren eta gizartearen kohesioa indartzeko ekintza gauzatuko du Batasunak, eta horretan jarraituko du.

Zehatz esanez, Batasuna eskualdeen garapen-mailen artean dauden aldeak txikiagotzen saiatuko da, eta eskualde ahulenen atzerapena urritzen.

Garapen-mailan atzerapena jasaten duten eskualdeen artean arreta berezia jarriko zaie nekazaritza-giroko eskualdeei, industria-eraldaketa jasan dutenei eta naturagatik edo demografiagatik desabantaila larriak eta iraunkorrak jasaten dituztenei, hala nola iparraldean kokatuta dauden eta bizilagun-dentsitate urria duten eskualdeei eta uharte-eskualdeei, mugaldeko eskualdeei eta mendialdeko eskualdeei.

III-221. ARTIKULUA

Aurreko III-220. artikulua horretan aipatutako helburuak lortzera ere zuzendu eta koordinatuko dituzte estatu kideek ekonomiari buruzko beren politikak. Batasunaren politikak eta ekintzak zehaztu eta egikaritzeko orduan eta barne-merkatua gauzatzeko orduan, aintzat hartuko dituzte helburu horiek, eta erdiesten lagundu ere egingo dute. Batasunak, halaber, helburu horiek lortzen lagunduko du, egiturak helburu dituzten funtsekin egindako jardueren bidez (Nekazaritza Bideratu eta Bermatzeko Europako Funtsa, “Bideratze” saila; Europako Gizarte Funtsa; Eskualdeen Garapenerako Europako Funtsa), Europako Inbertsio Bankuaren bidez, eta egon dauden beste finantza-tresnak erabiliz.

Hiru urtetik behin, Batzordeak txostena aurkeztuko die Europako Parlamentuari, Kontseiluari, Ekonomia eta Gizarte Lantaldeari eta Eskualdeetako Lantaldeari, ekonomiaren eta gizartearen kohesioa lortzeko egindako aitzinamenduei buruz, eta artikulua honetan finkatutako baliabideek aitzinamenduok lortzen nola lagundu duten adierazteko. Hala balegokio, txosten horrekin batera proposamen egokiak igorriko ditu.

Europako legeak edo esparru-legeak berariazko neurriak ezarri ahal izango ditu funts horiez aparte, Batasunaren gainerako politiken esparruan har daitezkeen neurrien kalterik gabe. Lege edo esparru-lege hori onartu aurretik, iritzia eskatuko zaie Eskualdeetako Lantaldeei eta Ekonomia eta Gizarte Lantaldeei.

III-222. ARTIKULUA

Eskualdeen Garapenerako Europako Funtsa Batasunaren barruko eskualdeen arteko desoreka nagusiak zuzentzen laguntzeko da, gutxi garatutako eskualdeen garapenean eta egituren egokitzapenean, eta gainbeheran dauden industria-eskualdeen birmoldaketan parte hartuz.

III-223. ARTIKULUA

1. Europako lege batek, III-224. artikulua kalterik gabe, funts horren eginkizunak, lehentasunezko helburuak eta egituren eragiteko helburua duten funtsen antolaketa zehaztuko ditu; horrek honako hau ekar dezake: funtsak, funtsei aplikatu dakizkiekeen erabateko arauak eta funtsaren eraginkortasuna eta funtsen arteko koordinazioa nahiz funtsen eta gainerako finantza-tresnen artekoa bermatzeko beharrezkoak diren neurriak bateratzea.

Europako lege baten bitartez sortutako Kohesio Funts batek finantza-laguntza eskainiko du ingurumenaren arloan eta Europa barruko sarean (garraiorako azpiegituren sailean) arloan egitasmoak gauzatzeko.

Nolanahi ere, Europako lege hori onartu aurretik iritzia eskatuko zaie Eskualdeen Lantaldeari eta Ekonomia eta Gizarte Lantaldeari.

2. Egituran eragiteko asmoa duten funtsei eta Kohesio Funtzari buruz hartuko diren lehenbiziko xedapenak, Europarentzat Konstituzio bat eratzeko Ituna sinatzen denean indarrean dauden xedapenen ondoren hartuko direnak, Kontseiluaren Europako lege baten bitartez ezarriko dira. Kontseiluak aho batez hartuko du erabakia, Europako Parlamentuak onespena eman ondoren.

III-224. ARTIKULUA

Europako lege horrek Eskualde Garapenerako Europako Funtzari buruzko aplikazio-neurriak ezarriko ditu. Lege hori onartu aurretik Eskualdeetako Lantaldeari eta Ekonomia eta Gizarte Lantaldeari iritzia eskatuko zaie.

Nekazaritza Bideratzeko eta Bermatzeko Europako Funtzari –“Bideratze Saila”– eta Europako Gizarte Funtzari, III-231. artikulua eta III-219. artikulua 3. paragrafoa izango zaizkie aplikagarri, hurrenez hurren.

4. ATALA

NEKAZARITZA ETA ARRANTZA

III-225. ARTIKULUA

Batasunak politika bateratua egin eta aplikatuko du nekazaritzaren eta arrantzaren arloetan.

Nekazaritzako produktu dira lurreko, abeltzaintzako eta arrantzako produktuak, baita haiekin zerikusi zuzena izanik lehenengo transformaziokoak diren produktuak ere. Nekazaritzako politika bateratua eta nekazaritza aipatzen direnean, eta orobat "nekazaritzako" hitza erabiltzen denean, arrantza ere hor sartzen dela ulertuko da, sektore horren ezaugarri bereziak aintzat hartuta.

III-226. ARTIKULUA

1. Barne-merkatuak nekazaritza eta nekazaritzako produktuen merkataritza hartuko ditu bere barruan.
2. Barne-merkatua ezartzeari edo haren jarduerari begira aurreikusitako arauak aplikatuko zaizkie nekazaritzako produktuei ere, III-227.etik III-232.era bitarteko artikuluetan kontrakorik xedatu ezean.
3. I. Eranskinean aipatutako produktuak III-227.etik III.232.era bitarteko artikuluetan ezarritakoaren pean egongo dira.
4. Nekazaritzako produktuen barne-merkatuaren jarduerak eta garapenak nekazaritzako politika bateratuaren eskutik joan beharko dute.

III-227. ARTIKULUA

1. Nekazaritzako politika bateratuaren helburuak hauek dira:
  - a) nekazaritzako produktibitatea gehitzea, aurrerapen teknikoa sustatuz eta nekazaritzako ekoizpena zentzuzko eran garatuko dela ziurtatuz, eta, orobat, ekoizpen-faktoreak – batez ere, esku-lana– ahal denik eta ondoen erabil daitezela bermatuz;
  - b) nekazaritzatik bizi diren biztanleei bizitza-maila egokia bermatzea, batez ere nekazaritzan lan egiten dutenen errenta – bakoitzarena– gehituz;
  - c) merkatuei egonkortasuna ematea;
  - d) horniketak ziurtatzea;
  - e) kontsumitzaileari hornigaiak zentzuzko prezioetan bermatzea.
2. Nekazaritzako politika bateratua eta horrek eska ditzakeen metodo bereziak prestatzeko, kontuan hartu beharrekoak dira:
  - a) nekazaritzako jarduerak ezaugarri bereziak dauzkala, nekazaritzaren gizarte-egiturak eta nekazaritzako eskualdeen arteko berezko eta egiturazko desberdintasunak eraginda;
  - b) egokitzapenak pausoka egin behar direla;
  - c) Estatu kide bakoitzaren barruan ekonomia osoarekin estu lotuta dagoen arloa dela nekazaritza.

III-228. ARTIKULUA

1. Aurreko III-227. artikuluko horretan aurreikusitako helburuak lortzeko, nekazaritzako merkatuen antolaketa bateratua sortzen da.

Produktuen arabera, modu hauetakoren bat hartuko du antolaketak:

- a) lehiakortasunari buruzko arau bateratuak;
- b) estatuetakoko merkatu-antolaketen derrigorrezko koordinazioa;
- c) Europako merkatu-antolaketa.

2. Aurreko III-227. artikuluko horretan zehaztutako helburuak lortzeko beharrezko neurri guztiak bil ditzake bere barruan 1. paragrafoan aipatutako moduetakoren batean ezarritako antolaketa bateratuak, bereziki: prezioak arautzea, produktuak ekoiztu eta merkaturatzeko dirulaguntzak, biltegiatzeko sistemak eta gerakinak konpentsatzeko sistemak, eta inportazioak edo esportazioak egonkor bihurtzeko tresna bateratuak.

Aurreko III-227. artikuluko horretan aipatutako helburuak lortzera mugatu behar da antolaketa bateratua, eta ezabatu egin behar ditu Batasunaren barruan ekoizleen edo kontsumitzaileen arteko bereizkeria guztiak.

Prezioen politika bateratua, zein ere den, irizpide bateratuetan eta era bereko kalkulu-metodoetan oinarritu behar da.

3. Aurreko 1. paragrafoan aipatutako antolaketa bateratu horrek bere helburuak lortu ahal izan ditzan, nekazaritza bideratu eta bermatzeko funts bat edo gehiago sortu ahal izango da.

III-229. ARTIKULUA

Aurreko III-227. artikulua horretan zehaztutako helburuak lortzeko, neurri hauek aurreikus daitezke nekazaritzako politika bateratuan:

- a) agronomiako jakintza-gaien lanbide-heziketan, ikerketan eta zabalkundean hasitako ahaleginen koordinazio eraginkorra; horren barnean izan daitezke batera finantzatutako proiektuak edo instituzioak ere.
- b) zenbait produkturen kontsumoa sustatzeko ekintza bateratuak.

III-230. ARTIKULUA

1. Lehiari buruzko arauen atala nekazaritzako produktuen ekoizpenari eta merkataritzari aplikatuko zaie, baina Europako legeak edo esparru-legeak III-231 artikuluan 2. paragrafoarekin bat etorritik ezarritako neurrian bakarrik, eta, beti ere, III-227 artikuluan aipatutako helburuak aintzat hartuta.
2. Kontseiluak, Batzordeak proposatuta, Europako erregelamendu bat edo erabaki bat onartu ahal izango du laguntzak emateko:
  - a) Naturari dagozkion baldintzak edo egiturazko baldintzak direla-eta onurarik gutxien daukaten ustiakuntzak babesteko,
  - b) eta ekonomiaren garapenerako egitarauen eremukoak izango dira.

III-231. ARTIKULUA

1. Batzordeak proposamenak aurkeztuko ditu nekazaritza-politika bateratua prestatu eta ezartzeari buruz, baita estatuaren antolaketa III-228. artikulua 1. paragrafoan aurreikusitako antolaketa bateratuekin ordezkatzeari buruzkoak ere, eta atal honetan aipatzen diren neurriak ezartzeari buruzkoak ere bai.

Proposamen horiek kontuan hartuko dute atal honetan aipatzen diren nekazaritza-kontuen arteko lotura.

2. Europako legearen edo esparru-legearen bidez ezarriko da III-228. artikulua 1. paragrafoan aurreikusitako nekazaritzako merkatuen antolaketa bateratua, bai eta nekazaritzako eta arrantzako politika bateratuaren helburuak lortzeko beharrezkoak diren gainerako xedapenak ere. Europako lege edo esparru-lege hori onartu baino lehen, iritzia eskatuko zaio Ekonomia eta Gizarte Lantaldeari.

3. Kontseiluak, Batzordeak proposatuta, Europako erregelamenduak edo erabakiak onartuko ditu gai hauei buruz: prezioak ezarri, ordainarazpenak, laguntzak eta kantitateen mugatzea, bai eta arrantza-aukeren zehaztea eta banatzea.

4. Estatuetak merkatu-antolaketa III-228. artikulua 1. paragrafoan aurreikusitako antolaketa bateratuekin ordezkatu ahal izango dira, artikulua honen 2. paragrafoan ezarritako baldintzak betez:

- a) baldin eta antolaketa bateratuarekin, neurri horren kontra jarri eta dena delako ekoizpenerako estatu barruko antolaketa bat daukaten estatu kideei, ekoizleen enplegurako eta bizitza-mailarako balio bereko bermeak ematen bazaizkie, beti ere menturazko egokitzapenen eta beharrezko berezitasunen erritmoa kontuan hartuta, eta
- b) baldin eta antolaketa bateratuarekin, Batasunaren barruko trukaketetarako, estatuko merkatuan dauden antzeko baldintzak bermatzen badira.

5. Zenbait lehengaitarako antolaketa bateratua sortzen bada, eta horien eraldaketaz sortutako produktueterako oraindik antolaketa bateraturik ez badago, beste herrialde batzuetara esportatzeko eraldatuko diren produktuetan erabiltzeko lehengai horiek Batasunaren kanpotik inportatu ahal izango dira.

III-232. ARTIKULUA

Baldin eta estatu kideren batean produkturen bat estatuko merkatu-antolaketa bati lotuta badago, edo balio berdineko barruko edozein araudiri lotuta badago, eta horrela beste estatu kideren bateko antzerako ekoizpenen baten lehiari eragiten badio, beste estatuak karga osagarri bat ezarriko diote aipatutako antolaketa edo araudi hori daukan estatutik sartzen den produktuari, non eta estatu horrek ez duen jada karga osagarririk ezartzen produktuaren irteeran.

Batzordeak Europako erregelamendu edo erabaki bat onartuko du karga horien zenbatekoa zehazteko, beti ere oreka berrezartzeko beharrezkoa bada. Halaber, baimena eman dezake berak ezarritako baldintzak eta moduak betez beste neurri batzuk ere onartzeko..

5. ATALA

INGURUMENA

III-233. ARTIKULUA

1. Batasunaren ingurumen-politikak honako helburu hauek lortzen lagunduko du:
  - a) Ingurumenaren kalitatea zaindu, babestu eta hobetzea;
  - b) Pertsonen osasuna babestea;
  - c) Baliabide naturalak zuhurki eta zentzuz erabiltzea;
  - d) Ingurumenak munduan edo eskualdeka dauzkan arazoei aurre egiteko neurriak sustatzea nazioartean.

2. Batasunaren ingurumen-politikaren helburua izango da babes-maila handia eskaintzea, beti ere Batasunaren eskualdeetan zein egoera askotarikoak ageri diren kontuan hartuta. Printzipio hauek izango dira oinarri: batetik, zuhurtasun eta aurrezaintza printzipioak, bestetik, ahal bada, ingurumenaren kontrako erasoak jatorrian bertan zuzentzeko printzipioa, eta, hurren, kutsatzen duenak ordaindu egingo duela dioen printzipioa.

Alde horretatik, ingurumena babesteko eskakizunei erantzuteko beharrezkoak diren harmonizazio-neurrien artean, bidezkoa denean, babes-arau bat sartuko da, estatu kideei ingurumenari dagozkion arrazoiengatik –ez ekonomiari dagozkionengatik– behin-behineko neurriak hartzeko baimena emate aldera; neurri horiek Batasunaren kontrol-prozedura baten pean egongo dira.

3. Ingurumen-politika lantzeko orduan, Batasunak kontuan hartuko ditu:

- a) eskuragarri dauden zientzia-tekniketako datuak;
- b) Batasunaren barruko eskualdeetan diren ingurumen-egoera askotarikoak;
- c) ekintzara jotzeko gero edo joko ezin daitezkeen alde onak eta kostuak;
- d) Batasun osoaren ekonomia- eta gizarte-garapena, eta Batasuneko eskualdeen garapenera.

4. Batasuna eta estatu kideak, bakoitza bere eskumenen eremuan, elkarlanean arituko dira beste herrialde batzuekin eta eskumena duten nazioarteko erakundeekin. Batasunaren lankidetzaren moduak hitzarmen bidez ezar daitezke, Batasunaren eta interesa duten hirugarren aldearen arteko hitzarmenez, alegia.

Aurreko paragrafoak ez die ezertan eragiten estatu kideek nazioarteko erakundeetan negoziatzeko eta nazioarteko akordioak lotzeko dauzkaten eskumenei.

III-234. ARTIKULUA

1. Europako legean edo esparru-legean egongo da zehazturik zer egin behar den III-233. artikuluan jasotako helburuak lortzeko. Aurretiaz, Eskualdeetako Lantaldearen eta Ekonomia eta Gizarte Lantaldearen iritzia eskatu beharko da.

2. 1. paragrafoan xedaturik datorrena datorrela ere, eta III-172. artikuluari ezer kendu gabe, Kontseiluak Europako legeak edo esparru-legeak sortzeko aukera du, aho batez, baldin eta:

- a) batez ere zerga arloko xedapenak badakartzate;
- b) gai hauei buruzko neurriak badakartzate:

- i) lurralde-antolamenduari buruzkoak;
  - ii) ur-baliabideen kantitatearen kudeaketari buruzkoak, edo zuzenean zein zeharka ur-baliabideen eskuragarritasunari buruzkoak;
  - iii) lurraren erabilpenari buruzko neurriak, hondakinen kudeaketa salbuespen dela;
- c) estatu kideren batek hainbat energia-iturriren artean aukeratzeko orduan eta estatu horretako energia-horniduraren egitura orokorrean eragin nabaria daukaten neurriak badakartzate.

Lehen lerroalde horretan aipaturiko esparruetan legegintzako prozedura arrunta erabili ahal izan dadin, Kontseiluak, Batzordearen proposamenez, hartarako Europako erabaki bat har dezake, aho batez.

Kasu guztietan, Europako Parlamentuaren, Eskualdeetako Lantaldearen eta Ekonomia eta Gizarte Lantaldearen iritzia eskatu ondoren hartuko du erabakia Kontseiluak.

3. Europako legeak hainbat ekintza-plan orokor osatuko du, eta plan horietan egongo da zehazturik lehenik zein helburu lortu behar diren. Lege hori onartu baino lehenago, Eskualdeetako Lantaldearen eta Ekonomia eta Gizarte Lantaldearen iritzia eskatu beharko da.

1. edo 2. paragrafoan jasotako balditzen arabera hartuko dira -kasuan kasu- programa horiek betearazteko beharrezko neurriak.

4. Neurri batzuk Batasunak hartuko baditu ere, estatu kideen ardura izango da ingurumen-politika finantzatzea eta betearaztea.

5. Egia bada ere kutsatzen duenak ordaindu egin behar duela, 1. paragrafoan oinarrituriko neurri batek ustez kostu gehiegizkoak badakarzkie estatu kide bateko aginte publikoei, neurri horrek bi aukera hauetakoren baterako edo bietarako ateak zabalduko ditu, behar den bezala:

a) aldi baterako salbuespenak,

b) finantza-laguntza, Kohesio Funtsetik.

6. Artikulu honen arabera harturiko babes-neurriek ez dute esan nahi estatu kide bakoitzak beste neurri babesgarriagorik edukitzen jarraitu edo hartu ezin duenik. Konstituzioarekin bateratzeko modukoak izan beharko dute, eta Batzordeari jakinarazi behar zaizkio.

6. ATALA

KONTSUMITZAILEAK BABESTEA

III-235. ARTIKULUA

1. Kontsumitzaileen interesak sustatzeko, eta kontsumitzaileei babes-maila handia bermatzeko, Batasunak kontsumitzaileen osasuna, segurtasuna eta interes ekonomikoak babesten lagunduko du, eta baita kontsumitzaileok informazioa eta hezkuntza jasotzeko daukaten eskubidea sustatzen, eta, beren interesak babestearren, beren artean antolatzeko daukaten eskubidea sustatzen ere.

2. 1. paragrafoan jasotako helburuak lortzen lagunduko du Batasunak, honela:

a) III-172. artikulua aplikatu beharrez harturiko hainbat neurriren bidez, barruko mekatuaren osaketaren edo funtzionamenduaren itzalpean;

b) estatu kideek egindako politika bultzatu, osatu eta gaintik ikuskatzeko neurriak hartuz.

3. 2. paragrafoko b) idatz-zatian aipaturiko neurriak legean edo Europako legean zehaztuko dira. Onartu baino lehen, Ekonomia eta Gizarte Lantaldearen iritzia eskatu beharko da.

4. 3. paragrafoa aplikatu beharrez harturiko egintzek ez dute esan nahi estatu kide bakoitzak neurri babesgarriagorik edukitzen jarraitu edo hartu ezin duenik. Konstituzioarekin bateratzeko modukoak izan beharko dute, eta Batzordeari jakinarazi behar zaizkio.

7. ATALA

GARRAIOAK

III-236. ARTIKULUA

1. Atal honetan arauturik dauden gaietan, garraio-politika erkide baten esparruan lortzekoak izango dira Konstituzioko helburuak.

2. Lehen paragrafoa Europako lege edo esparru-lege bidez aplikatu beharko da, garraio-arloaren berezitasunak ahaztu gabe. Dena delako lege hori onartu baino lehen, Eskualdeetako Lantaldearen eta Ekonomia eta Gizarte Lantaldearen iritzia eskatu beharko da.

Hau zehaztuko du Europako legeak edo esparru-legeak:

a) estatu kideren bateko lurraldetik edo lurraldera doazen, edo estatu kideren bateko edo gehiagoko lurraldean barrena doazen nazioarteko garraioei aplikatu dakiekeen hainbat arau erkide;

- b) bertan bizi ez diren garraiolariak estatu kide bateko garraio-zerbitzuetara sarbidea izateko bete behar dituzten baldintzak.
- c) garraioetako segurtasuna hobetzeko bidea ematen duten neurriak;
- d) beste edozein neurri egoki.

3. Baliteke 2. paragrafoko Europako lege edo esparru-lege hori aplikatzeak eragin larriak ekartzea eskualde batzuetako bizi-mailarako eta enplegurako, eta baita garraio-materialaren ustiaketarako ere. Kasu horiek ere kontuan izan behar dira legea onartzerakoan.

III-237. ARTIKULUA

III-236. artikuluko 2. paragrafoan jasota dagoen Europako legea edo esparru-legea onartu bitartean, estatu kideek ezin dute 1958ko urtarrilaren 1ean edo, gerora bildu diren estatuetarako, bildu ziren egunean gai hau arautzen zuten xedapenek gainerako estatu kideetako garraiolariak bertakoen aldean zuzenean edo zeharka kalte egiteko moduko ondorioak sortzea eragin, non eta Kontseiluak ez duen, aho batez, salbuespen bat onesten, Europako erabaki bat onartuz hartarako.

III-238. ARTIKULUA

Konstituzioarekin bateragarriak izan beharko dira bai garraioak koordinatze ko premiei erantzuteko diren laguntzak bai zerbitzu publikoak berarekin dakartzan betebeharrak batzuei dagokien diru-itzulketarako laguntzak ere.

III-239. ARTIKULUA

Konstituzioaren eremuan garraioaren prezioei eta baldintzei buruz hartutako neurri guztiek garraiolarien ekonomiaren egoera eduki behar dute kontuan.

III-240. ARTIKULUA

1. Baliteke garraiolari batek, salgaiak eta trafiko-harremanak berberak izanik, salneurri edo garraio-baldintza ezberdinak aplikatzea, garraiatutako produktuak zein estatu kideetatik datozen edo zein estatu kidetara doazen arabera. Batasunaren barruko trafikoan, horrelako bereizkeriak debekaturik daude.

2. Lehen paragrafoak ez du esan nahi ezin denik, III-136. artikuluko 2. paragrafoa bete beharrez, beste Europako legerik edo esparru-legerik onartu.

3. Lehen paragrafo hori benetan betetzen dela bermatze aldera, Kontseiluak hartarako Europako erregelamenduak edo erabakiak hartuko ditu, Europako Batzordeak proposaturik. Erabakia hartu baino lehen, Europako Parlamentuaren eta Ekonomia eta Gizarte Lantaldearen iritzia eskatu beharko du.

Hain zuzen ere, erakundeei 1. paragrafoan datorren araua benetan betetzen dela zaintzeko aukera emateko eta erabiltzaileei hartaz bete-betean baliatzeko aukera bermatzeko beharrezko Europako erregelamendu eta erabakiak hartu ahal izango ditu Kontseiluak.

4. Batzordeak, bere ekimenez edo estatu kideren baten eskariz, 1. paragrafoan aipatu diren bereizkeria-kasu guztiak aztertuko ditu, eta, interesatuta dagoen edozein estatu kideri aholkua eskatu ondoren, beharrezko iritzitako Europako erabakiak hartuko ditu, 3. paragrafoan jasotako Europako erregelamendu eta erabakiak gogoan.

III-241. ARTIKULUA

1. Debekatuta dago estatu kide batek enpresa edo industria jakin bati edo gehiagori babesaren edo laguntza dakarkion prezio eta baldintzarik ezartzea Batasunaren barruko garraioan, laguntza hori edozelakoa izanda ere, Batzordearen Europako erabaki bidez baimenduta ez badago.

2. 1. paragrafoan aipatutako prezioak eta baldintzak Batzordeak aztertuko ditu bere ekimenez edo estatu kideren baten eskariz, eta bereziki kontuan hartuko ditu, alde batetik, eskualdeetarako ekonomia-politika egoki baten eskakizunak, gutxi garatutako eskualdeen premiak eta gorabehera politikoek larri kaltetutako eskualdeen arazoak, eta, bestetik, prezio eta baldintza horiek garraio-mota guztien arteko lehiak daukaten eragina.

Interesatuta dauden estatu kide guztiei aholkua eskatu ondoren, Batzordeak hartuko ditu beharrezko Europako erabakiak.

3. 1. paragrafoan aipaturik datorren debekua ez da lehiako tarifetan aplikatuko.

III-242. ARTIKULUA

Garraioko prezioak alde batera utzita, mugak zeharkatzeagatik garraiolariek eskatutako eskubideak edo kanonak ezin izango dira arazoizko kopuru batetik gorakoak izan, beti ere muga horietatik pasatzeak benetan sor ditzakeen gastuak kontuan hartuta.

Estatu kideak gastu horiek gutxitzen saiatu behar dira.

Batzordeak gomendioak egin ahal izango dizkie estatu kideei artikulua hau aplikatzeko.

III-243. ARTIKULUA

Atal honetako xedapenak ez dira eragozpen izango Alemaniako Errepublika Federalean hartutako neurrietarako, baldin eta Alemaniak izandako banaketak Errepublika Federaleko zenbait eskualdetako ekonomiari sortutako desabantaila ekonomikoak orekatzeko badira neurriok, orduko banaketaren eraginpean dauden eskualdeetan. Europarentzako Konstituzioa eratzen duen ituna indarrean sartu eta 5 urtera, Kontseiluak, Europako Batzordeak proposaturik, artikulua hau indarririk gabe uzteko Europako erabaki bat hartu ahal izango du.

III-244. ARTIKULUA

Batzordeari atxikita, Aholku Lantaldea sortu behar dugu, estatu kideetako gobernuek izendatutako adituz osatua. Garraio-kontuetan, Batzordeak lantalde horren iritzia eskatuko du, hala komeni dela uste duen guztietan.

III-245. ARTIKULUA

1. Atal hau trenbide-garraiorako, errepide-garraiorako edo ontzi bidezko garraiorako da.

2. Baliteke Europako legeak edo esparru-legeak itsasontzi-nabigaziorako eta hegazkin-nabigaziorako neurri egokiak ekartzea. Lege hori onartu aurretik Eskualdeetako Lantaldeari eta Ekonomia eta Gizarte Lantaldeari iritzia eskatuko zaie.

8. ATALA

EUROPA BARRUKO SAREAK

III-246. ARTIKULUA

1. III-130 eta III-220. artikuluetan aipaturiko helburuak lortzen laguntzeko, eta barruko mugarik gabeko eremu bat sortzeak dakartzan onuretan Batasuneko herritarrek, eragile ekonomikoek, eta eskualdeetako eta tokian tokiko erakundeek oso-osorik parte hartu ahal izan dezaten, Europa barruko sareak ezarri eta garatzen lagunduko du Batasunak, garraio, telekomunikazio eta energiako azpiegituretan.

2. Merkatu ireki eta lehiakorren sistemaren baitan, estatu barru sareak elkarren artean lotzeko eta eraginkor bihurtzeko, eta sareotara iritsi ahal izateko bideratuko da Batasunaren ekintza. Ekintza horrek bereziki hartuko du kontuan Batasuneko irlek, eskualde isolatuak eta eskualde periferikoek eta erdialdeko eskualdeek beren artean lotzeko daukaten premia.

III-247. ARTIKULUA

1. III-246. artikuluan aipaturiko helburuak lortzearen, hau egingo du Batasunak:
  - a) Europa barruko sareak direla-eta aurreikusitako ekintzen helburuei, lehentasunei eta gidalerroei buruzko orientabide-multzo bat egingo du; interes orokorreko proiektuak sartuko dira orientabide horietan;
  - b) sareak elkarren artean eraginkor izan daitezela bermatzeko beharrezko ekintzak egingo ditu, batez ere arau teknikoak harmonizatuz;
  - c) estatu kideen laguntza jaso duten eta a) idatz-zatian aipaturiko orientabideen itzalpean zehaztu diren interes erkideko egitasmoetarako laguntza eman dezake, honelako laguntza batez ere: bideragarritasun-azterlanak, kreditu-bermeak edo interesetarako hobariak; Kohesio Funtsaren bitartez, estatu kideetako garraio-azpiegituretarako egitasmo zehatzetarako finantza-kontribuziorik ere eman dezake Batasunak.

Batasunaren ekintzak kontuan izango du, bestalde, ea proiektuok diruaren aldetik bideragarriak diren.

2. Orientabideak eta 1. paragrafoan jasota datozen gainerako neurriak Europako legean edo esparru-legean zehaztuko dira. Lege hori onartu baino lehen, Eskualdeetako Lantaldearen eta Ekonomia eta Gizarte Lantaldearen iritzia eskatu beharko da.

Estatu kide bateko lurraldeari dagozkion interes orokorreko orientabideak eta proiektuak onartzeko, dena delako estatu horren adostasuna behar da.

3. Estatu kideek, Batzordearekin lankidetzan arituz, estatu barruan aplikatzen dituzten politikak beren artean koordinatuko dituzte, III-246. artikuluan aipaturiko helburuak betetzeko eragin nabaririk izan badezakete. Batzordeak, estatu kideekin lankidetzan estuan arituz, aipatutako koordinazioa sustatzeko moduko edozein ekimen onar dezake.

4. Batasuna atzerriko beste herrialde batzuekin lankidetzan aritu daiteke, denen intereserako egitasmoak sustatzeko eta sareak batera lan egiteko modukoak izango direla bermatzeko.

9. ATALA

IKERKETA ETA GARAPEN TEKNOLOGIKOA ETA ESPAZIOA

III-248. ARTIKULUA

1. Batasuna bere oinarri zientifikoak eta teknologikoak sendotzen saiatuko da, ikerketa-esparru europarra gauzatuz –esparru horretan, ikertzaileak, ezagutza zientifikoak eta teknologiak oztoporik gabe ibiliko dira batetik bestera-, lehiatzeko gaitasuna indartzeko bidea zabalduz -baita industriarena ere-, eta Konstituzioko gainerako kapituluaren arabera beharrezkoak irizten diren ikerketa-ekintzak sustatuz.

2. Lehen paragrafoan jasota datorrena lortzeko, enpresak -baita txikiak eta ertainak ere-, ikerketa-zentroak eta unibertsitateak puntako ikerketa-ahaleginetan eta teknologia garatzeko ahaleginetan gogo-pizteko ardura hartuko du Batasunak, eta haien lankidetzan-ahaleginen alde egingo du, honetarako batez ere: ikertzaileak mugez gaindi inongo oztoporik gabe aritu ahal izan daitezen lankidetzan, eta enpresek barruko merkatuaren aukerez baliatzen asma dezaten, bereziki, kontratazio publiko nazionalaren zabaltzeari esker, arau erkideak definitzeari esker, eta lankidetzan horretarako legezko oztopoak eta zerga-oztopoak ezabatzei esker.

3. Batasunak teknologia-ikerketaren eta teknologia-garapenaren arloan egin behar dituen gauza guztiak atal honen arabera erabakiko eta gauzatuko dira, baita erakustaldiak ere.

III-249. ARTIKULUA

III-248. artikuluan aipaturiko helburuak lortzen saiatzeko, gauza hauek egingo ditu Batasunak, estatu kideetan hasitako ekintzen osagarri:

- a) ikerketarako, teknologiaren garapenerako eta erakusketetarako egitarauak egitea, enprekin, ikerketa-zentroekin eta unibertsitateekin lankidetzan arituz, eta entitateon arteko lankidetzak sustatuz;
- b) Batasunaren ikerketa, teknologiaren garapena eta erakustaldiak direla-eta beste herrialde batzuekin eta nazioarteko erakundeekin lankidetzan aritzeko sustapena;
- c) Batasuneko ikerketa, teknologiaren garapena eta erakustaldiak direla-eta egindako jardueren emaitzak zabaldu eta ustiatzea;
- d) Batasuneko ikertzaileen prestakuntza eta mugigaitasuna akuilatzea.

III-250. ARTIKULUA

1. Ikerketa-gaietan eta teknologiaren garapen-gaietan, Batasunak eta estatu kideek koordinatu egingo dute beren ekintza, estatuen politiken eta Batasunaren politikaren arteko koherentzia bermatzeko.

2. 1. paragrafoan aurreikusirik dagoen koordinazio hori sustatze aldera, Batzordeak hartarako edozein ekimen egoki gauza dezake, estatu kideekiko lankidetzaren estuan, eta, batez ere, helburu hauek lortzeko ekimenak: orientabideak eta adierazleak ezartzea, praktika hobeen elkartrukea antolatzea eta aldian aldiko kontrolerako eta ebaluaketarako beharrezko osagaiak prestatzea. Horren guztiaren berri emango zaio Europako Parlamentuari, behar bezala.

III-251. ARTIKULUA

1. Batasunak finantzaturako ekintza guztiak urte anitzeko esparru-egitarau batean agertuko dira jasota, eta programa hori Europako legeak zehaztuko du. Lege hori onartu baino lehen, Ekonomia eta Gizarte Lantaldearen iritzia eskatu behar da.

Esparru-egitarauan:

- a) esparru-egitarauan zehaztuko dira III-249. artikuluan aipaturako ekintzen bidez lortu behar diren zientziako eta teknologietako helburuak eta dagozkien lehentasunak;
- b) esparru-egitarauan adieraziko dira ekintza horien gida-lerro nagusiak;
- c) batetik, esparru-egitarauaren gehienezko zenbateko osoa, eta, bestetik, Batasunak programa horren finantzaketan izango duen partearen egongo dira finkaturik, baita aurreikusitako ekintza bakoitzari dagokion kuota ere.

2. Urte anitzeko esparru-egitaraua egokitu edo osatu egin behar da, egoeren bilakaeraren arabera.

3. Urte anitzerako esparru-egitaraua ekintzetako bakoitzean garatzeko berariazko egitarauak Kontseiluaren Europako lege batek zehaztuko ditu. Berariazko egitarau horietako bakoitzean, egitaraua bera gauzatzeko irizpideak eta noiz arte iraun behar duen egongo da zehazturik, eta beharrezkoak irizten diren baliabideak ere aurreikusita izango ditu. Berariazko egitarauak zehaztu eta beharrezko iriztitako zenbatekoen batuketak ezin izango du gainditu esparru-egitaraurako eta ekintza bakoitzerako finkatutako gehienezko zenbateko osoa. Lege hori onartu baino lehen, Europako Parlamentuaren eta Ekonomia eta Gizarte Lantaldearen iritzia eskatu behar da.

4. Urte anitzerako esparru-egitarauan aurreikusitako ekintzen osagarri, ikerketa-esparru europarra gauzatzeko beharrezko neurriak egongo dira zehazturik Europako legean. Lege hori onartu baino lehen, Ekonomia eta Gizarte Lantaldearen iritzia eskatu behar da.

III-252. ARTIKULUA

1. Urte anitzerako esparru-egitaraua gauzatzeko, Europako legean edo esparru-legean arau hauek egongo dira zehazturik:

- a) enpresek, ikerketa-zentroek eta unibertsitateek parte hartzeko arauak;
- b) ikerketaren emaitzak zabaltzeko aplikatu ahal izango diren arauak.

Europako lege edo esparru-lege hori onartu baino lehen, Ekonomia eta Gizarte Lantaldearen iritzia eskatu behar da.

2. Urte anitzerako esparru-egitaraua exekutatzeko orduan, baliteke estatu kide batzuen partaidetza besterik ez duen hainbat programa osagarri jasotzea Europako legean, nahiz eta Batasunak parte hartzeko aukera ere hortxe dagoen. Estatu horiek bermatu beharko dute finantzaketa.

Egitarau osagarri horietan bete beharreko arauak Europako legean etorriko dira jasota, batez ere ezagutzen zabalkundeari eta beste estatu kide batzuen irismenari dagokionean. Lege hori onartu baino lehenago, Ekonomia eta Gizarte Lantaldearen iritzia eskatu beharko da, eta estatu kide interesdunek ados egon beharko dute.

3. Urte anitzeko esparru-egitaraua gauzatzekoan, Europako legeak, horretan interesa daukaten estatu kideekin bat etorritik, estatu kide batzuen artean hasitako ikerketako eta garapeneko egitarauetan parte hartzea zehazturik utz dezake, aipatutako egitarauak gauzatzeko sortutako egituretan parte hartzea barne dela.

Europako lege hori onartu baino lehen, Ekonomia eta Gizarte Lantaldearen iritzia eskatu behar da.

4. Urte anitzeko esparru-egitaraua gauzatzekoan, Batasuneko ikerketa, teknologiaren garapena eta erakusketa dela-eta, Batasunak beste herrialde batzuekin edo nazioarteko erakundeekin lankidetzan aritzea aurreikus dezake.

Lankidetzan hori gauzatzeko, modalitate batean zein bestean izan, Batasunaren eta atzerriko beste herrialdeen arteko akordioa erabil daiteke.

III-253. ARTIKULUA

Batzordeak proposaturik, Kontseiluak Europako hainbat erregelamendu edo erabaki har dezake, dela enpresa erkideak sortzeko dela Batasunaren ikerketako, teknologia-garapeneko eta erakustaldietako programak behar bezala gauzatzeko beharrezkoa irizten den beste edozein egitura sortzeko. Erabaki hori hartu baino lehen, Europako Parlamentuaren eta Ekonomia eta Gizarte Lantaldearen iritzia eskatu behar da.

III-254. ARTIKULUA

1. Batasunak espazio-politika europarra osatuko du, horrela, aurrerapen zientifikoa eta teknikoa, industriaren lehiatzeko gaitasuna eta bere politiken aplikazioa errazteko. Horretarako, bere esku izango du ekimen bateratuak bultzatzea, ikerketa eta garapen teknologikoari laguntzea eta espazioa esploratzeko eta erabiltzeko beharrezko ahaleginak koordinatzea.
2. 1. paragrafoan aipaturiko helburuak lortzen laguntzeko, Europako legeak edo esparru-legeak hartarako beharrezko neurriak erabaki ditzake, eta baliteke espazio-programa europar baten itxura edukitzea.
3. Batasunak berak ikusiko du zein harreman-modu izan Europako Espazio Agentziarekin.

III-255. ARTIKULUA

Urte bakoitzaren hasieran, Batzordeak txosten bat aurkeztuko die Europako Parlamentuari eta Kontseiluari. Txosten horrek, bereziki, aurreko urtean teknologiaren ikerketan eta garapenean eta emaitzak zabaltzen egindako jarduerak aipatuko ditu, baita urterako prestatutako lan-egitaraua ere.

10. ATALA

ENERGIA

III-256. ARTIKULUA

1. Barruko merkatuaren ezartzea edo funtzionamendua delarik esparrua, eta ingurumena zaindu eta hobetzeko betebeharra daukagula kontuan izanik, Batasunaren energia-politikak helburu hau izango du:

- a) energiaren merkatuaren funtzionamendua bermatzea;
- b) Batasunaren energia-horniketaren segurtasuna bermatzea; eta
- c) eraginkortasun energetikoa eta energia aurreztearen bultzatzea, eta energia berri eta berriztagarrien garapena bultzatzea.

2. Konstituzioko beste xedapen batzuk aplikatzea baztertu gabe, 1. paragrafoan aipaturiko helburuak lortzeko beharrezko neurriak Europako legean edo esparru-legean zehaztuko dira. Lege hori onartu baino lehen, Eskualdeetako Lantaldearen eta Ekonomia eta Gizarte Lantaldearen iritzia eskatu beharko da.

Europako legea edo esparru legea hortxe izanagatik ere, estatu kide orok berdin-berdin du eskubidea bere energia-baliabideak ustiatzeko baldintzak zehazteko, energia-iturri bat edo bestea hautatzeko, eta energia-horniketarako zein egitura orokor nahi duen hautatzeko, III-234. artikuluko 2. paragrafoko c) idatz-zatia ere betetzeko izan arren.

3. 2. paragrafoan xedaturikoa hortxe badago ere, paragrafo horretan aipaturiko neurriak batez ere zerga-arlokoak badira, Kontseiluaren Europako lege edo esparru-lege batean jasoko dira. Kontseiluak, aurretiaz Europako Parlamentuari aholkua eskatuta, aho batez hartu beharko du erabakia.

IV. KAPITULUA

ASKATASUNERAKO, SEGURTASUNERAKO ETA JUSTIZIARAKO LEKUA

1. ATALA

XEDAPEN OROKORRAK

III-257. ARTIKULUA

1. Batasuna askatasunerako, segurtasunerako eta justiziarako esparru bat da, funtsezko eskubideen errespetuaren itzalpean eta estatu kideen sistema eta tradizio juridikoen errespetuaren itzalpean.
2. Barruko mugetan pertsonen kontrolik ez dela egongo bermatuko du, eta asilo-, inmigrazio- eta kanpoko mugetarako kontrol-politika erkide bat garatuko du, estatu kideen arteko elkartasunean oinarriturik, eta kanpoko herrialdeetako herritarrei dagokienez ekitatiboa izango dena. Kapitulu honetako ondorioetarako, aberririk gabeak beste herrialde batzuetako herritarren parekoak izango dira.

3. Batasuna segurtasun handia lortzen saiatuko da, eta, horretarako, delinkuentziari, arrazakeriari eta xenofobiari aurrea hartzeko eta borroka egiteko neurriak eta polizia-agintarien, auzietarako agintarien eta beste agintari aginpidedunen artean koordinazioa eta lankidetzaz lortzeko neurriak erabiliko ditu eta, gainera, zigor-arloko baten ebazpen judizialak besteak ere aitortuko ditu, eta, beharrezkoa bada, zigor-arloko legediak bata bestera hurbilduko dituzte.

4. Batasuna tutela judizialaren bidea zabaltzen saiatuko da, eta, batez ere, zibileko ebazpen judizialak eta estrajudizialak batak bestearenak aitortu beharra bematuko du, printzipio modura.

III-258. ARTIKULUA

Askatasunerako, segurtasunerako eta justiziarako eremu horretan, legegintzako programazioaren eta programazio operatiboaren norabide estrategikoak Kontseilu Europarrak definituko ditu.

III-259. ARTIKULUA

4. eta 5. atalen itzalpean aurkezten diren legegintzako proposamenak eta ekimenak direla-eta, estatuetako legebiltzarren ardura izango da subsidiaritate-printzipioa errespetatu beharra zaintzea, subsidiaritate- eta proportzionalitate-printzipioak aplikatzeari buruzko protokoloaren arabera.

III-260. ARTIKULUA

Batasunaren politikak -kapitulu honetan zehazturikoez ari gara- estatu kideetan nola aplikatzen diren objektiboki eta alderdikieririk gabe balioesteko, Kontseiluaren lankidetzarekin, estatu kideek prozedura batzuk bete beharko dituzte, eta, prozedura horiek zehazteko, III-360. III-362. erainoko artikuluei ezer kendu gabe, Kontseiluak, Batzordearen proposamenez, Europako hainbat erabaki eta erregelamendu har dezake, batez ere elkar aitortzeko printzipioa bete-betean aplikatzen laguntzearren. Balioespen horren edukia eta emaitzak Europako Parlamentuari eta estatuetako legebiltzarrei jakinarazi beharko zaizkie.

III-261. ARTIKULUA

Batasunaren segurtasun-kontuetan lankidetzaren operatiboa sustatu eta indartu egingo direla bermatzeko, Kontseiluan horretarako etenik gabeko batzorde bat osatuko da. III-344. artikuluari ezer kendu gabe, estatu kideetako agintari aginpidedunen lanaren koordinazioa errazteko arduraz izango du batzorde horrek. Batasuneko organo eta erakundeen artean, eraginpean direnek ere parte hartu ahal izango dute. Europako Parlamentua eta estatuetako legebiltzarrak lan horien jakinaren gainean eduki behar dira.

III-262. ARTIKULUA

Kapitulu hau ez doa estatu kideek ordena publikoa zaindu eta barne-segurtasuna babesteko dauzkaten erantzukizunak gauzatzearen kontra.

III-263. ARTIKULUA

Kapitulu honetan aipaturik dauden esparruetan, estatu kideen zerbitzu aginpidedunen arteko administrazio-lankidetzak bermatzeko, Kontseiluak Europako erregelamenduak erabiliko ditu, eta baita zerbitzu horiek eta batzordearen arteko lankidetzak bermatzeko ere. Batzordeak proposaturik hartuko du erabakia, Europako Parlamentuari aholkua eskatu ondoren, eta III-264. artikuluari ezer kendu gabe.

III-264. ARTIKULUA

Hona hemen nola hartuko diren 4. eta 5. ataletan aipaturiko egintzak, eta III-263. artikuluan aipaturiko Europako erregelamenduen artean badira batzuk atal horietan aipaturiko esparruetan administrazio-lankidetzak bermatzeko, eta erregelamendu horiek ere honela hartuko dira:

- a) Batzordeak proposaturik, edo
- b) estatu kideen laurdenaren ekimenez.

2. ATALA

MUGETAKO KONTROLEI, ASILOARI ETA INMIGRAZIOARI BURUZKO POLITIKAK

III-265. ARTIKULUA

1. Batasunaren politikak helburu hau izango du:

- a) barruko mugak igaro behar dituztenean, pertsonen inolako kontrolik ez dutela izango bermatzea, edozein herrialdeetakoak direlarik ere.
- b) kanpoko mugak igaro behar dituztenean, pertsonen kontrolak eta zaintza eraginkorra bermatzea;
- c) aldian-aldian, kanpoko mugak osorik kudeatzeko sistema bat ezartzea.

2. 1. paragrafoak dakartzan ondorioetarako, Europako legeak edo esparru-legeak ekarriko dituzten gai hauei buruzko neurriak:

- a) bisatuei buruzko eta denbora laburrerako beste bizileku-baimen batzuei buruzko politika erkidea;
- b) kanpoko mugak igarotzen dituzten pertsonen pasarazi beharrezko kontrolak;
- c) beste herrialde batzuetako herritarrak zein baldintzapean ibili ahal izango diren, aldi labur batean, Batasunean barrena.
- d) aldian-aldian kanpoko mugak osorik kudeatzeko sistema bat ezartzeko beharrezko edozein neurri;
- e) barruko mugak igaro behar dituztenean, pertsonen inolako kontrolik ez izatea, edozein herrialdeetakoak direlarik ere.

3. Estatu kideena da geografian beren mugak zehazteko aginpidea, nazioarteko zuzenbidearekin bat, eta artikuluko honek ez du aginpide hori ukitzen.

III-266. ARTIKULUA

1. Asilo-, ordezeko babes- eta aldi baterako babes-kontuetan, Batasunak politika erkidea garatuko du, nazioarteko babesa behar duten beste herrialde bateko herritarrei estatutu egoki bat eskaintzeko eta hara itzularazi beharrik ez dagoela dioen printzipioa errespetatzeko. 1951ko uztailaren 28ko Genevako Hitzarmenaren eta Iheslarien Estatutuari buruzko 1967ko urtarrilaren 31ko Protokoloaren arabera izan beharko du politika horrek, eta baita bete beharreko gainerako itunen arabera ere.

2. 1. paragrafoak dakartzan ondorioetarako, asilorako sistema europar erkide bati buruzko neurriak Europako legeak edo esparru-legeak ekarriko ditu, eta sistema horrek honako hauek behar ditu bere baitan:

- a) beste herrialde batzuetako herritarrentzako asilo-sistema uniforme bat, Batasun osorako balioko duena;
- b) asilo europarra lortu ez izanagatik nazioarteko babesa behar duten beste herrialde bateko herritarrei ordezeko babesa emateko estatutu uniformeak;
- c) oldeka datozenerako, lekuz aldatu behar izan diren pertsonentzako aldi baterako babes-sistema erkide bat;
- d) asilo-estatutu uniforme hori edo ordezeko babes-estatutu hori emateko edo kentzeko prozedura erkideak;
- e) asilo-eskari bat edo ordezeko babes-eskari bat aztertzeko ardura zein estatu kidek duen zehazteko irizpideak eta tresnak.
- f) asiloa edo ordezeko babesa eskatu dutenak hartzeko baldintzei buruzko arauak;

g) asiloa, ordezko babesa edo aldi baterako babesa eskatzen duen jende-etorria kudeatzeko, beste herrialde batzuekin elkartzea eta lankidetzan aritzea.

3. Beste herrialde batzuetako herritarrak ustekabean etorri direla-eta, estatu kide bat edo batzuk larri badabiltza, estatu kide horiei laguntzeko behin-behineko neurriak hartzearen, Kontseiluak horretarako Europako hainbat erregelamendu edo erabaki har dezake, Batzordeak proposaturik. Erabaki aurrez, aholkua eskatuko dio Europako Parlamentuari.

III-267. ARTIKULUA

1. Batasunak inmigrazio-politika erkidea garatuko du, eta politika horrek norabide hauei jarraituko die: seguru izan behar da, beti, migrazioaren joan-etorriak behar bezala kudeatuta daudela, estatu kideetan legez bizi diren beste herrialde batzuetako herritarrak berdintasun-legez tratatzea, eta legez kanpoko inmigrazioari eta gizakien salerosketari aurrea hartzea eta haien aurkako borroka indartzea.

2. 1. paragrafoak dakartzan ondorioetarako, Europa ko legeak edo esparru-legeak dakartzan neurriak esparru hauetakoak izango dira:

- a) estatu kideetan sartu eta bizilekua finkatzeko baldintzak, eta estatu kideek denbora luzerako bisatuak eta egoitza-baimenak emateko arauak, familiak biltzeko balio dutenak barne direla;
- b) estatu kide batean legez bizi diren beste herrialde bateko herritarren eskubideen definizioa, joan-etorrietarako askatasunerako eta bizilekua gainerako herrialde kideetan finkatzeko baldintzak barne;

c) legez kanpoko inmigrazioa eta bizilekua hartzea, baita legez kanpo dauden bizilekudunak kanpora botatzea eta atzera beren aberrietara itzultzea ere.

d) gizakien salerosketaren aurkako borroka, batez ere emakumeena eta umeena bada.

3. Baliteke beste herrialde batzuetako herritarrek ez betetzea edo lehen bai baina orain ez betetzea estatu kideetan sartzeko, egoteko edo bizilekua izateko baldintzak, eta, halakoetarako, herritar horiek jatorrizko herrialdeetan onar ditzaten, Batasunak beste herrialde horiekin horretarako akordioak izenpetzeko gaitasuna izango du.

4. Europako legeak edo esparru-legeak hainbat neurri ekar dezake estatu kideei beren lurraldean legezko bizilekua duten beste herrialde batzuetako herritarrak integratzeko egiten dituzten ahaleginetan laguntzeko, baina ez dago estatu kideen legezko xedapenak eta erregelamenduzko xedapenak harmonizatzeko inongo biderik.

5. Estatu kideek kanpoko herrialdeetatik lan bila datozkien kanpoko herritarretako zenbat onartu zehazteko eskubidea dute, berdin norberaren edo beste inoren konturako lan bila datozen, eta artikulua honek ez du eskubide hori ukitzen.

III-268. ARTIKULUA

Estatu kideen arteko elkartasun-printzipioa eta arduren banaketa bidezkorako printzipioa izango da nagusi atal honetan aipaturik dauden Batasunaren politiketan eta politika horien exekuzioan, baita finantzei dagokienean ere. Beharrezkoa den bakoitzean, printzipio hori aplikatzeko hainbat neurri egoki ekarriko dute berekin Batasunak atal honen itzalpean hartzen dituen egintzek.

3. ATALA

ARLO ZIBILEKO LANKIDETZA JUDIZIALA

III-269. ARTIKULUA

1. Zibileko gaietan, Batasunak garatuko duen lankidetzak mugak gainditzeko moduko eragina izango du, eta baten ebazpen judizialak eta estrajudizialak besteak ere aitortu beharra izango da lankidetzaren horren oinarritzko printzipioa. Baliteke estatu kideen legezko xedapenak eta erregelamenduzko xedapenak hurbiltzeko neurriak ere izatea lankidetzaren horren baitan.
2. Lehen paragrafoak dakartzen ondorioetarako, Europako legeak edo esparru-legeak honako gauza hauek bermatzeko hainbat neurri ekarriko du, batez ere barruko merkatua ondo ibiltzeko bada beharrezkoa:
  - a) estatu kideen artean, batak bestearen ebazpen judizialak eta estrajudizialak aitortzea, eta baita betearazpena ere;
  - b) agiri judizialak eta estrajudizialak mugez gaindi jakinaraztea eta lekuz aldatzea;
  - c) lege-gatazkei eta jurisdikzio-gatazkei buruz estatu kideetan aplikagarriak diren arauen bateragarritasuna;
  - d) frogak lortzeko lankidetzaren;
  - e) babes judizial efektiboa;

- f) prozedura zibilek ondo funtzionatzeko oztopoak kentzea, hain zuzen estatu kideetan prozedura zibilean aplikagarriak diren arauen bateragarritasuna sustatuz, premiazkoa izanez gero.
- g) auziak ebazteko beste bide batzuk garatzea;
- h) magistratuen eta justizia-administrazioko langileen prestakuntzaren alde egitea.

3. Baliteke familia-zuzenbideari buruzko neurri batzuen eraginak mugak ere gainditzea, eta, 2. paragrafoan xedaturik dagoena xedaturik dagoela ere, halako neurriak Kontseiluaren Europako lege edo esparru-lege bidez zehaztu beharko dira. Kontseiluak aho batez hartu beharko du erabakia, Europako Parlamentuaren iritzia eskatu ondoren.

Kontseiluak, Batzordearen proposamenez, Europako erabaki bat har dezake, zehazteko ea familia-zuzenbidearen baitako alderdien artetik mugaz gaindiko eragina dutenetako zein gauzatu daitezkeen legegintzako prozedura arruntaren bidez erabakitako egintzak erabilita. Kontseiluak, aurretiaz Europako Parlamentuari aholkua eskatuta, aho batez hartu beharko du erabakia.

4. ATALA

ZIGOR-ARLOKO LANKIDETZA JUDIZIALA

III-270. ARTIKULUA

1. Batasunean, penaleko gaietako lankidetzaren oinarria epaien eta ebazpen judizialen elkar-aitortzea izango da, printzipio modura, eta estatu kideen legezko xedapenen eta erregelamenduzko xedapenen hurbilketa ere badakar, 2. paragrafoan eta III-271. artikuluan aipaturiko esparruetarako.

Europako legeak edo esparru-legeak hainbat neurri ekarriko du, helburu hauek lortzeko:

- a) epai eta ebazpen judizialak, edozein formatakoak direlarik ere, Batasun osoan aitortuko dituztela bermatzeko arauak eta prozedurak zehaztea;
- b) estatu kideen arteko jurisdikzio-auziei aurrea hartzea eta ebazpena ematea;
- c) magistratuen eta justizia-administrazioko langileen prestakuntzaren alde egitea.
- d) prozedura penalaren eta ebazpenen exekuzioaren esparruan, estatu kideetako agintari judizialen edo baliokideen arteko lankidetzari bidea erraztea.

2. Batak bestearen epaiak eta ebazpen judizialak aitortzea errazteko eta mugak gainditzen dituzten gai penaletan polizia-lankidetzak eta lankidetzak judizialak errazteko beharrezkoa den neurrian, Europako esparru-legeak gutxienezko arau batzuk ekar ditzake. Baina estatu kideen tradizioen eta sistema judizialen arteko aldeak ere kontuan izan beharko dituzte gutxienezko arau horiek.

Hona hemen arau horien gaiak:

- a) estatu kideen artean, frogen elkar-onartzea;
- b) prozedura penalean pertsonak zein eskubide izango dituzten;
- c) delituen biktimen eskubideak;

- d) prozedura penalaren beste osagai jakin batzuk. Aurretiaz Kontseiluak zehaztu beharko du zein diren, Europako erabaki baten bidez. Kontseiluak erabaki hori aho batez hartu beharko du, Europako Parlamentuak onartu ondoren.

Paragrafo honetan aipaturiko gutxieneko arau horiek zehazturik egonagatik ere, horrek ez du esan nahi estatu kideek ezinezkoa dutenik pertsonak babesteko beste maila altuago bat mantentzea edo ezartzea.

3. Kontseiluko kide batek uste badu 2. paragrafoan aipaturiko Europako esparru-lege baterako egitasmoak bere justizia-sistema penalaren funtsezko alderdiak ukitzen dituela, gai hori Kontseilu Europarrera bidaltzeko eska dezake, eta, halakoetan, III-396. artikuluan jasota datorren prozedura etenda geratuko da. Gaia eztabaidatu ondoren, prozedura hori eten eta lau hilabetera, Kontseilu Europarrak bi aukera ditu:

- a) proiektua berriz ere Kontseiluari itzuliko dio, eta, horrela, III-396. artikuluan ezarritako prozedura-etendura bukatu egingo da; edo, bestela,
- b) Batzordeari edo egitasmoa sortu duten estatu kideei beste egitasmo bat aurkezteko eskatuko die, eta, beraz, pentsatu beharko da hasiera batean proposaturiko egintza ez zela erabakita geratu.

4. 3. paragrafoan aipaturiko epea amaitu eta Kontseilu Europarrak oraindik ez badu inolako neurririk hartu, edo, 3. paragrafoko b) idatz-zatiaren arabera beste egitasmo bat aurkeztu eta hamabi hilabeteko epean Europako esparru-legea oraindik onartu gabe badago eta estatu kideen herenak gutxienez lankidetzaren dela delako esparru-legearen egitasmoaren arabera indartzeko gogoia badu, Europako Parlamentuari, Kontseiluari eta Batzordeari jakinarazi behar diete.

Halakoetan, I-44. artikuluko 2. paragrafoan eta III-419. artikuluko 1. paragrafoan aipaturik dagoen lankidetzaren indartze horri hasiera emateko baimena emanda dagoela ulertuko dute, eta lankidetzaren indartze dagozkion xedapenak aplikatu beharko dira.

III-271. ARTIKULUA

1. Delitu-esparru batzuetan, hau da, delitu-esparru bereziki larrietan eta, nolakoak diren edo zein ondorio dakartzaten kontuan edo irizpide erkideen arabera bereziki jazarri beharrekoak direla kontuan, mugak gainditzeko modukoetan, Europako esparru-legeak gutxieneko arau batzuk ezar ditzake, arau-hauste penalen eta zigorren definizioari buruz.

Hauek dira delitu-esparru horiek: terrorismoa, gizakien salerosketa eta emakume eta umeen esplotazio sexuala, legez kanpoko droga-trafikoa, legez kanpoko arma-trafikoa, kapital-zuriketa, ustelkeria, ordain-bidea faltsutzea, delinkuentzia informatikoa eta delinkuentzia antolatua.

Delinkuentziaren bilakaera kontuan izanda, Kontseiluak bere esku du irizpide horien barruan beste esparru-deliktibo batzuk sartzea, Europako erabaki baten bidez. Aho batez egin beharko du, Europako Parlamentuak onspena eman ondoren.

2. Hainbat harmonizazio-neurri hartu diren esparru batean, baliteke Batasunaren politika eraginkor baten exekuzioa bermatzekotan, ezinbestekoa izatea estatu kideen penaleko legezko eta erregelamenduzko xedapenak hurbiltzea, eta, halakoetan, Europako esparru-legeak gutxieneko arau batzuk ezar ditzake, dena delako esparru horretako arau-hauste penalen eta zigorren definizioari buruz. Harmonizazio-neurri horiek hartzeko erabili zen prozedura bera erabiliko da esparru-lege hori onartzeko ere, III-264. artikuluari ezer kendu gabe.

3. Kontseiluko kide batek uste badu 1. edo 2. paragrafoetan aipaturiko Europako esparru-legeen egitasmo horietako batek bere penaleko justizia-sistemako funtsezko alderdiak ukitzen dituela, gai hori Kontseilu Europarrera bidaltzeko eska dezake, eta, halakoetan, III-396. artikuluan ezarrita datorren prozedura etenda geratuko da, aplikatzekoa izatekotan. Gaia eztabaidatu ondoren, prozedura eten eta lau hilabetera, Kontseilu Europarrak bi aukera izango ditu:

- a) proiektua berriz ere Kontseiluari itzuliko dio, eta, horrela, III-396. artikuluan ezarritako prozedura-etendura bukatu egingo da -aplikatzekoa izatekotan-, edo bestela,
- b) Batzordeari edo egitasmoa sortu duten estatu kideei beste egitasmo bat aurkezteko eskatuko die, eta, beraz, pentsatu beharko da hasiera batean proposaturiko egintza ez zela erabakita geratu.

4. 3. paragrafoan aipaturiko epea amaitu eta Kontseilu Europarrak oraindik ez badu inolako neurririk hartu, edo, 3. paragrafoko b) idatz-zatiaren arabera beste egitasmo bat aurkeztu eta hamabi hilabeteko epean Europako esparru-legea oraindik onartu gabe badago eta estatu kideen herenak gutxienez lankidetzaren dena delako esparru-legearen egitasmoaren arabera indartzeko gogoia badu, Europako Parlamentuari, Kontseiluari eta Batzordeari jakinarazi behar diete.

Halakoetan, I-44. artikuluko 2. paragrafoan eta III-419. artikuluko 1. paragrafoan aipaturik dagoen lankidetzaren indartu horri hasiera emateko baimena emanda dagoela ulertuko dute, eta lankidetzaren indartuari dagozkion xedapenak aplikatu beharko dira.

III-272. ARTIKULUA

Europako legeak edo esparru-legeak hainbat neurri zehatz dezake, estatu kideek delinkuentziari aurrea hartzeko egiten duten lana bultzatzeko eta babesteko, estatu kideen legezko eta erregelamenduzko xedapenak harmonizatzeke ahalegin oro alde batera utzita.

III-273. ARTIKULUA

1. Bi estatu kideri edo gehiagori eragiten dien edo irizpide erkideen arabera jazarri beharrekoa den delinkuentzia ikertzeko eta jazartzeko ardura duten estatu-aginteen arteko koordinazioari eta lankidetzari laguntza ematea eta bultzada bat ematea da Eurojust-en eginkizuna. Estatu kideetako agintariek eta Europolek egindako operazioetan eta emandako informazioan oinarrituko da horretarako.

Horretarako, Europako legean egongo dira zehazturik Eurojust-en egitura, funtzionamendua, jarduteko eremua eta aginpideak. Aginpide horien artean, hauek egon daitezke:

- a) penaleko ikerketetarako eginbideak hastea, eta estatuetakoko agente aginpidedunek penaleko prozedurei hasiera ematea proposatzea, eta, batez ere, Batasunaren finantza -interesei kalte egiten dieten arau-hausteei buruzkoei;
- b) idatz-zatian aipaturiko ikerketak eta prozedurak koordinatzea;
- c) lankidetzak judiziala indartzea, besteak beste jurisdikzio-auziak ebatziz eta Europako Justizi Sarearekin lankidetzak estuan arituz.

Europako legean egongo da zehazturik, era berean, zein prozedura erabili beharko den Europako Parlamentuak eta estatuetakoko legebiltzarrek Eurojust-en jarduerak balioesteko.

2. 1. paragrafoan aurreikusita dauden akzio penaletan, eta III-274. artikuluari ezer kendu gabe, estatuetakoko funtzionario aginpidedunen ardura izango da prozesuko egintza formalak aurrera eramatea.

III-274. ARTIKULUA

1. Batasunaren finantza-interesei kalte egiten dieten arau-hausteen aurka egiteko, Eurojust-etik abiatuta, Kontseiluaren Europako lege batek Europako Fiskaltza sor dezake. Kontseiluak aho batez hartuko du erabakia, Europako Parlamentuak onespena eman ondoren.

2. Aginpideak direla-eta, Batasunaren finantza-interesen aurkako arau-hausteen egileak eta konplizeak deskubritzeko, penaleko prozedurari hasiera emateko eta haien aurkako epaiketa zabaltzeko eskatzeko aginpidea izango du Europako Fiskaltzak, beharrezkoa izanez gero Europolekin lankidetzan. 1. paragrafoan aipaturik dagoen Europako legean daude definiturik arau-hauste horiek. Europako Fiskaltzak arau-hauste horiei dagokien penaleko akzioa eramango du aurrera, estatu kideen jurisdikzio-organo aginpidedunetan.

3. 1. paragrafoan aipaturiko Europako lege horretan, Europako Fiskaltzaren estatutua zehaztuko da, bere eginkizunak gauzatzeko bete behar dituen baldintzak, fiskaltzaren jardueretan aplikatu daitezkeen prozedura-arauak, zein froga onartu eta zein ez onartu jakiteko arauak, eta bere eginkizunak betetzeko orduan gauzatzen dituen egintza prozesalen jurisdikzio-kontrolerako arauak.

4. Aldi berean edo beranduago, 1. paragrafo hori aldatzeko Europako erabaki bat har dezake Kontseilu Europarrak, Europako Fiskaltzaren aginpideak mugaz gaindiko dimentsioko delinkuentzia larriaren aurkako borrokara zabaltzearren. Jakina, erabaki horrek 2. paragrafoa aldatu beharra ekarriko du, estatu kide bat baino gehiagori eragiten dieten delitu larrien egile eta konplizeei dagokienean. Kontseilu Europarrak aho batez hartuko du erabakia, Europako Parlamentuak onespena eman ondoren eta Batzordearen iritzia eskatu ondoren.

5. ATALA

POLIZIA ARTEKO LANKIDETZA

III-275. ARTIKULUA

1. Batasunak polizia-lankidetza garatuko du, eta, lankidetza horretan, estatu kideen aginte aginpidedun guztiek parte hartuko dute, baita hauek ere: polizia-zerbitzuek, aduana-zerbitzuek eta eginkizun hertsatzaileak dituzten eta bereziki penaleko arau-hausteei aurrea hartzeko, antzema teko eta halakoak ikertzeko espezializaturik dauden beste zerbitzu batzuek.

2. 1. paragrafoak dakartzan ondorioetarako, Europako legeak edo esparru-legeak hainbat neurri ekar dezakete, gai hauek direla-eta:
  - a) beharrezko informazioa biltzea, gordetzea, tratatzea, aztertzea eta elkar trukatzea;
  - b) langileen prestakuntzaren alde egitea, eta langileak, ekipoak eta polizien ikerketa zientifikoa elkar trukatzeko lankidetza;
  - c) antolaturiko delinkuentzia-modu larriei antzematearekin zerikusia duten ikerketa-teknika bateratuak.

3. Kontseiluaren Europako lege edo esparru-lege batean hainbat neurri zehatz daiteke artikulu honetan aipaturiko lankidetza operatibo erakunde artekoari buruz. Kontseiluak, aurretiaz Europako Parlamentuari aholkua eskatuta, aho batez hartu beharko du erabakia.

III-276. ARTIKULUA

1. Europolen eginkizuna da estatu kideetako polizia-aginteen eta eginkizun hertsatzaileak dituzten gainerako zerbitzuen lana babestea eta indartzea, eta haiekiko lankidetzaren babestea eta indartzea, hartara, bi estatu kideri edo gehiagori eragiten dien delinkuentzia larriari aurrea hartzeko, terrorismoari aurrea hartzeko, eta Batasunaren politika baten bidez bideratutako interes erkide bat kaltetzen duten delinkuentzia-moduei aurrea hartzeko, eta baita horien guztien aurka borroka egiteko ere.
2. Europako legean egongo dira zehazturik Europol-en egitura, funtzionamendua, jarduteko eremua eta aginpideak. Aginpide horien artean, hauek egon daitezke:
  - a) informazioa biltzea, gordetzea, tratatzea, aztertzea eta elkar trukitzea, batez ere estatu kideetatik datorrena, edo beste herrialde batzuetako estatuetatik edo beste instantzia batzuetatik datorrena.
  - b) ikerlanak eta aktibitate operatiboak koordinatzea, antolatzea eta aurrera eramatea, estatu kideetako agente aginpidedunekin batera eginda badaude, elkarrekin osaturiko ikerketataldeek eginda badaude edo Eurojust-ekin lankidetzan badaude eginda.

Europako Parlamentuak Europolen jarduera kontrolatzeko zein prozedura erabili beharko den ere Europako legean etorriko da zehazturik, eta estatuetakako parlamentuek ere parte hartuko dute kontrol horretan.

3. Europolen jarduera operatibo oro jarduera horrek lurraldez ukitzen duen estatuko agintariekin harremanetan eta haiekin adosturik egin beharko da. Estatuko agintari aginpidedunen ardura izango da, eta ez beste inorena, neurri hertsatzaileak aplikatzea.

III-277. ARTIKULUA

Kontseiluaren Europako lege edo esparru-lege batean zehaztuko da estatu kideen agintari aginpidedunek zein baldintzapean eta zein mugapean jardun dezaketen beste estatu kide baten lurraldean, harekin harremanetan eta jarduna harekin adosturik (agintari aginpidedun horiek III-275. artikuluetan daude zehazturik). Kontseiluak, aurretiaz Europako Parlamentuari aholkua eskatuta, aho batez hartu beharko du erabakia.

V. KAPITULUA

BATASUNAK ZEIN ESPARRUTAN ERABAKI DEZAKEEN ZER EDO ZERTAN LAGUNTZEKO, EDO ZER EDO ZER KOORDINATU NAHIZ OSATZEKO EKINTZA BAT EGITEA

1. ATALA

OSASUN PUBLIKOA

III-278. ARTIKULUA

1. Batasunaren politika eta ekintza guztiak definitzerakoan eta betetzerakoan, giza osasuna oso ondo babestuko dela bermatuko da.

Batasunaren ekintzak, estatuetak politikak osatzeko izango dela kontuan hartuta, herri-osasuna hobetzea eta giza gaixotasunei eta giza osasun fisikorako eta psikikorako arrisku-iturriei aurrea hartzea izango ditu jomuga. Ekintza horrek helburu hauek ere bilduko ditu:

- a) pandemien aurkako borroka, eta, horretarako, pandemia horien etiologiaren, transmisioaren eta aurre-hartzearen ikerketa sustatzea, eta, gainera, osasun-arloko informazioa eta heziketa;
- b) mugak gainditzen dituzten osasunerako mehatxu larriak zaintzea, halakoetarako alerta, eta haien aurkako borroka.

Drogek osasunerako dakarten kaltea gutxitzearren estatu kideek egiten duten lana osatu egingo du Batasunak, informazioa zabalduz eta kalteari aurrea hartuz, besteak beste.

2. Estatu kideen arteko lankidetzaren suspertuko du Batasunak, artikulua honetan bildutako eremuetarako, eta, beharrezkoa izanez gero, laguntza emango dio estatuon ekintzari. Estatu kideen lankidetzaren moten artean, mugako eskualdeetan osasun-zerbitzuak hobetzeko lankidetzaren suspertuko du bereziki.

Lehen paragrafoan zehazturik dauden esparruetan, estatu kideek elkarren artean koordinatuko dituzte beren politikak eta programak, Batzordearekin lankidetzan. Batzordeak, estatu kideekiko harreman estuan, koordinazio hori sustatzeko edozein ekimen egoki eraman dezake aurrera, eta, bereziki, norabideak eta adierazleak zehazteko ekimenak ditu sustatuko, praktika hobeen elkartrukea antolatzekeko ekimenak eta aldi behingo kontrolerako eta balioespenerako beharrezko elementuak prestatzeko ekimenak. Horren guztiaren berri emango zaio Europako Parlamentuari, behar bezala.

3. Batasunak eta Batasuneko estatuak lankidetzaren bultzatuko dute, batetik, beste herrialde batzuekin, eta, bestetik, herri-osasunari dagozkion gaietan eskumenak dauzkaten nazioarteko erakundeekin.

4. I-12. artikuluko 5. paragrafoan eta I-17. artikuluko a) idatz-zatian xedaturik dagoena hortxe egon arren, eta I-14. artikuluko 2. paragrafoko k) idatz-zatiarekin bat, Europako legeak edo esparrulegeak artikulu honetan zehazturik dauden helburuak betetzen lagunduko du, eta, horretarako, neurri hauek hartuko ditu, segurtasun-arazo erkideei aurre egiteko:

- a) giza organoen eta giza sustantzien, eta odolaren eta odoletik eratorritakoen kalitatea eta segurtasuna maila handikoak izateko arauak hartzeko neurriak; neurri horiek ez diote estatu kide bati ere eragotziko babes-neurri estuagoak hartzen jarraitzea edo hartzea;
- b) albaitaritzan eta arlo fitosanitarioan, zuzen-zuzenean osasun publikoa babesteko diren neurriak;
- c) sendagai eta produktu sanitarioetarako, kalitate eta segurtasun handia lortzeko arauak ezartzeko neurriak;
- d) mugak gainditzen dituzten osasunerako mehatxu larriak zaintzeko neurriak, halakoetarako alerta, eta haien aurkako borroka.

Lege edo esparrulege hori onartu baino lehenago, Eskualdeetako Lantaldearen eta Ekonomia eta Gizarte Lantaldearen iritzia eskatu beharko da.

5. Europako legeak edo esparrulegeak gizakion osasuna babesteko eta hobetzeko neurririk ere ekar dezake, mugaz gaindiko pandemien aurka egiteko bereziki, eta baita zuzen-zuzenean tabakokontsumoaren aurrean eta alkohol gehiegi edatearen aurrean osasun publikoa babesteko den neurririk ere, estatu kideen legezko eta erregelamenduzko xedapenak harmonizatzeko ahalegin oro alde batera utzita. Lege edo esparrulege hori onartu aurretik, iritzia eskatuko zaie Eskualdeetako Lantaldeei eta Ekonomia eta Gizarte Lantaldeei.

6. Artikulu honen ondorioetarako, Kontseiluak gomendioak ere eman ditzake, Batzordeak proposaturik.

7. Estatuetakoko osasun-politika definitzeari dagokionean eta osasun-zerbitzuak eta mediku-arreta antolatzeari eta eskaintzeari dagokionean, Batasunak osasun publikoaren arloan aurrera daraman lanak estatu kideen ardurak errespetatu beharko ditu. Eta estatu kideen arduren artean dago osasun-zerbitzuak eta mediku-arretako zerbitzuak kudeatzea, eta zerbitzu horietan erabili beharreko baliabideak izendatzea. Organoak eta odola emateari dagokionean, edo medikuek hortaz egindako erabilpenari dagokionean, 4. paragrafoko a) idatz-zatian aipatutako neurriak estatu barruko xedapenei ezer kendu gabe ulertu beharko dira.

2. ATALA

INDUSTRIA

III-279. ARTIKULUA

1. Batasunaren eta estatu kideen ardura izango da Batasuneko industria lehiatzeko gai izan dadin beharrezkoak diren baldintzak zaintzea.

Helburu horrekin, merkatu ireki eta lehiakorren sistemaren baitan, hauek izango dituzte beren ekintzaren xedeak:

- a) egituren aldatetara arinago egokitzeko gai izan behar du industriak;
- b) Batasun osoko enpresen ekimen eta garapenerako egokia den giroa sustatzea, batez ere, enpresa txiki eta ertainetarako;

- c) enpresen arteko lankidetzarako giro egokia sustatzea;
- d) teknologiaren berrikuntzarako, ikerketarako eta garapenerako politiken industria-ahalmena hobeto aprobetxatzeko erraztasunak ematea.

2. Estatu kideek elkarri aholkua eskatuko diote, Batzordearekin lankidetzan arituz, eta, beharrezkoa denean, koordinatu egingo dituzte beren ekintzak. Koordinazio hori sustatzeko, Batzordeak edozein ekimen egoki eraman dezake aurrera, eta, batez ere, norabideak eta adierazleak zehazteko ekimenak, praktika hobekak elkarren artean trukatzeko ekimenak eta aldian aldiko kontrolerako eta balioespenerako beharrezko elementuak prestatzeko ekimenak. Horren guztiaren berri emango zaio Europako Parlamentuari, behar bezala.

3. Batasunak, Konstituzioko beste xedapen batzuen arabera burututako politiken eta jardueren bidez, 1. paragrafoan aipaturiko helburuak lortzen lagunduko du. Estatu kideek lehen paragrafoan aipaturik dauden helburuak lortzeko egiten duten lana babestearren, Europako legeak edo esparrulegeak berariazko hainbat neurri zehatz dezake, estatu kideen legezko eta erregelamenduzko xedapenak harmonizatzeko ahalegin oro alde batera utzita. Legea edo esparrulegea onartu aurretik, iritzia eskatuko zaio Ekonomia Eta Gizarte Lantaldeari.

Atal hau hor dagoela-eta Batasunak ezin du, hura oinarri hartuta, lehia desitxuratzeko moduko inolako neurririk hartu, edo zerga-xedapenak edo beste inoren konturako langileen eskubide eta interesei buruzko xedapenak dakartzan inolako neurririk hartu.

3. ATALA

KULTURA

III-280. ARTIKULUA

1. Estatu kideetako kulturak loratzen lagunduko du Batasunak, barruko nazio eta eskualdeetako aniztasuna errespetatuz, eta, aldi berean, kultura-ondare erkidea nabarmenduz.
2. Batasunaren lanaren helburua izango da estatu kideen arteko lankidetzaren sustatzea eta, beharrezkoa bada, honako esparru hauetan estatu horien lana babestea eta osatzea:
  - a) Europako herrien kultura eta historia hobeto ezagutzea eta haien berri zabaltzea;
  - b) Europarako garrantzizkoa den kultura-ondarea zaindu eta babestea;
  - c) merkataritzakoak ez diren kultura-trukaketak;
  - d) arte eta literaturako sorkuntza, ikus-entzunezkoen arloa barne hartuta.
3. Batasunak eta estatu kideek lankidetzaren bultzatuko dute, batetik, beste herrialde batzuekin, bestetik, kultura-gaietan eskumenak dauzkaten nazioarteko erakundeekin, eta batez ere Europako Kontseiluarekin.
4. Konstituzio honetako beste xedapenen indarrez jardun behar duenean, Batasunak kultura-ikuspegiak ere hartuko ditu kontuan, bereziki bertako kulturen aniztasuna errespetatu eta sustatzeko.

5. Eta errazagoa izan dadin artikulua honetan aipaturik datozen helburuak lortzea:
- a) Europako legeak edo esparru-legeak hainbat sustapen-neurri zehaztuko du, estatu kideen legezko eta erregelamenduzko xedapenak harmonizatzeko ahalegin oro alde batera utzita. Europako lege edo esparru-lege hori onartu baino lehen, Eskualdeetako Lantaldearen iritzia eskatu behar da.
  - b) Batzordeak proposaturik, Kontseiluak gomendioak emango ditu.

4. ATALA

TURISMOA

III-281. ARTIKULUA

1. Turismo-arloan, Batasunak estatu kideen lana osatzeko ardura izango du, Batasuneko arlo horretako enpresen lehiatzeko gaitasuna sustatuz, batez ere.

Horretarako, Batasunak helburu hau izango du:

- a) arlo horretako enpresak garatzeko inguru egokia sortzeko bultzada
- b) estatu kideen arteko lankidetzari bidea zabaltzea, praktika onak elkartrukatuz batez ere.

2. Estatu kideek artikulua honetan aipaturik dauden helburuak lortzeko egiten duten lana osatzearren, Europako legeak edo esparru-legeak berariazko hainbat neurri zehatz dezake, estatu kideen legezko eta erregelamenduzko xedapenak harmonizatzeko ahalegin oro alde batera utzita.

5. ATALA

HEZKUNTZA, GAZTEDIA, KIROLA ETA LANBIDE-HEZIKETA

III-282. ARTIKULUA

1. Kalitateko hezkuntza garatzen lagunduko du Batasunak, estatu kideen arteko lankidetzaz sustatuz, eta, beharrezkoa bada, estatu horien lana babestuz eta osatuz. Irakaskuntzaren edukiak zehaztea eta hezkuntza-sistema antolatzea dela-eta, bete-betean errespetatu beharko du estatu kideen ardura, eta baita kultura-dibertsitatea eta hizkuntza-dibertsitatea ere.

Kirola dela-eta, Batasunak kirolaren alderdi europarrak sustatzen lagunduko du, bertako ezaugarri bereziak kontuan izanik eta kirolaren egitura boluntariozaleak eta eginkizun soziala eta hezitzailea kontuan izanik.

Batasunaren lanak helburu hauek izango ditu:

- a) irakaskuntzan europartasuna garatzea, batez ere estatu kideetako hizkuntzak ikasiz eta zabalduz;

- b) ikasleen eta irakasleen mugigaitasuna erraztea, batez ere tituluen eta ikastaldien onespenean akademikoa sustatuz;
- c) ikastetxeen arteko lankidetzaren sustatzea;
- d) estatu kideetako heziketa-sistemetan dauden arazo erkideei buruzko informazioa eta esperientziak elkarren artean trukatzeko moduak garatzea.
- e) gazteak eta gizarte eta hezkuntzako animatzaileak leku batetik bestera trukatzeko erraztasunak ematea, eta gazteak Europako bizitza demokratikoan parte hartzerantz bultzatzea;
- f) urrutiko hezkuntza garatzeko bideak sustatzea.
- g) kirolaren europartasuna garatzea, eta, horretarako, lehiaketetan ekitatea eta zabaltasun-joera bultzatzea, kirolaren ardura duten erakundeen arteko lankidetzaren bultzatzea, eta kirolarien integritate fisikoa eta morala babestea, batez ere gazteena.

2. Batasunak eta estatu kideek lankidetzaren bultzatuko dute, batetik, beste herrialde batzuekin, bestetik, hezkuntzako eta kiroleko eskumenak dauzkaten nazioarteko erakundeekin, eta batez ere Europako Kontseiluarekin.

3. Eta artikuluko honetan aipaturik datozen helburuak lortzea errazagoa izan dadin:

- a) Europako legeak edo esparru-legeak hainbat sustapen-neurri zehaztuko du, estatu kideen legeak eta erregelamenduzko xedapenak harmonizatzeko ahalegin oro alde batera utzita. Lege edo esparru-lege hori onartu baino lehenago, Eskualdeetako Lantaldearen eta Ekonomia eta Gizarte Lantaldearen iritzia eskatu beharko da;

- b) Batzordeak proposaturik, Kontseiluak gomendioak emango ditu.

III-283. ARTIKULUA

1. Lanbide-heziketari dagokionean, estatu kideen ekintzak babesteko eta osatzeko politika garatuko du Batasunak, lanbide-heziketaren edukari eta antolamenduari buruz estatuak daukaten erantzukizuna osorik errespetatuz.

Batasunaren lanak helburu hauek izango ditu:

- a) industriaren eraldaketetara egokitzeko modua erraztea, batez ere lanbide-heziketaren bidez eta lanbidea birmoldatuz;
  - b) hasierako lanbide-heziketa eta etengabeko prestakuntza hobetzea, lan-merkatuan lehenengo aldiz eta hurrengoetan lanbideratzea errazteko;
  - c) lanbide-heziketan sartzea erraztea, eta hezitzaileen eta prestakuntza -aldian daudenen mugigaitasuna bultzatzea, batez ere gazteena;
  - d) prestakuntza-gaietan, ikastetxeen edo lanbide-heziketako zentroen eta enpresen arteko lankidetzak akuilatzea;
  - e) estatu kideetako heziketa-sistemetan dauden arazo erkideei buruzko informazioa eta esperientziak elkarren artean trukatzeko moduak garatzea.
2. Batasunak eta estatu kideek lankidetzak bultzatuko dute, batetik, beste herrialde batzuekin, eta, bestetik, lanbide-heziketari dagozkion gaietan eskumenak dauzkaten nazioarteko erakundeekin.

3. Eta artikulua honetan aipaturik datozen helburuak lortzea errazagoa izan dadin:
  - a) Europako legeak edo esparru-legeak hainbat neurri zehaztuko du, estatu kideen legezko eta erregelamenduzko xedapenak harmonizatzeko ahalegin oro alde batera utzita. Lege edo esparru-lege hori onartu aurretik, iritzia eskatuko zaie Eskualdeetako Lantaldeei eta Ekonomia eta Gizarte Lantaldeei.
  - b) Batzordeak proposaturik, Kontseiluak gomendioak emango ditu.

6. ATALA

BABES ZIBILA

III-284. ARTIKULUA

1. Batasunak estatu kideen arteko lankidetzaz sustatuko du, naturak nahiz gizakiak eragindako hondamendiei aurrea hartzeko eta hondamendi horietatik babesteko sistemak hobeto lan egitea lortzeko.

Batasunaren lanak helburu hauek izango ditu:

- a) estatuetan, eskualdeetan eta herrietan, gai hauen inguruan estatu kideen lana babestea eta osatzea: arriskuei aurrea hartzea, estatu kideetan babes zibilaren ardura duten pertsonak prestatzea eta, naturak edo gizakiek hondamendirik eragiten badute, Batasunean nola esku hartu jakitea;

- b) Batasunaren barruan, estatuetakoko babes zibileko zerbitzuen artean lankidetzaren operatiboko bizkorra eta eraginkorra sustatzea;
  - c) babes zibilaren inguruan nazioartean hasitako ekintzen koherentziaren alde ahalegintzea.
2. 1. paragrafoko helburu horiek lortzen laguntzeko, Europako legeak edo esparru-legeak hartarako beharrezko neurri guztiak ekarriko ditu, estatu kideen legezko eta erregelamenduzko xedapenak harmonizatzeko ahalegin oro alde batera utzita.

7. ATALA

ADMINISTRAZIO-LANKIDETZA

III-285. ARTIKULUA

1. Interes erkideko kontua da estatu kideek Batasuneko Zuzenbidea benetan aplikatzea, ezinbestekoa baita Batasunak ondo lan egin dezan.
2. Baliteke estatu kideek Batasuneko Zuzenbidea aplikatze aldera beren administrazio-gaitasuna areagotzeko egiten dituzten ahaleginak babestea Batasunak. Informazioa eta funtzionarioak elkar trukatzeko erraztasunak ematea izango da, bereziki, laguntza hori, eta baita prestakuntza-programak babestea ere. Estatu kide bat ere ez dago laguntza horretaz baliatzera beharturik. Europako legean edo esparru-legean zehaztuko dira horretarako beharrezko neurriak, estatu kideen legezko eta erregelamenduzko xedapenak harmonizatzeko ahalegin oro alde batera utzita.

3. Artikulu honetan jartzen duena jartzen duela ere, estatu kideek Batasuneko Zuzenbidea aplikatzeko betebeharrak daukate, eta Batzordearen prerrogatibak eta betebeharrak ere hortxe daude. Eta, era berean, Konstituzioan bada hainbat xedapen, administrazio-arloko lankidetzak aurreikusten duena estatu kideen artean eta estatu horien eta Batasunaren artean, eta xedapen horiek ere betetzeko daude.

IV. TITULUA

ITSASOZ HARAINDIKO HERRIALDE ETA LURRALDEEN ELKARTEA

III-286. ARTIKULUA

1. Danimarkarekin, Frantziarekin, Herbehereekin eta Erresuma Batuekin harreman bereziak dituzten Europaz kanpoko herrialdeak eta lurraldeak Batasunarekin elkarturik daude. Herrialde eta lurralde horiek "herrialdeak eta lurraldeak" izango dira aurrerantzean, eta II. eranskinean datoz zehazturik.

Titulu honek Groenlandiarako ere balio du, Groenlandian aplikatu daitezkeen erregimen bereziari buruzko itunak dakartzan xedapen bereziei ezer kendu gabe.

2. Herrialdeetako eta lurraldeetako ekonomia eta gizartearen garapena sustatzeko eta herrialde eta lurralde horien eta Batasunaren artean harreman ekonomiko estuak bideratzeko izango da elkarteak.

Lehenik, ahal dela, herrialde eta lurralde horietako biztanleen interesen alde eta haien aurrerabidearen alde egin behar du elkarteak, hartara, gogoan duten bezain beste garatu ahal izan dezaten beren ekonomia, gizarteak eta kultura.

III-287. ARTIKULUA

Elkartea helburu hauek lortzen ahaleginduko da:

- a) estatu kideek, herrialde eta lurralde horiekiko merkataritzako trukaketetan, Konstituzioaren indarrez elkarren artean onartutako trukaketa-sistema aplikatuko dute.
- b) Herrialde edo lurralde bakoitzak berarekin harreman bereziak dauzkan Europako estatuari aplikatzen dion trukaketa-sistema aplikatuko du estatu kideekin eta beste herrialde eta lurraldeekin izango dituen merkataritzako trukaketetan ere.
- c) herrialde eta lurralde horiek arian-arian garatzeko behar diren inbertsioak egiten lagunduko diete estatu kideek;
- d) Batasunak finantzatutako inbertsioen kasuan, estatu kideetako edo herrialde eta lurralde horietako herritartasuna daukaten pertsona fisiko eta juridiko guztiei irekitzen zaie, baldintza berberetan, esleipenetan eta horniketetan parte hartzeko aukera.
- e) estatu kideen eta herrialde eta lurralde horien arteko harremanetan, herritarren eta elkartearen kokatze-eskubidea 2. azpiataleko xedapenen arabera, azpiatal horretan jasotako prozedurak aplikatuz eta inor baztertu gabe arautu beharko da, III-291. artikuluaaren arabera hartutako egintzei ezer kendu gabe. 2. azpiatal hori kokatzeko askatasunari buruzkoa da, eta III. tituluko I. kapituluko 2. atalean dago.

III-288. ARTIKULUA

1. Konstituzioaren arabera, estatu kideen artean debekaturik daude aduana-sariak, eta debeku horrek herrialde eta lurraldeetatik datozen inportazioak ere babestuko ditu, estatu kideetan sartzen direnean.
  2. Herrialde eta lurralde horietako bakoitzean estatu kideetako eta beste herrialde eta lurraldeetako inportazioak sartzen direnean, inportazioak kargatzeko diren aduana-sariak debekatuta utziko dira, III-151. artikuluko 4. paragrafoan xedaturikoarekin bat etorritz.
  3. Hala ere, herrialde eta lurralde horiek aduana-sariak jaso ahal izango dituzte, beren garapen-premiak betetzeko eta beren industrializazioaren beharrianak betetzeko badira, edo zerga izaerako sariak jaso ahal izango dituzte beren aurrekontuak hornitzeko badira.
- Lehenengo lerroaldean aipaturiko eskubideak ezin dira izan herrialde edo lurralde bakoitzak harreman bereziak dauzkan estatu kideko produktuen inportazioak kargatzeko aplikatzen direnak baino handiagoak.
4. Nazioarteko betebeharrak berezietara lotuta daudela-eta bereizkeriarik gabeko aduanako tarifak aplikatzen ari diren herrialde eta lurraldeei ez zaie aplikatuko 2. paragrafoa.
  5. Herrialde eta lurralde horiek inportatutako salgaiak kargatzeko aduana-sariak ezartzearekin edo aldatzearekin ez da zuzeneko edo zeharkako bereizkeriarik sortu behar, egitez edo zuzenbidez, estatu kideetako inportazioen artean.

III-289. ARTIKULUA

Baldin eta beste herrialde bateko salgaiak herrialde edo lurralde horietakoren batera sartzean aplikatzen diren aduana-sarien zenbatekoa, III-288. artikuluko 1. paragrafoa kontuan hartuta, estatu kideren baten kaltetan merkataritzako trafikoa desbideratzeko bestekoa bada, estatu horrek eskabidea egin ahal izango dio Batzordeari, beste estatu kideei egoera hori zuzentzeko beharrezko neurriak hartzeko proposamena egin diezaien.

III-290. ARTIKULUA

Osasun publikoari, segurtasun publikoari eta ordena publikoari buruzko xedapenen aurka jarri gabe, III-291. artikulua erabakitako egintzak izango dira arau, herrialde eta lurralde horietako langileak estatu kideetan askatasunez ibiltzeko, eta estatu kideetako langileak herrialde eta lurralde horietan askatasunez ibiltzeko.

III-291. ARTIKULUA

Herrialdeen eta lurraldeen eta Batasunaren arteko elkarteak ekartzen dituen emaitzak ikusita, Kontseiluak onartuko ditu, aho batez eta Batzordeak proposaturik, herrialdeen eta lurraldeen eta Batasunaren arteko elkarteratze-modalitateei eta prozedurei buruzko Europako legeak, esparrulegeak, erregelamenduak eta erabakiak. Lege eta esparrulege horiek onartu baino lehenago, Europako Parlamentuaren iritzia eskatu beharko da.

V. TITULUA

BATASUNAREN ATZERRI-EKINTZA

I. KAPITULUA

APLIKAZIO OROKORREKO XEDAPENAK

III-292. ARTIKULUA

1. Sortzeko, garatzeko eta zabaltzeko orduan gogo-ernagarri izan dituen printzipio berberak izango ditu Batasunak oinarri nazioartean ari delarik ere, mundu osora zabaldu nahiko lituzke-eta: demokrazia; zuzenbide-estatua; giza eskubideak eta oinarrizko askatasunak unibertsalak eta bereiztezinak izan beharra, giza duintasuna errespetatu beharra, berdintasuna eta elkartasuna printzipio modura, eta Nazio Batuen Gutuneko nahiz nazioarteko zuzenbideko printzipioak errespetatu beharra.

Lehen paragrafoan aipaturiko printzipioak beretzat ere badituzten beste herrialdeekin, nazioarteko erakundeekin, eskualdeetako erakundeekin edo munduko erakundeekin harremanak garatzen eta elkarteak sortzen saiatuko da Batasuna. Arazo erkideei alde askotako konponbidea ematen saiatuko da, Nazio Batuetan bereziki.

2. Nazioarteko harremanen esparru guztietan, Batasunak hainbat politika erkide eta ekintza definituko eta betearaziko du, eta lankidetzeta-maila handia lortzen saiatuko da, honetarako:

a) bere baloreen, funtsezko interesen, segurtasunaren, independentziaren eta osotasunaren alde egiteko;

- b) demokrazia, zuzenbide-estatua, giza eskubideak eta nazioarteko zuzenbideko printzipioak sendotzeko eta babesteko;
- c) bakeari eusteko, liskarrei aurrea hartzeko eta nazioarteko segurtasuna sendotzeko, Nazio Batuen Gutunaren helburuen eta printzipioen arabera, Helsinkiko Azken Agiriaren printzipioen arabera eta Parisko Gutunaren helburuen arabera, kanpoko mugekin zerikusia dutenak barne;
- d) garatzen ari diren herrialdeetako ekonomiaren, gizartearen eta ingurumenaren garapen iraunkorraren alde egiteko, helburu nagusi batekin: pobrezia desargertaraztea;
- e) herrialde guztiak mundu-ekonomiara biltzeko ahaleginak egiteko, besteak beste nazioarteko merkataritzak dituen oztopoak desagerraraziz pixkanaka;
- f) ingurumenaren kalitatea eta munduko baliabide naturalen kudeaketa iraunkorra babesteko eta hobetzeko nazioarteko neurriak antolatzen laguntzeko, garapen iraunkorra lortzearren;
- g) hondamendiren bat jasan beharrean diren jendarteei, herrialdeei eta eskualdeei laguntzeko, berdin naturak eragindakoa edo gizakiak eragindakoa den; eta
- h) alde askotako lankidetzan eta munduaren aginte zuzenean oinarrituriko nazioarteko sistema baten alde egiteko.

3. Titulu honetan jasota datozen gaien inguruko atzerri-ekintza zehazterakoan eta aurrera eramaterakoan, 1. eta 2. paragrafoetan aipaturik dauden printzipioak errespetatzen eta horko helburuak lortzen saiatu behar du, eta gainerako bere politiken atzerri-kontuak ere bai.

Bere atzerri-ekintzaren alderdi guztien artean eta alderdi horien eta gainerako bere politiken artean koherentziari eusten zaiola begiratzeko ardura du Batasunak. Koherentzia hori Kontseiluak eta Batzordeak bermatuko dute, Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroak lagundurik, eta, horretarako, batak besteari laguntzeko gertu egongo dira.

III-293. ARTIKULUA

1. III-292. artikuluan zehazturik dauden printzipioetan eta helburuetan oinarriturik, Kontseilu Europarrak zehaztuko ditu Batasunaren interes eta helburu estrategikoak.

Batasunaren interes eta helburu estrategikoak direla-eta Kontseilu Europarrak hartzen dituen Europako erabakiak atzerri-politikari eta segurtasun erkideari buruzkoak eta Batasunaren atzerri-ekintzaren beste eremu batzuei buruzkoak izango dira. Batasunaren eta herrialde edo eskualde baten arteko harremanei buruzkoak izango dira batzuk, edo halako gai jakin bati buruzkoak beste batzuk. Noiz arte balio duten eta Batasunak eta estatu kideek eman beharreko baliabideak ere zehaztu beharko dute.

Kontseilu Europarrak aho batez hartuko du erabakia, Kontseiluaren gomendio batean oinarriturik. Esparrua zein, halako modalitatea erabiliko du Kontseiluak gomendio hori emateko. Konstituzioan jasota datozen prozeduren arabera betearazi beharko dira Kontseilu Europarraren Europako erabakiak.

2. Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroak eta Batzordeak Kontseiluan proposamenak batera aurkez ditzakete, ministroak atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratuan, eta Batzordeak, berriz, atzerri-ekintzaren gainerako esparruetan.

II. KAPITULUA

ATZERRIARI ETA SEGURTASUNARI BURUZKO POLITIKA BATERATUA

1. ATALA

XEDAPEN ERKIDEAK

III-294. ARTIKULUA

1. Atzerri-ekintzarako dituen printzipioen eta helburuen itzalpean, Batasunak atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratua definituko eta aplikatuko du, atzerri-politikaren eta segurtasun-politikaren esparru guztietarako.

2. Estatu kideek biziki eta baldintzarik jarri gabe bultzatuko dute atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratua, elkarrenganako leialtasunez eta elkartasunez.

Estatu kideek batera egingo dute lan elkarrenganako elkartasun politikoa indartu eta garatzeko. Eta ez dute ez Batasunaren interesen aurkako ezer, ez Batasunak nazioarteko harremanetan kohesio-indar modura duen eraginkortasuna ahultzeko moduko ezer egingo.

Kontseiluaren eta Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroaren ardura izango da printzipio horiek betetzen ote diren begiratzea.

3. Batasunak honela eramango du aurrera atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratua:

a) bere norabide nagusiak definituz;

- b) Europako erabakiak hartuz, gauza hauek erabakitzeko:
  - i) Batasunak zer egingo duen (ekintzak),
  - ii) Batasunak zein jarrera izango duen,
  - iii) i) eta ii) tartekietan zehazturik dauden Europako erabakiak betearazteko modalitateak;
- c) estatu kideen arteko lankidetzaz sistematikoa indartuz, politikak aurrera eramateko orduan.

III-295. ARTIKULUA

1. Kontseilu Europarrak zehaztuko ditu atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratuaren norabide nagusiak, defentsako eremuan eragina daukaten gaiak barne hartuta.

Nazioarteko gertakariren batek hala eskatzen badu, Kontseilu Europarreko presidentek Kontseilu Europarraren aparteko bilera baterako deia egingo du, gertakari hori dela-eta Batasunaren politikak zein ildo estrategikori jarraitu behar dion zehazteko.

2. Kontseilu Europarrak definituriko norabide nagusietan eta ildo estrategikoetan oinarriturik, Kontseiluak hartuko ditu atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratua definitzeko eta aplikatzeko beharrezko Europako erabakiak.

III-296. ARTIKULUA

1. Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroak ere lagunduko du, gomendioak emanaz, atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratua osatzen, eta bere ardurapean izango du Kontseilu Europarrak eta Kontseiluak hartutako Europako erabakiak betearaztea. Ministro hori izango da Atzerriko Gaietarako Kontseiluko lehendakaria.
2. Atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratuari buruzko gaietan, Atzerri Arazoetarako ministroa izango da Batasunaren ordezkaria. Hark zuzenduko du, Batasunaren izenean, beste herrialde batzuekiko elkarrizketa politikoa, eta hark adieraziko du Batasunaren jarrera, nazioarteko erakundeetan eta nazioarteko konferentzietan.
3. Bere aginte-lanak aurrera eramateko, Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroak atzerri-ekintzarako zerbitzu europar bat izango du, lagungarri. Zerbitzu hori estatu kideetako zerbitzu diplomatikoekiko lankidetzan arituko da, eta, osaera dela-eta, Kontseiluko Idazkaritza Nagusiko eta Batzordeko zerbitzu aginpidedunetako hainbat funtzionariok eta estatuetako zerbitzu diplomatikoetatik zerbitzu-eginkizunetan etorritako hainbat langilek osatuko dute. Kontseiluaren Europako erabaki bidez zehaztu beharko dira atzerri-ekintzarako zerbitzu europarraren antolaketa eta funtzionamendua. Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroaren proposamenez hartuko du erabakia, Europako Parlamentuari aholkua eskatu ondoren eta Batzordeak onarpena eman ondoren.

III-297. ARTIKULUA

1. Nazioarteko egoera jakin batek Batasunak zer edo zer egitea eskatzen badu, Europako beharrezko erabakiak Kontseiluak hartuko ditu. Erabaki horietan zehaztuko dira helburuak, ekintzaren norainokoa eta Batasunak hartarako jarri beharreko baliabideak, eta baita ekintza betearazteko baldintzak eta, beharrezkoa bada, iraupena ere.

Zer edo zer aldatu egiten bada, eta Europako erabaki bat hartuarazi zuen gairen batean eragin nabarmena badu, Kontseiluak erabaki horren printzipioak eta helburuak atzera berriz aztertu beharko ditu, eta behar diren Europako erabakiak hartuko ditu.

2. Bai jarrera zehazterakoan bai ekintzen orduan, 1. paragrafoan aipaturik dauden Europako erabaki horiek lotesleak izango dira estatu kideentzat.

3. 1. paragrafo horretan aipaturiko Europako erabaki bat aplikatu beharrez estatu batek estatu-jarrera hartzeko edo estatu-ekintza bat burutzeko asmoa badu, dena delako estatu kide horrek informazioa eman beharko du, eta, beharrezkoa bada, Kontseiluak erabaki bat adosteko behar bezain garaiz. Dena delako erabakia estatu-mailara ekartzea besterik ez bada kontua, ez da zertan aurretiaz informazioa eman.

4. Egoeraren bilakaeraren ondorioz premia gorrian badaude, eta Europako erabakiaren berrazterketarik ez badago (1. paragrafoan aipaturiko berrazterketaz ari gara), estatu kideek beharrezko neurriak hartzeko aukera izango dute berehala, erabakiaren helburu orokorrak gogoan harturik. Neurri horiek hartzen dituen estatuak Kontseiluari jakinarazi beharko dio, berehala.

5. Estatu kideren bati gaitza gertatzen bazaio artikulu honetan aipaturiko Europako erabaki bat aplikatzea, arazoa Kontseiluan azaldu beharko du, eta, han, gaia eztabaidatu, eta konponbide egokia aurkitzen saiatuko dira. Konponbide horiek ezin dute ekintzaren helburuen aurkakoak izan, eta ezin dute ekintzaren eraginkortasuna murriztu.

III-298. ARTIKULUA

Geografiaren arloko edo beste gai bati buruzko auzi jakinetan, Batasunaren jarrera zehazteko, Kontseiluak Europako erabakiak hartuko ditu. Estatu kideen ardura izango da beraien estatu-politikak Batasunaren jarreraren arabekoak direla zaintzea.

III-299. ARTIKULUA

1. Edozein estatu kidek, Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroak, edo ministro horrek berak Batzordearen babesaz atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratuari buruzko edozein gai eraman dezake Kontseilura, eta baita, hurrenez hurren, ekimenak edo proposamenak aurkeztu ere.
2. Erabakia arin eman behar den kasuetan, Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroak, bere kabuz edo estatu kideren batek eskatuta, Kontseiluaren bilera bereziko deia egin dezake, berrogeita zortzi orduko epean, edo, larrialdia erabatekoa bada, epe laburragoan.

III-300. ARTIKULUA

1. Kapitulu honetan aipaturik datozen Europako erabakiak aho batez hartuko ditu Kontseiluak.

Bozketaren batean Kontseiluko kideren bat abstenitu egiten bada, deklarazio ofizial bat egiteko aukera izango du, abstentzioa osatzearren. Halakoetan, kide hori ez dago Europako erabakia aplikatzera behartuta, baina Batasunarentzat loteslea dela onartu behar du. Elkarrenganako elkartasunez, ordea, dena delako estatu kide horrek ezin izango du Batasunak erabaki horretan oinarriturik aurrera daraman ekintzarekin bat ez datorren edo eragotzi egiten duen ezer egin, eta gainerako estatu kideek errespetatu egin behar dute jarrera hori. Estatu kideen herenak erabakitzen badu –eta gutxienez herena izan behar- deklarazio baten bidez abstentzioa osatzea, eta estatu horien artean Batasuneko herritar guztien herena osatzen badute gutxienez, ezin da erabaki hori hartu.

2. Hori horrela bada ere, kasu hauetan Kontseiluak gehiengo kualifikatu bidez hartuko du erabakia:

- a) Kontseilu Europarrak Batasunaren interes eta helburu estrategikoen gainean hartu izandako Europako erabaki batetik abiatu (III-293. artikulua 1. paragrafoan dago jasota erabaki horien berri), Batasunaren ekintza edo jarrera bat zehazteko Europako erabaki bat hartzeko bada;
- b) Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroak Kontseilu Europarraren berriazko eskari bati erantzuteko aurkeztu izandako proposamen batetik abiatu (berdin dio eskari hori bere kabuz edo ministroaren ekimenez egin ote dion), Batasunaren ekintza edo jarrera bat zehazteko Europako erabaki bat hartzeko bada;
- c) Batasunaren ekintza edo jarrera bat zehazten duen Europako erabaki bat aplikatzeko Europako erabaki bat hartzeko bada.
- d) III-302. artikulua araberako ordezkari berezi bat izendatzeari buruzko Europako erabaki bat hartzeko bada.

Kontseiluko kide batek deklaratu badu gehiengo kualifikatua eskatzen duen Europako erabaki jakin bat hartzearen aurka agertuko dela estatu-politikako berebiziko arrazoi esplizituak direla-eta, ez da bozketa egingo. Dena delako estatu kide horrekin harreman estuan, Atzerri Arazoetarako ministroa estatu horrek onartzeko moduko konponbide bat aurkitzen saiatuko da. Ezinezkoa bada konponbide hori aurkitzea, Kontseiluak, gehiengo kualifikatu bidez, gai hori Kontseilu Europarrera bidaltzeko eska dezake, han Europako erabaki bat har dezaten, aho batez.

3. I-40. artikuluko 7. paragrafoaren araberako, artikuluko 2. paragrafoan agertzen ez diren beste kasu batzuetan Kontseiluak iritzia gehiengo kualifikatu bidez ematea ezar dezake Kontseilu Europarrak, aho batez onarturiko Europako erabaki baten bidez.

4. 2. eta 3. paragrafoak ez zaizkie aplikatuko eremu militarrean edo defentsako eremuan ondorioak dituzten erabakiei.

III-301. ARTIKULUA

1. I-40. artikuluko 5. paragrafoan dioen moduan, Kontseilu Europarrak edo Kontseiluak zehaztua badu Batasunaren ikuspuntu bateratua, Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroak eta estatu kideetako Atzerri Arazoetarako ministroek koordinaturik lan egingo dute Kontseiluan.

2. Estatu kideen ordezkariak diplomatikoak eta Batasunak beste herrialde batzuetan eta nazioarteko erakundeetan dituen ordezkariak elkarri lagundu beharko diote, eta 1. paragrafoan aipaturik dagoen ikuspuntu bateratu hori zehazten eta praktikan jartzen lagunduko dute.

III-302. ARTIKULUA

Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroak proposaturik, Kontseiluak bere esku du ordezkari berezi bat izendatzea, eta gai politiko jakinetarako agindu bat ematea hari. Ordezkari berezi horrek ministroaren agindupean beteko du agindu hori.

III-303. ARTIKULUA

Kapitulu honetan jasota dauden esparruetan, Batasunak bere esku du estatu batekin edo bat baino gehiagorekin edo nazioarteko erakundeekin akordioak izenpetzea.

III-304. ARTIKULUA

1. Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroak Europako Parlamentuari iritzia eskatu eta informazioa eman beharko dio, I-40. artikuluko 8. paragrafoaren eta I-41. artikuluko 8. paragrafoaren arabera. Europako Parlamentuaren iritziak behar bezala kontuan har daitezzen zainduko du. Baliteke Europako Parlamentuari emandako informazioari loturik egotea ordezkari bereziak.

2. Europako Parlamentuak Kontseiluari eta Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroari galderak egin edo aholkuak eman diezazkioke. Urtean bi aldiz, eztabaida bat egingo du, atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratua gauzatzeko bidean emandako urratsei buruz, segurtasun- eta defentsa-politika bateratua ere barne.

III-305. ARTIKULUA

1. Nazioarteko erakundeetan eta nazioarteko konferentzietan, estatu kideek koordinaturik lan egingo dute. Foro horietan, estatu kideek Batasunaren jarrera defendatu behar dute. Batasunaren Atzerri Arazoetarako ministroak antolatuko du koordinazio hori.

Estatu kide guztiek parte hartzen ez duten nazioarteko erakundeetan eta nazioarteko biltzarretan, parte hartzen dutenek Batasunaren jarrera defendatu behar dute.

2. I-16. artikuluko 2. paragrafoarekin bat, nazioarteko erakunde edo nazioarteko biltzarren batean ez badute estatu kide guztiek hartzen parte, baina denen intereserako gairen bat bada tartean, ordezkaturik dauden estatuak gainerakoak informaturik eduki behar dituzte, eta baita Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroa ere.

Nazio Batuetako Segurtasun Kontseiluko kideak ere badiren estatu kideek adosturik lan egin beharko dute eta gainerako estatu kideak eta Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroa zuzen-zuzen informaturik eduki behar dituzte. Segurtasun Kontseiluko kideak diren estatu kideek, beren egitekoak betetzerakoan, Batasunaren jarrerak eta interesak defendatu beharko dituzte, Nazio Batuen Gutunaren indarrez dagozkien erantzukizunen kontra jarri gabe.

Nazio Batuetako Segurtasun Kontseiluaren gai-zerrendan jasotako gairen batean Batasunak zehaztua badu bere jarrera, Kontseilu horretako kideak diren estatu kideek Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroari Batasunaren jarrera azaltzeko gonbita egiteko eskatuko dute.

III-306. ARTIKULUA

Batasunak kapitulu honen arabera hartutako jarrera eta ekintzak zehazten dituzten Europako erabakiak direla-eta, estatu kideen diplomaziako ordezkarietzek eta kontsul-ordezkarietzek, Batasunak beste herrialdeetan eta nazioarteko biltzarretan dauzkan ordezkarietzek eta nazioarteko antolakundeetan dauzkaten ordezkarietzek elkarlanean jardun behar dute erabaki horiek errespetatu eta gauzatuko direla bermatzeko. Beren arteko lankidetzaz gehiago indartzeko, informazioa trukatu eta hainbat balorazio batera egingo dute.

Europako herritarrek I-10. artikuluko 2. paragrafoko c) idatz-zatian jasota duten eskubidea aplikatzen lagunduko dute, hau da, beste herrialde batzuetako lurraldean babesa izateko eskubidea, eta baita III-127. artikulua aplikatu beharrez hartutako neurriak ere.

III-307. ARTIKULUA

1. III-344. artikuluaen kontra jarri gabe, atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratuari dagozkion eremuetan Politika eta Segurtasun Lantalde batek nazioarteko egoeraren jarraipena egingo du, eta, bai Kontseiluak berak eskatuta, Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroak eskatuta, zein bere ekimenez, Kontseiluari zuzendutako irizpenak emanda, politikak zehazten lagunduko du. Adostutako politikak betearaztea ere berak ikuskatuko du, Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroak dauzkan eskumenen kontra jarri gabe.

2. Kapitulu honen esparruan, Politika eta Segurtasun Lantalde horren lana izango da, Kontseiluaren eta Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroaren ardurapean, III-309. artikuluan jasotako krisiak kudeatzeko operazioak politikoki kontrolatzea eta estrategikoki zuzentzea.

Krisiak kudeatzeko operazio batean -eta Kontseiluak izango du zehazturik krisi horiek zein diren-, operazio horrek irauten duen bitarteko, Kontseiluak bere esku du Batzordeari operazioa politikoki kontrolatzeko eta estrategikoki zuzentzeko beharrezko neurriak hartzeko baimena ematea.

III-308. ARTIKULUA

I-13, I-15 eta I-17. artikuluetan Batasunak hainbat aginpide du aitorturik, eta, aginpide horiek gauzatzeko, Konstituzioaren arabera hainbat prozedura erabil daiteke eta erakundeek hainbat eskumen daukate aitorturik, eta atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratua betearazteak ez du inolako eraginik izango ez prozedura horien aplikazioan ez aginpide horien norainokoan.

Eta, era berean, Batasunak kapitulu honen arabera dituen aginpideak gauzatzera begira, Konstituzioaren arabera hainbat prozedura erabil daiteke eta erakundeek hainbat eskumen daukate aitorturik, eta artikulua horietan aipaturiko politikak betearazteak ez du inolako eraginik izango ez prozedura horien aplikazioan ez aginpide horien norainokoan.

2. ATALA

SEGURTASUNARI ETA DEFENTSARI BURUZKO POLITIKA BATERATUA

III-309. ARTIKULUA

1. I-41. artikuluko 1. paragrafoan zehazturik dauden misio horietan baliteke Batasunak baliabide zibilak edo militarrek erabiltzea. Hauek izango dira misio horiek: desarme-lanetarako jarduera bateratuak, misio humanitarioak eta erreskate-misioak, kontu militarretan aholkuak eta laguntza emateko misioak, liskarrei aurrea hartzeko eta bakeari eusteko misioak, krisia kudeatze aldera borroka-indarren parte hartzea eskatzen duten misioak, lekuren bat atzera bakebidetzeko misioak eta liskarren amaiera ondoko estabilizazio-operazioetarako misioak. Misio horiek denak izan daitezke terrorismoaren aurkako borrokarako lagungarri, besteak beste, beste herrialde batzuei beraien lurrian haren aurka borrokatzen lagunduz.

2. 1. paragrafoan aipaturiko misioei buruzko Europako erabakiak Kontseiluak hartuko ditu, eta, erabaki horietan, misioaren xedea, norainokoa eta betetzeko arau orokorrak ere zehaztu beharko ditu. Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroak izango du misio horien alderdi zibilak eta militarrek koordinatzeko ardura. Kontseiluaren agintepean egin beharko du, eta Politika eta Segurtasun Lantaldearekin harremanetan, estu-estu eta etenik gabe.

III-310. ARTIKULUA

1. III-309. artikuluekin bat hartzen dituen Europako erabakien esparruan, Kontseiluak bere esku izango du estatu kide batzuei misio jakin bat agintzea. Horretarako, misio hori egiteko nahia eta nahikoa gaitasun izan behar dute. Estatu kide horien artean adostuko dute misioaren kudeaketa, Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroarekin elkaturik.

2. Misio horietan parte hartzen duten estatu kideek, beren ekimenez edo estatu kide batek eskaturik, aldian-aldian Kontseiluari misioaren garapenari buruzko informazioa eman beharko diote. Misioa burutzeak ondorio garrantzitsuak badakartza, edo derrigorrezkoa bada Europako dena delako erabakian misio horretarako zehazturiko xedea, norainokoa edo baldintzak aldatzea (1. paragrafoan daude zehazturik erabaki horiek), parte hartzen ari diren estatu kideek Kontseiluari jakinarazi beharko diote berehala. Halakoetan, Kontseiluak beharrezko Europako erabakiak hartuko ditu.

III-311. ARTIKULUA

1. Defentsa-gaitasunak garatzeko, ikerketarako, eskuraketetarako eta armetarako agentzia, I-41. artikuluko 3. paragrafoak sortzen duena (Europako Defentsa Agentzia), Kontseiluaren agintepean egongo da, eta eginkizun hauek izango ditu:

- a) estatu kideen gaitasun militarrek zein helburu dituzten identifikatzen laguntzea eta estatu kideek gaitasun horiek direla-eta harturiko konpromisoak betetzen ote dituzten balioesten laguntzea;
- b) premia operatiboak harmonizatu beharra bultzatzea eta eskuraketa-metodo eraginkorrak eta bateragarriak erabili beharra bultzatzea;
- c) arlo militarreko gaitasun-helburuak betetzeko, alderdi askotako egitasmoak proposatzea, eta estatu kideek aurrera daramatzaten programak koordinatzea eta lankidetzeta-programa jakinen kudeaketa ere bai;
- d) defentsa-teknologia ikertzeko ahaleginak babestea, eta elkarrekiko ikerketa-jarduerak koordinatzea eta planifikatzea eta etorkizuneko premia operatiboetarako konponbide teknikoak aurkitzeko azterlanak koordinatzea eta planifikatzea;

e) defentsa-arloko industria- eta teknologia-oinarria sendotzeko eta gastu militarren eraginkortasuna hobetzeko edozein neurri egoki identifikatzen laguntzea, eta, beharrezkoa bada, baita aplikatzen ere.

2. Hala nahi duten estatu kide guztiek parte har dezakete Europako Defentsa Agentzian. Agentziaren estatutua, egoitza eta lan egiteko modua Europako erabaki baten bidez zehaztuko dira. Kontseiluak hartuko du erabaki hori, gehiengo kualifikatu bidez. Agentziak jardueretan benetan zenbateraino parte hartzen duen ere izango du kontuan erabaki horrek. Egitasmoetan batera dabiltzan estatu kideek berariazko hainbat talde osatuko dute Agentzia barruan. Eginkizunak betetzeko orduan, beharrezkoa bada, Agentzia Batzordearekin harremanetan egongo da.

III-312. ARTIKULUA

1. I-41. artikuluko 6. paragrafoan aipaturik dagoen lankidetza egituratu eta etengabeen parte hartu nahi duten estatu kideek, lankidetza egituratu eta etengabeari buruzko protokoloan gaitasun militarrek direla-eta jasota dauden irizpideak betetzen eta konpromisoak onartzen badituzte, Kontseiluari eta Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroari eman beharko diote beren asmoaren berri.

2. 1. paragrafoan aipaturiko jakinarazpen hori egin eta hilabete joan aurretik, Kontseiluak Europako erabaki bat hartu beharko du. Erabaki horretan zehaztuko du lankidetza egituratu eta etengabea eta baita estatu kide partaideen zerrenda ere. Kontseiluak gehiengo kualifikatu bidez hartuko du erabakia, Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroari iritzia eskatu ondoren.

3. Gerora, beste estatu kideren batek parte hartu nahi badu lankidetza egituratu eta etengabeen, Kontseiluari eta Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroari jakinarazi beharko dio.

Dena delako estatu horren parte hartzea berresteko, Kontseiluak Europako erabaki bat hartuko du. Estatu horrek lankidetzaz egituratu etengabekoari buruzko protokolo 1. eta 2. artikuluan jasota dauden irizpideak bete eta konpromisoak onartu beharko ditu. Kontseiluak gehiengo kualifikatu bidez hartuko du erabakia, Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroari iritzia eskatu ondoren. Kontseiluko kideen artean, estatu kide parte-hartzaileen ordezkariak besterik ez dute parte hartuko bozketan.

Gehiengo kualifikatutzat joko da, gutxienez, Kontseiluko kideen %55 lortzen denean, baldin eta ehuneko horretan, gutxienez, partaide diren estatu kideetako biztanleriaren %65 badago ordezkatuta.

Blokeo-gutxiengoak, gutxienez, partaide diren estatu kideetako biztanleriaren %35 baino gehiago ordezkatzeko besteko Kontseiluko kide-kopuru minimoa hartu behar du, eta horri beste kide bat gehituta; horrelakorik ezean, gehiengo kualifikatua lortutzat joko da.

4. Estatu kide parte-hartzaile batek lehen bai baina orain ez baditu lankidetzaz egituratu etengabekoari buruzko protokolo 1. eta 2. artikuluetan jasota dauden irizpideak betetzen edo ez badago horko konpromisoak onartzeko moduan, Kontseiluak, Europako erabaki bat hartu, eta, erabaki horren bidez, estatu horren partaidetza etenda utz dezake.

Kontseilu Europarrak gehiengo kualifikatuz hartuko du erabaki hori. Kontseiluko kideen artean, estatu kide parte-hartzaileen ordezkariak besterik ez dute parte hartuko bozketan, dena delako estatua alde batera utzita.

Gehiengo kualifikatutzat joko da, gutxienez, Kontseiluko kideen %55 lortzen denean, baldin eta ehuneko horretan, gutxienez, partaide diren estatu kideetako biztanleriaren %65 badago ordezkatuta.

Blokeo-gutxiengoak, gutxienez, partaide diren estatu kideetako biztanleriaren %35 baino gehiago ordezkatzeko besteko Kontseiluko kide-kopuru minimoa hartu behar du, eta horri beste kide bat gehituta; horrelakorik ezean, gehiengo kualifikatua lortutzat joko da.

5. Estatu kide parte-hartzaileetakoren batek lankidetza egituratu etengabea uztea erabakitzen badu, Kontseiluari jakinarazi beharko dio erabaki hori, eta haren ardura izango da estatu kide horren partaidetza amaitu dela jasota uztea.

6. Lankidetza egituratu etengabearen esparruan, Europako erabakiak eta Kontseiluaren gomendioak aho batez hartuko dira -ez gara 2. paragrafotik 5.era bitartean jasota daudenez ari-. Eta, paragrafo hau aplikatzeko orduan, estatu kide parte-hartzaileen ordezkarien botoek besterik ez dute osatuko aho-batekotasun hori.

3. ATALA

FINANTZA-XEDAPENAK

III-313. ARTIKULUA

1. Kapitulu hau aplikatzeak erakundeei eragiten dizkien administrazio-gastuak Batasunaren Aurrekontuari egotziko zaizkio.

2. Eta kapitulu hau aplikatzeak dakartzan gastu operatiboak ere Batasunaren Aurrekontuari egotziko zaizkio, ondorio militarrek edo defentsa-arloko ondorioak dituzten operazioek sortutakoak izan ezik, eta Kontseiluak beste zer edo zer erabakitzen duen kasuetan izan ezik.

Kontseiluak beste zer edo zer erabakitzen ez badu, gasturen bat Batasunaren Aurrekontuari egozten ez zaionean, estatu kideek ordaindu beharko dute, barne-produktu gordinen oinarrituriko banaketa-sistema baten arabera. Eremu militarrean edo defentsako eremuan eragina daukaten eragiketetatik sortutako gastuei dagokienez, baldin eta III-300. artikuluko 1. paragrafoko bigarren lerroaldearen arabera adierazpen ofiziala egin badute ordezkariak Kontseiluan, Batasuneko estatuak ez daukate gastuen finantzaketan laguntzeko betebeharririk.

3. Batasunaren Aurrekontuan atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratuaren esparruko ekimenak finantzatzeko eta, batez ere, I-41. artikuluko 1. paragrafoan eta III-309. artikuluan zehazturiko misioetako bat prestatzeko dauden kredituetara bizkor iristeko aukera bermatzeko, Kontseiluak Europako erabaki bat hartuko du, eta aukera hori gauzatzeko berariazko prozedurak zehaztuko ditu erabaki horretan. Kontseiluak, erabakia hartu aurretik, Europako Parlamentuaren iritzia eskatu beharko du.

Baliteke I-41. artikuluko 1. paragrafoan eta III-309. artikuluan zehazturik dauden misio batzuen prestaketa Batasunaren Aurrekontuari ez egoztea. Halakoetan, hasierako funts batetik ordainduko dira, eta estatu kideen ekarpenek osatuko dute funts hori.

Kontseiluak gai hauek Europako erabaki bidez zehaztuko ditu, eta erabaki horiek gehiengo kualifikatuz onartu beharko ditu, Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroaren proposamen bati jarraiki, hauek dira zehaztu beharrekoak:

- a) hasierako funts hori osatzeko eta finantzatzeko modalitateak, funtsera atxikitako finantza-zenbatekoak bereziki;
- b) hasierako funts hori kudeatzeko modalitateak;
- c) finantza-kontrolerako modalitateak.

I-41. artikuluko 1. paragrafoaren arabera eta III-309. artikulua arabera aurreikusitako misioa ezin bada Batasunaren Aurrekontutik ordaindu, Kontseiluak Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroari funts hori erabiltzeko baimena emango dio. Agindu horren betearazpenaren berri Kontseiluari emango dio Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroak.

III. KAPITULUA:

MERKATARITZA POLITIKA BATERATUA

III-314. ARTIKULUA

Aduana-batasuna ezarriz, eta III-151. artikuluan dioen moduan ezarriz, Batasunak ondorengoak lortzeko ahaleginean lagunduko du, denon onerako: munduko merkataritzaren garapen harmoniatsua, nazioarteko trukaketek eta atzerriko zuzeneko inbertsioek dituzten mugen ezabapenaldian aldikoa, aduanako tarifek sorturiko oztopoak gutxiaraztea, eta beste batzuk.

III-315. ARTIKULUA

1. Merkataritza-politika bateratua era bereko printzipioetan oinarrituko da, batez ere aduanako tarifak aldatzeko, salgaiak eta zerbitzuak trukatzeko aldera aduanako tarifei buruzko eta merkataritzari buruzko akordioak lortzeko, jabetza intelektualaren eta industrialaren alderdi komertzialei dagokienean, atzerriko zuzeneko inbertsioei dagokienean, liberalizazio-neurriak era berekoak izatea lortzeko, eta esportazioari buruzko politikari, merkataritza babesteko neurriei, eta, horien artean, dumping kasuetan eta dirulaguntzen kasuetan hartu behar diren neurriei dagokienean. Batasunaren atzerri-ekintzarako printzipioen eta helburuen itzalpean gauzatu beharko da merkataritza-politika bateratua.

2. Merkataritza-politika bateratua aplikatzeko esparrua zehazteko neurriak Europako legean zehaztuko dira.

3. Beste herrialde batekin edo batzuekin edo nazioarteko erakundeekin akordiorik negoziatu edo hitzartu behar bada, III-325. artikulua aplikatu beharko da, artikulua honetako berariazko xedapenei ezer kendu gabe.

Batzordeak Kontseiluari gomendioak aurkeztuko dizkio, eta hark emango dio beharrezko negoziazioetan hasteko baimena. Kontseiluaren eta Batzordearen ardura izango da negoziazioetan itundutako akordioak Batasuneko barneko politika eta arauekin bateragarriak direla zaintzea.

Batzordeak egingo ditu aipaturiko negoziazioak, lantalde berezi bati aholkua eskatuta; Kontseiluak izendatuko du lantaldea, Batzordeari laguntza eman diezaion, Kontseiluak emandako zuzentarauen arabera. Aldiro-aldiri, Batzordeak lantalde bereziari eta Europako Parlamentuari negoziazioen bilakaeraren berri emango dio.

4. 3. paragrafoan aipaturiko akordioak negoziatzeko eta izenpetzeko, Kontseiluak gehiengo kualifikatu bidez hartuko du erabakia.

Zerbitzu-merkataritzaren, jabetza intelektualaren eta industrialaren merkataritza-alderdien eta atzerriko zuzeneko inbertsioen inguruan akordioak negoziatzeko eta izenpetzeko, barruko arauak aho batez onartu beharra eskatzen duen xedapenik baldin badago akordio horietan, Kontseiluak erabakiak aho batez hartu beharko ditu.

Honako akordio hauek negoziatzeko eta izenpetzeko ere, Kontseiluak aho batez hartuko ditu erabakiak:

a) kulturarako eta ikusentzutekoetarako zerbitzu-merkataritzaren esparruko akordioak, baldin eta dena delako akordio horrek Batasuneko kulturen eta hizkuntzen dibertsitateari kalte egin badiezaioke;

- b) gizarterako, hezkuntzarako eta osasunerako zerbitzu-merkataritzaren esparruko akordioak, baldin eta dena delako akordio horrek zerbitzu horien estatu-antolaketa goitik behera nahas badezake eta estatuak zerbitzu horiek eskaintzeko duten erantzukizunari kalte egin badiezaioke.
5. Garraioen esparruan, nazioarteko akordioak negoziatzeko eta izenpetzeko, III. tituluko III. kapituluko 7. atala eta III-325. artikulua bete beharko dira.
6. Artikulu honek merkataritza-politikaren esparruan banatzen dituen aginpideak erabiltzeak ez du inolako eraginik izango Batasunaren eta estatu kideen arteko aginpide-banaketan, eta ez dakar estatu kideen legezko eta erregelamenduzko xedapenen harmonizaziorik, Konstituzioan harmonizazio horretarako bidea itxita dagoen heinean.

IV. KAPITULUA

BESTE HERRIALDE BATZUEKIKO LANKIDETZA ETA LAGUNTZA HUMANITARIOA

1. ATALA

GARAPENERAKO LANKIDETZA

III-316. ARTIKULUA

1. Garapenerako lankidetzaren esparruan, Batasunaren politika Batasunaren atzerri-ekintzarako printzipio eta helburuen itzalpean gauzatuko da. Garapen-arloan, Batasunaren eta estatu kideen lankidetz-politikak osagarriak eta elkar indartzaileak izango dira.

Esparru honetan, Batasunaren politikaren helburu nagusia pobrezia gutxiaraztea eta, azkenean, erauztea izango da. Garapen-bidean diren herrialdeetan eragina izateko moduko politikak aplikatzeko orduan, Batasunak garapenerako lankidetzaren helburuak izango ditu kontuan.

2. Nazio Batuetan eta nazioarteko beste erakunde eskumendunetan konpromisorik edo helbururik onartu badute, konpromisoak bete eta helburuak kontuan eduki beharko dituzte Batasunak eta estatu kideek.

III-317. ARTIKULUA

1. Garapenerako lankidetzaren politika betearazteko, Europako legean edo esparru-legean egongo dira zehazturik beharrezko neurriak. Baliteke neurri horiek garapen-bidean diren herrialdeekin lankidetzan aritzeko hainbat urterako programak izatea muinean, edo gai jakin batean egotea oinarriturik.

2. Batasunak beste herrialde batzuekin eta nazioarteko antolakunde aginpidedunekin III-292. eta III-316. artikuluetan aipaturik dauden helburuak lortzeko beharrezko edozein akordio egoki izenpe dezake.

Lehen lerroaldearen esanahia ez doa estatu kideek nazioarteko erakundeetan negoziatzeko eta akordioak izenpetzeko dauzkaten eskumenen kontra.

3. Europako Inbertsio Bankuak, bere estatutuaren aurreikusitako baldintzetan, 1. paragrafoan adierazitako neurriak betearazten lagunduko du.

III-318. ARTIKULUA

1. Beren lana osagarria eta eraginkorra izatea lortzen lagundu nahian, Batasunak eta estatu kideek garapenerako beren lankidetzak-politikak koordinatu eta laguntza-programak hitzartu egingo dituzte, baita nazioarteko antolakundeetan eta nazioarteko biltzarretan ere. Hainbat gauza batera egin ahal izango dituzte. Estatu kideek, beharrezkoa bada, Batasunaren laguntza-egitarauak gauzatzen lagunduko dute.
2. Batzordeak edozein ekimen onar dezake, 1. paragrafoan aipatutako koordinazioa sustatzeko egokia bada.
3. Bakoitza bere eskumenen eremuan, Batasuna eta estatu kideak lankidetzan arituko dira beste herrialde batzuekin eta eskumenak dauzkaten nazioarteko erakundeekin.

2. ATALA

BESTE HERRIALDE BATZUEKIKO LANKIDETZA: EKONOMIA, FINANTZAK ETA TEKNIKA

III-319. ARTIKULUA

1. Konstituzioko gainerako xedapenei ezer kendu gabe, eta, bereziki, III-316. artikulutik III-318.era bitartekoei ezer kendu gabe, garapen-bidean ez diren beste herri batzuekin ere egingo du Batasunak lankidetzak-ekintzarik, besteak beste laguntza-ekintzak, dela ekonomia-arloan dela finantzen arloan edo dela teknikaren arloan, eta, bereziki, finantzen arloan. Ekintza horiek Batasunaren garapen-politikarekin koherenteak izan behar dute, eta Batasunak atzerri-ekintzarako dituen printzipio eta helburuen arabera gauzatu beharko dira. Batasunaren eta estatu kideen ekintzak osagarriak eta elkar indartzaileak izango dira.

2. 1. paragrafoa aplikatzeko beharrezko neurriak Europako legean edo esparru-legean etorriko dira zehazturik.

3. Bakoitza bere eskumenen eremuan, Batasuna eta estatu kideak lankidetzan arituko dira beste herrialde batzuekin eta eskumenak dauzkaten nazioarteko erakundeekin. Batasunaren lankidetzamoduak akordio bidez zehatz ditzakete Batasunak berak eta beste alde interesatuek.

Lehen lerroaldearen esanahia ez doa estatu kideek nazioarteko erakundeetan negoziatzeko eta akordioak izenpetzeko dauzkaten eskumenen kontra.

III-320. ARTIKULUA

Beste herrialde bateko egoera zein den ikusita, premiazkoa bada Batasunak berehala ematea finantza-laguntza, Kontseiluak hartuko ditu hartarako beharrezko Europako erabakiak, Batzordeak proposaturik.

3. ATALA

LAGUNTZA HUMANITARIOA

III-321. ARTIKULUA

1. Laguntza humanitarioaren esparruan, Batasunaren politika Batasunaren atzerri-ekintzarako printzipio eta helburuen itzalpean gauzatuko da. Kasu jakin batzuetan, hau da, beste herrialderen batean hondamendiren bat nozitu badute -eta berdin dio naturak edo gizakiak eragin ote duen-, ekintza horiek herrialde horretako herritarrei laguntza eta sorospena emateko izango dira, eta baita babesa emateko ere, aurre egin beharrean diren premia humanitarioei erantzuteko. Batasunaren eta estatu kideen ekintzak osagarriak eta elkar indartzaileak izango dira.
2. Laguntza humanitarioa emateko ekintzetan, nazioarteko zuzenbidearen printzipioak eta beste hauek bete beharko dira: inpartzialtasuna, neutraltasuna eta bazterkeriarik eza.
3. Batasunaren laguntza humanitariorako ekintzak gauzatzeko esparrua zehazteko neurriak Europako legean edo esparru-legean adieraziko dira.
4. Batasunak beste herrialde batzuekin eta nazioarteko antolakunde aginpidedunekin III-292. artikuluko 1. paragrafoan aipaturik dauden helburuak lortzeko edozein akordio egoki izenpe dezake.

Lehen lerroaldearen esanahia ez doa estatu kideek nazioarteko erakundeetan negoziatzeko eta akordioak izenpetzeko dauzkaten eskumenen kontra.

5. Batasunaren laguntza humanitariorako ekintza horietan Europako gazteek ere izan dezaten ekarpenak non-nola egin, Laguntza Humanitariorako Europako Boluntario Taldea sortuko da. Europako legean izango ditu zehazturik estatutua eta funtzionamendu-arauak.
6. Batasunaren eta estatu kideen ekintzen arteko koordinazioa sustatzearen, Batzordeak edozein neurri egoki har dezake, hartara, Batasunak eta estatu kideek laguntza humanitarioa emateko dauzkaten tresnek hobeto lan egitea eta elkarren artean osagarriagoak izatea lortzeko.
7. Batasunaren ardura izango da laguntza humanitariorako bere ekintzak nazioarteko antolakunde eta erakundeenekin koordinaturik daudela eta haiekiko koherenteak direla zaintzea, eta, bereziki, Nazio Batuen sistema barruan daudena ditugu gogoan.

V. KAPITULUA

NEURRI MUGATZAILEAK

III-322. ARTIKULUA

1. II. kapituluaren arabera harturiko Europako erabaki batek baldin badio beste herrialde batekiko edo batzuekiko ekonomia- eta finantza-harremanak, dela erabat edo dela zatiren batean, eten edo gutxitu egin behar direla, Kontseiluak hartuko ditu, gehiengo kualifikatuz, horretarako beharrezko Europako erregelamenduak eta erabakiak, Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroak eta Batzordeak batera proposaturik. Europako Parlamentuari emango dio gero horren berri.

2. II. Kapituluaren arabera harturiko Europako erabaki batean hala jartzen badu, Kontseiluak bere esku izango du pertsona fisikoen, pertsona juridikoen, taldeen edo estatuz kanpoko erakundeen aurkako neurri mugatzaileak hartzea, 1. paragrafoan jasota dagoen prozeduraren arabera.
3. Berme juridikoei dagokienez, artikulua honetan jasotako egintzek beharrezko xedapen guztiak izango dituzte.

VI. KAPITULUA

NAZIOARTEKO AKORDIOAK

III-323. ARTIKULUA

1. Konstituzioan hala aurreikusita dagoenean izenpetu dezake Batasunak akordio bat beste herrialde batekin edo batzuekin edo nazioarteko erakundeekin, edo, bestela –eta Batasunaren politiken kontestuan oraingo honetan-, Konstituzioan jasotako helbururen bat lortzeko beharrezkoa bada, Batasunarentzat juridikoki loteslea den egintzaren batean aurreikusita badago, edo arau erkideetan eragina izan badezake edo arau horien norainokoak alda baditzake.
2. Batasunak izenpetutako akordioek Batasunaren erakundeak eta estatu kideak lotuko dituzte.

6. Negoziatzaileak proposaturik, Kontseiluak akordioa izenpetzeko Europako erabaki bat hartuko du.

Soil-soilik atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratuari buruzkoak ez badira, Kontseiluak hartuko du akordioa izenpetzeko Europako erabakia:

a) honako kasu hauetan, Europako Parlamentuaren oniritzia lortu ondoren:

- i) elkarteratze-akordioak;
- ii) Batasuna Giza Eskubideak eta Oinarrizko Askatasunak Babesteko Europako Hitzarmenera ere atxikitzeke bada;
- iii) lankidetzarako prozedurak antolatuz, erakunde-esparru berezi bat sortzen duten akordioak;
- iv) Batasunarentzat aurrekontuetan eragin handia duten akordioak;
- v) legegintzako prozedura arruntaz bideratzen diren esparruei buruzko edo, Europako Parlamentuaren onarpena behar bada, legegintzako prozedura bereziaz bideratzen diren esparruei buruzko akordioak.

Larrialdietan, Europako Parlamentuak eta Kontseiluak onarpenerako epe -muga bat adostu dezakete.

b) Beste kasuetan, Europako Parlamentuaren irizpena eskatu ondoren. Europako Parlamentuak epe jakin bat izango du irizpena emateko, eta epe hori Kontseiluak zehaztuko du, dena delako gaia zein presazkoa den gorabeheran. Epe horretan ez badu irizpenik ematen, Kontseiluak aurrera egin dezake.

7. 5, 6 eta 9. paragrafoetan xedaturik dagoena xedaturik egonda ere, akordio bat izenpetzerakoan, Kontseiluak bere esku du negoziatzaileari akordio horren aldaketa batzuk onartzeko baimena ematea, Batasunaren izenean, hauek hain zuzen ere: dena delako akordio horren arabera prozedura erraztu baten bidez onar daitezkeen aldaketak, edo akordio horren bidez sorturiko talde baten bidez onartu behar diren aldaketak. Kontseiluak baldintza berezi batzuen pean jar dezake baimen hori.

8. Prozedura osoan zehar, Kontseiluak gehiengo kualifikatuz hartuko ditu erabakiak.

Baina, dena delako akordioaren esparruan Batasunaren egintzak aho batez onartu beharrekoak badira, elkarteratze-akordioetarako bada, edo III-319. artikulua araberako estatu izangaiekin egin beharreko akordioetarako bada, aho batez hartuko ditu erabakiak.

9. Akordioaren baten aplikazioa etenda utzi behar bada, eta akordio baten bidez sortutako talde batean Batasunaren izenean zein jarrera hartu behar den zehaztu behar bada eta talde horrek aurrera eramane beharreko egintzek legeko ondorioak baldin badituzte, Kontseiluak hartuko du horretako Europako erabakia, Batzordeak edo Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroak proposaturik, egintza horiek akordioaren erakunde-esparrua osatzeko edo aldatzen badira izan ezik.

10. Europako Parlamentua jakinaren gainean eduki behar da, berehala eta zehatz-mehatz, eta prozeduraren fase guztietan.

11. Aurreikusitako akordioaren bat Konstituzioarekin bat ote datorren jakin nahi badute, estatu kide batek, Europako Parlamentuak, Kontseiluak edo Batzordeak auzitegiaren irizpena eskatu dezakete. Auzitegiaren irizpena aurkakoa bada, akordio hori ez da indarrean sartuko, non eta ez duten zuzentzen edo ez duten Konstituzioa berrikusten.

III-326. ARTIKULUA

1. III-325. artikuluan xedatuta dagoena xedaturik egonik ere, Kontseiluak, Europako Banku Zentralak gomendaturik edo Batzordeak gomendaturik, eta Europako Banku Zentralaren iritzia eskatu ondoren, bere esku du, prezioen egonkortasuna lortzeko helburuarekin bat etortzeko moduko kontsentsua iritsi nahian, beste herrialde batzuetako diruaren eta euroaren arteko trukerako tasa-sistema baterako akordio formalak izenpetzea. Kontseiluak aho batez hartuko ditu erabakiak, Europako Parlamentuaren iritzia eskatu ondoren, eta 3. paragrafoan zehazturiko prozeduraren arabera.

Kontseiluak, Europako Banku Zentralaren edo Batzordearen gomendio bati jarraituz, eta alde zuzenetik Europako Banku Zentralari aholkua eskatuta, prezioen egonkortasuna lortzeko helburuarekin bat etortzeko moduko kontsentsua iritsi nahian, euroaren tasa nagusiak onartu, aldatu edo alde batera utzi ditzake truke-tasen sistemaren baitan. Kontseiluko lehendakariak Europako Parlamentuari eman behar dio euroaren tasa nagusiak onartu, aldatu edo utzi izanaren berri.

2. Beste herrialde batzuetako diru batekiko edo batzuekiko truke-tasarik ez baldin badago -1. paragrafoan jasota dagoen moduan-, Kontseiluak diru horiekiko trukerako tasa-politikari buruzko orientabide orokor batzuk eman ditzake, dela Europako Banku Zentralaren gomendioz dela Batzordearen gomendioz, eta Europako Banku Zentralari iritzia eskatu ondoren. Orientabide horiek ezin diote Banku Zentralen Europako Sistemaren helburu nagusiari kalte egin, hau da, prezioen egonkortasunari eusteko helburuari.

3. III-325. artikuluan xedaturikoa xedaturik dagoela ere, Batasunak diru-araubideari edo truke-araubideari buruzko gaien gaineko akordiorik negoziatu behar badu beste herrialde batekin edo batzuekin edo nazioarteko erakundeekin, Kontseiluak erabakiko du, Batzordeak gomendaturik eta Europako Banku Zentralari iritzia eskatu ondoren, zein prozedura erabili akordio horiek negoziatzeko eta izenpetzeko. Batasunak jarrera bakarra erakustea bermatu behar du prozedura horrek. Batzordea oso-osorik lotuko zaie negoziazioei.

4. Ekonomia- eta diru-batasunari buruz Batasunak dauzkan eskumenen eta lotutako akordioen kontra jarri gabe, estatu kideek badute nazioartean negoziatzeko eta akordioak lotzeko gaitasuna.

VII. KAPITULUA

BATASUNAK NAZIOARTEKO ERAKUNDEEKIN, BESTE HERRIALDE BATZUEKIN ETA BATASUNAREN ORDEZKARITZEKIN IZANGO DITUEN HARREMANAK

III-327. ARTIKULUA

1. Batasunak berak ikusiko du zein lankidetzaz modu egoki antolatu Nazio Batuen atalekin eta hango erakunde espezializatuen atalekin, Europako Kontseiluarekin, Europako Segurtasun eta Lankidetzako Antolakundearekin eta Ekonomia Lankidetzaz eta Garapenerako Antolakundearekin.

Batasunak nazioarteko beste antolakunde batzuekin ere izango ditu harreman egokiak.

2. Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroaren eta Batzordearen ardura izango da artikuluko honetan xedaturik dagoena aplikatzea.

III-328. ARTIKULUA

1. Batasunak beste herrialde batzuetan eta nazioarteko antolakundeetan dituen ordezkariak Batasunaren ordezkariak izango dira.
2. Batasunaren ordezkariak Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroaren agindupean egongo dira. Estatu kideen diplomaziako ordezkarietarako eta kontsul-ordezkarietarako lankidetzan estuan jardungo dute.

VIII. KAPITULUA

ELKARTASUN KLAUSULA APLIKATZEA

III-329. ARTIKULUA

1. Estatu kideren batean eraso terroristaren bat gertatzen bada edo naturak zein gizakiak eragindako hondamendiren bat gertatzen bada, eta agintari politikoek hala eskatzen badute, gainerako estatu kideek lagundu egin beharko diote. Horretarako, Kontseiluan estatu kideak koordinatu egin beharko dira.
2. Europako erabaki bidez zehaztuko da Batasunak zein modalitate erabil dezakeen I-43. artikuluan aurreikusitako elkartasun-klausula hori aplikatzeko. Kontseiluak hartuko du erabaki hori, Batzordeak eta Batasuneko Atzerri arazoetarako ministroak batera proposaturik. Erabaki horrek defentsaren eremuan inolako eraginik badu, Kontseiluak III-300. artikuluko 1. paragrafoaren arabera hartuko ditu erabakiak. Europako Parlamentua ere jakinaren gainean eduki behar da.

Paragrafo honen helburuetarako, eta III-344. artikuluari kalterik egin gabe, Politika eta segurtasun lantaldearen laguntza izango du Kontseiluak, segurtasuneko eta defentsako politika bateratuaren itzalpean sortutako egituren babesa eta guzti, eta baita III-261. artikuluan aurreikusitako lantaldearen laguntza ere. Beharrezkoa bada, irizpenak batera aurkeztuko dizkiote.

3. Aldian-aldian, Batasunak zein mehatxu dituen balioesteko ardura hartuko du Kontseilu Europarrak, hartara, Batasunaren eta estatu kideen lana eraginkorra izango dela bermatzeko.

VI. TITULUA

BATASUNAREN FUNTZIONAMENDUA

I. KAPITULUA

INSTITUZIOEI BURUZKO XEDAPENAK

1. ATALA

INSTITUZIOAK

1. azpiatala

Europako Parlamentua

III-330. ARTIKULUA

1. Kontseiluaren Europako lege edo esparru-lege baten bidez zehaztuko dira Europako Parlamenturako diputatuak hautatu ahal izateko beharrezko neurriak. Guztien zuzeneko boto-sistema erabili beharko da, estatu kide guztietan prozedura berdina erabiliz, edo estatu kide guztietarako jarritako hainbat printzipio bateraturekin bat etorritz.

Kontseiluak aho batez hartuko ditu erabakiak, betiere, Europako Parlamentuaren ekimenez eta parlamentu horren onspena jaso ondoren. Europako Parlamentuak, berriz, halakoetan, kideen gehiengoz hartuko ditu erabakiak. Estatu kideek onartzen dutenean sartuko da indarrean lege edo esparru-lege hori, eta estatu bakoitzak bere konstituzio-arauetan ezarritakoari jarraituz onartu beharko du.

2. Europako Parlamentuak Europako lege baten bidez arautuko ditu diputatuen estatutua eta diputatuen eginkizunak betetzeko baldintza orokorrak. Europako Parlamentuak bere kabuz hartuko du iritzia, Batzordeak irizpena eman eta Kontseiluak onspena eman ondoren. Diputatuen edo diputatu ohien zerga-araubideari buruzko arau edo baldintza ororen gainean aho batez hartuko ditu erabakiak Kontseiluak.

III-331. ARTIKULUA

Europako legean egongo da arauturik I-46. artikuluko 4. paragrafoan aipaturik dauden Europa mailako alderdi politikoen estatutua, eta, bereziki, halakoen finantzaketari buruzko arauak.

III-332. ARTIKULUA

Europako Parlamentuak uste badu Batasunaren egintza bat behar dela gairen batean Konstituzioa aplikatzeko, bertako kideen gehiengoaren erabakiz, Batzordeari gai horri buruzko beharrezko proposamenak egiteko eska diezaioke. Batzordeak ez badu proposamenik aurkezten, Europako Parlamentuari jakinarazi beharko dizkio arrazoiak.

III-333. ARTIKULUA

Europako Parlamentuak, bere eginkizunak betetzerakoan, eta bertako kideen laurdenak hala eskatuta, ikerketarako aldi baterako batzordea eratu ahal izango du, Konstituzioak beste instituzio edo organoei emandako ahalmenen kontra joan gabe, Batasuneko Zuzenbidea aplikatzerakoan arau-hausterik edo administrazio txarrik egon denentz ikusteko aurkeztutako alegazioak aztertzeko; alegatutako egintzen gainean jurisdikzio-organoren batek badihardu, salbuespen moduan hartu behar da, jurisdikzio-prozedura amaitzen ez den bitartean.

Txostena aurkezten duenean desegingo da ikerketarako aldi baterako batzordea.

Ikerketarako eskubidea erabiltzeko moduak Europako Parlamentuaren Europako lege batean egongo dira arauturik. Europako Parlamentuak bere ekimenez hartuko ditu erabakiak, Kontseiluak eta Batzordeak onespina eman ondoren.

III-334. ARTIKULUA

I-10. artikuluko 2. paragrafoko d) idatz-zatiaren arabera, Batasuneko edozein herritarrek, eta estatu kideren batean bizi edo sozietatearen egoitza daukan edozein pertsona fisiko zein juridikok, berak bakarrik edo beste pertsona batzuekin elkartuta, eskubidea dauka Batasunaren jardun-eremuetako edozein gairi buruz Europako Parlamentuari eskabidea aurkezteko, berari zuzenean dagokion gaia bada.

III-335. ARTIKULUA

1. Europako Parlamentuak Europako Arartekoa aukeratuko du. Europako Arartekoak, I-10. artikulua 2. paragrafoaren d) idatz-zatiarekin eta I-49. artikulua-rekin bat etorritik, ahalmena izango du Europar Batasuneko edozein herritarren kexak jasotzeko, edo estatu kide batean bizi den edozein pertsona fisikorenak edo sozietatearen egoitza bertan duen edozein pertsona juridikorenak; kexa horiek Batasuneko erakundeen, organoen edo organismoen jardueran administrazio txarra izan den kasuengatik aurkez daitezke, ez ordea Europar Batasuneko Justizia Auzitegiaren eginkizun jurisdikzionalari dagokion jardueragatik.

Arartekoak, bere eginbeharrean, bere ustez nahiko arrazoizkoak diren ikerketak egingo ditu, bai bere ekimenez, bai zuzenean edo Europako Parlamentuko diputatu baten bidez jasotako kexak oinarri direla, non eta alegatutako ekintza horiek ez diren jurisdikzio-prozeduraren baten xede edo ez diren izan. Arartekoak Administrazio txarreko kasuren bat egon dela frogatzen badu, jakinaren gainean jarriko du dagokion erakundea, eta horrek hiru hilabeteko epea edukiko du Arartekoari bere jarrera azaltzeko. Ondoren, Arartekoak txosten bat igorriko dio Europako Parlamentuari eta dena delako erakunde, organo edo organismo horri. Kexa agertu duen pertsonari ikerketa horien emaitzaren berri emango zaio.

Arartekoak urtero aurkeztuko dio Europako Parlamentuari berak egindako ikerketen emaitzari buruzko txostena.

2. Europako Parlamentua hautatzen den bakoitzean eta hautatu ondoren izendatuko da Arartekoa, legegintzaldi osorako. Berritu egin daiteke bere agintaldia.

Europako Parlamentuak eskatuta, Justizia Auzitegiak kargutik ken lezake Arartekoa, baldin eta Arartekoak bere eginkizunak betetzeko beharrezko baldintzak betetzeari utzi badio, edo falta astunen bat egin badu.

3. Lokabetasun osoz beteko ditu Europako Arartekoak bere eginkizunak. Eginkizun horiek betetzeko ez du eskatuko ez eta onartuko ere inongo erakunderen jarraibiderik. Arartekoa, bere agintaldian, ezin izango da beste inolako lanbide-jardueratan aritu, den ordaindua edo ordaindu gabea.

4. Europako Parlamentuak Europako lege baten bidez arautuko ditu Arartekoaren estatutua eta kargu horren eginkizunak betetzeko baldintza orokorrak. Europako Parlamentuak bere kabuz hartuko du iritzia, Batzordeak irizpena eman eta Kontseiluak one spena eman ondoren.

III-336. ARTIKULUA

Europako Parlamentuak bilkura-aldi bat egingo du urtero. Aldez aurretiko deirik egin beharrik gabe, martxoko bigarren asteartean bilduko da.

Europako Parlamentua ohiz kanpoko bilkura-aldi hein batekoan bildu ahal izango da, bertako kideen gehiengoak, Kontseiluak edo Batzordeak eskatuta.

III-337. ARTIKULUA

1. Europar Kontseilua eta Kontseilua Europako Parlamentuaren aurrera agertuko dira Europar Kontseiluaren barne-erregelamenduak eta Kontseiluaren barne-erregelamenduak ezarritako eran.

2. Batzordea Europako Parlamentuaren bilkura guztietara agertu ahal izango da eta haren aurrera agertuko da, baldin eta hark eskatzen badio. Europako Parlamentuak edo bertako kideek egindako galdera guztiei erantzungo die Batzordeak, hitzez edo idatziz.

3. Europako Parlamentuak bilkura publikoan eztabaidatuko du Batzordeak aurkeztuko dion urteroko txosten orokorra.

III-338. ARTIKULUA

Konstituzioak kontrakorik xedatu ezik, emandako botoen gehiengo osoz hartuko ditu erabakiak Europako Parlamentuak. Barne-erregelamenduak ezarriko du zein quorum behar den.

III-339. ARTIKULUA

Europako Parlamentuak bere barne-erregelamendua finkatuko du, bera osatzen duten kideen gehiengoak onartuta.

Europako Parlamentuaren egintzak Konstituzioak eta bere barne-erregelamenduak ezarritako eran argitaratuko dira.

III-340. ARTIKULUA

Europako Parlamentuak, Batzordearen kudeaketari buruzko zentsura-moziorik aurkezten bazaio, mozioa aurkezten zaionetik gutxienez hiru egun igaro arte ezin izango du erabakirik hartu, eta erabakia jendaurreko bozketan hartuko du.

Baldin eta zentsura-mozioa onartu egiten bada emandako botoen bi hereneko gehiengoarekin, eta gehiengo hori, aldi berean, Europako Parlamentua osatzen duten diputatuen gehiengo baldin bada, orduan, Batzordeko kideek beren karguak utzi beharko dituzte, guztiek batera, eta Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroak utzi egin beharko du Batzordean betetzen duen kargua. Hala ere, beren karguetan jarraituko dute eta ohiko administrazio-gaiak kudeatzen jarraituko dute harik eta I-26. eta I-27. artikuluen arabera ordezkatzeko dituzten arte. Horrelakoetan, horiek ordezkatzeko izendatutako Batzordeko kideen agintaldia beren karguak utzi behar izan dituzten beste kide horien agintaldia amaitzekoa zen egunean amaituko da.

2. azpiatala

Kontseilu Europarra

III-341. ARTIKULUA

1. Kontseiluko kide bakoitzak, bozketan, beste kideetako bakar baten ordezkotzan jardun ahal izango du.

Bertaratutako edo ordezkaturako kideen abstentzioa ez da eragozpen izango aho batez hartu beharrekoak diren Kontseilu Europarraren erabakiak hartzeko.

2. Kontseilu Europarrak Europako Parlamentuko lehendakaria gonbidatu ahal izango du bere aurrera ager dadin.

3. Kontseilu Europarrak gehiengo soilez hartuko du erabakia prozedura-gaiei buruz, eta, halaber, gehiengo soilez onartuko bere barne-erregelamendua.

4. Kontseilu Europarrak Kontseiluaren Idazkaritza Nagusiaren laguntza izango du bere eginkizunetan.

3. azpiatala

Ministroen Kontseilua

III-342. ARTIKULUA

Kontseiluko lehendakariak dei eginda bilduko da Kontseilua, lehendakariaren ekimenez, kideetako batek eskatuta, edo Batzordeak eskatuta.

III-343. ARTIKULUA

1. Kontseiluko kide bakoitzak, bozketan, beste kideetako bakar baten ordezkotzan jardun ahal izango du.
2. Kontseiluak, erabaki bat gehiengo soilez hartu behar duenean, bera osatzen duten kideen gehiengoz hartuko du erabakia.
3. Bertaratutako edo ordezkaturako kideen abstentzioa ez da eragozpen izango aho batez hartu beharrekoak diren Kontseiluaren erabakiak hartzeko.

III-344. ARTIKULUA

1. Estatu kideetako Gobernuen Ordezkariek osatutako lantalde bat arduratuko da Kontseiluaren lanak prestatzeaz eta Kontseiluak bere gain uzten dituen lanak egiteaz. Lantaldeak prozeduraren gaineko erabakiak hartu ahal izango ditu, Kontseiluaren barne-erregelamenduan ezarritako kasuetan.

2. Idazkaritza Nagusi baten laguntza izango du Kontseiluak; Kontseiluak izendatutako idazkari nagusi baten ardurapean egongo da Idazkaritza Nagusia.

Kontseiluak erabakiko du, gehiengo soilez, Idazkaritza Nagusiaren antolaketa.

3. Kontseiluak gehiengo soilez hartuko du erabakia prozedura-gaiei buruz, eta, halaber, gehiengo soilez onartuko bere barne-erregelamendua.

III-345. ARTIKULUA

Kontseiluak, gehiengo soilez, honako hau eskatu ahal izango dio Batzordeari: egin ditzala helburu bateratuak gauzatzeko egoki deritzen azterlan guztiak eta aurkez diezazkiola berari bidezko diren proposemanak. Baldin eta Batzordeak ez badu proposamenik aurkezten, horren arrazoiak jakinaraziko dizkio Kontseiluari.

III-346. ARTIKULUA

Konstituzioan aurreikusten diren lantaldeen estatutuak ezartzeko Europako erabakiak hartuko ditu Kontseiluak. Gehiengo soilez hartuko du erabakia, Batzordeari kontsulta egin ondoren.

4. azpiatala

Europako Batzordea

III-347. ARTIKULUA

Batzordeko kideek ez dute parte hartuko beren eginkizunekin bateraezina den inolako egintzatan. Estatu kideek errespetatu egingo dute haien independentzia eta ez dira saiatuko haiengan eragiten, haien beren eginkizunetan ari direla.

Batzordeko kideak, beren agintaldian, ezin izango dira beste inolako lanbide-jardueratan aritu, den ordaindua edo ordaindu gabea. Auzitegiko kideek beren eginkizunak onartzen dituztenean, beren kargutik sortutako eginbeharrak errespetatuko dituztela aginduko dute zinez, bai beren agintaldiak dirauen artean eta bai hori amaitu eta gero ere, batez ere beren agintaldia amaitu eta gero zenbait egiteko edo onura onartzeko orduan zintzotasun- eta diskrezio-betebeharrak betetzeko. Betebehar horiek bete ezean, Justizia Auzitegiak, Kontseiluak edo Batzordeak eskatuta (Kontseiluak gehiengo soilez onartu beharko du eskaera egitea), Batzordeko dena delako kide hori kargutik ken dezake III-349. artikuluan aurreikusitako eran, edo pentsiorako eskubideaz edo horren ordezkoko beste edozein onuraz gabetu dezake.

III-348. ARTIKULUA

1. Aldikako berrikuntza-kasuak eta heriotza-kasuak alde batera utzita, Batzordeko kideen agintaldia banan-banan amaituko da, bakoitzak bere borondatez kargua uzten duenean, edo uztera behartzen dutenean.

2. Kargua bere borondatez utzi duen kide hori, edo kargua uztera behartu duten hori edo hil egin den hori beste kide berri batek ordezkatu du agintaldia amaitzeko geratzen den denboran; kide berri hori karguan zengoen haren herritartasun berekoa izango da, eta Kontseiluak izendatuko du, Batzordeko lehendakariarekin bat etorritik, Europako Parlamentuari kontsulta egin ondoren; guztia I-26. artikulua 4. paragrafoan ezarritako irizpideen arabera.

Kontseiluak, ordea, badu kargu hori bete gabe uzteko erabakitzea, aho batez eta Batzordeko lehendakariak proposatuta; batez ere hari zegokion agintaldia amaitzeko denbora gutxi geratzen denean.

3. Lehendakariak kargua bere borondatez uzten badu, edo kargua uztera behartzen badute edo hil egiten bada, ordezkatu egingo dute agintaldia amaitzeko geratzen den denborarako, I-27. artikulua 1. paragrafoan ezarritakoaren arabera.

4. Europar Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroak kargua bere borondatez uzten badu, edo kargua uztera behartzen badute edo hil egiten bada, ordezkatu egingo dute agintaldia amaitzeko geratzen den denborarako, I-28. artikulua 1. paragrafoan ezarritakoaren arabera.

5. Baldin eta Batzordeko kide guztiek agertzen badute karguak beren borondatez uzteko nahia, karguan jarraituko dute ohiko administrazio-kudeaketa egiten, harik eta agintaldia amaitzeko geratzen den denborarako ordezkatzeko dituzten arte, I-26. eta I-27. artikuluetan ezarritakoaren arabera.

III-349. ARTIKULUA

Baldin eta Batzordeko kide batek bere eginkizunetan jarduteko beharrezko diren betekizunak betetzeari uzten badio edo hutsegite larri bat egiten badu, Justizia Auzitegiak kargua uztera behartu ahal izango du, Kontseiluak edo Batzordeak hala eskatuta (Kontseiluak gehiengo soilez onartuko du eskaera hori egiteko erabakia).

III-350. ARTIKULUA

I-28. artikulua 4. paragrafoa gorabehera, Batzordeari dagozkion erantzukizunak Batzordeko lehendakariak egituratu eta banatuko ditu Batzordeko kideen artean, I-27. artikulua 3. paragrafoan xedatutakoaren arabera. Lehendakariak badu agintaldian zehar erantzukizun horiek berrantolatzea. Lehendakariak esleitu dizkien eginkizunak bete beharko dituzte Batzordeko kideek, haren agintaritzaren pean.

III-351. ARTIKULUA

Batzordeak kideen gehiengoarekin hartuko ditu erabakiak. Barne -erregelamenduak ezarriko du zein quorum behar den.

III-352. ARTIKULUA

1. Batzordeak barne -erregelamendu bat onartuko du bere funtzionamendua eta bere zerbitzuena ziurtatzeagatik. Batzordeak argitaratu egingo du erregelamendu hori.
2. Batzordeak urtero argitaratuko du Batasunaren jardueri buruzko txosten orokorra, Europako Parlamentuko bilkura-aldia ireki baino hilabete lehenago gutxienez.

5. azpiatala

Europako Batasuneko Justizia Auzitegia

III-353. ARTIKULUA

Justizia Auzitegiak salatan, Sala Nagusian edo osoko bilkuran jardungo du, Europako Batasuneko Justizia Auzitegiaren estatutuak ezarritakoaren arabera.

III-354. ARTIKULUA

Justizia Auzitegiak zortzi abokatu nagusiren laguntza edukiko du. Justizia Auzitegiak eskatzen badu, Kontseiluak, aho batez, abokatu nagusien kopurua gehitzeko Europako erabaki bat har dezake.

Abokatu nagusiaren eginkizuna hau izango da: alderdikierarik gabe eta lokabetasunez, arrazoitutako ondorioak aurkeztea jendaurrean, Europako Batasuneko Justizia Auzitegiaren estatutuaren arabera abokatu nagusiaren esku-hartzea behar duten auzien gainean.

III-355. ARTIKULUA

Justizia Auzitegiko epaileak eta abokatu nagusiak estatu kideetako gobernuek izendatuko dituzte, elkarren arteko adostasunez, III-357. artikuluan aipatzen den lantaldeari kontsulta egin ondoren; lokabetasun berme osoa eskaini behar dute hautagai izan daitezkeenek, eta beren herrialdeetan jurisdikzio-eginkizun gorenak betetzeko eskatzen diren betekizunak bete behar dituzte, edo ezagututako gaitasuna izan behar dute legelari gisa.

Hiru urtetik behin aldatuko dira epaileak eta abokatu nagusiak, Justizia Auzitegiko estatutuan ezarritako eran.

Epaileek beren artean aukeratuko dute Justizia Auzitegiko lehendakaria, hiru urterako. Berritu egin daiteke bere agintaldia.

Justizia Auzitegiak ezarriko du bere prozedura-erregelamendua. Erregelamendua Kontseiluari aurkeztuko zaio, onar dezan.

III-356. ARTIKULUA

Auzitegi Nagusiko epaile kopurua Europako Batasuneko Justizia Auzitegiaren estatutuaren bidez ezarriko da. Auzitegi Nagusiak abokatu nagusien laguntza eduki dezala xeda dezake estatutuak.

Lokabetasun-berme osoa eskain dezaketen eta jurisdikzio-eginkizun gorenak betetzeko beharrezkoa den gaitasuna daukaten pertsonen artean hautatuko dira Auzitegi Nagusiko kideak. Estatu kideetako gobernuek izendatuko dituzte elkarren arteko adostasunez, III-357. artikuluan aurreikusitako lantaldeari kontsulta egin ondoren.

Auzitegi Nagusia hiru urterik behin berrituko da, zatika.

Epaileek beren artean aukeratuko dute Auzitegi Nagusiko lehendakaria, hiru urterako. Berritu egin daiteke bere agintaldia.

Auzitegi Nagusiak bere prozedura-erregelamendua ezarriko du Justizia Auzitegiarekin ados jarrita. Erregelamendua Kontseiluari aurkeztuko zaio, onar dezan.

Estatutuak kontrakoa xedatu ezean, Konstituzioan Justizia Auzitegiari buruz ezarritako xedapenak Auzitegi Nagusiari ere aplikatu ahal izango zaizkio.

III-357. ARTIKULUA

Lantalde bat eratuko da, hautagaiek Justizia Auzitegiko eta Auzitegi Nagusiko epaile eta abokatu nagusien eginkizunak betetzeko duten egokitasunari buruzko iritzia eman dezan; iritzia estatu kideetako gobernuek, III-355 eta III-356. artikuluei jarraiki, izendapenik egin baino lehen hartuko du.

Lantaldea zazpi pertsonak osatuko dute; kideok Justizia Auzitegi eta Auzitegi Nagusiko kide ohien, estatu kideetako gorengo jurisdikzio-organoetako kideen eta onartutako gaitasundun legelarien artean aukeratuko dira, eta horietako bat Europako Parlamentuak aukeratuko du. Kontseiluak Europako erabaki bat onartuko du, lantaldearen funtzionatzeko arauak ezarriko dituena, eta baita bertako kideak izendatzeko beste Europako erabaki bat ere. Kontseiluak Justizia Auzitegiko lehendakariaren ekimenez erabakiko du.

III-358. ARTIKULUA

1. Auzitegi Nagusiak izango du III-365, III-367, III-370, III-372 eta III-374. artikuluetan oharrekin diren errekursoez lehen auzialdian arduratzeko eskumena; salbuespen izango dira, hala ere, III-359. artikulua aplikatuz sortutako auzitegi espezializatu bati esleitutakoak eta Europako Batasuneko Justizia Auzitegiaren estatutuak Justizia Auzitegiarentzat gordetakoak. Estatutuak, bestalde, eskumenak eman ahal izango dizkio Auzitegi Nagusiari beste errekurso-maila batzuetan.

Paragrafo honen indarrez Auzitegi Nagusiak emandako ebazpenen kontra kasazio-errekurtsua aurkeztu ahal izango zaio Justizia Auzitegiari, zuzenbide-arazoetara mugatuta, estatutuan finkatutako baldintzetan eta bertan ezarritako mugen barruan.

2. Auzitegi Nagusiak izango du auzitegi espezializatuen ebazpenen kontra aurkezten diren errekursoez arduratzeko eskumena.

Paragrafo honen indarrez Auzitegi Nagusiak emandako ebazpenak Justizia Auzitegiak aztertu ahal izango ditu aparteko izaeraz, Europako Batasuneko Justizia Auzitegiaren estatutuak finkatutako baldintzetan eta bertan ezarritako mugen barruan, baldin eta Batasuneko Zuzenbidearen batasuna edo koherentzia hausteko arriskua larria bada.

3. Itun honetako III-369. artikulua indarrez jarritako epaitu aurreko arazoez arduratzeko eskumenak ditu Auzitegi Nagusiak, Europako Batasuneko Auzitegi Nagusiaren estatutuak zehaztutako gai zehatzei buruz.

Auzitegi Nagusiak, aldiz, gairen batek Batasuneko Zuzenbidearen batasunari edo koherentziari eragin diezaiokkeen printzipiozko ebazpenen bat behar duela irizten badio, gaia Justizia Auzitegiari bidali ahal izango dio, azken horrek erabaki dezan.

Epaitu aurreko arazoez Auzitegi Nagusiak emandako ebazpenak Justizia Auzitegiak aztertu ahal izango ditu aparteko izaeraz, estatutuak finkatutako baldintzetan eta bertan ezarritako mugen barruan, baldin eta Batasuneko Zuzenbidearen batasuna edo koherentzia hausteko arriskua larria bada.

III-359. ARTIKULUA

1. Europako legeen bidez Auzitegi Nagusiari atxikitako auzitegi espezializatuak sortu ahal izango dira, gai zehatz batzuei buruz jarritako zenbait errekurtsu-motaz lehen auzialdian arduratu daitezkeen. Lege horiek Batzordearen proposamenez eta Justizia Auzitegiari aurrez aholkua eskatuta, zein Justizia Auzitegiaren ekimenez eta Batzordeari aurrez aholkua eskatuta onartuko dira.

2. Auzitegi espezializaturen bat sortzeko emandako Europako legean finkatuko dira auzitegi horren osarari buruzko arauak, eta bertan zehaztuko da auzitegiari egotzitako eskumenen irispidea ere.

3. Auzitegi espezializatuek emandako ebazpenen kontra kasazio-errekurtsoa aurkeztu ahal izango zaio Auzitegi Nagusiari, zuzenbide-arazoetara mugatuta; baina auzitegi espezializatua sorrarazteko Europako legean horrela jasota datorrenean, gertakariei buruzko apelazio-errekurtsoa ere aurkeztu ahal izango da.
4. Auzitegi espezializatuetak kideak beren independentziaren berme osoa adierazi, eta, beren jurisdikzio-eginkizunak betetzeko beharrezko gaitasuna duten pertsonen artean aukeratuko dira. Kontseiluak izendatuko ditu, aho batez.
5. Auzitegi espezializatuek Justizia Auzitegiarekin bat etorritik onartuko dute beren prozedura-erregelamendua. Erregelamendua Kontseiluari aurkeztuko zaio, onar dezan.
6. Auzitegi espezializatua sorrarazten duen Europako legeak bestela xedatu ezean, Europako Batasuneko Justizia Auzitegiari buruz Konstituzioan dauden xedapenak eta Europako Batasuneko Justizia Auzitegiaren estatutuko xedapenak auzitegi espezializatuari aplikatuko zaizkie. Estatutuko I. titulua eta bertako 64. artikulua beti aplikatuko zaizkie auzitegi espezializatuari.

III-360. ARTIKULUA

Batzordearen ustez estatu kideren batek Konstituzioaren indarrez dagokion eginbeharren bat bete gabe utzi badu, irizpen arrazoitua egingo du Batzordeak gai horren gainean, aipatutako estatuari bere oharpenak aurkezteko aukera eman ondoren.

Baldin eta estatu hori, Batzordeak zehaztutako epean, irizpen horretara lotzen ez bada, Europako Batasuneko Justizia Auzitegiari aurkeztu ahal izango dio auzia Batzordeak.

III-361. ARTIKULUA

Edozein estatu kidek jo dezake Europako Batasuneko Justizia Auzitegira, baldin eta beste estatu kideren batek Konstituzioaren indarrez dagokion eginbeharren bat bete gabe utzi duela uste badu.

Estatu kide batek beste estatu kide baten aurka errekurtsua jarri baino lehen, lehenengoaren ustez bigarrenak Konstituzioaren indarrez dagokion eginbeharren bat bete gabe utzi duelako, errekurtsogileak Batzordeari aurkeztu behar dio gaia.

Batzordeak irizpen arrazoitua emango du, estatu interesdunek kontraesan-prozeduraz, bai idatziz eta bai hitzez, beren oharpenak egiteko aukera izan eta gero.

Batzordeak ez badu irizpenik eman, eskabidea egin zenetik eta hiru hilabeteko epean, irizpen gabezia ez da eragozpen izango gaia Auzitegiari aurkezteko.

III-362. ARTIKULUA

1. Baldin eta estatu kideren batek Konstituzioaren indarrez dagozkion eginbeharretakoren bat bete gabe utzi duela aldarrikatzen badu Europako Batasuneko Justizia Auzitegiak, Auzitegiaren epaia betetzeko beharrezko neurriak hartu beharko ditu estatu horrek.

2. Batzordeak irizten badio dagokion estatu kideak ez dituela hartu 1. paragrafoan aipatzen den epaia betetzeko beharrezkoak diren neurriak, Europako Batasuneko Justizia Auzitegiari aurkeztu ahal izango dio gaia, aipatutako estatuari bere oharpenak aurkezteko aukera eman ondoren. Batzordeak zehaztuko du zein den, inguruabarren arabera Batzordeak egoki iritzi, eta estatu kide horrek ordaindu behar duen goren mugako zenbatekoaren edo hertsatzeko isunaren kopurua.

Baldin eta Auzitegiak aldarrikatzen badu estatu kide horrek ez duela Auzitegiaren epaia bete, goren mugako zenbateko bat edo hertsatzeko isun bat ordaindu beharra ezarri ahal izango dio.

Prozedura hori ez doa III-361. artikuluaen kontra.

3. Batzordeak, III-360. artikulua betez, errekurtsio bat aurkezten badu Europako Batasuneko Justizia Auzitegian, Batzordearen ustez dagokion estatu kideak ez duelako bete Europako esparru-lege baten transposiziorako neurriei buruz informatzeko egin beharra, bada, Batzordeak, egoki iritziz gero, estatu kide horrek ordaindu behar duen goren mugako zenbatekoaren edo hertsatzeko isunaren kopurua adieraz dezake, Batzordearen iritziz inguruabarrei egokitzen zaiena.

Auzitegiak egiaztatuz gero ez dela egin behar hori bete, goren mugako zenbateko bat edo hertsatzeko isun bat ordaindu beharra ezar diezaiokete estatu kideari, Batzordeak zenbateko horrentzat adierazitako mugen barruan. Ordaintzeko egin beharra Auzitegiak epaian ezarritako egunean hasiko da eragina izaten.

III-363. ARTIKULUA

Kontseiluaren Europako legeek edo erregelamenduek jurisdikzio-eskumen osoa eman diezaiokete Europako Batasuneko Justizia Auzitegiari lege edo erregelamendu horietan aurreikusitako zehapenei buruz.

III-364. ARTIKULUA

Konstituzioko gainerako xedapenei kalterik egin gabe, Konstituzioaren indarrez burutzen diren egintzen, jabetza intelektualaren eta industrialaren Europako tituluak sortzen dituztenen, aplikazioaren inguruan sortzen diren auziak ebazteko eskumena esle diezaiokete Europako legeak Europar Batasuneko Justizia Auzitegiari, legean bertan zehazten den neurrian.

III-365. ARTIKULUA

1. Europako Batasuneko Justizia Auzitegiak ondokoen legezkoatasuna kontrolatuko du: Europako lege eta esparru-legeena; Kontseiluaren, Batzordearen eta Europako Banku Zentralaren egintzena, gomendioak edo irizpenak ez badira; eta beste batzuen aurrean ondorio juridikoak sorrarazteko diren Europako Parlamentuaren eta Kontseilu Europarraren egintzena ere bai. Batasuneko organo edo organismoek beste batzuen aurrean ondorio juridikoak sorrarazteko onartuko dituzten egintzen legezkoatasuna ere kontrolatuko du.
2. Lehenengo paragrafoaren ondorioetarako, estatu kideren batek, Europako Parlamentuak, Kontseiluak edo Batzordeak jarritako errekurtsioei buruz erabakitzeke eskumena edukiko du Europako Batasuneko Justizia Auzitegiak, ondorengoak arrazoi direla jarritakoak direnean: eskumenik eza, formazko funtsezko akatsak, Konstituzioa urratzea, edo Konstituzioa betetzeko edozein arau juridiko haustea, edo agintea oker erabiltzea.
3. Europako Batasuneko Justizia Auzitegiak, 1. eta 2. paragrafoetan oharretematen diren baldintzetan, Kontu Auzitegiak, Europako Banku Zentralak eta Eskualdeetako Lantaldeak beren prerrogatibak babesteko jarritako errekurtsioei buruz erabakitzeke eskumena edukiko du.
4. Pertsona fisiko edo juridiko orok jar ditzake errekurtsioak, 1. eta 2. paragrafoetan oharretematen diren baldintzetan, pertsona horri zuzendutako egintzen kontra edo berari zuzenean eta bakarrean eragiten diotenen kontra, eta berari zuzenean eragiten dioten eta betearazteko neurririk ez duten erregelamenduzko egintzen kontra ere bai.
5. Batasuneko organoak edo organismoak sortzen dituzten egintzetan baldintza eta prozedura zehatzak jaso daitezke pertsona fisiko edo juridikoengan ondorio juridikoak sorrarazteko organo edo organismo horiek onartzen dituzten egintzen kontra pertsona fisiko edo juridiko horiek aurkezten dituzten errekurtsioentzat.

6. Artikulu honetan aipatzen diren errekurtsuak bi hilabeteko epean aurkeztu behar dira, kasuen arabera, egintza argitaratu zenetik, demandatzaileari jakinarazi zitzaionetik, edo, jakinarazpenik egin ezean, demandatzaileak egintzaren berri izan duenetik kontatzen hasita.

III-366. ARTIKULUA

Errekurtsuak oinarririk badauka, aurka egindako egintza hori deuseza eta inolako baliorik eta ondorioz gabea dela aldarrikatuko du Europako Batasuneko Justizia Auzitegiak.

Halere, beharrezkoa irizten badio, adierazita utziko ditu deuseza dela aldarrikatu den egintzatik zein ondorio hartu behar diren behin betikotzat.

III-367. ARTIKULUA

Baldin eta, Konstituzioa urratuz, Europako Parlamentuak, Kontseilu Europarrak, Kontseiluak, Batzordeak edo Europako Banku Zentralak ezer adieraziko ez balute, estatu kideek eta Batasuneko gainerako erakundeek Europako Batasuneko Justizia Auzitegira jotzeko aukera lukete urratze hori aldarrika dezan. Artikulu hau, baldintza berberetan, ezer adierazten ez duten Batasuneko organo eta organismoak aplikatuko zaie.

Errekurtsua onartua izateko, dena delako erakunde, organo edo organismoari jardun dezala eskatu behar zaio aurrez. Errekerimendu horren ondoren bi hilabeteko epea igarota, erakunde, organo edo organismoak bere jarrera zehaztu ez badu, beste bi hilabeteko epean aurkeztu ahal izango da errekurtsua.

Pertsona fisiko edo juridiko orok kexa-errekurtsoa jar diezaioke Auzitegiari, lehen eta bigarren lerroaldeetan aipatutako baldintzetan, Batasuneko erakunde, organo edo organismoetako batek gomendioa edo irizpena ez den beste inolako egintzarik zuzendu ez diola-eta arrazoi hartuta.

III-368. ARTIKULUA

Deuseztatutako egintza sortu duen erakunde, organo edo organismoak nahitaez hartu beharko ditu Europako Batasuneko Justizia Auzitegiaren epaia betetzeko beharrezko neurriak; erakunde, organo edo organismo horrek aipatu neurriok hartu behar ditu, halaber, berak erabakirik hartu ez izana Konstituzioaren kontrakoa dela aldarrikatu denean.

Eginbehar hori ez doa III-431. artikuluko bigarren lerroaldea aplikatuzetik sor daitekeenaren kontra.

III-369. ARTIKULUA

Europako Batasuneko Justizia Auzitegiak eskumena dauka epaiketa aurretik erabakitzeke:

- a) Konstituzioaren interpretazioaz;
- b) Batasuneko erakunde, organo edo organismoek burututako egintzen balioaz eta interpretazioaz.

Estatu kideren bateko jurisdikzio-organoren bati era horretako arazoren bat aurkezten bazaio, organo horrek, bere epaitza emateko beharrezkotzat jotzen badu gaiaren gaineko erabakiren bat, Auzitegiari eska diezaioke arazoaz erabaki bat hartzea.

Estatu barruko jurisdikzio-organo batean oraindik erabaki gabe dagoen gai baten gainean era horretako arazoren bat aurkezten denean, eta organo horren ebazpenek barruko Zuzenbidean ezin badute gero beste auzibidezko errekurtsorik jaso, Auzitegiaren menpe jarri behar du auzia organo horrek.

Estatu barruko jurisdikzio-organo batean oraindik erabaki gabe dagoen gai baten gainean era horretako arazoren bat aurkezten denean, askatasungabetuta dagoen pertsona bati buruz, Auzitegiak albait arinen erabaki behar du.

III-370. ARTIKULUA

Europako Batasuneko Justizia Auzitegiak dauka III-431. artikuluko bigarren eta hirugarren lerroaldeetan oharrekin diren kalteak konpontzeari buruz sor daitezkeen auziez arduratzeko eskumena.

III-371. ARTIKULUA

Justizia Auzitegiak dauka Kontseilu Europarrak edo Kontseiluak I-59. artikulua indarrez onartutako egintza baten legezkoatasunari buruz erabakitzeko eskumena, soilik Kontseilu Europarraren edo Kontseiluaren egiaztapenaren xede den estatu kideak eskatuta, eta bakarrik aipatu artikulua horretan zehaztutako prozedurako xedapenen errespetuari dagokionez.

Eskaera hori aurkezteko hilabeteko epea dago, egiaztapenetik zenbatzen hasita. Auzitegiak hilabeteko epean erabakiko du, eskaera egiten denetik zenbatzen hasita.

III-372. ARTIKULUA

Europako Batasuneko Justizia Auzitegiak dauka Batasunaren eta bere agenteen artean sor daitezkeen auzietan erabakitzeko eskumena, Batasuneko funtzionarioen estatutuak eta Batasuneko beste agenteei aplikagarria zaien erregimenak ezartzen dituzten muga eta baldintzekin.

III-373. ARTIKULUA

Europako Batasuneko Justizia Auzitegiak dauka, jarraian aipatzen diren mugen barruan, auzi hauei buruz erabakitzeko eskumena:

- a) Europako Inbertsio Bankuaren estatutuetatik sortuta, estatu kideek dauzkaten eginbeharrak bete ote dituzten erabakitzeko. Gai horri buruz, III-360. artikulua Batzordeari ematen dizkion eskumenak edukiko ditu Bankuko Administrazio Kontseiluak;
- b) Europako Inbertsio Bankuko Gobernadoreen Kontseiluaren akordioez erabakitzeko. Gai horren gainean, bai edozein estatu kidek, bai Batzordeak eta Bankuko Administrazio Kontseiluak jar ditzakete errekursoak, III-365. artikuluan zehazten diren baldintzetan;
- c) Europako Inbertsio Bankuko Gobernadoreen Kontseiluaren akordioez erabakitzeko. Akordio horien kontra, estatu kideek edo Batzordeak baino ezin dute errekurtsorik jarri, III-365. artikuluan ezarritako baldintzetan, eta Bankuaren estatutuetako 19. artikuluko 2, 5, 6 eta 7. paragrafoetan zehazten den prozeduran formazko akatsen bat dela-eta bakarrik;

- d) Konstituziotik eta Banku Zentralen Europako Sistemaren eta Europako Banku Zentralaren estatuetatik sortuta, estatuetako banku zentralak dauzkaten eginbeharrak bete ote dituzten erabakitzeko. Gai horri buruz, III-360. artikulua estatu kideak direla-eta Batzordeari ematen dizkion aginpideak edukiko ditu Europako Banku Zentralaren Gobernu Kontseiluak, estatuetako banku zentralen gainetik. Baldin eta estatuetako banku zentralen batek Konstituzioaren indarrez dagozkion eginbeharretakoren bat bete gabe utzi duela aldarrikatzen badu Europako Batasuneko Justizia Auzitegiak, Auzitegiaren epaia betetzeko beharrezko neurriak hartu beharko ditu banku horrek.

III-374. ARTIKULUA

Europako Batasuneko Justizia Auzitegiak erabakitzeko eskumena edukiko du, Batasunak nahiz Batasunaren kontura egindako Zuzenbide publiko zein Zuzenbide pribatuko kontratu batean jasotako abeniko-klausula baten indarrez.

III-375. ARTIKULUA

1. Konstituzioak jurisdikzioa Europako Batasuneko Justizia Auzitegiari ematen dion kasuetan izan ezik, Batasuna tartean dela sortutako auziak, arrazoa horixe bera izanda, ezin izango dira estatuen jurisdikziokoak diren eskumenetatik kanpo utzi.
2. Estatu kideek hitza ematen dute Konstituzioa interpretatu edo aplikatzeko eztabaidak ez dituztela Konstituzioan bertan ezarritakoez bestelako irtenbide-prozeduraren menpe jarriko.
3. Konstituzioaren xedea dela-eta estatu kideen artean sortutako edozein eztabaidaz erabakitzeko eskumena dauka Justizia Auzitegiak, konpromiso bati jarraiki berari aurkezten bazaio eztabaida hori.

III-376. ARTIKULUA

Europako Batasuneko Justizia Auzitegiak ez du edukiko eskumenik I-40 eta I-41. artikuluez erabakitzeke, ez atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratuaren inguruko V. tituluko II. kapituluko xedapenez, ez eta III-293. artikuluz ere, atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratuari dagokion neurrian.

Nolanahi ere, Justizia Auzitegiak izango du eskumena III-308. artikulua errespetatzen dela kontrolatzeko, eta III-365. artikuluko 4. paragrafoan oharrekin diren baldintzetan aurkezten diren errekurtsuez erabakitzeke ere bai. Errekurtso horiek Kontseiluak, V. tituluko II. kapituluari jarraiki, pertsona fisiko edo juridikoen ahalmenak gutxitzeko neurriak ezartze aldera onartzen dituen Europako erabakien legezketasunaren kontrolari buruzkoak izango dira.

III-377. ARTIKULUA

Askatasuneko, segurtasuneko eta justiziako esparruari buruzko III. tituluko IV. kapituluko 4 eta 5. ataletako xedapenak direla-eta dituen eskumenak gauzatzerakoan, Europako Batasuneko Justizia Auzitegiak ez dauka eskumenik estatu kideren bateko poliziak edo legea aplikarazteko ardura daukaten beste zerbitzuek egindako operazioen balioa edo heinekotasuna kontrolatzeko, ezta estatu kideek ordena publikoa zaintzeko eta barne-segurtasuna babesteko dauzkaten erantzukizunak betetzean egindakoez iritzia emateko ere.

III-378. ARTIKULUA

III-365. artikuluko 6. paragrafoan aurreikusitako epea amaituta egon arren, Batasuneko erakunde, organo edo organismo batek onartutako irispide orokorreko egintzaren bat auzitan jartzen duen auziren batean parte den edonork jo dezake Europako Batasuneko Justizia Auzitegira, III-365. artikuluko 2. paragrafoan aurreikusitako arrazoiak direla-eta egintza hori aplikatu ezinezkoa dela alegatuz.

III-379. ARTIKULUA

1. Europako Batasuneko Justizia Auzitegiari aurkeztutako errekursoek ez dute etete-ondoriorik edukiko. Hala ere, Auzitegiak, horrela egitea eskatzen duten inguruabarrak daudela irizten badio, aurkatutako egintza etetea agindu lezake.
2. Europako Batasuneko Justizia Auzitegiak beharrezkoak diren behin-behineko neurriak har ditzake berari aurkeztutako arazoetan.

III-380. ARTIKULUA

Europako Batasuneko Justizia Auzitegiaren epaiek betearazteko indarra edukiko dute III-401. artikulua ezarritako baldintzetan.

III-381. ARTIKULUA

Europako Batasuneko Justizia Auzitegiaren estatutua protokolo batean ezarriko da.

Estatutuko xedapenak, I. titulua eta 64. artikulua salbu, Europako lege baten bidez aldatu ahal izango dira. Lege hori onartu daiteke bai Justizia Auzitegiak eskatuta eta Batzordeari aurrez aholkua eskatuta, bai Batzordeak proposatuta eta Justizia Auzitegiari aurrez aholkua eskatuta.

6. azpiatala

Europako Banku Zentrala

III-382. ARTIKULUA

1. Europako Banku Zentraleko Gobernu Kontseilua Europako Banku Zentraleko Batzorde Betearazleko kideek eta III-197. artikuluaaren arabera salbuespen bati lotuta ez dauden estatu kideetako banku zentraletako gobernadoreek osatuko dute.
2. Batzorde Betearazlea lehenakariak, lehendakariordeak eta beste lau kideek osatuko dute.

Lehendakaria, lehendakariordea eta Batzorde Betearazleko gainerako kideak Kontseilu Europarrak izendatuko ditu, gehiengo kualifikatuz, diru-gaietan edo bankuko gaietan ospe eta lanbide-eskarmentu handia lortu duten pertsonen artean, Kontseiluaren gomendioz eta Europako Parlamentuari eta Europako Banku Zentraleko Gobernu Kontseiluari aurrez aholkua eskatuta.

Kideon agintaldia zortzi urtekoa izango da, eta ezin izango da berritu.

Estatu kideetako herritarrak baino ezin dira izan Batzorde Betearazleko kide.

III-383. ARTIKULUA

1. Kontseiluko lehendakariak eta Batzordeko kide batek Europako Banku Zentraleko Gobernu Kontseiluaren bileretan parte har dezakete, baina boto-eskubiderik gabe.

Kontseiluko lehendakariak mozioa aurkez diezaioke Europako Banku Zentraleko Gobernu Kontseiluari, eztabaidatu dezan.

2. Banku Zentralen Europako Sistemaren helburuei eta eginkizunei buruzko gaiak eztabaidatzeko diren Kontseiluaren bileretan parte hartzeko gonbitea egingo zaio Europako Banku Zentraleko lehendakariari.

3. Europako Banku Zentralak urtero txostena bidaliko die Europako Parlamentuari, Kontseilu Europarrari, Kontseiluari eta Batzordeari, Banku Zentralen Europako Sistemaren jarduerak eta aurreko urteko eta urte bereko diru-politikak direla-eta. Europako Banku Zentraleko lehendakariak Kontseiluari eta Europako Parlamentuari aurkeztuko die txosten hori, eta azken horrek txostenari buruzko eztabaida orokorra egin ahal izango du.

Europako Banku Zentraleko lehendakaria eta Batzorde Betearazleko gainerako kideak, Europako Parlamentuak eskatuta edo beren ekimenez, Europako Parlamentuko organo eskudunen aurrean ager daitezke.

7. azpiatala

Kontu Auzitegia

III-384. ARTIKULUA

1. Kontu Auzitegiak aztertuko ditu Batasunaren sarrera eta gastu guztien kontuak. Orobat, Batasunak sortzen duen organo eta organismo guztien sarrera eta gastu guztien kontuak ere aztertuko ditu, salbu eta organo edo organismo hori sortzeko egintzan azterketa alde batera uzten bada.

Kontu Auzitegiak adierazpena aurkeztuko die Europako Parlamentuari eta Kontseiluari kontuen fidagarritasunari buruz, eta dagozkien eragiketen legezkoitasunari eta erregulartasunari buruz; adierazpen hori Europar Batasunaren Aldizkari Ofizialean argitaratuko da. Batasunaren jardunaren eremu nagusi bakoitzari buruzko oharpen zehatzekin osa daiteke arestian aipatutako adierazpena.

2. Kontu Auzitegiak sarreraren eta gastuen legezkoitasuna eta erregulartasuna aztertuko ditu, baita finantzen kudeaketa ona bermatu ere. Hori egiterakoan, bereziki, irregulartasun guztien berri emango du.

Likidazioak eta Batasunari emandako kopuruak oinarri direla egingo da sarreraren kontrola.

Bereganatutako konpromisoak eta egindako ordainketak oinarri direla egingo da gastuen kontrola.

Kontrol-mota biok dena delako aurrekontu-ekitaldiko kontuak itxi aurretik egin daitezke.

3. Kontabilitateko agirietan oinarrituta egingo da kontrola; eta, beharrezkoa bada, beste erakunde bulegoetan, edo Batasunaren izenean sarrerak edo gastuak kudeatzen dituen edozein organo edo organismoren bulegoetan, eta estatu kideetan, Aurrekontuko funtsak jasotzen dituen edozein pertsona fisiko zein juridikoren bulegoak barne hartuta. Kontrola, estatu kideetan, estatuko kontrol-erakundeekin lankidetzan arituz egingo da, edo, erakunde horiek beharrezko eskumenik ez badaukate, estatuan eskumenak dauzkaten zerbitzuekin lankidetzan arituz. Kontu Auzitegiak eta estatu kideetako kontrol-erakundeek elkarrenganako konfiantzaz kooperatuko dute, eta bata bestearen independentezia errespetatuko dute. Erakunde edo zerbitzu horiek, baldin eta aipatutako kontrola egiten parte hartzeko asmorik badaukate, Kontu Auzitegiari jakinarazi behar diote.

Kontu Auzitegiak eskatuta, bere eginbeharrak betetzeko beharrezko dituen agiri edo informazio guztiak emango dizkiote auzitegi horri beste erakundeek, Batasunaren izenean sarrerak eta gastuak kudeatzen dituzten organo edo organismo guztiek, aurrekontuko funtsak jasotzen dituzten pertsona fisiko zein juridiko guztiek, eta estatuko kontrol-erakundeek, edo, erakunde horiek beharrezko eskumenik ez badaukate, estatuan eskumenak dauzkaten zerbitzuek.

Batasunaren sarrerak eta gastuak kudeatzean Europako Inbertsio Bankuak duen jardunari dagokionez, Bankuak dauzkan informazioetara iristeko Kontu Auzitegiak daukan eskubidea Kontu Auzitegiaren, Bankuaren eta Batzordearen artean lotutako akordioan arautuko da. Akordio hori lortu ez arren, Bankuak kudeatzen dituen Batasunaren sarrerak eta gastuak kontrolatzeko beharrezko informazioetara iritsi ahal izango da Kontu Auzitegia.

4. Kontu Auzitegiak, ekitaldi bakoitza itxi eta gero, urteko txostena egingo du. Txosten hori Batasuneko erakundeetara bidaliko da eta Europar Batasunaren Aldizkari Ofizialean argitaratuko da, Kontu Auzitegiak egindako oharpenei erakunde horiek emandako erantzunekin batera.

Kontu Auzitegiak, halaber, noiznahi aurkez ditzake bere oharpenak, arazo partikularrei buruzko txosten bereziak eginez, eta irizpenak ere eman ditzake, gainerako erakundetakoren batek eskatuta.

Kontu Auzitegiak bere urteko txostenak, txosten bereziak edo irizpenak onartzeko, auzitegia osatzen duten kideen gehiengoa behar du. Hala ere, salak sor ditzake bere baitan, zenbait txosten- edo irizpen-mota onartzeko, Auzitegiaren barne-erregelamenduan zehaztutako baldintzetan.

Kontu Auzitegiak Europako Parlamentuari eta Kontseiluari lagunduko die aurrekontua nola gauzatu den kontrolatzeko lanetan.

Kontu Auzitegiak onartuko du bere barne-erregelamendua. Erregelamendua Kontseiluari aurkeztuko zaio, onar dezan.

III-385. ARTIKULUA

1. Estatu bakoitzean kanpoko kontrol-erakundeetan parte hartzen ari diren edo aritu izan diren, zein eginkizun horretarako berariazko moduz prestatutako pertsonen artean hautatuko dira Kontu Auzitegiko kideak. Independentzia-berme osoa agertu behar dute pertsona horiek.

2. Sei urterako izendatuko dira Kontu Auzitegiko kideak. Berritu egin daiteke bere agintaldia. Kontseiluak Europako erabaki baten bidez onartuko du kideen eta ordezkoen zerrenda, hain zuzen ere estatu kide bakoitzak aurkeztutako proposamenekin bat etorriz egingo dena. Erabaki aurrez, aholkua eskatuko dio Europako Parlamentuari.

Kontu Auzitegiko kideek beren artean hautatuko dute lehendakaria, sei urterako. Berritu egin daiteke bere agintaldia.

3. Kontu Auzitegiko kideek, beren eginkizunak betetzerakoan, ezin dute eskatu ez onartu inongo gobernuren ez inongo organismoren jarraibiderik. Ihes egingo diote beren eginkizunak betetzearekin bateraezina den egintza orori.

4. Kontu Auzitegiko kideek, beren agintaldian, ezin izango dute beste inolako lanbide-jarduerarik burutu, ez ordaindutakorik, ez ordaindu gaberik. Auzitegiko kideek beren eginkizunak onartzen dituztenean, beren kargutik sortutako eginbeharrak errespetatuko dituztela aginduko dute zinez, bai beren agintaldiak dirauen artean eta bai hori amaitu eta gero ere, batez ere beren agintaldia amaitu eta gero zenbait egiteko edo onura onartzeko orduan zintzotasun- eta diskrezio-betebeharrak betetzeko.

5. Aldikako berrikuntza-kasuak eta heriotza-kasuak alde batera utzita, Kontu Auzitegiko kideen agintaldia banan-banan amaituko da, bakoitzak bere borondatez kargua uzten duenean, edo 6. paragrafoan xedatutakoarekin bat etorritik Justizia Auzitegiak kargutik kentzen dituenean.

Agintaldia amaitzeko falta zaion denborarako ordezkatuak da Auzitegiko kide hori.

Kargutik kentzen dituzten kasuetan izan ezik, Kontu Auzitegiko kideek karguetan jarraituko dute harik eta ordezkatuak izan arte.

6. Kontu Auzitegiko kideak beren eginkizunetatik kentzeko, zein pentsioa edo ordezko beste edozein onura jasotzeko eskubiderik gabe uzteko, kide horiek beharrezko baldintzak betetzeari utzi diotela, edo beren karguen ondoriozko eginbeharrak ez dituztela bete adierazi beharko du Justizia Auzitegiak, Kontu Auzitegiaren eskariz.

2. ATALA

BATASUNEKO ORGANO AHOLKU-EMAILEAK

1. azpiatala

Eskualdeetako Lantaldea

III-386. ARTIKULUA

Eskualdeetako Lantaldearen kide-kopurua ez da hirurehun eta berrogeita hamarretik gorakoa izango. Kontseiluak, aho batez, eta Batzordeak proposatuta, Lantaldearen osaera ezarriko duen Europako erabakia onartuko du.

Eskualdeetako Lantaldeko kideak, eta beste horrenbeste ordezeko, bost urterako izendatuko dira. Berritu egin daiteke bere agintaldia. Eskualdeetako Lantaldeko kide bat ere ezin da izan aldi berean Europako Parlamentuko kide.

Kontseiluak Europako erabaki baten bidez onartuko du kideen eta ordezekoen zerrenda, hain zuzen ere, estatu kide bakoitzak aurkeztutako proposamenekin bat etorritz egingo dena.

I-32. artikuluko 2. paragrafoan aipatutako agintaldia, kideok proposatzeko beharrezko oinarria izan zena, amaitzen denean, Lantaldeko kideen agintaldia berehala eta besterik gabe amaituko da, eta, prozedura berberari jarraituz, agintaldi horretan gelditzen den gainerako denborarako ordezkaturako dituzte.

III-387. ARTIKULUA

Eskualdeetako Lantaldeak bertako kideen artean izendatuko ditu lehendakaria eta Mahaia, bi urte eta erdirako.

Lantaldeko lehendakariak egingo du lantaldearen bileretarako deia, Europako Parlamentuaren, Kontseiluaren edo Batzordearen eskariz. Lantaldea bere ekimenez ere bil daiteke.

Lantaldeak onartuko du bere barne-erregelamendua.

III-388. ARTIKULUA

Europako Parlamentuak, Kontseiluak edo Batzordeak aholkua eskatuko diote Eskualdeetako Lantaldeari, Konstituzioan aurreikusitako kasuetan, baita erakunde horietako batek bidezko iritzi diezaion beste edozein kasutan ere, batez ere mugaz haraindiko lankidetzari dagozkionetan.

Europako Parlamentuak, Kontseiluak edo Batzordeak, beharrezko irizten badiote, epe bat jarriko diote Lantaldeari bere irizpena aurkez dezan; epea ez da hilabetetik beherakoa izango, lehendakariari horretarako jakinarazpena egiten zaionetik zenbatzen hasita. Irizpena jaso gabe amaitzen bada finkatutako epea, alde batera utz daiteke irizpena.

Ekonomia eta Gizarte Lantaldeari aholkua eskatzen zaionean, Europako Parlamentuak, Kontseiluak edo Batzordeak Eskualdeetako Lantaldeari jakinaraziko diote irizpena eskatu izan dela. Eskualdeetako Lantaldeak irizpena egin dezake gai horri buruz, baldin eta eskualdeetako berariazko interesak jokoan daudela irizten badio. Bidezko irizten dionean, bere ekimenez ere eman dezake irizpena.

Ekonomia eta Gizarte Lantaldearen irizpena Europako Parlamentuari, Kontseiluari eta Batzordeari bidaliko zaie, eztabaiden aktarekin batera.

2. azpiatala

Ekonomia eta Gizarte Lantaldea

III-389. ARTIKULUA

Ekonomia eta Gizarte Lantaldeko kide-kopurua ez da hirurehun eta berrogeita hamarretik gorakoa izango. Kontseiluak, aho batez, eta Batzordeak proposatuta, Lantaldearen osaera ezarriko duen Europako erabakia onartuko du.

III-390. ARTIKULUA

Ekonomia eta Gizarte Lantaldeko kideak bost urterako izendatuko dira. Berritu egin daiteke bere agintaldia.

Kontseiluak Europako erabaki baten bidez onartuko du kideen eta ordezkoen zerrenda, hain zuzen ere estatu kide bakoitzak aurkeztutako proposamenekin bat etorriz egingo dena.

Kontseiluak, erabaki aurrez, aholkua eskatuko dio Batzordeari. Batasunaren jardueretan zerikusia daukaten ekonomia- eta gizarte-arloen eta gizarte zibilaren ordezkariak betetzen duten Europako antolakundeen iritzia ere eska dezake.

III-391. ARTIKULUA

Ekonomia eta Gizarte Lantaldeak bertako kideen artean izendatuko ditu lehendakaria eta Mahaia, bi urte eta erdirako.

Lantaldeko lehendakariak egingo du lantaldearen bileretarako deia, Europako Parlamentuaren, Kontseiluaren edo Batzordearen eskariz. Lantaldea bere ekimenez ere bil daiteke.

Lantaldeak onartuko du bere barne-erregelamendua.

III-392. ARTIKULUA

Europako Parlamentuak, Kontseiluak edo Batzordeak aholkua eskatuko diote Ekonomia eta Gizarte Lantaldeari, Konstituzioan aurreikusitako kasuetan. Erakunde horiek bidezko iritzi diezaioten kasu guztietan ere eska diezaiokete aholkua Lantaldeari. Bidezko irizten diotenean, bere ekimenez ere eman dezake irizpena.

Europako Parlamentuak, Kontseiluak edo Batzordeak, beharrezko irizten badiote, epe bat jarriko diote Lantaldeari bere irizpena aurkez dezan; epea ez da hilabetetik beherakoa izango, lehendakariari horretarako jakinarazpena egiten zaionetik zenbatzen hasita. Irizpena jaso gabe amaitzen bada finkatutako epea, alde batera utz daiteke irizpena.

Ekonomia eta Gizarte Lantaldearen irizpena Europako Parlamentuari, Kontseiluari eta Batzordeari bidaliko zaie, eztabaiden aktarekin batera.

3. ATALA

EUROPAKO INBERTSIO BANKUA

III-393. ARTIKULUA

Europako Inbertsio Bankuak nortasun juridikoa edukiko du.

Estatu kideak dira bertako kide.

Europako Inbertsio Bankuaren estatutuak Protokolo batean ezarriko dira.

Europako Inbertsio Bankuaren estatutuak aldarazteko, Kontseiluak emandako Europako lege bat behar da. Kontseiluak aho batez hartuko du erabakia, bai Europako Inbertsio Bankuak eskatuta eta Europako Parlamentuari eta Batzordeari aurrez aholkua eskatuta, bai Batzordeak proposatuta eta Europako Parlamentuari eta Europako Inbertsio Bankuari aurrez aholkua eskatuta.

III-394. ARTIKULUA

Europako Inbertsio Bankuaren eginkizuna da Batasunaren interesen alde, kapital-merkatuez eta bere baliabide berekiez baliatuz, barne-merkatu bateratuaren garapen orekatu eta egonkorra lortzen laguntzea. Bankuak, helburu horrekin, batez ere maileguak eta bermeak emanaz, eta irabazteko xederik gabe, proiektu hauen finantzaketa erraztuko du, ekonomiaren arlo guztietan:

- a) garapen txikiena duten eskualdeen garapenerako proiektuak;
- b) enpresak berritzeko edo birmoldatzeko proiektuak, edo barne-merkatua ezartzeko edo horrek funtzionatzeko beharrezko jarduera berriak sortzeko proiektuak, baldin eta, handiak direlako edo beren izaeragatik, estatu kide bakoitzean dauden finantzabideekin oso-osorik finantzatu ezin badira;
- c) estatu kide baten baino gehiagoren interes bateratuko proiektuak, baldin eta, handiak direlako edo beren izaeragatik, estatu kide bakoitzean dauden finantzabideekin oso-osorik finantzatu ezin badira.

Europako Inbertsio Bankuak, bere eginbeharrak betetzerakoan, inbertsio-programak finantzatzeko erraztasunak emango ditu, Batasuneko egitura-funtsetako esku-hartzeekin eta beste finantza-tresna batzuekin batera.

4. ATALA

BATASUNEKO ERAKUNDE, ORGANO ETA ORGANISMOENTZAKO XEDAPEN ERKIDEAK

III-395. ARTIKULUA

1. Konstituzioari jarraiki, Kontseiluak, Batzordeak proposatuta, erabakirik hartzen badu, proposamen hori soilik aho batez alda dezake, salbu eta I-55. artikuluan, I-56. artikuluan, I-396. artikuluko 10 eta 13. paragrafoetan, III-404. artikuluan eta III-405. artikuluko 2. paragrafoan oharrekin diren kasuetan.
2. Harik eta Kontseiluak erabakirik hartzen ez duen bitartean, Batzordeak aldatu egin dezake bere proposamena, Batasuneko egintza bat onartzeko bideratutako prozedurek dirauten artean.

III-396. ARTIKULUA

1. Konstituzioari jarraiki, Europako legeak edo esparru-legeak legegintza-prozedura arruntaren bidez onartzen badira, ondoko xedapenak aplikatuko dira:
2. Batzordeak proposamena aurkeztuko die Europako Parlamentuari eta Kontseiluari.

Lehenengo irakurketa

3. Europako Parlamentuak lehenengo irakurketan onartuko du bere jarrera eta Kontseiluari jakinaraziko dio.
4. Kontseiluak Europako Parlamentuaren jarrera onartuz gero, kasuan kasuko egintza onartuko da, Europako Parlamentuaren jarrerari dagokion formulazioan.

5. Kontseiluak ez badu Europako Parlamentuaren jarrera onartzen, lehenengo irakurketan hartuko du bere jarrera eta Europako Parlamentuari jakinaraziko dio.

6. Kontseiluak bere jarrera lehenengo irakurketan hartzeko izan dituen arrazoi guztien berri eman behar dio Europako Parlamentuari. Batzordeak informazio guztia emango dio Europako Parlamentuari bere jarrerari buruz.

Bigarren irakurketa

7. Helarazpen hori gertatu denetik hiru hilabeteko epean, Europako Parlamentuak:

- a) lehenengo irakurketan onartzen badu Kontseiluaren jarrera edo ez badu inolako erabakirik hartzen, kasuan kasuko egintza onartutzat joko da Kontseiluaren jarrerari dagokion formulazioan;
- b) kideen gehiengoz, atzera botatzen badu Kontseiluak lehenengo irakurketan hartutako jarrera, proposatutako egintza ez onartutzat joko da;
- c) kideen gehiengoz, zuzenketak proposatzen baditu lehenengo irakurketan Kontseiluak hartutako jarrerarentzat, horrela aldarazitako testua Kontseiluari eta Batzordeari helaraziko die, eta azken horrek emango du zuzenketei buruzko irizpena.

8. Europako Parlamentuaren zuzenketak jaso direnetik hiru hilabeteko epean, Kontseiluak, gehiengo kualifikatuz,

- a) zuzenketa horiek guztiak onartzen baditu, kasuan kasuko egintza onartutzat joko da;
- b) zuzenketa horiek guztiak onartzen ez baditu, Kontseiluko lehendakariak, Europako Parlamentuko lehendakariarekin bat etorriz, Adiskidetze Lantaldearen bilerarako deia egingo du sei asteko epean

9. Kontseiluak aho batez hartuko du Batzordearen irizpen negatiboa jaso duten zuzenketei buruzko erabakia.

Adiskidetzea

10. Adiskidetze Lantaldea Kontseiluko kideek edo horien ordezkariak eta Europako Parlamentuaren beste horrenbeste ordezkariak osatuko dute, eta bere eginbeharra izango da Europako Parlamentuaren jarreran eta Kontseiluak bigarren irakurketan hartutako jarreran oinarritutako testu bateratu bati buruzko akordioa lortzea, Lantaldea deitu zenetik sei asteko epean, eta Kontseiluko kideen edo horien ordezkarien gehiengo kualifikatuz eta Europako Parlamentua ordezkatzeko duten kideen gehiengoz.

11. Batzordeak Adiskidetze Lantaldearen lanetan hartuko du parte, eta Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren jarrerak hurbiltzen laguntzeko beharrezko ekimen guztiak onartuko ditu.

12. Baldin eta, Lantaldea deitu zenetik sei asteko epean, Adiskidetze Lantaldeak testu bateratua onartzen ez badu, proposatutako egintza hori ez onartuzat joko da.

Hirugarren irakurketa

13. Baldin eta, epe horretan, Adiskidetze Lantaldeak testu bateratua onartzen badu, Europako Parlamentuak eta Kontseiluak, biek ala biek, sei asteko epea izango dute onarpena gertatu denetik kasuan kasuko egintza testu horrekin bat etorri onartzeko; Europako Parlamentuak emandako botoen gehiengoz hartuko du bere erabakia, eta Kontseiluak, berriz, gehiengo kualifikatuz. Horrelakorik onartu ezean, proposatutako egintza ez onartuzat joko da.

14. Artikulu honetan oharrekin diren hiru hilabeteko eta sei asteko aldiak luzatu egin daitezke, gehienez ere hilabetez eta bi astez hurrenez hurren, Europako Parlamentuaren edo Kontseiluaren eskariz.

Xedapen bereziak

15. Baldin eta, Konstituzioak jasotzen dituen kasuetan, Europako lege edo esparru-lege bat legegintza-prozedura arruntaren pean jartzen bada zenbait estatu kideren ekimenez, Europako Banku Zentralak gomendatuta edo Justizia Auzitegiaren eskariz, ez dira aplikatuko ez 2. paragrafoa, ez 6. paragrafoko bigarren esaldia, ez 9. paragrafoa.

Kasu horietan, Europako Parlamentuak eta Kontseiluak Batzordeari helaraziko diote egintzarako proiektua, lehenengo eta bigarren irakurketetan dituzten jarrerekin batera. Europako Parlamentuak edo Kontseiluak prozedura osoan zehar eska diezaiokete irizpena Batzordeari, eta Batzordeak bere ekimenez ere eman dezake. Batzordeak, halaber, eta beharrezkotzat jotzen badu, Adiskidetze Lantaldean parte har dezake, 11. paragrafoarekin bat etorriz.

III-397. ARTIKULUA

Europako Parlamentuak, Kontseiluak eta Batzordeak kontsultak egingo dizkiote elkarri, eta denen artean adostuko dute beren arteko lankidetzaren nolakoa izango den. Horretarako, eta Konstituzioari zor zaion errespetuaren barruan, erakundearen arteko hitzarmenak egin ahal izango dituzte, eta horiek lotesleak izan daitezke.

III-398. ARTIKULUA

1. Beren eginkizunak betetzerakoan, Batasuneko erakunde, organo eta organismoek Europaren administrazio ireki, eraginkor eta independentearen sostengua izango dute.

2. Estatutuaren eta III-427. artikuluekin bat onartutako erregimenaren errespetuaren barruan, Europako legeen bidez ezarriko dira xede horretarako beharrezkoak diren xedapenak.

III-399. ARTIKULUA

1. Batasuneko erakunde, organo eta organismoek beren lanen gardentasuna bermatuko dute eta beren barne-erregelamenduetan jasoko dituzte, I-50. artikulua aplikatuz, jendeak haien agirietara jotzeko moduari buruzko xedapen bereziak. Europako Batasuneko Justizia Auzitegia, Europako Banku Zentrala eta Europako Inbertsio Bankua I-50. artikuluko 3. paragrafoak xedatzen duenari lotuta administrazio-eginkizunak betetzen dituztenean bakarrik egongo dira.

2. Europako Parlamentuak eta Kontseiluak zainduko dute publiko egin daitezela legegintza-prozedurei buruzko agiriak, I-50. artikuluko 3. paragrafoan oharrekin den Europako legeak ezartzen dituen baldintzetan.

III-400. ARTIKULUA

1. Kontseiluak Europako erregelamenduak eta erabakiak onartuko ditu, eta horien bidez zehaztuko dira:

- a) Kontseilu Europarreko lehendakariaren, Batzordeko lehendakariaren, Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroaren, Batzordeko kideen, eta Europako Batasuneko Justizia Auzitegiko lehendakariaren, kideen eta idazkariaren soldatak, bidaia-sariak eta pentsioak;
- b) Kontu Auzitegiko lehendakariaren eta kideen enplegu-baldintzak, eta, bereziki, horien soldata, bidaia-sari eta pentsioak;

c) a) eta b) idatz-zatietan aipatzen diren pertsonen lansari gisako beste edozein ordainketa ere bai.

2. Kontseiluak Europako erregelamenduak eta erabakiak onartuko ditu, eta horien bidez zehaztuko dira Ekonomia eta Gizarte Lantaldeko kideen bidaia-sariak.

III-401. ARTIKULUA

Estatu kideetakoak ez diren pertsonen diruzko eginbeharra ezartzen dieten Kontseiluaren, Batzordearen edo Europako Banku Zentralaren egintzak titulu betearazleak izango dira.

Nahitaezko betearazpena zein lurraldetan gauzatzen den kontuan dela, lurralde hori hartzen duen estatu kidean indarrean dagoen prozedura zibileko arauak izango dira betearazpena arautuko dutenak. Estatu kide bakoitzeko gobernuak izendatu behar ditu betearazpen-agindua gauzatzeko estatu barruko agintariak, eta horiek betearaziko dute agindua, titulua benetakoa dela egiaztatu hutsarekin; eta Batzordeari eta Europako Batasuneko Justizia Auzitegiari jakinarazi behar diete gobernuen agintarion izena.

Formalismo horiek interesdunak eskatuta bete ondoren, interesdunak nazioko legediaren arabera bideratu lezake nahitaezko betearazpena, eskumenak dauzkan agintaritzara zuzenean jota.

Europako Batasuneko Justizia Auzitegiaren erabaki baten indarrez baino ezin da eten nahitaezko betearazpena. Hala ere, estatu bakoitzeko jurisdikzio-organoen eskumenekoa izango da betearazpen-neurrien erregulartasuna kontrolatzea.

II. KAPITULUA

FINANTZA-XEDAPENAK

1. ATALA

URTE ANITZEKO FINANTZA-ESPARRUA

III-402. ARTIKULUA

1. Urte anitzeko finantza-esparrua gutxienez bost urteko eperako ezarriko da, I-55. artikularekin bat.
2. Finantza-esparruak zehaztuko ditu zenbatekoak izango diren konpromisoak betetzeko kredituen urteko gehienezko mugak, gastu-kategoriaka, baita ordainketetarako kredituen urteko gehienezko muga ere. Gastu-kategorien kopurua mugatua izan behar da, eta kategoria horiek bat etorriko dira Batasunaren jardunaren sektore handienekin.
3. Finantza-esparruak ezarriko ditu urteko aurrekontu-prozedura ondo garatzeko egokiak diren beste xedapen guztiak.
4. Baldin eta aurreko garaiko finantza-esparrua amaitutakoan ez bada artean Kontseiluaren Europako lege bat onartu finantza-esparru berri bat ezartzeko, aurreko finantza-esparru horren azken urteko gehienezko mugak eta gainerako xedapenak ezartzen jarraituko da, harik eta lege hori onartzen den arte.
5. Finantza-esparrua onartzeko prozeduraren barruan, prozedura hori burutzea errazteko beharrezkoak diren neurri guztiak hartuko dituzte Europako Parlamentuak, Kontseiluak eta Batzordeak.

2. ATALA

BATASUNAREN URTEKO AURREKONTUA

III-403. ARTIKULUA

Aurrekontu-ekitaldia urtarrilaren 1ean hasiko da, eta abenduaren 31n amaitu.

III-404. ARTIKULUA

Europako legeak ezarriko du Batasunaren urteko Aurrekontua, ondoko xedapenekin bat:

1. Erakunde bakoitzak, uztailaren 1a baino lehen, hurrengo aurrekontu-ekitaldirako dituen gastuen aurreikuspena egin behar du. Batzordeak aurreikuspen horiek guztiak batu eta aurrekonturako proiektua egingo du; bertan aurreikuspen dibergenteak jaso daitezke.

Proiektuan sarreren aurreikuspena eta gastuen aurreikuspena jaso behar dira.

2. Batzordeak aurrekonturako proiektua jasotzen duen proposamena aurkeztu behar dio Europako Parlamentuari eta Kontseiluari, beranduen jota aurrekontua bete aurreko urteko irailaren 1ean.

Kontseiluak, prozeduran zehar, aldatu egin dezake aurrekonturako proiektua, 5. paragrafoan oharrekin den Adiskidetze Lantaldearen bilera deitu bitartean.

3. Kontseiluak aurrekonturako proiektuari buruzko erabakia hartu eta Europako Parlamentuari helaraziko dio, beranduen jota aurrekontua bete aurreko urteko urriaren 1ean. Kontseiluak bere jarrera hartzeko izan dituen arrazoi guztien berri eman behar dio Europako Parlamentuari.

4. Helarazpen hori gertatu denetik berrogeita bi eguneko epean, Europako Parlamentuak:

- a) Kontseiluaren jarrera onartzen badu, Aurrekontua ezartzen duen Europako legea onartu egingo da;
- b) ez badu erabakirik hartzen, Aurrekontua ezartzen duen Europako legea onartutzat joko da;
- c) bertako kideen gehiengoz zuzenketak onartzen baditu, zuzenketak jaso dituen proiektua Kontseiluari eta Batzordeari helaraziko zaie. Europako Parlamentuko lehendakariak, Kontseiluko lehendakariarekin bat, berandu gabe deituko du Adiskidetze Lantaldea. Alabaina, proiektua helarazi zaionetik hamar eguneko epean Kontseiluak jakinarazten badio Europako Parlamentuari horrek egin dituen zuzenketa guztiak onartzen dituela, Adiskidetze Lantaldea ez da bilduko.

5. Adiskidetze Lantaldea Kontseiluko kideek edo horien ordezkariak eta Europako Parlamentuaren beste horrenbeste ordezkariak osatuko dute, eta bere eginbeharra izango da Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren jarreretan oinarritutako testu bati buruzko akordioa lortzea, Lantaldea deitu zenetik hogeita bat eguneko epean, eta Kontseiluko kideen edo horien ordezkarien gehiengo kualifikatuz eta Europako Parlamentua ordezkatzeko duten kideen gehiengoz.

Batzordeak Adiskidetze Lantaldearen lanetan hartuko du parte, eta Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren jarrerak hurbiltzen laguntzeko beharrezko ekimen guztiak onartuko ditu.

6. Baldin eta 5. paragrafoan aipatzen den hogeita bat eguneko epean, Adiskidetze Lantaldeak testu bateratu bati buruzko akordioa lortzen badu, Europako Parlamentuak eta Kontseiluak, biek ala biek, hamalau eguneko epea izango dute akordioaren egunetik aurrera testu bateratua onartzeko.

7. Baldin eta 6. paragrafoan aipatzen den hamalau eguneko epean:

- a) Europako Parlamentuak eta Kontseiluak testu bateratua onartzen badute edo ez badute inolako erabakirik hartzen, edo erakunde horietako batek testu bateratua onartu egiten badu eta besteak, aldiz, ez badu inolako erabakirik hartzen, Aurrekontua ezartzen duen Europako legeak behin betiko onartutzat joko da testu bateratuaren arabera, edo
  - b) Europako Parlamentuak, kideen gehiengoz, eta Kontseiluak atzera botatzen badute testu bateratua, edo erakunde horietako batek atzera botatzen badu testu bateratua eta besteak, aldiz, ez badu inolako erabakirik hartzen, Batzordeak aurrekonturako beste proiektu bat aurkeztuko du, edo
  - c) Europako Parlamentuak, kideen gehiengoz, atzera botatzen badu testu bateratua eta Kontseiluak, aldiz, onartu egiten badu, Batzordeak aurrekonturako beste proiektu bat aurkeztuko du, edo
  - d) Europako Parlamentuak testu bateratua onartu egiten badu baina Kontseiluak atzera botatzen badu, Europako Parlamentuak, Kontseiluak atzera bota duen egunetik zenbatzen hasita hamalau eguneko epean, osatzen duten kideen gehiengoz eta emandako botoen hiru bostenaz erabaki dezake erabat edo zati batean berresten dituela 4. paragrafoko c) idatz-zatian aipatzen diren zuzenketa. Europako Parlamentuaren zuzenketa bat berresten ez bada, zuzenketa egin zaion aurrekontuko partidari buruz Adiskidetze Lantaldean hartutako jarrera mantenduko du. Aurrekontua ezartzen duen Europako legea behin betiko onartutzat joko da, horretan oinarrituta, hain zuzen ere.
8. Baldin eta 5. paragrafoan aipatzen den hogeita bat eguneko epean Adiskidetze Lantaldeak ez badu testu bateratuaren gaineko akordiorik lortzen, Batzordeak aurrekonturako beste proiektu bat aurkeztuko du.

9. Artikulu honetan ezartzen den prozedura amaitu denean, Europako Parlamentuko lehendakariak aldarrikatuko du behin betiko onartuta geratu dela Aurrekontua ezartzen duen Europako legea.

10. Erakunde bakoitzak artikulu honek esleitzen dizkion eskumenak erabiliko ditu, Konstituzioa eta horri jarraiki burututako egintzak errespetatuz, Batasunaren baliabide propioei eta sarreren eta gastuen arteko orekari dagokienez, bereziki.

III-405. ARTIKULUA

1. Aurrekontu-ekitaldia hastean ez badago behin betiko onartuta Aurrekontua ezartzen duen Europako legea, gastuak urtero burutu ahal izango dira, kapituluka, III-412. artikuluan oharretematen den Europako legearekin bat, aurreko ekitaldiko aurrekontuan zehaztutako kredituen hamabirenaren parte muga dela, eta ezin izango da aurrekonturako proiektuko kapitulu berean aurreikusitako kredituen hamabirenaren parte gainditu.

2. Kontseiluak, Batzordearen proposamenez eta 1. paragrafoan ezartzen diren gainerako baldintzak errespetatuz, hamabirenaren parte gainditzeko gastuak baimentzen dituen Europako erabakia onartu ahal izango du, III-412. artikuluan oharretematen den Europako legearekin bat. Erabaki hori berehala jakinaraziko dio Europako Parlamentuari.

Europako erabaki horretan jaso behar dira baliabideak direla-eta artikulu hau aplikatzeko beharrezkoak diren neurriak, I-54. artikuluko 3. eta 4. paragrafoetan oharretematen diren Europako legeak errespetatuz.

Erabaki hori onartzen denetik hogeita hamar egunera sartuko da indarrean, non eta Europako Parlamentuak, osatzen duten kideen gehiengoz, ez duen epe horren barruan, gastuak murriztea erabakitzen.

III-406. ARTIKULUA

III-412. artikuluan oharremitan den Europako legeak zehaztuko dituen baldintzetan, baldin eta, aurrekontu-ekitaldia amaitzen denean, langileen gastuetarako ez diren kredituak erabili gabe gelditzen badira, hurrengo ekitaldirako luzatu ahal izango dira, eta horretarako bakarrik.

Kredituak kapituluka zehaztuko dira, eta beren izaera edo zertatakoaren arabera pilatuko dira gastuak kapituluotan; eta azpitaldeak egingo dira, III-412. artikuluan oharremitan den Europako legearen arabera.

Ondorengo erakundeen gastuak, hau da,

- Europako Parlamentuarenak,
- Kontseilu Europarrarenak eta Kontseiluarenak,
- Batzordearenak eta
- Europako Batasuneko Justizia Auzitegiarenak,

Aurrekontuko atal ezberdinetan agertuko dira, baina edonola ere, zenbait gastu komunetarako erregimen berezia egon daiteke.

3. ATALA

AURREKONTUA BETEARAZTEA ETA KUDEAKETA ONARTZEA

III-407. ARTIKULUA

Batzordeak, bere erantzukizunaren pean eta baimendutako kredituen mugen barruan, Aurrekontua gauzatuko du estatu kideekin lankidetzan, III-412. artikuluan oharrekin den Europako legearen arabera eta finantzen kudeaketa onaren printzipioarekin bat. Estatu kideek lankidetzan eskainiko diote Batzordeari, baimendutako kredituak printzipio horren arabera erabiliko direla bermatzeko.

III-412. artikuluan oharrekin den Europako legeak zehaztuko du zein diren Aurrekontua gauzatzean estatu kideek dituzten kontrol eta ikuskaritzako eginbeharrak, eta baita horretatik ondorioztatzen diren erantzukizunak ere. Lege horrek zehaztuko ditu erakunde bakoitzak bere gastu propioak gauzatzean dituen erantzukizunak eta horretan parte hartzeko edukiko dituen berariazko moduak.

Aurrekontuaren barruan, Batzordeak kapitulutik kapitulura edo azpiataletik azpiatalera eskualdatu ahal izango ditu kredituak, III-412. artikuluan oharrekin den Europako legeak ezarritako muga eta baldintzetan.

III-408. ARTIKULUA

Batzordeak urtero aurkeztuko dizkie amaitutako ekitaldiko aurrekontuko eragiketen kontuak Europako Parlamentuari eta Kontseiluari. Gainera, Batasunaren aktiboaren eta pasiboaren finantza-balantzea ere bidaliko die.

Batzordeak, halaber, Batasunaren finantzak aztertzen dituen txostena aurkeztuko die Europako Parlamentuari eta Kontseiluari, lortutako emaitzetan oinarrituta, bereziki III-409. artikuluari jarraiki Europako Parlamentuak eta Kontseiluak emandako jarraibideei dagokienez.

III-409. ARTIKULUA

1. Europako Parlamentuak, Kontseiluaren gomendioz, Aurrekontua gauzatzean Batzordeak izan duen kudeaketa onartu behar du. Horretarako, Europako Parlamentuak, Kontseiluak egin ondoren, ondoko agiriak aztertuko ditu: III-408. artikuluan aipatutako kontuak, finantza-balantzea eta azterketa-txostena, Kontu Auzitegiaren urteko txostena —ikuskaritzapeko erakundeek Kontu Auzitegiaren oharpenei emandako erantzunekin batera—, III-384. artikuluko 1. paragrafoko bigarren lerroaldean aipatutako fidagarritasun-adierazpena, eta Kontu Auzitegiaren txosten bereziak.
2. Batzordearen kudeaketa onartu baino lehen, edo Batzordeak aurrekontua gauzatzeko dauzkan eskumenez baliatzearekin zerikusia daukan beste edozein helbururako, Europako Parlamentuak Batzordearen agerraldia eskatu ahal izango du; agerraldia gastuak gauzatzeari edo finantzak ikuskatzeko sistemen jarduteko moduari buruzkoa izango da. Batzordeak beharrezko informazio guztia emango dio Europako Parlamentuari, Europako Parlamentuak hala eskatzen dionean.
3. Batzordeak behar den guztia egingo du, bai kudeaketa onartzeko erabakiekin batera doazen oharpenak betetzeko, bai gastuak gauzatzeko modua dela-eta Europako Parlamentuak egindako gainerako oharpenak betetzeko, eta baita Kontseiluak kudeaketa onartzeko egindako gomendioekin batera doazen iruzkinak betetzeko ere.
4. Europako Parlamentuaren edo Kontseiluaren eskariz, aipatutako oharpen eta iruzkinen ondorioz hartutako neurrien berri emango du Batzordeak, eta, bereziki, Aurrekontua gauzatzeko ardura daukaten zerbitzuei emandako jarraibideen berri. Txosten horiek Kontu Auzitegiari ere bidaliko zaizkio.

4. ATALA

XEDAPEN ERKIDEAK

III-410. ARTIKULUA

Urte anitzeko finantza-esparrua eta urteko Aurrekontua eurotan ezarriko dira.

III-411. ARTIKULUA

Batzordeak estatu kideren bateko dirura eskualdatu ditzake beste estatu kide bateko dirutan dauzkan aktiboak, Konstituzioak ezarritako helburuetarako erabiliak izateko beharrezkoak diren heinean, baina beti ere kasuan kasuko estatu kideetan eskudun diren agintariei eman behar die horren berri. Batzordeak, ahal den neurrian, saihestu egingo ditu halako eskualdaketak, berak behar dituen diruetan aktibo erabilgarriak edo bihurtgarriak badauzka.

Estatu kide bakoitzarekin izango ditu harremanak Batzordeak, estatuok izendatutako agintarien bidez. Finantza-eragiketak egiteko, dena delako estatu kideko jaulkipen-bankura edo horrek baimendutako beste finantza-erakunde batera joko du Batzordeak.

III-412. ARTIKULUA

1. Europako legeak ezarriko ditu:
  - a) Aurrekontua onartu eta gauzatzeko moduak zehaztuko dituzten finantza-arauak, eta bereziki, kontuak eman eta aztertzeke moduak ezarri behar dituzten finantza-arauak;

- b) finantza-agenteen erantzukizunaren kontrola arautuko duten arauak, eta bereziki, ordainketa-agintzaileena eta kontulariena.

Europako legea onartu aurrez aholkua eskatuko zaio Kontu Auzitegiari.

2. Kontseiluak, Batzordearen proposamenez, Batasuneko baliabide propioen araubidean aurreikusitako aurrekontu-sarrerak Batzordearen eskura jartzeko moduak eta prozedura ezarriko dituen Europako erregelamendua onartuko du, eta, premia dagoenerako, diruzaintzako beharizanei aurre egiteko aplikatu behar diren neurriak ere bai. Aurrez Europako Parlamentuari eta Kontu Auzitegiari aholkua eskatuta hartuko du erabakia Kontseiluak.

3. 2006ko abenduaren 31ra arte, Kontseiluak aho batez hartuko ditu erabakiak artikulua honetan aurreikusten diren kasu guztietan.

III-413. ARTIKULUA

Europako Parlamentuak, Kontseiluak eta Batzordeak zainduko dute Batasunak beharrezko finantza-bitartekoak izan ditzala, hirugarrenen aurrean izan ditzakeen eginbehar juridikoak bete ahal izateko.

III-414. ARTIKULUA

Batzordearen ekimenez, aldian-aldian Europako Parlamentuko, Kontseiluko eta Batzordeko lehendakarien batzarrak deituko dira, Kapitulu honetan oharrekin diren aurrekontuko prozeduren baitan. Lehendakariak onartuko dituzte eurak buru diren erakundeen jarreraren kontzertazioa eta hurbiltzea lagunduko duten beharrezko neurri guztiak, Kapitulu hau aplikatzea errazteko helburuarekin.

5. ATALA

IRUZURRAREN KONTRAKO BORROKA

III-415. ARTIKULUA

1. Batasunak eta estatu kideek Batasunaren finantza-interesak kaltetuko dituzten iruzur eta legez kontrako jarduera guztien aurka borrokatuko dute, artikulua honekin bat onartuko diren neurrien bidez. Neurriok disuasiokoak izan behar dira eta babes eraginkorra eskaini behar dute estatu kideetan eta Batasuneko erakunde, organo eta organismoetan.
2. Batasunaren finantza-interesak kaltetuko dituen iruzurraren aurka borroka egiteko, beren finantza-interesak kaltetzen dituen iruzurrari aurre egiteko hartzen dituzten neurri berberak hartu behar dituzte estatu kideek.
3. Konstituzioko beste xedapen batzuen kontra jarri gabe, Batasunaren finantza-interesak iruzurretik babesteko bideratutako ekintzak koordinatu egingo dituzte estatu kideek. Horretarako, Batzordearekin batera, lankidetzara arautu eta estua antolatuko dute agintari eskudunen artean.
4. Europako lege edo esparru-lege bidez ezarriko dira Batasunaren finantza-interesak kaltetzen dituen iruzurrari aurre hartzeko eta hori borrokatzeko beharrezkoak diren neurriak, estatu kideetan eta Batasuneko erakunde, organo eta organismoetan babes eraginkorra eta baliokidea eskaintzeko xedearekin. Europako legea edo esparru-legea onartu aurretik aholkua eskatuko zaio Kontu Auzitegiari.
5. Batzordeak, estatu kideekin lankidetzan arituz, txostena aurkeztuko die urtero Europako Parlamentuari eta Kontseiluari, artikulua hau aplikatzeko hartutako neurriei buruz.

III. KAPITULUA:

LANKIDETZA INDARTUAK

III-416. ARTIKULUA

Lankidetzaren indartuak Batasuneko Konstituzioa eta Zuzenbidea errespetatuko dute.

Lankidetzaren indartuak ez diete kalterik eragingo ez barne-merkatuari ez ekonomiaren, gizartearen eta lurraldearen kohesioari. Ez dira oztopo ez bereizkeria-iturri izango estatu kideen trukeentzat, eta ez dute estatuon arteko lehia itxuraldatuko.

III-417. ARTIKULUA

Lankidetzaren indartuak errespetatu egingo dituzte lankidetzaren horretan parte hartzen ez duten estatu kideen eskumenak, eskubideak eta eginbeharrak. Estatuok ez dute eragotziko lankidetzaren indartuetan parte hartzen duten estatuok lankidetzok aplikatzerik.

III-418. ARTIKULUA

1. Lankidetzaren indartuak ezartzen diren unetik bertatik zabalik egongo dira estatu kide guztientzat, baina beti ere baimentzeko Europako erabakian parte hartzeko ezartzen diren balizko baldintzak errespetatzen badira. Beste edozein unetan ere zabalik egongo dira, beti ere aipatutako balizko baldintzez gain, esparru honetan dagoeneko onartutako egintzak errespetatzen badira.

Batzordeak eta lankidetzaren indartu batean parte hartzen ari diren estatu kideek ahaleginak egingo dituzte estatu kide gehienek parte har dezaten lankidetzaren horretan.

2. Batzordeak eta, hala badagokio, Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroak aldian-aldian emango dio Europako Parlamentuari eta Kontseiluari lankidetzaren indartuen bilakaeraren berri.

III-419. ARTIKULUA

1. Konstituzioan oharrekin diren eremuetako edozeinetan —eskumen eskusiboko eremuetan eta atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratuan izan ezik— elkarren artean lankidetzaren indartua eratu nahi duten estatu kideek eskaera egin behar diote Batzordeari, eta bertan zehaztuko dute bai aplikazio-eremua, bai aurreikusitako lankidetzaren indartuak dituen helburuak. Batzordeak horri buruzko proposamena aurkez diezaioke Kontseiluari. Baina inolako proposamenik aurkeztu ez badu, horrela jokatzeko izandako arrazoiak jakinarazi beharko dizkie estatu kide interesdunei.

Lankidetzaren indartua aurrera eramateko baimena Europako erabaki baten bidez emango du Kontseiluak, eta horrek Batzordearen proposamenez hartuko du erabakia eta Europako Parlamentuak aurrez baimena emanda.

2. Atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratuaren esparruan lankidetzaren indartua eratu nahi duten estatu kideen eskaria Kontseiluari zuzendu behar zaio. Eskari hori, batetik, Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroari helaraziko zaio, aurreikusitako lankidetzaren indartuaren eta Batasunaren atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratuaren arteko koherentziaren inguruko irizpena eman dezan, eta, bestetik, Batzordeari, horrek, bereziki, aurreikusitako lankidetzaren indartuaren eta Batasunaren gainerako politiken arteko koherentziaren inguruko irizpena eman dezan. Europako Parlamentuari ere helaraziko zaio, informazioa izateko.

Lankidetzaren indartua aurrera eramateko baimena Europako erabaki baten bidez emango du Kontseiluak, eta hori aho batez eman behar du.

III-420. ARTIKULUA

1. III-419. artikuluko 1. paragrafoan jasotako eremuetakoren batean jadanik martxan dagoen lankidetzaren indartu batean parte hartu nahi duten estatu kideek Kontseiluari eta Batzordeari jakinarazi behar diote.

Batzordeak lau hilabeteko epean konfirmatuko du dagokion estatu kidearen parte-hartzea, jakinarazpena jasotzen denetik zenbatzen hasita. Hala badagokio, jasota utziko du parte hartzeko baldintzak betetzen direla, eta lankidetzaren baitan dagoeneko onartutako egintzak aplikatzeko beharrezko neurri iragankorrak onartuko ditu.

Nolanahi ere, Batzordeak iritziz gero ez direla parte hartzeko baldintzak betetzen, horretarako beharrezkoak diren xedapenak adierazi eta eskaria berriz aztertzeko epea ezarriko du. Epea amaitutakoan, berriz aztertuko du eskaria, bigarren lerroaldean ezarritako prozeduraren arabera. Batzordeak iritziz gero oraindik ere ez direla parte hartzeko baldintzak betetzen, dagokion estatu kideak Kontseiluari aurkez diezaioke auzi hori, eta horrek hartu beharko du eskariari buruzko erabakia. I-44. artikuluko 3. paragrafoan ezarritakoaren arabera hartuko du erabakia Kontseiluak. Orobat, Batzordearen proposamenez, bigarren lerroaldean aipatzen diren neurri iragankorrak hartu ahal izango ditu.

2. Atzerriari eta segurtasunari buruzko politika bateratuaren esparruan jadanik martxan dagoen lankidetzaren indartu batean parte hartu nahi duten estatu kideek Kontseiluari, Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroari eta Batzordeari jakinarazi behar diote.

Kontseiluak berretsiko du dagokion estatu kidearen parte-hartzea; aurrez aholkua eskatuko dio Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroari eta konprobatuko du, beharrezkoa bada, estatu horrek parte hartzeko baldintza guztiak betetzen dituen. Kontseiluak, Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroaren proposamenez, onar ditzake, halaber, lankidetzaren baitan dagoeneko onartu diren egintzak aplikatzeko beharrezko neurri iragankorrak. Nolanahi ere, Kontseiluak iritziz gero ez direla parte hartzeko baldintzak betetzen, horretarako beharrezkoak diren xedapenak zehaztu eta parte hartzeko eskaria berriz aztertzeko epea ezarriko du.

Paragrafo honen ondorioetarako, Kontseiluak aho batez hartuko du erabakia eta I-44. artikuluko 3. paragrafoarekin bat.

III-421. ARTIKULUA

Lankidetza aplikatzen sortutako gastuak, erakundeei eragindako administrazio-gastuak ez badira behintzat, lankidetzan parte hartzen duten estatu kideen pentzutan izango dira, Kontseiluak bertako kide guztien aho batez eta Europako Parlamentuari kontsulta egin ondoren besterik erabaki ezik.

III-422. ARTIKULUA

1. Lankidetza indartu baten esparruan aplikatu daitezkeen Konstituzioko xedapen batek ezartzen badu Kontseiluak gehiengoz hartu behar duela erabakia, Kontseiluak gehiengoz onar dezake, I-44. artikuluko 3. paragrafoan xedatutakoarekin bat, Europako erabaki bat, non ezarriko duen erabakia gehiengo kualifikatuz hartuko duela.
2. Lankidetza indartu baten esparruan aplikatu daitezkeen Konstituzioko xedapen batek ezartzen badu Kontseiluak legegintza-prozedura berezi baten arabera onartu behar dituela Europako legeak edo esparru-legeak, Kontseiluak gehiengoz onar dezake, I-44. artikuluko 3. paragrafoan xedatutakoarekin bat, Europako erabaki bat, non ezarriko duen erabakia legegintza-prozedura arruntaren arabera hartuko duela. Kontseiluak, erabaki aurrez, aholkua eskatuko du Europako Parlamentuari.
3. 1. eta 2. paragrafoak ez zaizkie aplikatuko eremu militarrean edo defentsako eremuan ondorioak dituzten erabakiei.

III-423. ARTIKULUA

Kontseiluak eta Batzordeak lankidetzan indartu baten esparruan hasitako ekintzen koherentzia zaindu behar dute, baita ekintza horiek Batasunaren politikekin koherenteak izan daitezen ere, eta, horretarako, lankidetzan aritu behar dira.

VII. TITULUA

XEDAPEN ERKIDEAK

III-424. ARTIKULUA

Guadalupe, Guyana Frantsesa, Martinika, Reunion, Azore Uharteetako, Madeirako eta Kanariar Uharteetako ekonomiaren eta gizartearen egitura-egoera kontuan hartuta, eta egoera hori larritu egiten dutela oso urruti egoteak, uharte izateak, azalera txikikoak izateak, erliebe eta egurats gogorrekoak izateak, eta beren ekonomia produktu kopuru txiki baten menpe egoteak, eta, alderdi horiek iraunkorrak eta denak batera agertzen direnez, kalte larria eragiten diotela beren garapenari, bada, horiek guztiok kontuan hartuta, Kontseiluak, Batzordearen proposamenez eta aurrez Europako Parlamentuari aholkua eskatuta, Konstituzioa eskualde horietan aplikatzeko baldintzak finkatzeko bereziki bideratutako Europako legeak, esparru-legeak, erregelamenduak eta erabakiak hartuko ditu, politika bateratuak barne direla. Erabaki aurrez, aholkua eskatuko dio Europako Parlamentuari.

Lehenengo lerroaldean oharrekin diren ekintzek eremu hauek barne hartuko dituzte, bereziki: aduana- eta merkataritza-politikak, zerga-politika, alderdi zergagabeak, nekazaritza- eta arrantza-politikak, lehengaiak eta oinarritzko kontsumo-ondasunak hornitzeko baldintzak, laguntza publikoak, eta egitura-funtsetara eta Batasuneko programa horizontaletara iristeko baldintzak.

Kontseiluak, lehenengo lerroaldean oharrematen diren egintzak hartzerakoan, eskualde ultraperiferikoen ezaugarri eta eskakizun bereziak izango ditu kontuan, baina Batasunaren zuzenbideko antolamenduaren osotasuna eta koherentzia arriskuan jarri gabe, eta barne-merkatua eta politika bateratuak tartean direla.

III-425. ARTIKULUA

Konstituzioak inola ere ez du baldintzapean jartzen estatu kideen jabetza-araubidea.

III-426. ARTIKULUA

Estatu bakoitzeko legediak pertsona juridikoei onartzen dien gaitasun juridikorik handiena edukiko du Batasunak estatu kide bakoitzean. Bereziki, ondasun higigarri eta higiezinak erosi edo saldu, eta epaiketan agertzeko gaitasuna izango du. Horretarako, Batzordeak ordezkaturiko du Batasuna. Dena dela, Batasuna erakunde bakoitzak ordezkaturiko du, bakoitzaren administrazio-autonomiari jarraiki, erakundeon funtzionamenduarekin zerikusia duten gaietarako.

III-427. ARTIKULUA

Europako lege baten bidez arautuko da Batasuneko funtzionarioen estatutua eta Batasuneko gainerako agenteei aplikagarria zaien araubidea. Lege hori dagokien erakundeei kontsultatu ondoren onartuko da.

III-428. ARTIKULUA

Batzordeak, berari agindutako eginbeharrak betetzeko, era guztietako informazioak eskatu eta beharrezko egiaztapen guztiak egin ahal izango ditu, Kontseiluak gehiengo soilez onartutako Europako erregelamendu edo erabaki batek finkatutako mugekin eta baldintzetan.

III-429. ARTIKULUA

1. Banku Zentralen Europako Sistemaren eta Europako Banku Zentralaren estatutuei buruzko protokolo 5. artikuluan xedatutakoaren kontra jarri gabe, Europako lege edo esparru-lege batek ezarriko ditu estatistikak egiteko neurriak, Batasunaren jarduerak burutzeko beharrezkoak direnean.
2. Estatistikak egiterakoan, inpartzialtasuna, fidagarritasuna, objektibotasuna, independentzia zientifikoa, errentagarritasuna eta estatistikari buruzko isilpekotasuna errespetatu behar dira, eta ez zaie larregiko zamarik sortu behar eragile ekonomikoei.

III-430. ARTIKULUA

Batasuneko erakundeetako kideak, lantaldeetako kideak, eta Batasuneko funtzionarioak eta agenteak, guztiak egongo dira behartuta, baita beren karguak utzi eta gero ere, informazioen izaera dela-eta lanbide-isilpekotasunez babestutako informaziorik ez zabaltzera; batez ere enpresen datuak eta beren merkataritzako harremanei edo beren kostuen osagaiei buruzkoak direnean.

III-431. ARTIKULUA

Kasuan kasuko kontratuari aplikatu behar zaion Zuzenbideak arautuko du Batasunaren kontratu-erantzukizuna.

Kontratutik kanpoko erantzukizunari dagokionez, Batasunak Batasuneko erakundeek edo beren agenteek beren eginkizunak betetzean sortutako kalteak konpondu beharko ditu, estatu kideetako zuzenbideetan berdinak diren printzipio orokorrekin bat etorritik.

Bigarren lerroaldean xedatutakoa horrela bada ere, Europako Banku Zentralak berak edo bere agenteek beren eginkizunak betetzean sortutako kalteak konpondu beharko ditu, estatu kideetako zuzenbideetan berdinak diren printzipio orokorrekin bat etorritik.

Langileek Batasunarekiko daukaten erantzukizun pertsonala beren estatutuko edo aplikagarri zaien araubideko xedapenen arabera arautuko da.

III-432. ARTIKULUA

Batasuneko erakundeen egoitza estatu kideetako gobernuen adostasunez finkatuko da.

III-433. ARTIKULUA

Kontseiluak aho batez onartuko du Batasuneko erakundeen hizkuntza-araubidea ezarriko duen Europako erregelamendua, Europako Batasuneko Justizia Auzitegiaren estatutuan aurreikusitakoaren kalterik gabe.

III-434. ARTIKULUA

Estatu kideen lurraldean bere eginbeharrak betetzeko beharrezko pribilejio eta inmunitateak edukiko ditu Batasunak, Europar Batasunaren pribilejio eta inmunitateei buruzko protokoloan ezarritako baldintzetan.

III-435. ARTIKULUA

Konstituzioko xedapenek ez diete eraginik sortuko 1958ko urtarrilaren 1a baino lehenago lotutako hitzarmenetatik sortutako eskubide eta eginbeharrei, eta ezta, gero atxiki diren estatuen kasuan, estatu kide batek edo gehiagok, batetik, eta, bestetik, hirugarren herrialde batek edo gehiagok lotutako hitzarmenetatik sortutako eskubide eta eginbeharrei ere.

Hitzarmen horiek Konstituzioarekin bateraezinak diren heinean, dena delako estatu kide horrek edo horiek nabaritu dituen edo dituzten bateraezintasunak garbitzeko egokiak diren bitarteko guztietara joko du edo dute. Beharrezkoa izanez gero, estatu kideek elkarri lagunduko diote helburu hori lortzeko, eta, hala bada, jarrera bateratua hartuko dute.

Lehenengo lerroaldean aipatzen diren hitzarmenak aplikatzerakoan, estatu kideek kontuan izan behar dute estatu kide bakoitzak Konstituzioan emandako abantailak Batasuna eratzeke parte direla, eta, horregatik, banatu ezineko moduan daudela lotuta Konstituzioak eskumenak ematen dizkien erakundeak sortzearekin, eta gainerako estatu kideek abantaila berdinak ematearekin.

III-436. ARTIKULUA

1. Konstituzioa ez da eragozpen izango ondoko arauentzat:
  - a) estatu kideren baten ustez informazioen bat zabaltzea bere segurtasunerako funtsezko interesen kontra badao, ezin izango da informazio hori ematera behartu;
  - b) estatu kide guztiek har ditzakete beren segurtasunerako funtsezko interesak babesteko beharrezkotzat jo, eta armak, munizioak eta gerrako materialak ekoiztu edo merkaturatzeko diren neurriak; neurri horiek ezin izango dituzte aldatu barne-merkatuko lehia-baldintzak, berariaz helburu militarretarako ez diren produktuei dagokienez.
2. Kontseiluak, aho batez, eta Batzordearen proposamenez, Europako erabaki bat onar dezake, 1958ko apirilaren 15eko zerrenda, 1. paragrafoko b) idatz-zatiko xedapenen menpe dauden produktuena, aldatzeko.

IV. ZATIA

XEDAPEN OROKORRAK ETA AZKEN XEDAPENAK

IV-437. ARTIKULUA

Aurreko itunak indargabetzea

1. Europarako Konstituzioa ezartzen duen Itun honek indargabetu egiten ditu Europako Erkidegoa eratzeko Ituna eta Europar Batasuna eratzeko Ituna, baita, Europako Erkidegoa eratzeko Ituna eta Europar Batasuna eratzeko Ituna osatu edo aldatu zuten egintza eta tratatuei buruz Protokoloan ezarritako baldintzetan, Itun horiek biak osatu edo aldatu zituzten egintzak eta itunak ere, artikulua honetako 2. paragrafoan xedatutakoari kalterik egin gabe.
2. Indargabetu egiten dira ondokoan Atxikitze itunak:
  - a) Danimarkako Erresumaren, Irlandaren eta Britainia Handiko eta Ipar Irlandako Erresuma Batuarena,
  - b) Heleniar Errepublikarena,
  - c) Espainiako Erresumaren eta Portugalgo Errepublikarena,
  - d) Austriako Errepublikaren, Finlandiako Errepublikaren eta Suediako Erresumarena, eta

- e) Txekiar Errepublikaren, Estoniako Errepublikaren, Zipreko Errepublikaren, Letoniako Errepublikaren, Lituaniako Errepublikaren, Hungariako Errepublikaren, Maltako Errepublikaren, Poloniako Errepublikaren, Esloveniako Errepublikaren eta Eslovakiako Errepublikarena.

Nolanahi ere:

- a) eta d) idatz-zatietan aipatzen diren itunen xedapenak, Danimarkako Erresumaren, Irlandaren eta Britainia Handiko eta Ipar Irlandako Erresuma Batuaren, Heleniar Errepublikaren, Espainiako Erresumaren eta Portugalgo Errepublikarena eta Austriako Errepublikaren, Finlandiako Errepublikaren eta Suediako Erresumaren Atxikitze itun eta agiriei buruzko Protokoloan bildu edo aipatzen direnak, oraindik indarrean daude eta beren ondorio juridikoak mantentzen dituzte Protokolo horrekin bat;
- e) idatz-zatian aipatzen den itunaren xedapenak, Txekiar Errepublikaren, Estoniako Errepublikaren, Zipreko Errepublikaren, Letoniako Errepublikaren, Lituaniako Errepublikaren, Hungariako Errepublikaren, Maltako Errepublikaren, Poloniako Errepublikaren, Esloveniako Errepublikaren eta Eslovakiako Errepublikaren Atxikitze Itun eta Agiriari buruzko Protokoloan bildu edo aipatzen direnak, oraindik indarrean daude eta beren ondorio juridikoak mantentzen dituzte Protokolo horrekin bat.

IV-438. ARTIKULUA

Ondorengotza eta jarraitutasun juridikoa

1. Itun honek sortzen duen Europar Batasuna Europar Batasuna eratzeko Itunak eratutako Europar Batasunaren eta Europako Erkidegoaren ondorengoa da.
2. IV-439. artikulua kalterik gabe, Itun hau indarrean sartzen den egunean existitzen diren erakunde, organo eta organismoek, egun horretan bertan daukaten osaerarekin, Itun honetan ezartzen den moduan beteko dituzte beren eskumenak, Itun hau aplikatuz xedapen berriak onartu arte, edo beren agintaldiaren amaierara arte.
3. IV-437. artikulua indargabetutako itunetan eta egintzetan oinarrituta erakunde, organo eta organismoek onartu dituzten egintzek indarrean jarraitzen dute. Horien ondorio juridikoak mantendu egingo dira, egintza horiek Itun hau aplikatuz indargabetu, deuseztatu edo aldatzen ez diren bitartean. Berdin gertatzen da estatu kideek IV-437. artikulua indargabetutako itunetan eta egintzetan oinarrituta beren artean izenpetu dituzten hitzarmenekin.

Itun hau indarrean sartzen den unean existitzen diren Europako Erkidegoaren eta Batasunaren altxorreko gainerako elementuak ere mantendu egingo dira, kendu edo aldatzen ez diren bitartean; eta, bereziki, erakundeen arteko akordioak, estatu kideetako gobernuen ordezkariak, Kontseiluan bilduta, onartutako erabakiak eta akordioak, estatu kideek, Batasunaren edo Erkidegoaren funtzionamendua dela-eta, edo horien jardunarekin erlazionatuta, egindako akordioak, aldarrikapenak, gobernuen arteko hitzaldietan adierazitakoak barne, eta baita Kontseilu Europarraren edo Kontseiluaren ebazpenak edo gainerako jarrera-hartzeak ere, eta Batasunari edo Erkidegoari buruzko estatu kideek adostutakoak ere bai.

4. IV-437. artikulua indargabetzen dituen itunak eta egintzak interpretatu eta aplikatzeko orduan, baita itun eta egintza horiek aplikatzerakoan onartutako egintzak eta hitzarmenak ere interpretatu eta aplikatzeko orduan, Europako Erkidegoetako Justizia Auzitegiak eta Lehen Auzialdiko Auzitegiak ezarri duen jurisprudentziak jarraitzen du izaten, *mutatis mutandis*, Batasuneko Zuzenbidea, eta, bereziki, Konstituzioko xedapen konparagarriak interpretatzeko iturria.

5. Itun hau sartzen den eguna baino lehen hasitako administrazio- eta jurisdikzio-prozeduren jarraitutasuna bermatu egiten da, Konstituzioa betez. Prozedura horien ardura duten erakunde, organo eta organismoek aurrekoa lortzeko beharrezkoak diren neurri guztiak onartuko dituzte.

IV-439. ARTIKULUA

Zenbait erakunderi buruzko xedapen iragankorrak

Europako Parlamentuaren osaerari, Kontseilu Europarreko eta Kontseiluko gehiengo kualifikatuaren definizioari —Kontseilu Europarreko eta Kontseiluko kide guztiek bozketan parte hartzen ez duten kasuak barne—, eta Batzordearen osaerari —Batasuneko Atzerri Arazoetarako ministroa barne— buruzko xedapen iragankorrak Batasuneko erakunde eta organoei buruzko xedapen iragankorren gaineko Protokoloan daude jasota.

IV-440. ARTIKULUA

Lurralde-eremua

1. Itun hau ondorengoei aplikatuko zaie: Belgikako Erresumari, Txekiar Errepublikari, Danimarkako Erresumari, Alemaniako Errepublika Federalari, Estoniako Errepublikari, Heleniar Errepublikari, Espainiako Erresumari, Frantziako Errepublikari, Irlandari, Italiako Errepublikari, Zipreko Errepublikari, Letoniako Errepublikari, Lituaniako Errepublikari, Luxenburgoko Dukerri Gorenari, Hungariako Errepublikari, Maltako Errepublikari, Herbehereetako Erresumari, Austriako Errepublikari, Poloniako Errepublikari, Portugalgo Errepublikari, Esloveniako Errepublikari, Eslovakiako Errepublikari, Finlandiako Errepublikari, Suediako Erresumari eta Britainia Handiko eta Ipar Irlandako Erresuma Batuari.

2. Itun hau Guadaluperi, Guyana Frantsesari, Martinikari, Reunioni, Azore Uharteei, Madeirari eta Kanariar Uharteei aplikatuko zaie, III-424. artikuluan xedatutakoarekin bat.

3. II. eranskinean zerrendatuta dauden itsasoz haraindiko herrialde eta lurraldeak III. Zatiko IV. tituluan definitzen den elkartzeko araubide bereziaren menpe egongo dira.

Itun hau ez zaie aplikatuko lehen esandako zerrendan aipatu ez diren eta Britainia Handiko eta Ipar Irlandako Erresuma Batuarekin harreman bereziak dauzkaten itsasoz haraindiko herrialde eta lurraldeei.

4. Estatu kideren batek Europako zenbait lurralderen kanpo-harremanak bereganatuta badauzka, Itun honetako xedapenak lurralde horiei ere aplikatuko zaizkie.

5. Itun hau Åland Uharteei aplikatuko zaie, IV-437. artikuluko 2. paragrafoko d) idatz-zatian aipatzen den Itunean hasieran adierazten ziren salbuespenekin; salbuespenok Danimarkako Erresumaren, Irlandaren eta Britainia Handiko eta Ipar Irlandako Erresuma Batuaren; Heleniar Errepublikaren; Espainiako Erresumaren eta Portugalgo Errepublikaren; eta Austriako Errepublikaren, Finlandiako Errepublikaren eta Suediako Erresumaren Atxikitze itun eta agiriei buruzko protokoloan biltzen dira.
6. 1etik 5erako paragrafoetan xedatukoaren kontra jarri gabe:
- a) Itun hau ez zaie aplikatuko Faroe Uharteei;
- b) Itun hau Akrotiri eta Dhekelia, Britainia Handiko eta Ipar Irlandako Erresuma Batuak Zipre iparraldean dituen subiranotasun-aldeei, aplikatuko zaie, soilik Britainia Handiko eta Ipar Irlandako Erresuma Batuak Zipren dituen subiranotasun-aldeei buruzko Protokoloan hasieran ezarritako araubidea aplikatzea bermatzeko beharrezkoa den neurrian. Protokolo hori IV-437. artikuluko 2. paragrafoko e) idatz-zatian aipatzen den Ituneko parte den Atxikitze Agirian dago erantsita, eta Txekiar Errepublikaren, Estoniako Errepublikaren, Zipreko Errepublikaren, Letoniako Errepublikaren, Lituaniako Errepublikaren, Hungariako Errepublikaren, Maltako Errepublikaren, Poloniako Errepublikaren, Esloveniako Errepublikaren eta Eslovakiako Errepublikaren Atxikitze Itunari eta Agiriari buruzko Protokoloko II. zatiko III. tituluan biltzen da.
- c) Itun hau Kanaleko Uharteei eta Man Uharteari aplikatuko zaie, soilik uharte horietarako IV-437. artikuluko 2. paragrafoko d) idatz-zatian aipatzen den Itunean ezarritako araubidea aplikatzea bermatzeko beharrezkoa den neurrian. Protokolo hori Danimarkako Erresumaren, Irlandaren eta Britainia Handiko eta Ipar Irlandako Erresuma Batuaren; Heleniar Errepublikaren; Espainiako Erresumaren eta Portugalgo Errepublikaren; eta Austriako Errepublikaren, Finlandiako Errepublikaren eta Suediako Erresumaren Atxikitze itunari eta agiriari buruzko Protokoloko 3. zatiko II. tituluan biltzen da.

7. Kontseilu Europarrak, dagokion estatu kidearen ekimenez, Europako erabaki bat har dezake, 2. eta 3. paragrafoetan aipatzen diren Danimarkako, Frantziako eta Herbehereetako herrialde edo lurraldeek Batasunarekiko duten estatutua aldatzeko. Kontseilu Europarrak, aurrez Batzordeari aholkua eskatuta, aho batez hartu beharko du erabakia.

IV-441. ARTIKULUA

Eskualde-batasunak

Itun honetako xedapenek ez dute eragotziko Belgikaren eta Luxenburgoren artean, eta Belgikaren, Luxenburgoren eta Herbehereen artean dauden eskualde-batasunak existitzea eta hobetzea, eskualde-batasun horien helburuak Itun hau aplikatuta lortzen ez diren heinean.

IV-442. ARTIKULUA

Protokoloak eta eranskinak

Itun honetako protokoloak eta eranskinak Itunaren parte dira.

IV-443. ARTIKULUA

Berrikusteko prozedura arrunta

1. Estatu kideetako gobernuek, Europako Parlamentuak edo Batzordeak Itun hau berrikusteko proiektuak aurkez diezazkiokete Kontseiluari. Kontseiluak Kontseilu Europarrari helaraziko dizkio proiektuok, eta estatuetak parlamentuei ere horien berri emango die.
2. Kontseilu Europarrak, aurrez Europako Parlamentuari eta Batzordeari aholkua eskatuta, eta gehiengo soilez, proposatutako aldaketak aztertzearen aldeko irizpena onartzen badu, Kontseilu Europarreko lehendakariak Konbentzio bat deituko du; estatuetak parlamentuen, estatu kideetako estatuburu edo gobernuburuen, Europako Parlamentuaren eta Batzordearen ordezkariak izango dira Konbentzioko kide. Diru-eremuko erakundeei buruzkoak badira aldaketak, Europako Banku Zentralari ere aholkua eskatuko zaio. Konbentzioak berrikusteko proiektuak aztertu eta adostasunez onartuko du estatu kideetako gobernuen ordezkarien Biltzarrarentzako gomendioa; 3. paragrafoan jasotzen da Biltzar hori.

Kontseilu Europarrak gehiengo soilez erabaki dezake, aurrez Europako Parlamentuaren onarpena izanda, Konbentziona ez deitzea, aldaketen garrantziak ez badu horrelakorik justifikatzen. Azken kasu horretan, Kontseilu Europarrak estatu kideetako gobernuen ordezkarien Biltzarrerako manua emango du.

3. Kontseiluko lehendakariak estatu kideetako gobernuen ordezkarien Biltzarra deituko du, adostasunez onar daitezen Itun honetarako aldaketak.

Aldaketak estatu kide guztiek, bakoitzak bere konstituzioko arauen arabera, berretsi eta gero sartuko dira indarrean.

4. Itun hau aldatzeko Ituna izenpetu eta bi urteko epea igarota, estatu kideetako bostetik lauk Ituna berretsi badute eta estatu kideetako batek edo batzuek oztopoak izan badituzte berrespen horretarako, auzia Kontseilu Europarrak aztertuko du.

IV-444. ARTIKULUA

Berrikusteko prozedura erraztua

1. III. Zatiak xedatzen badu Kontseiluak aho batez erabaki behar duela eremu edo gai jakin batean, Kontseilu Europarrak Europako erabaki bat har dezake Kontseiluari eremu edo gai horretan gehiengo kualifikatuz erabakitzeko baimena emate aldera.

Paragrafo hau ez zaie aplikatuko eremu militarrean edo defentsako eremuan eragin dezaketen erabakiei.

2. III. Zatiak xedatzen badu Kontseiluak legegintza-prozedura berezi baten bidez onartu behar dituela Europako legeak edo esparru-legeak, lege edo esparru-lege horiek legegintza-prozedura arruntaren bidez onartzeko baimena ematen duen Europako erabakia har dezake Kontseilu Europarrak.

3. Kontseilu Europarrak 1 edo 2. paragrafoei jarraiki hartutako ekimenak estatuetakoa parlamentuei helaraziko zaizkie. Ekimena parlamentuei helarazi zaienetik hasita sei hilabeteko epean estatuetakoa parlamentu batek jakinarazten badu kontra dagoela, ez da 1. edo 2. paragrafoetan oharrekin den Europako erabakia hartuko. Kontra dagoenik egon ezean, Kontseilu Europarrak aipatu erabakia hartu ahal izango du.

1. eta 2. paragrafoetan ohartematen diren Europako erabakiak hartzeko, Kontseilu Europarrak aho batez erabaki behar du, aurrez Europako Parlamentuaren onarpena izanda, eta hori kideen gehiengoz emango du Parlamentuak.

IV-445. ARTIKULUA

Batasunaren barne-politika eta -ekintzak berrikusteko prozedura erraztua

1. Estatu kideetako gobernuek, Europako Parlamentuak edo Batzordeak III. Zatiko III. Tituluko xedapenak, Batasunaren barne-politika eta -ekintzei buruzkoak, guztiz edo zati batean berrikusteko proiektuak aurkez diezazkiokete Kontseilu Europarrari.

2. Kontseilu Europarrak III. Zatiko III. Tituluko xedapenak guztiz edo zati batean aldatuko dituen Europako erabakia har dezake. Kontseilu Europarrak aho batez erabakiko du, aurrez Europako Parlamentuari eta Batzordeari aholkua eskatuta, baita Europako Banku Zentralari ere, diru-eremuko erakundeei buruzko aldaketak badira.

Europako erabaki hori ez da indarrean sartuko, harik eta estatu kideek erabakia onartu arte, bakoitzak bere konstituzioko arauen arabera.

3. 2. paragrafoan ohartematen den Europako erabakiak ezin ditu Itun honek Batasunari esleitzen dizkion eskumenak gehitu.

IV-446. ARTIKULUA

Iraupena

Itun hau epe-muga jakinik gabekoa da.

IV-447. ARTIKULUA

Berrestea eta indarrean sartzea

1. Itun hau itungile gorenek berretsiko dute, bakoitzak bere konstituzioko arauen arabera. Berrespen-agiriak Italiako Errepublikako Gobernuak gordeko ditu.
2. Itun hau 2006ko azaroaren 1ean sartuko da indarrean, baldin eta berrespen-agiri guztiak gordetzeko eman badira; edo, horrela izan ez bada, izenpetzen azkena izan den estatuak berrespen-agiria gordetzeko eman ondorengo hilaren lehenengo egunean.

IV-448. ARTIKULUA

Benetako testuak eta itzulpenak

1. Itun hau ale bakar batean idatzi da hurrengo hizkuntzetan: alemanez, txekieraz, danieraz, eslovakieraz, eslovenieraz, gaztelaniaz, estonieraz, suomieraz, frantsesez, grekoz, hungarieraz, ingelesez, irlandera, italieraz, letonieraz, lituanieraz, malteraz, nederlandera, polonieraz, portugesez eta suedieraz. Testu horiek guztiak kautoak dira, eta Italiako Errepublikako Gobernuaren artxiboan jasoko dira. Gobernu horrek kopia kautotu bana igorriko die gainerako gobernu sinatzaileei.

2. Itun hau estatu kideek zehazten dituzten beste hizkuntzetara itzuli ahal izango da, baldin eta estatu horietako konstituzio-ordenamenduaren arabera maila ofiziala badute lurralde osoan edo zati batean. Kasuan kasuko estatu kideak itzulpen horien kopia ziurtatua bidaliko du, Kontseiluaren artxiboetan gordetzeko.

ETA HORREN FEDE EMANEZ, beheko sinatzaile ahal osokoek itun hau izenpetzen dute.

....n egin, ...(e)an
